

STATISTISKE ANALYSER

DØDELIGHET I YRKER OG SOSIOØKONOMISKE GRUPPER 1970-1980

MORTALITY BY OCCUPATION AND
SOCIO-ECONOMIC GROUP IN NORWAY 1970-1980
AV/BY JENS-KRISTIAN BORGAN OG LARS B. KRISTOFERSEN

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY

STATISTISKE ANALYSER 56

**DØDELIGHET I YRKER
OG SOSIOØKONOMISKE GRUPPER
1970 - 1980**

**MORTALITY BY OCCUPATION
AND SOCIO-ECONOMIC GROUP
IN NORWAY
1970-1980**

AV/BY
JENS-KRISTIAN BORGAN OG LARS B. KRISTOFERSEN

STATISTISK SENTRALBYRA
OSLO — KONGSVINGER 1986

ISBN 82-537-2339-3
ISSN 0333-0621

EMNEGRUPPE

22 Helseforhold og helsetjeneste

ANDRE EMNEORD

Dødelighet

Sosioøkonomisk status

Yrkesklasser

FORORD

Denne publikasjonen er en videreføring de av tidligere undersøkelser om sammenhengen mellom yrke og dødelighet for periodene 1960 - 1964 og 1970 - 1973.

Planleggingen av denne analysen ble startet etter forslag fremmet ved et nordisk befolkningsstatistikermøte i København 1980. På sjefsstatistikernes møte i 1981 var det enighet mellom de statistiske sentralbyråene i de nordiske land om behovet for likeartede analyser av yrkesdødeligheten.

For det norske prosjektet ble det i 1983 opprettet en arbeidsgruppe. Denne gruppen har bestått av:

Ass. overlege Ebba Wergeland, Direktoratet for arbeidstilsynet

Byråsjef Gerd S. Lettenstrøm, SSB

Førstekonsulent Jens-Kristian Borgan, SSB

Førstekonsulent Lars B. Kristofersen, SSB

Etter behov har andre medarbeidere i SSB vært konsultert. Konsulentene Jon Riisa og Gunnar Kjos-Wenjum har utført systemarbeidet for etablering av datafilene og for tabellene.

Det løpende arbeid med planleggingen og analysepublikasjonen er utført av de to prosjektlederne Jens-Kristian Borgan og Lars B. Kristofersen.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 24. april 1986

Arne Øien

PREFACE

This publication contains a follow-up study of the previous studies on the relation between occupation and mortality for the periods 1960 - 1964 and 1970 - 1973.

The planning of the present study was the result of a proposal put forward at a Nordic statistical meeting in Copenhagen 1980. At the meeting of the chief statisticians of the Nordic countries in 1981 it was agreed to carry on similar analyses of occupational mortality.

A working group was set down for the Norwegian project in 1983, with the following members:

Ms. Ebba Wergeland, Medical Officer, Directorate for Labour Inspection

Ms. Gerd Skoe Lettenstrøm, Central Bureau of Statistics

Mr. Jens-Kristian Borgan, Central Bureau of Statistics

Mr. Lars B. Kristofersen, Central Bureau of Statistics

Mr. Jon Riisa and Mr. Gunnar Kjos-Wenjum have been responsible for the system-programming of establishing the files and carrying out the tables.

Central Bureau of Statistics, Oslo, 24 April 1986

Arne Øien

INNHold

	Side
Figurregister	9
1. Figurer i tekst	9
2. Figurer vedlegg	10
Tabellregister	11
1. Tabeller i tekst	11
2. Tabeller i vedlegg	11
Tekstdel	
1. Innledning	15
1.1. Bakgrunn	15
1.2. Tidligere norske undersøkelser	15
1.3. Undersøkelser i de andre nordiske land	16
1.4. Andre utenlandske undersøkelser	17
2. Datamaterialet	19
2.1. Avgrensing av undersøkelsesbestanden	19
2.2. Yrkesaktivitet	21
2.2.1. Definisjon av yrkesaktivitet	21
2.2.2. Yrkesaktivitet etter kjønn og alder	21
2.3. Sosioøkonomisk gruppering	23
2.3.1. Definisjon av sosioøkonomisk status	23
2.3.2. Inndeling av yrkespassive	23
2.3.3. Inndeling av yrkesaktive etter sosioøkonomisk status	25
2.4. Yrkesklassene	27
2.4.1. Definisjon av yrkesklassene	27
2.4.2. Yrkesaktive etter kjønn, alder og yrkesklasse	28
2.5. Data om døde og dødsårsaker	28
2.5.1. Tallet på døde i materialet	28
2.5.2. Dødsårsaksgruppering	29
3. Dødelighetsmål	31
4. Samlet dødelighet	33
4.1. Sammendrag	33
4.2. Dødeligheten blant yrkesaktive og yrkespassive	33
4.3. Dødeligheten blant grupper av yrkespassive	37
4.4. Dødeligheten blant grupper av yrkesaktive	39
4.5. Dødeligheten i yrkesklassene	43
4.5.1. Dødeligheten blant menn	43
4.5.2. Dødeligheten blant kvinner	48
4.5.3. Et forsøk på problematisering	50
5. Dødeligheten av bestemte dødsårsaker i sosioøkonomiske statusgrupper og yrkesklasser	52
5.1. Innledning	52
5.2. Dødsårsakene blant yrkesaktive og yrkespassive	52
5.3. Dødeligheten av sykdom i sosioøkonomiske statusgrupper	53
5.4. Dødeligheten av hjerte-, karsykdom og plutselig død for yrkesaktive	53
5.4.1. Sosioøkonomiske statusgrupper blant menn	53
5.4.2. Yrkesklasser blant menn	55
5.4.3. Sosioøkonomiske statusgrupper blant kvinner	60
5.4.4. Yrkesklasser blant kvinner	61

5.5.	Dødeligheten av kreftsykdom blant yrkesaktive	63
5.5.1.	Sosioøkonomiske statusgrupper blant menn	63
5.5.2.	Yrkesklasser blant menn	64
5.5.3.	Sosioøkonomiske statusgrupper blant kvinner	67
5.5.4.	Yrkesklasser blant kvinner	68
5.6.	Dødeligheten av andre sykdommer	69
5.6.1.	Sykdommer i åndedretsorganene	69
5.6.2.	Sykdommer i fordøyelsesorganene	72
5.6.3.	Dødsfall av øvrige sykdommer	75
5.7.	Dødeligheten av ulykker, selvmord og annen voldsom død	75
5.7.1.	Sosioøkonomiske statusgrupper blant menn	75
5.7.2.	Yrkesklasser blant menn	78
5.7.3.	Sosioøkonomiske statusgrupper blant kvinner	81
5.7.4.	Yrkesklasser blant kvinner	83
5.8.	Spesielle trekk ved dødsårsaks mønsteret i yrkesklassene	85
5.8.1.	Yrkesklasser med store forskjeller i sykdomsdødelighet og dødelighet av voldsomme dødsfall	85
5.8.2.	Yrkesklasser med ulike dødelighetsmønstre for sykdomsgrupper	85
6.	Dødeligheten i sosioøkonomiske grupper med hensyn på ekteskapelig status og landsdel	86
6.1.	Dødelighet etter ekteskapelig status	86
6.1.1.	Dødelighet etter ekteskapelig status blant yrkesaktive og yrkespassive	86
6.1.2.	Dødelighet etter ekteskapelig status innen sosioøkonomiske grupper av yrkesaktive	88
6.2.	Dødelighet etter landsdel	91
6.2.1.	Dødelighet etter landsdel for yrkesaktive og yrkespassive	91
6.2.2.	Dødelighet i sosioøkonomiske statusgrupper blant yrkesaktive i landsdelene	92
7.	Sammendrag	97
	Sammendrag på engelsk	101
	Litteratur	104
	Figurer i vedlegg	106
	Tabeller i vedlegg	128
	Vedlegg	
1.	Nærmere om de ulike dødelighetsmål som er brukt i undersøkelsen	181
1.	Aldersbestemte dødelighetsrater	181
2.	Indirekte standardisering med SMR (Standard Mortality Ratio)	182
3.	Forventet levealder	182
4.	Dødelighetsprofiler	183
2.	Sosioøkonomiske statusgrupper	187
3.	Yrkesklasser	189
4.	Dødsårsaksgrupper	201
5.	Landsdeler	203
6.	Folke- og bolig telling 1. november 1970. Personskjema	205
7.	Legeerklæring om dødsfall	207
	Utkomne publikasjoner	
	Tidligere utkommet på emneområdet	209
	Publikasjoner sendt ut fra Statistisk Sentralbyrå etter 1. juli 1985	210
	Standarder for norsk statistikk (SNS)	217

Standardtegn i tabeller

- . Tall kan ikke forekomme
- : Mindre enn 10 dødsfall
- * 10-19 dødsfall i gruppen
- Null

CONTENTS

	Page
Index of figures	12
1. Figures in text	12
2. Figures in annex	13
Index of tables	14
1. Tables in text	14
2. Tables in annex	14
Text	
1. Introduction	15
1.1. Background	15
1.2. Former Norwegian studies	15
1.3. Studies in other Nordic countries	16
1.4. Other foreign studies	17
2. Data	19
2.1. Population in the study	19
2.2. Economic activity	21
2.2.1. Definition of economic activity	21
2.2.2. Economic activity by sex and age	21
2.3. Socio-economic groups	23
2.3.1. Definition of socio-economic groups	23
2.3.2. Economically inactive persons	23
2.3.3. Economically active persons	25
2.4. Occupational classes	27
2.4.1. Definition of occupational classes	27
2.4.2. Economically active persons by sex, age and occupational class	28
2.5. Deaths and causes of death	28
2.5.1. The number of deaths	28
2.5.2. Grouping by cause of death	29
3. Measures of mortality	31
4. Total mortality	33
4.1. Summary	33
4.2. Mortality among economically active and inactive persons	33
4.3. Mortality for groups of economically inactive persons	37
4.4. Mortality for groups of economically active persons	39
4.5. Mortality in occupational classes	43
4.5.1. Mortality for males	43
4.5.2. Mortality for females	48
4.5.3. Discussion	50
5. Cause-specific mortality in socio-economic groups and occupational classes	52
5.1. Introduction	52
5.2. Causes of death among economically active and inactive	52
5.3. Mortality from diseases in socio-economic groups	53
5.4. Mortality from diseases of the circulations system and sudden death for the economically active population	53
5.4.1. Socio-economic groups of males	53
5.4.2. Occupational classes of males	55
5.4.3. Socio-economic groups of females	60
5.4.4. Occupational classes of females	61

	Page
5.5. Mortality from cancer for the economically active population	63
5.5.1. Socio-economic groups of males	63
5.5.2. Occupational classes of males	64
5.5.3. Socio-economic groups of females	67
5.5.4. Occupational classes of females	68
5.6. Mortality from other diseases	69
5.6.1. Diseases of the respiratory system	69
5.6.2. Diseases of the digestive system	72
5.6.3. Deaths from other diseases	75
5.7. Mortality from accidents, suicide and other violent death	75
5.7.1. Socio-economic groups of males	75
5.7.2. Occupational classes of males	78
5.7.3. Socio-economic groups of females	81
5.7.4. Occupational classes of females	83
5.8. The cause of death pattern in the occupational classes	85
5.8.1. Occupational classes with great differences between the level of mortality from diseases and from violent deaths	85
5.8.2. Occupational classes with different cause of death pattern	85
6. Mortality in socio-economic groups by marital status and region	86
6.1. Mortality by marital status	86
6.1.1. Mortality by marital status for the economically active and inactive po- pulation	86
6.1.2. Mortality for the economically active population, by marital status and socio-economic group	88
6.2. Mortality by region	91
6.2.1. Mortality for the economically active and inactive population, by region	91
6.2.2. Mortality for the economically active population, by region and socio- economic group	92
7. Summary	97
Summary in English	101
References	104
Figures in annex	106
Tables in annex	128
Annexes	
1. Measures of mortality used in this study	181
2. Socio-economic groups	187
3. Occupational classes	195
4. Groups of cause of death	201
5. Regions	203
6. Population and Housing Census 1 November 1970. Individual questionnaire	205
7. Certificate for registration of death	207
Publications	
Previously issued on the subject	209
Publications issued by the Central Bureau of Statistics since 1 July 1985	210
Standards for Norwegian Statistics (SNS)	217

Explanation of Symbols in Tables

- . Category not applicable
- : Less than 10 deaths in the group
- * 10-19 deaths in the group
- Nil

FIGURREGISTER
FIGURER I TEKST

	Side
2.1. Andel yrkesaktive menn og kvinner pr. 1.11.1970 i ulike aldersgrupper. Prosent	22
3.1. Lexis' skjema for beregning av dødelighetsrater i 5-årskohorten 20-24 år over 10-årsperioden og over hver av de to 5-årsperiodene	31
3.2. Forløpet av den aldersbestemte dødeligheten i yrkesklassene A og B	32
4.1. Dødelighetsrater for yrkesaktive og yrkespassive menn og kvinner i 5-årsalderskohorter pr. 1.11.1970, beregnet på grunnlag av døde data fra perioden 1970 - 1980.	34
4.2. Forholdet mellom dødeligheten i 5-årskohorter for yrkespassive og yrkesaktive menn/kvinner over periodene 1970 - 1975, 1975 - 1980 og 1970 - 1980	35
4.3. Dødelighetsrater for yrkespassive menn og kvinner i 5-årsalderskohorter 1.11.1970, beregnet på grunnlag av døde data fra perioden 1970 - 1980	37
4.4. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for sosioøkonomiske grupper av yrkesaktive menn/kvinner 20-69 år i 1970	40
4.5. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest total dødelighet	44
4.6. Dødelighet etter alder 1970 - 1980 for menn i yrkesklassene (16) Dekks- og maskinmannskap og (34) Hotell- og restaurantarbeid, servitører	46
4.7. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest total dødelighet	48
5.1. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av hjerte- og karsykdommer og plutselig død blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	54
5.2. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av hjerte- og karsykdommer og plutselig død for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	56
5.3. Aldersbestemte dødelighetsrater av hjerte- og karsykdommer, plutselig død for kontorister, kasserere og bokholdere og dekk- og maskinmannskap (menn) for 5-årskohorter i 10-årsperioden 1970 - 1980	57
5.4. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av plutselig død blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	58
5.5. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av hjerte- og karsykdommer og plutselig død blant yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	60
5.6. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av hjerte- og karsykdommer og plutselig død blant yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	61
5.7. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av kreftsykdom blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	63
5.8. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av kreftsykdom for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	64
5.9. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av lungekreft blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	65
5.10. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av kreftsykdom for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	67
5.11. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av kreftsykdom for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	68
5.12. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av sykdommer i åndedrettsorganene for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	69
5.13. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av sykdommer i åndedrettsorganene blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	70
5.14. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av sykdommer i åndedrettsorganene blant yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	71
5.15. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av sykdommer i fordøyelsesorganene for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	72
5.16. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av sykdommer i fordøyelsesorganene for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	73
5.17. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av sykdommer i fordøyelsesorganene for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	74
5.18. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av voldssomme dødsfall for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	75
5.19. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av ulykker (eksl. forgiftninger) blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	76

	Side
5.20. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av voldssomme dødsfall for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	78
5.21. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av selvmord for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	80
5.22. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av voldssomme dødsfall for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	81
5.23. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av ulykker (ekskl. forgiftninger) for alle yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe	82
5.24. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av voldssomme dødsfall for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet	84
6.1. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for yrkesaktive og yrkespassive menn og kvinner 20-69 år i 1970. Ekteskapeleg status	87
6.2. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970 i sosioøkonomiske grupper, etter ekteskapeleg status	89
6.3. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970 i sosioøkonomiske grupper, etter ekteskapeleg status	90
6.4. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 i sosioøkonomiske statusgrupper for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år i 1970. Hele landet	93

FIGURER I VEDLEGG

1. Aldersbestemte dødelighetsrater for sosioøkonomiske grupper	106
2. Aldersbestemte dødelighetsrater for yrkesklasser	112

TABELLREGISTER
TABELLER I TEKST

	Side
2.1. Personer 15 år og over pr. 1.11.1970, etter kjønn og alder	20
2.2. Personer 15 år og over pr. 1.11.1970, etter kjønn og yrkesaktivitet	21
2.3. Yrkespassive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970 i ulike sosioøkonomiske grupper, etter alder. Prosent	24
2.4. Yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970 i ulike sosioøkonomiske grupper, etter alder. Prosent	26
2.5. Døde menn og kvinner 1970 - 1980, etter alder og yrkesaktivitet 1.11.1970	29
2.6. Døde menn og kvinner 1970 - 1980, etter hovedgrupper av dødsårsaker	30
4.1. Dødelighet (SMR) for menn og kvinner 20-69 år i 1970, for ulike grupper av sosioøkonomisk status 1970. Periodene 1970 - 1975, 1975 - 1980 og 1970 - 1980	36
4.2. Aldersbestemte dødelighetsrater for menn og kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper, i forhold til den aldersbestemte dødeligheten blant alle yrkesaktive 1970 - 1980	39
4.3. Tapte leveår for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år, i ulike sosioøkonomiske grupper 1970. Dødelighet i periodene 1970 - 1975, 1975 - 1980 og 1970 - 1980	42
5.1. Tallet på dødsfall 1970 - 1980 for alle menn og kvinner 15 år og over, alle menn og kvinner 20-69 år og yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år, etter hovedgrupper av dødsårsaker. Alder 1.11.1970	52
5.2. Selvmord og dødelighet (SMR) av selvmord 1970 - 1980, blant yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Sosioøkonomisk gruppe	77
6.1. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for menn og kvinner, etter yrkesaktivitet. Landsdel	91
6.2. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 blant yrkesaktive menn og kvinner, etter sosioøkonomisk gruppe. Landsdel	94

TABELLER I VEDLEGG

Tabell 1. Personer 15 år og over pr. 1.11.1970, etter sosioøkonomisk gruppe og kjønn	128
" 2. Døde menn og kvinner 1970 - 1980, i alder 20-69 år pr. 1.11.1970 i ulike sosioøkonomiske grupper, etter dødsårsaksgruppe	129
" 3. Yrkesaktive menn og kvinner og antall døde 1970 - 1980, etter yrkesklasse 1970	130
" 4. Menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970 i sosioøkonomiske grupper, etter ekteskapeleg status	132
" 5. Menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970 i sosioøkonomiske grupper. Landsdel	133
" 6. Tallet på døde og dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970, etter sosioøkonomisk gruppe. Hovedgrupper av dødsårsaker	134
" 7. Tallet på døde, dødelighet (SMR) og tapte leveår for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Periodene 1970 - 1975, 1975 - 1980 og 1970 - 1980. Yrkesklasse	136
" 8. Aldersbestemte dødelighetsmål 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner, etter yrkesklasse	140
" 9. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og dødsårsaksgruppe	154
" 10. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av hjerte- og karsykdom og plutselig død for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak	162
" 11. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av kreft for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak	166
" 12. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av andre sykdommer for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak	172
" 13. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av ulykker, selvmord mv. for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak	178

INDEX OF FIGURES
FIGURES IN TEXT

	Page
2.1. Proportions of males and females economically active per 1.11.1970 in different age groups. Per cent	22
3.1. Lexis' scheme for calculating death rates in the 5-year cohort 20-24 years during the 10-year period and during each of the two 5-year periods	31
3.2. The course of age specific death rates for occupational class A and B	32
4.1. Death rates for economically active and economically inactive males and females in 5-year cohorts per 1.11.1970 based on data of deaths during the period 1970 - 1980	34
4.2. The proportion between the death rates in 5-year cohorts for economically inactive and economically active males/females by the periods 1970 - 1975, 1975 - 1980 and 1970 - 1980	35
4.3. Death rates for economically inactive males and females in 5-year cohorts per 1.11.1970 based on data on deaths during the period 1970 - 1980	37
4.4. Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males/females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	40
4.5. Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest total mortality	44
4.6. Mortality by age 1970 - 1980 for males in the occupational classes (16) Deck and engine-room crew workers and (34) Hotel and restaurant workers, waiters	46
4.7. Mortality (SMR) 1970 - 1980 for females economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest total mortality	48
5.1. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	54
5.2. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	56
5.3. Age-specific death rates of diseases of the circulatory system and sudden death for clerks, cashiers and book-keepers and deck and engine-room crew workers (males) for 5-years cohorts in the ten year period 1970 - 1980	57
5.4. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from sudden death for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	58
5.5. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	60
5.6. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for females economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	61
5.7. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from cancer for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	63
5.8. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from cancer for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	64
5.9. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from lung cancer for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	65
5.10. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from cancer for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	67
5.11. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from cancer for females economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	68
5.12. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the respiratory system for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	69
5.13. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the respiratory system for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	70
5.14. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the respiratory system for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	71
5.15. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the digestive system for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	72

	Page
5.16. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the digestive system for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	73
5.17. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the digestive system for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	74
5.18. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from violent deaths for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	75
5.19. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from accidents (excl. poisonings) for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	76
5.20. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from violent deaths for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	78
5.21. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from suicide for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	80
5.22. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from violent deaths for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	81
5.23. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from accidents (excl. poisonings) for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group	82
5.24. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from violent deaths for females economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes with highest and lowest mortality	84
6.1. Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females economically active and economically inactive 20-69 years of age in 1970. Marital status	87
6.2. Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males economically active 20-69 years of age in 1970 in socio-economic groups, by marital status	89
6.3. Mortality (SMR) 1970 - 1980 for females economically active 20-69 years of age in 1970 in socio-economic groups, by marital status	90
6.4. Mortality (SMR) 1970 - 1980 in socio-economic groups for males and females economically active 20-69 years of age in 1970. The whole country	93

FIGURES IN ANNEX

1. Age-specific death rates in socio-economic groups	106
2. Age-specific death rates in occupational classes	112

INDEX OF TABLES
TABLES IN TEXT

	Page
2.1. Population 15 years and over per 1.11.1970, by sex and age	20
2.2. Population 15 years and over per 1.11.1970, by sex and economic activity	21
2.3. Economically inactive males and females 20-69 years of age per 1.11.1970 in different socio-economic groups, by age. Per cent	24
2.4. Economically active males and females 20-69 years of age per 1.11.1970 in different socio-economic groups, by age. Per cent	26
2.5. Deaths of males and females 1970 - 1980, by age and economic activity 1.11.1970	29
2.6. Deaths of males and females 1970 - 1980, by main causes of death	30
4.1. Mortality (SMR) for males and females 20-69 years of age in 1970, by groups of socio-economic status 1970. Periods 1970 - 1975, 1975 - 1980 and 1970 - 1980	36
4.2. Age-specific death rates for males and females in different socio-economic groups, in proportion to age-specific death rates for all economically active. 1970 - 1980	39
4.3. Lost years of living for economically active males and females 20-69 years of age, in different socio-economic groups 1970. Mortality 1970 - 1975, 1975 - 1980 and 1970 - 1980 ..	42
5.1. The number of deaths 1970 - 1980 for all males and females 15 years and over, all males and females 20-69 years of age, and economically active males and females 20 - 69 years of age, by cause of death. Age 1.11.1970	52
5.2. Suicides and mortality (SMR) from suicide 1970 - 1980, among males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Socio-economic group	77
6.1. Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females, by economic activity. Region	91
6.2. Mortality (SMR) 1970 - 1980 among economically active males and females, by socio-economic group. Region	94

TABLES IN ANNEX

Table	1. Persons 15 years and over per 1.11.1970, by socio-economic group and sex	128
"	2. Deaths of males and females 1970 - 1980, in age 20-69 years per 1.11.1970 in different socio-economic groups, by group of cause of death	129
"	3. Males and females economically active and the number of deaths 1970 - 1980, by occupational class 1970	130
"	4. Males and females 20-69 years of age per 1.11.1970 in socio-economic groups, by marital status	132
"	5. Males and females 20-69 years of age per 1.11.1970 in socio-economic groups. Region	133
"	6. Number of deaths and mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females 20-69 years of age per 1.11.1970, by socio-economic group. Main groups of causes of death	134
"	7. Number of deaths, mortality (SMR) and years of living lost for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Periods 1970 - 1975, 1975 - 1980 and 1970 - 1980. Occupational class	136
"	8. Age-specific mortality 1970 - 1980 for males and females economically active, by occupational class	140
"	9. Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death	154
"	10. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death	162
"	11. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from cancer for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death	166
"	12. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from other diseases for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death	172
"	13. Mortality (SMR) 1970 - 1980 from accidents, suicide etc. for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death	178

1. INNLEDNING

1.1. Bakgrunn

Undersøkelser av yrkesdødeligheten har etter hvert fått en lang historisk tradisjon i Storbritannia (The Registrar General, Office of Population Censuses and Surveys). De første undersøkelser startet der rundt 1850-årene.

I de skandinaviske land ble større studier av befolkningens dødelighet sett i forhold til registrerte yrkesdata først satt i gang i 1970-årene.

Også i andre land er det foretatt analyser av yrkesdødelighet, men foreløpig har få land utenom Frankrike, Storbritannia og de nordiske land foretatt analyser som omfatter dødsårsaks materialet for hele befolkningen gjennom flere år.

Analyser av yrkesdødeligheten ble opprinnelig startet for å skaffe en bedre oversikt over hvilke yrkesgrupper som var utsatt for bestemte dødsårsaker som kunne føres tilbake til arbeidsmiljøet (av interesse i yrkesmedisinsk forskning) og hvordan enkelte dødsårsaker kunne ramme sosialt skjevt (for å få bedre sosialpolitisk kunnskap). På denne måten kom forskere på sporet av bestemte stoffer i arbeidsmiljøet og sider ved livssituasjonen som medvirket til en høyere dødelighet (og kortere levealder).

En videre utforskning av sammenhenger mellom dødelighet og yrke har nå ikke bare som formål å demonstrere graden av og retningen for disse sammenhengene.

I dag ønsker en også å trekke inn ulike grupper av yrkespassive (pensjonister, hjemmearbeidende, elever/studentere i disse analysene), og dels ønsker vi å analysere dødeligheten blant pensjonister og andre yrkespassive etter deres tidligere yrke.

Analysene blir også utvidet i retning av å analysere dødeligheten etter sosioøkonomisk status, for å se fordeling og mønsteret i dødeligheten mellom hovedgrupper av yrkesaktive og yrkespassive.

I samfunn hvor fordelingen av velferdsgoder står høyt på den politiske dagsorden, er dødeligheten fremdeles en viktig indikator på fordelingen av levekårene så lenge en ikke har omfattende og godt sammenliknbare sykdomsdata for store grupper av befolkningen.

1.2. Tidligere norske undersøkelser

I Statistisk Sentralbyrå foretok Bjørn Tønnesen den første analysen av yrke og dødelighet for den totale mannlige befolkningen. Undersøkelsen omfatter alle dødsfall fra folketellingen 1. november 1960 til utgangen av 1964 for menn mellom 30 og 81 år ved folketellingen 1960 (Tønnesen 1974). Materialet inneholdt opplysninger om vel 58 000 dødsfall.

Tønnesen delte den mannlige yrkesbefolkningen inn i 37 yrkesklasser på bakgrunn av sammenslåing av yrkesgrupper på tosiffernivå etter den yrkesstandarden som ble brukt ved folketellingen 1960.

Han fant særlig høy dødelighet blant sjøfolk (skipsmannskap, men også befall). Dødeligheten var også høy blant gruve- og steinbrytingsarbeidere, næringsmiddelarbeidere, fiskere, kjemiske arbeidere, smelteverk-, smie- og støperiarbeidere og selvstendige i varehandel.

Beregningene viste lav dødelighet for menn i tekniske og akademiske yrker, lærere, menn i offentlig administrativt arbeid og kontoryrker, selvstendige innen jord- og skogbruk, skogsarbeidere og trearbeidere.

Tønnesen sammenliknet sine resultater med resultater av yrkesdødelighetsanalyser fra Storbritannia og USA (Tønnesen 1974).

Den neste analysen ble utført av Tor Haldorsen og Eystein Glattre. Den tok for seg alle dødsfall over en treårsperiode blant personer 15 år og over i folketellingen 1970. Dødedata for perioden 1. november 1970 til 31. desember 1973 (vel 120 000 dødsfall) ble koblet mot data fra folketellingen 1970. Her ble dødeligheten både for yrkesaktive og yrkespassive menn og kvinner analysert generelt og etter hovedgrupper av dødsårsaker (Haldorsen og Glattre 1976).

På basis av tosifferyrkeskoder brukt ved folketellingen 1970 ble yrkesaktive menn inndeit i 28 yrkesklasser og yrkesaktive kvinner i 14 yrkesklasser. Analysen anvendte også en inndeling i sosialgrupper (inndeling etter sosioøkonomisk status på basis av yrkeskoder) utarbeidd av Kari Skrede.

Analysen for de vel tre årene etter folketellingen i 1970 viste også særlig høy dødelighet for menn i deks- og maskinmannskapsarbeid. Dessuten hadde menn i hotell- og restaurantarbeid høy dødelighet. Menn i gruve- og sprengningsarbeid og fiskere hadde, som i Tønnesens materiale for 1960 - 1964, også høy dødelighet i perioden 1970 - 1973.

Lærere og andre i pedagogiske yrker, hadde den laveste dødeligheten som ble registrert blant menn i 1970 - 1973. Selvstendige innen jord- og skogbruk, skogsarbeidere, trearbeidere, teknisk og vitenskapelig personell og jordbruksarbeidere hadde lav dødelighet slik Tønnesen også fant.

Haldorsen og Glattre tok også for seg kvinnes yrkesdødelighet og fant at det var mindre spredning i yrkesdødeligheten blant kvinner enn blant menn. Kvinner i hotell- og restaurantarbeid og rengjøringsarbeid mv. hadde høyere dødelighet enn gjennomsnittet for yrkesaktive. Kvinner i "medisinsk arbeid, offentlig administrasjon og forvaltning, bedriftsledelse" og "post- og telekommunikasjonsarbeid, finmekanisk arbeid mv." hadde lavere dødelighet enn gjennomsnittet for alle yrkesaktive kvinner.

Analysen av de enkelte dødsårsaker viste at det i yrker med høy total dødelighet også var høy dødelighet av hjerte- og karsykdommer og av kreft. Sjøfolk hadde spesielt høy ulykkesdødelighet. Dødeligheten av voldsomme dødsfall var vel tre ganger så høy hos deks- og maskinmannskap, nær tre ganger så høy hos gruve- og sprengningsarbeidere og vel dobbelt så høy hos fiskere sammenliknet med gjennomsnittet for yrkesaktive menn.

I 1979 kom en oppfølgende studie av analysen over yrkesdødelighet i 1970 - 1973. Kristofersen analyserte her et materiale hvor folketellingsdata 1960 og 1970 (på individnivå) ble koblet mot det samme dødsårsaks materialet som Haldorsen og Glattre hadde analysert (Kristofersen 1979).

Hovedresultatene i den siste rapporten var stort sett de samme som ble funnet i analysepublikasjonen fra 1976. Men rapporten fra 1979 viste i tillegg dødelighetsmønstrene for dem som var yrkesaktive i samme yrke ved folketellingene 1960 og 1970, og dessuten dødelighetsmønstre for dem som var yrkesaktive i forskjellige yrker ved de to tellingene. En fikk supplert folketellingsdata fra 1970 med data fra 1960 for mange av dem som var yrkespassive i 1970 (pensjonister og hjemmearbeidende med tidligere yrke). Disse dataene fortalte en del om seinvirkninger av yrkesrisiko på helse/dødelighet og antydte betydningen av selve yrket og seleksjonen til bestemte yrker.

Ved utvidelsen av yrkesdataene med 1960-opplysninger ble det vist at spredningen i yrkesdødelighet for kvinner var større enn det som var funnet ved å bruke yrkesopplysninger fra bare en folketelling.

1.3. Undersøkelser i de andre nordiske land

Danmark

I 1979 utgav Danmarks Statistikk den første landsomfattende danske analysen av yrkesdødelighet (Lyng 1979). Undersøkelsen ble gjennomført av sosiologen Elsebeth Lyng. Analysen tok utgangspunkt i alle personer som ved folketellingen 9. november 1970 var 20 - 64 år. Dette gjaldt vel 2,8 millioner personer, hvorav de fleste var yrkesaktive. Personene ble fulgt med hensyn på dødsfall i fem år, fra og med 9. november 1970 til og med 8. november 1975. I denne perioden døde vel 75 000 personer i denne populasjonen. Analysen gav om lag de samme hovedresultater som de norske undersøkelsene.

Den danske analysen omfattet også en gjennomgang av dødeligheten blant yrkespassive gifte kvinner etter mannens yrke.

I Danmark er det nå publisert en analyse av dødeligheten i hele 10-årsperioden etter folketellingen 1970 og omfatter dødsfall i perioden 9. november 1970 - 8. november 1980. Analysen er utført av forsker Otto Andersen, og er en videreføring av analysen for 1970 - 1975 (Andersen 1985).

Resultatene er basert på vel 182 000 dødsfall i tiårsperioden. Dødeligheten er gitt for hver av de to 5-årsperiodene og for hele 10-årsperioden under ett. Foruten alder, kjønn, erverv, stilling og fag, er det i den danske undersøkelsen trukket inn folketellingsopplysninger om ekteskapelig status, region og boligforhold.

Finland

I Statistiskentralen utførte sosiologen Hannele Sauli ved slutten av 1970-årene en analyse av yrkesdødeligheten i Finland (Sauli 1979).

Materialet omfattet folketellingsopplysninger fra 1. januar 1971 for de vel 200 000 personer som døde i femårsperioden 1. januar 1971 - 31. desember 1975.

Dødelighetsberegningene gjaldt menn og kvinner i alderen 35 - 64 år ut fra de yrkesklassene de var registrert i ved folketellingen.

I Finland arbeides det nå med en videreføring av undersøkelsen til å omfatte hele perioden 1971 - 1980. Her vil også folketellingsopplysninger fra folketellingen 1975 bli trukket inn.

Hannele Sauli står også for videreføringen.

Sverige

Statistiska Centralbyrån publiserte i 1982 oversikten Dödsfallsregister 1961 - 1970 (SCB, 1982). Publikasjonen gir opplysninger om hvordan dødsfallsregisteret er bygget opp, om koblingen med folketellingen 1960, og om bearbeiding av dødsfall i en del ulike yrker og næringer etter dødsårsak.

Dödsfallsregisteret er seinere supplert med data fra folketellingen 1970 og dødsfall i tiårsperioden 1971 - 1980.

Statistiska Centralbyrån har ikke publisert egne analyser på hele registeret, men det er utført mye oppdragsarbeid for forskere. En kortfattet og bred presentasjon av resultater er gitt i hovedbilag 1 - 3 til Hälsopolitiska mål och behovsbaserad planering (SOU 1984:41).

I det svenske dødsfallsregisteret inngår også opplysninger om ekteskapelig status, bosted og boforhold. Registeret gir mulighet for å foreta de samme dødelighetsberegninger for kohorter som det danske, finske og norske materialet.

1.4. Andre utenlandske undersøkelser

Storbritannia

England har den lengste historiske tradisjonen når det gjelder studier av yrkesdødelighet. I 1851 ble den første studien av sammenhengen mellom yrke og dødelighet påbegynt, og deretter ble det foretatt så å si løpende analyser av dødelighet og dødsårsaker i relasjon til yrkesopplysninger og andre sosiodemografiske data for hver folketelling (Her Majesty's Stationery Office, 1978).

Et problem i de britiske analysene har imidlertid vært at yrkesbetegnelsen for samme person kan være ulik på dødsmeldingen (teller i beregningen) og i folketellingsskjemaet (nevner). Ulike yrkesbetegnelser kan skyldes at vedkommende har skiftet yrke fra folketellingstidspunktet fram til seinere død, eller feil registrering på et av skjemaene.

I en analyse for perioden 1971 - 1975 ble opplysninger om døde personer knyttet sammen med folketellingsopplysninger for de samme personene (Fox og Goldblatt 1982). Derved unngikk en feilkilden med ulike opplysninger i de to kildene. Siden Storbritannia ikke har et personnummersystem tilsvarende det i de nordiske land, måtte koblingen av folketellingsdata og dødsdata skje manuelt på grunnlag av navn, fødselsdato og adresse mv. Undersøkelsen ble basert på et utvalg på 1 prosent av befolkningen bosatt i England og Wales (OPCS Longitudinal Study).

Den engelske undersøkelsen viser blant annet dødeligheten etter kjønn, økonomisk status, sosialklasse, sosioøkonomisk gruppe og dødsårsak. Dødeligheten i perioden 1971 - 1975 ble også analysert etter ekteskapelig status, boforhold og sanitærforhold, tilgang til bil mv. i sammenheng med sosialklasse og sosioøkonomisk gruppe (Fox og Goldblatt 1982).

Frankrike

I Frankrike har det også vært foretatt longitudinelle studier av dødeligheten i ulike yrker og sosioøkonomiske grupper. Den siste store analysen ble publisert i 1985 og tar for seg dødeligheten blant franske menn og kvinner 1955 - 1980 (Deplanques 1985).

Vest-Tyskland

I Vest-Tyskland har det ikke vært mulig å analysere dødsfallsopplysninger mot andre kilder på individnivå.

For å bøte på dette ble det foretatt en oppfølging av "microcensus 1978/79". "Microcensus" er en kontinuerlig årlig 1 prosent utvalgsundersøkelse av befolkningen og økonomisk aktivitet. 75 prosent av utvalget som deltar det ene året, blir fulgt opp det neste året. I den delen som ble fulgt opp har man analysert frafallet og særskilt dødeligheten. Dødeligheten i utvalget er "blåst opp" og korrigert i forhold til den registrerte dødeligheten i hele befolkningen 15 - 65 år. Det er med forbehold om usikkerheter regnet ut dødelighetsrater for en del yrker, og for yrkesaktive i forhold til yrkespassive (Linke 1982).

USA

I USA og flere andre land er en også foreløpig avhengig av å foreta sosioøkonomiske dødelighetsstudier på mikronivå (innen spesielle bedrifter eller distrikter) eller økologiske studier hvor opplysninger om dødsfall og f.eks. yrke er hentet fra ulike registerkilder.

I USA (National Center for Health Statistics) arbeides det nå med å utvikle et system som skal kunne forenkle analysemulighetene ved hjelp av ulike registre (Rosenberg og McMillen, 1984).

1.5. Hva kan koblingsundersøkelser av yrke og dødelighet fortelle, og hvilke begrensninger har de?

Under drøftingen av punkt 1.1 og punkt 1.4 sier vi litt om fordelene ved å benytte samme kilde for yrkesopplysning (folketellinger) ved koblingen av dødsfall og den levende befolkningen i dødelighetsberegningene.

I vårt materiale har vi med alle registrerte dødsfall i "folketellingspopulasjonen 1970" over de neste 10 årene.

Vi kan sette dødeligheten i relasjon til svært mange variable fra 1970-tellingen og også fra folketellingen i 1960 for de personer som var med i begge tellingene. Derimot har dette materialet ikke med andre opplysninger om endringer mellom 1970 og 1980 enn utflytting. Dette vil si at vi ikke kan uttale oss noe om hvilke sammenhenger det måtte være mellom f.eks. yrkesskift etter 1970 og dødelighet, eller f.eks. endring i sosioøkonomisk status og dødelighet.

Endringer i ekteskapelig status etter 1970 kunne vært tatt inn fra Det sentrale personregister, men analysemodellen ville da bli mer komplisert enn forutsatt. Vi har tidspunktdata for både 1960 og 1970 for svært mange enkeltindivider og mener at disse gir gode muligheter for å si noe om sosiale endringer og dødelighet.

Rapporten søker imidlertid først og fremst å gi en bred beskrivelse av dødelighetsforskjeller mellom ulike sosioøkonomiske grupper, yrkesklasser og yrker. På den måten inngår analysen som et ledd i levkårsbeskrivelser eller arbeid med sosiale indikatorer. Dødeligheten og levetiden i ulike sosioøkonomiske grupper og yrkesklasser blir tallfestet og kan gi grunnlag for tiltak med sikte på å utjamne de registrerte forskjellene. Ved seinere likeartede målinger kan en så undersøke om samfunnet har lyktes i sine bestrebelser (sammenlikn strategien i WHOs program Health for all by the year 2000) (WHO 1984).

Denne analysen gir også innblikk i hvilke hovedgrupper av dødsårsaker som bidrar sterkest til de til dels betydelige levetids- og dødelighetsforskjellene vi finner mellom gruppene.

Vi ser med vår modell dødeligheten som et samlet resultat av levkårene innen en sosioøkonomisk gruppe eller en yrkesklasse. Men vi er selvsagt også klar over at seleksjon mellom sosioøkonomiske grupper og yrkesklasser har vært med på å påvirke de dødelighetsforskjeller vi finner.

Både i Danmark, Storbritannia og Frankrike har studiet av yrkesdødeligheten i de seinere år utviklet seg i retning av også å inkludere yrkespassive grupper (pensjonister, studenter, hjemmearbeidende, arbeidsledige).

Denne endringen har skjedd bl.a. etter forslag på nordiske seminar (Valkonen 1979) og etter internasjonale anbefalinger (CICRED 1984).

Siden en synkende andel av befolkningen i de vest-europeiske land er yrkesaktive, blir det stadig viktigere å observere dødelighet og leveutsikter for yrkespassive grupper.

Mange yrkespassive kan relateres til tidligere yrke eller ektefelles yrke, og derved også analyseres etter "egen tidligere" eller "lånt" sosioøkonomisk yrkesstatus. Dette er ikke gjort i denne rapporten, men prosjektet muliggjør slike analyser.

Den tradisjonelle tilnærmingen av medisinsk-epidemiologisk art har, trass i det som er sagt over, på langt nær mistet sin betydning. Hoveddelen av den 10-årige British Decennial Supplement står for denne tilnærmingen.

Spesialstudier, utover hva vi har hatt ressurser og kunnskaper nok til å dekke i denne analysen, vil kunne gi forskere innen yrkesmedisin holdepunkter og hypoteser for videre studier av årsaks-sammenhenger mellom yrker og dødsårsaker.

En tredje tilnærming som ligger delvis innebygget i denne analysen, er det som kan kalles en sosioøkonomisk epidemiologisk tilnærming. Vi går her utover de rent medisinske sammenhenger som er vist mellom f.eks. den høyere dødeligheten av lungekreft i enkelte yrker.

Det sentrale ved den sistnevnte tilnærmingen er å vise hvordan svært mange dødsårsaker av ulik natur gir en overdødelighet i bestemte sosioøkonomiske grupper. Vi ser på hvordan flere variable som ekteskapeleg status, landsdel og i en seinere artikkel boligstandard, bidrar til å beskrive sammenhengen innen "sosioøkonomiske gruppers dødelighet". Derved kan vi peke på særlige risikogrupper med hensyn på dødelighet i forhold til en bredere beskrivelse av samfunnet. Ved seinere analyser kan en følge utviklingen i dødeligheten både for brede sosioøkonomiske grupper og for de snevrere risikogrupperne.

Analysen kan ikke si særlig mye når det gjelder mulige årsaker til disse sammenhengene. Våre data blir for små (og analyseredskapet for primitivt) selv om vi arbeider med så å si alle dødsfall som finnes i populasjonen.

Intensive intervjuundersøkelser om både helseforhold og levekår i sosioøkonomiske grupper vil gi tilleggsinformasjon å bygge på ved tolkningen av data om dødelighetsforskjeller mellom sosioøkonomiske grupper.

2. DATAMATERIALET

2.1. Avgrensning av undersøkelsesbestanden

Denne undersøkelsen tar utgangspunkt i alle personer som var fylt 15 år på folketellingsdagen 1. november 1970 (dvs. personer født 31. oktober 1955 eller tidligere). Personene er observert med hensyn på utvandring eller død de første 10 årene etter folketellingen (dvs. i perioden 1. november 1970 - 31. oktober 1980). Personer som utvandret fra Norge går ut av undersøkelsesbestanden på utvandringsdagen, og blir ikke tatt opp i bestanden, selv om de seinere gjeninnvandret i 10-årsperioden.

For hver person som utvandrer eller dør i perioden, registreres dato for utvandring eller død. På denne måten er det mulig å bestemme hvor lang tid hver person er med i undersøkelsesbestanden. For en del variable er observasjonsperioden på 10 år vel lang. For å bøte på dette har vi delt observasjonsperioden i de to 5-årsperiodene 1. november 1970 - 31. oktober 1975 og 1. november 1975 - 31. oktober 1980.

Om lag 500 personer, som var med i folketellingen 1970, er ikke kommet med i undersøkelsen. En tredjedel av disse personene var allerede døde eller utvandret før folketellingsdagen, men er likevel kommet med i tellingen. En annen tredjedel skulle ikke være registrert bosatt i Norge. De øvrige er ikke tatt med av andre grunner. I undersøkelsen inngår tilsammen 2 925 187 personer, derav 1 439 272 menn og 1 485 915 kvinner. For nærmere detaljer om aldersfordeling, se tabell 2.1 og vedleggstabell 1.

Tabell 2.1. Personer 15 år og over pr. 1.11.1970, etter kjønn og alder Population 15 years and over per 1.11.1970, by sex and age

Kjønn Sex	I alt Total	Alder. År Age. Years									
		20-69	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-69	70-74	75-79	80-
Begge kjønn Both sexes ..	2 925 187	2 298 869	614 011	460 558	415 708	498 487	435 664	176 079	141 895	96 845	85 940
Menn Males ..	1 439 272	1 147 507	315 846	235 670	210 343	248 490	211 264	80 457	62 076	41 249	33 877
Kvinner Females	1 485 915	1 151 362	298 165	224 888	205 365	249 997	224 400	95 622	79 819	55 596	52 063

En nærmere beskrivelse av datamaterialet og de ulike koblingene, og en fullstendig beskrivelse av alle kjennemerker som inngår i filene, er gitt i et eget dokumentasjonsnotat (Borgan og Kristofersen 1985).

I de fleste beregningene som er presentert i denne publikasjonen er det brukt data for 5-års-kohortene mellom 20 og 70 år pr. 31. oktober 1970, dvs. personer født i perioden 1. november 1900 - 31. oktober 1950.

2.2. Yrkesaktivitet

2.2.1. Definisjon av yrkesaktivitet

Personene i undersøkelsesbestanden er gruppert etter om de var yrkesaktive eller yrkespassive på folketellingsdagen. Som kriterium for yrkesaktivitet ble det stilt krav om at personen hadde utført minst 500 timers inntektsgivende arbeid eller arbeid uten fast lønn i familiebedrift de siste 12 månedene før folketellingsdagen 1. november 1970. Som yrkespassive er da regnet de som var helt uten arbeid eller hadde mindre enn 500 timer slikt arbeid i den samme 12-månedersperioden.

2.2.2. Yrkesaktivitet etter kjønn og alder

Tabell 2.2 viser antall menn og kvinner som etter definisjonen var henholdsvis yrkesaktive og yrkespassive.

Tabell 2.2. Personer 15 år og over pr. 1.11.1970, etter kjønn og yrkesaktivitet Population 15 years and over per 1.11.1970, by sex and economic activity

Kjønn Sex	Yrkespassive ¹ Economically in- active ¹	Yrkesaktive ² Economically active ²	
		I alt Total	Alder. År Age. Years 20-69
Begge kjønn Both sexes	1 342 157	1 582 915	1 462 932
Menn Males	354 867	1 084 324	1 012 100
Kvinner Females	987 290	498 591	450 832

¹ Personer som ikke hadde arbeid eller hadde arbeid mindre enn 500 timer siste 12 måneder før 1.11.1970 (under 10 timer pr. uke). ² Personer som hadde arbeid 500 timer eller mer de siste 12 månedene før 1.11.1970 (mer enn 10 timer pr. uke).

¹ Persons who did not work 500 hours or more the last 12 months before 1.11.1970. ² Persons who worked 500 hours or more the last 12 months before 1.11.1970.

Andelen som var yrkesaktive var selvsagt klart forskjellig blant menn og kvinner. Det var også en del variasjoner etter alder.

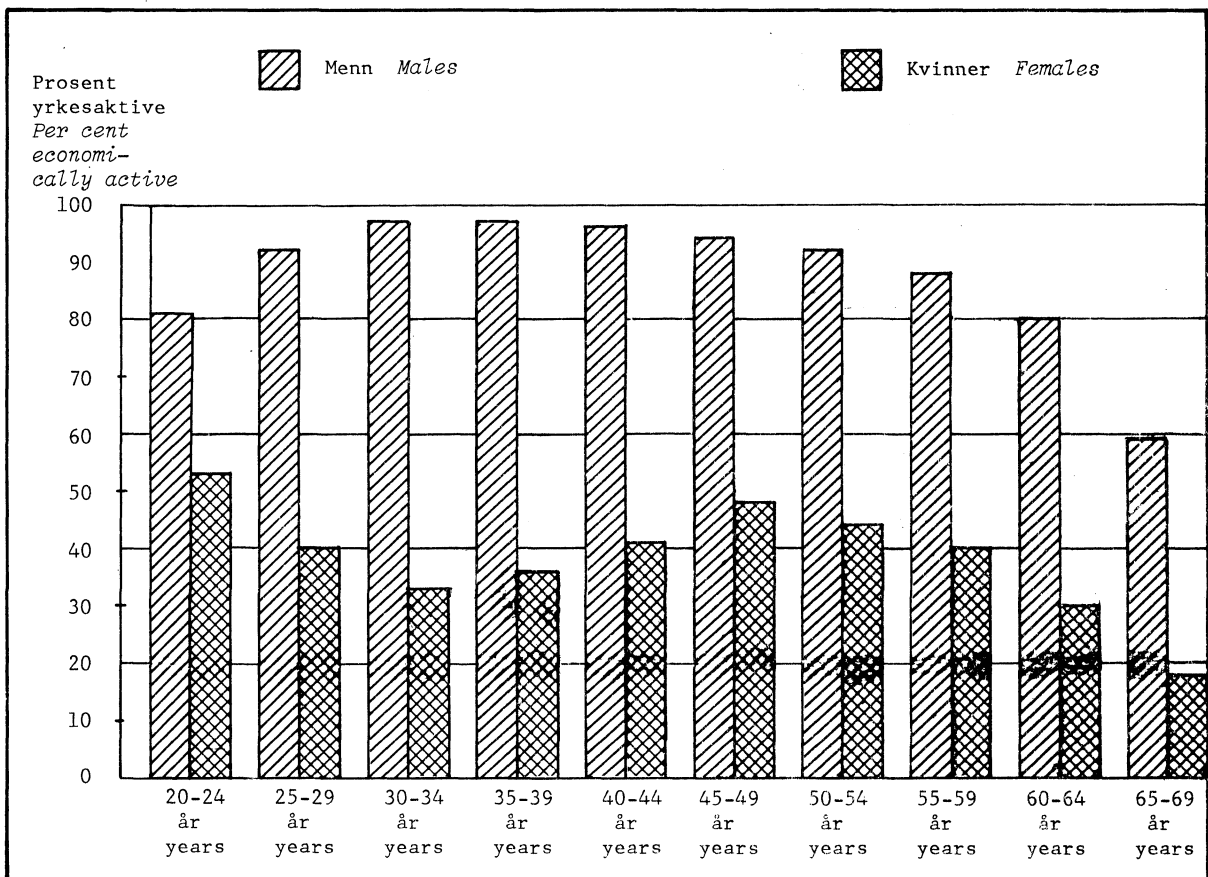
I figur 2.1. er andelen som var yrkesaktive blant menn og kvinner i 5-årsaldersgrupper mellom 20 og 70 år tegnet inn. Som vi ser av figuren, økte menns yrkesaktivitet fra vel 80 prosent i den yngste aldersklassen (20-24 år) til et toppunkt på nær 97 prosent mellom 30 og 40 år, for så å synke til ca. 60 prosent i den eldste aldersgruppen (65-69 år).

I motsetning til menn hadde kvinner sin høyeste andel yrkesaktive i den yngste aldersgruppen (vel 50 prosent).

Yrkesandelen sank så til vel 30 prosent i aldersgruppen 30-34 år, for så å stige til 45 prosent blant kvinner i siste halvdel av 40-årene. Etter denne alder er yrkesandelen igjen fallende til 18 prosent i den eldste aldersgruppen.

Vi skal her være klar over at yrkesandelen i figur 2.1 viser et tverrsnitt av hva som ble observert i 1970. Det er rimelig å anta at kvinner i de yngste aldersgruppene vil ha høyere yrkesprosent når de en gang i fremtiden kommer i de høyere aldersgruppene enn hva som ble observert i de samme aldersgruppene i 1970.

Figur 2.1. Andel yrkesaktive menn og kvinner pr. 1.11.1970 i ulike aldersgrupper. Prosent
Proportion of males and females economically active per 1.11.1970 in different age groups

2.3. Sosioøkonomisk gruppering

2.3.1. Definisjon av sosioøkonomisk status

Inndelingen av personene i undersøkelsen etter sosioøkonomisk status er foretatt på grunnlag av Statistisk Sentralbyrås standard (Statistisk Sentralbyrå, 1984).

En av de sentrale inndelingene i standarden er skillett mellom yrkesaktive og yrkespassive, (se punkt 2.2.1). De yrkesaktive kan deles opp videre etter type av yrke, om yrke er lederpreget mv.

De yrkespassive kan også inndeles etter deres viktigste aktivitet og viktigste kilde til livsopphold (se logisk diagram for inndeling i sosioøkonomisk status, vedlegg 2).

På filen er alle personer tildelt et femsiffernummer som angir sosioøkonomisk status ut fra data i folketellingen 1970. For dem som var 15 år eller mer i folketellingen 1960 er det også tildelt et femsiffernummer for sosioøkonomisk status på tellingsdagen i 1960. Dataene fra 1960 er ikke brukt i denne publikasjonen.

Femsiffernumrene er tildelt så langt det har vært mulig på grunnlag av dataene i de to folketellingene og tilpasset standardens femte aggregeringsnivå. For å bestemme sosioøkonomisk status er det brukt følgende opplysninger fra folketellingen 1970: alder pr. 1. november 1970, viktigste kilde til livsopphold, aktivitet, yrkesstatus (ansatt, selvstendig, familiemedlem i familiebedrift), yrke (tresifferkode) og arbeidstid. For ansatte er det tildelt koder for yrkets "art", "kompetanse" og "lederstatus" på bakgrunn av katalogen i standarden.

I tabellene er personene gruppert etter sosioøkonomisk status på tredje aggregeringsnivå (de tre første sifferne). Se vedlegg 2 for en skjematisk tillemping av standarden til folketellingsdata 1970.

I tabellene har vi 8 grupper av sosioøkonomisk status for yrkesaktive og 4 grupper for yrkespassive.

2.3.2. Inndeling av yrkespassive

Yrkespassive personer er inndelt i følgende undergrupper:

1. Studenter og elever
2. Pensjonister
3. Hjemmearbeidende
4. Andre yrkespassive

Som ventet finner vi stor forskjell i aldersfordelingen for de ulike grupper av yrkespassive. Dette kan vi se av tabell 2.3.

Tabell 2.3. Yrkespassive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970 i ulike sosioøkonomiske grupper, etter alder. Prosent Economically inactive males and females 20-69 years of age per 1.11.1970 in different socio-economic groups, by age. Per cent

Kjønn og sosioøko- nomisk gruppe Sex and socio- economic group	Personer 20-69 år 1.11.1970 Number of persons 20-69 years 1.11.1970		Alder. År Age. Years										
	I alt Total		20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	
MENN MALES													
Alle yrkespassive All economically inactive	135 334	100,0	22,3	7,9	2,6	2,5	3,5	5,3	7,2	9,9	14,6	24,2	
Studenter og elever Students and pupils	37 356	100,0	72,1	22,3	3,1	1,0	0,6	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	
Pensjonister Pensioners	85 767	100,0	2,0	1,9	2,1	2,7	4,2	7,0	9,8	13,8	20,8	35,0	
Hjemmearbeidende Home-workers	1 456	100,0	5,2	4,1	4,0	5,6	8,3	11,5	13,6	15,4	15,5	16,8	
Andre yrkes- passive Other economically in- active	10 755	100,0	25,5	7,0	5,1	5,2	6,6	7,6	9,9	12,1	15,3	18,5	
KVINNER FEMALES													
Alle yrkespassive	700 501	100,0	10,1	10,6	9,6	8,8	9,1	9,9	10,0	10,1	10,7	11,2	
Studenter og elever	25 576	100,0	70,8	14,2	5,3	3,6	2,3	2,0	1,0	0,5	0,3	0,2	
Pensjonister	130 698	100,0	3,0	2,1	1,9	2,2	3,2	5,2	8,1	13,4	23,4	37,7	
Hjemmearbeidende	533 909	100,0	8,8	12,6	11,7	10,8	10,9	11,4	10,9	9,6	8,0	5,2	
Andre yrkes- passive	10 318	100,0	16,6	8,3	6,8	6,0	8,1	9,8	10,7	11,1	11,3	11,2	

Mens for eksempel 94 prosent av de mannlige studentene og elevene i bestanden 20-69 år var under 30 år, gjaldt det bare 4 prosent av de trygdede mennene. For kvinner finner vi om lag samme mønster for studenter/elever og trygdede. Her kommer imidlertid også til en stor gruppe hjemmearbeidende, som har en mer jevn aldersfordeling.

Gruppen "andre yrkespassive" er en svært sammensatt gruppe. Særlig blant menn består den av en relativt stor gruppe unge og en relativt stor gruppe eldre personer, mens den har få personer i de midlere aldersgruppene. Den yngste delen av denne gruppen består av personer som har hatt forskjellige aktiviteter det siste året før folketellingen. Mangelfull utfylling av folketellingsskjemaet kan også ha ført til at personene ikke har blitt plassert i en av de andre gruppene. Blant de eldste kan det være personer som har vært langtidssyke, personer som venter på at søknad om trygd skal bli ferdigbehandlet o.l. Langtidsledige vil også inngå i denne gruppen. Blant kvinner inneholder nok gruppen også en del hjemmearbeidende som ikke har opplyst at de hadde utført arbeid i hjemmet.

2.3.3. Inndeling av yrkesaktive etter sosioøkonomisk status

I denne undersøkelsen er de yrkesaktive delt i følgende grupper av sosioøkonomisk status:

1. Ufaglærte arbeidere
2. Faglærte arbeidere
3. Funksjonærer på lavere nivå
4. Funksjonærer på mellomnivå
5. Funksjonærer på høyere nivå
6. Jordbrukere og fiskere
7. Andre selvstendige
8. Andre yrkesaktive

Tabell 2.4 viser aldersfordelingen innen de enkelte grupper i 1970.

Tabell 2.4. Yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970 i ulike sosioøkonomiske grupper, etter alder. Prosent Economically active males and females 20-69 years of age per 1.11.1970 in different socio-economic groups, by age. Per cent

Kjønn og sosioøkonomisk gruppe Sex and socio-economic group	Per-soner 20-69 år Persons 20-69 years 1.11.70	Alder. År Age. Years											
		I alt Total	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	
MENN MALES													
Alle yrkesaktive ¹ All economically active ¹ ...	1 012 100	100,0	13,0	12,0	9,9	9,5	10,5	11,7	11,2	9,9	7,7	4,7	
Ufaglærte arbeidere Unskilled workers	360 567	100,0	14,3	11,7	9,1	8,9	10,0	11,8	11,7	10,6	7,9	4,1	
Faglærte arbeidere Skilled workers	140 680	100,0	15,9	14,0	10,8	10,4	10,4	11,0	9,9	8,2	6,1	3,3	
Funksjonærer, lavere nivå Salaried employees, lower level .	51 877	100,0	23,3	16,8	10,0	8,2	8,5	9,4	7,9	6,8	5,6	3,6	
Funksjonærer, mellomnivå Salaried employees, mean level	227 488	100,0	14,1	14,9	12,5	10,7	11,4	11,3	9,4	7,1	5,3	3,4	
Funksjonærer, høyere nivå Salaried employees, higher level	47 770	100,0	1,4	12,9	15,3	12,5	12,5	12,9	11,1	8,6	7,2	5,5	
Jordbrukere og fiskere Farmers and fishermen ..	100 076	100,0	3,8	4,5	5,9	7,3	9,7	12,6	14,2	15,5	14,8	11,7	
Andre selvstendige Other self-employed	83 602	100,0	3,2	6,4	7,9	9,6	12,2	14,5	15,0	13,9	10,7	6,6	
KVINNER													
Alle yrkesaktive ¹	450 832	100,0	17,8	11,0	7,5	7,8	10,0	12,4	12,2	10,3	7,2	3,8	
Ufaglærte arbeidere	85 536	100,0	13,0	6,1	5,7	8,0	11,0	14,8	15,2	13,4	8,7	4,1	
Faglærte arbeidere	7 781	100,0	16,8	8,4	6,2	7,7	10,8	13,8	13,8	11,1	7,4	4,0	
Funksjonærer, lavere nivå	166 800	100,0	24,9	11,2	6,9	7,3	9,4	11,0	11,6	8,7	5,9	3,1	
Funksjonærer, mellomnivå	101 074	100,0	21,8	19,5	10,6	7,9	8,9	9,7	8,2	6,4	4,7	2,4	
Funksjonærer, høyere nivå	9 385	100,0	5,8	20,5	15,2	9,3	9,7	11,4	10,2	8,5	6,1	3,2	
Jordbrukere og fiskere .	57 500	100,0	2,4	4,2	6,2	8,3	11,5	15,3	17,2	16,1	11,9	7,0	
Andre selvstendige	22 743	100,0	3,7	5,7	6,6	8,4	11,4	14,5	16,1	14,5	11,9	7,1	

¹ Medregnet 40 yrkesaktive menn og 13 yrkesaktive kvinner med uoppgitt yrkesaktivitet.

¹ Including 40 economically active males and 13 economically active females with unknown economic activity.

Vi ser av tabellen at lønnstakerne er klart yngre enn de selvstendige både i jordbruk og fiske og i andre næringer. Både for menn og kvinner finner vi sterkest overvekt av yngre mennesker blant funksjonærer på lavere nivå.

Vi ser også at standarden for sosioøkonomisk status gir oss en klart større andel menn enn kvinner som faglærte arbeidere, mens det er motsatt tendens for funksjonærer på lavere nivå. Over en tredjedel av de yrkesaktive kvinnene tilhørte denne siste gruppen i 1970.

2.4. Yrkesklassene

2.4.1. Definisjon av yrkesklassene

Til bruk i denne analysen er de tresifrede yrkeskodene omkodet til yrkesklasser. For menn ble det etablert 37 yrkesklasser (noen med undergrupper) og for kvinner ble det etablert 14 yrkesklasser.

Yrkesklassene inneholder en eller flere tosifferområder fra Nordisk Yrkesklassifisering (NYK). Arbeidsdirektoratet (1965). I enkelte tilfeller, især i undergrupper av yrkesklassene, er det foretatt spesifisering på yrkesgrupper (tresiffernivå).

Ved inndelingen ble det lagt vekt på at yrkesklassene måtte bestå av minst 6 000-10 000 personer i folketellingen 1970. I de tilfelle hvor flere yrkesområder (tosiffergrupper) måtte utgjøre en yrkesklasse, ble det foretatt en sammenslåing av yrkesområder som var mest mulig like med hensyn på arbeidets art og visse andre forhold (f.eks. utdanningens lengde).

De 37 yrkesklassene for menn kan aggregeres slik at de blir identiske med de 14 yrkesklassene for kvinner.

Yrkesklassene er nærmere definert i vedlegg 3.

2.4.2. Yrkesaktive etter kjønn, alder og yrkesklasse

Materialet består av 1 582 915 yrkesaktive personer i folketellingen 1970. Av disse var 1 084 324 menn og 498 591 kvinner.

I alderen 20-69 år var det noe færre yrkesaktive (se tabell 2.4 foran), vel 1 012 000 menn og nær 451 000 kvinner.

Blant menn 20-69 år var den største yrkesklassen jern- og metallarbeidere, som bestod av 101 604 yrkesaktive i 1970 (se vedleggstabell 3).

Gårdbrukere utgjorde om lag 80 000 menn, og snekkere og sagbruksarbeidere var den tredje største yrkesklassen med nær 75 000 menn i alderen 20-69 år i 1970.

Blant kvinner var det flest yrkesaktive i klassen kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv. - vel 95 000 kvinner i alderen 20-69 år i 1970 (se vedleggstabell 3).

Butikkekspeditører, detaljister mv. og selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøkttere mv. var de gruppene som kom deretter, hver av dem med vel 60 000 yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970.

Blant gårdbrukere er det en overvekt av personer i alderen 50-69 år, sett i forhold til fordelingen av alle yrkesaktive 20-69 år.

Blant ingeniører, lærere og personer innen enkelte andre humanistiske yrker er det en viss overvekt av menn i alderen 25-34 år.

I noen yrker er det en høy andel personer under 30 år. Menn i kontorarbeid, butikkekspeditører, deks- og maskinmannskap, maskinkjørere, sjåførere, jern- og metallarbeidere, elektroarbeidere, trykkere, hotell- og restaurantarbeid og militært arbeid er oftere under 30 år enn gjennomsnittlig blant alle yrkesaktive.

Menn i jernbane- og annet trafikkarbeid, snekkere og sagbruksarbeidere, murere og andre anleggsarbeidere, kjemiske prosessarbeidere, menn i brann-, politi- og tolltjeneste og vaktmestere er oftere i aldersgruppen 45-69 år enn gjennomsnittet for yrkesaktive menn.

Blant kvinner er lærerne særlig sterkt representert i aldersgruppen 25-29 år, og sykepleiere mv. særlig sterkt representert i alderen 20-24 år.

Om lag 40 prosent av de kvinnelige kontoristene er i alderen 20-29 år.

Blant butikkekspeditørene er det flest kvinner i alderen under 25 år og i alderen 45-54 år.

Innen jordbruk og dyrerøkt er det særlig mange kvinner i aldersgruppene 45-64 år.

Blant kvinner i hotell- og restaurantarbeid og rengjøringsarbeid finner vi den høyeste andelen i alderen 45-59 år.

Se vedleggstabell 8 for nærmere detaljer om kjønns- og aldersfordelingen i yrkesklassene. For en enda mer detaljert inndeling i yrkesgrupper, se Statistisk Sentralbyrå (1975).

2.5. Data om døde og dødsårsaker

2.5.1. Tallet på døde i materialet

Blant de vel 2 925 000 personene som inngår i undersøkelsen ble det registrert 386 929 dødsfall i 10-årsperioden 1. november 1970 til 31. oktober 1980 (registrert i Det sentrale personregister).

For bare 211 personer inneholdt ikke dødsfallsregisteret dødsårsak. Årsaken til dette er at dødsårsaken for disse personene først er blitt kjent etter at arbeidet med årsstatistikken er fullført. En del av disse personene kan være forsvunnet (f.eks. ved forlis), og dødsformodningsdom er utstedt seinere.

Av tabell 2.5 fremgår hvordan de døde i perioden fordeler seg på kjønn, alder (1970) og yrkesaktivitet. Blant de vel 115 000 døde mennene som var 20-69 år i 1970, var nær 80 000 yrkesaktive. Blant de vel 66 000 døde kvinnene som var 20-69 år 1970, var nær 16 000 yrkesaktive.

Tabell 2.5. Døde menn og kvinner 1970 - 1980, etter alder og yrkesaktivitet 1.11.1970 Deaths of males and females 1970 - 1980, by age and economic activity 1.11.1970

Kjønn og yrkesaktivitet Sex and economic activity	15 år og over i alt 15 years and over, total	Alder. År Age. Years									
		20-69	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-69	70-74	75-79	80-
Menn Males	209966	115042	3418	3386	7786	23357	46497	32300	34109	29056	30057
Av dette yrkesaktive Of which economi- cally active	88852	79614	2008	2966	6749	19297	33500	15744	5318	2344	926
Kvinner Females	176963	66168	1077	1531	3766	11127	25655	23503	32762	33456	44086
Av dette yrkesaktive	17768	15886	376	539	1299	3937	6712	3132	1152	460	161

2.5.2. Dødsårsaksgruppering

Materialiet inneholder både den grunnliggende dødsårsak (diagnose 1) og en medvirkende årsak (diagnose 2) når slik er registrert. Klassifiseringen av dødsårsakene er foretatt etter den norske Standard for gruppering av sykdommer, skader og dødsårsaker (8. revisjon av ICD) for hele perioden (Statistisk Sentralbyrå, 1972).

Til analysen er det bare kjørt tabeller for den grunnliggende dødsårsak. Forklaringer om klassifikasjonsregler og kvalitetsproblemer i dødsårsaksstatistikken er beskrevet av Blix og Glattre (1980).

Til dette prosjektet om yrkesdødelighet er det utarbeidd en egen dødsårsaksgruppering (4 nivåer). På første nivå er det skilt mellom 8 hovedgrupper av dødsårsaker:

1. Infeksiøse sykdommer
2. Indresekretoriske, ernærings- og stoffskiftesykdommer
3. Kreftsykdommer
4. Hjerne- og karsykdommer og plutselig død
5. Sykdommer i åndedretsorganene
6. Sykdommer i fordøyelses-, urin- og kjønnsorganene
7. Annen sykdom
8. Voldsom og unaturlig død

På andrenivå er det tatt ut bestemte undergrupper under de fleste hovedgruppene (f.eks. "bronkitt, emfysem og astma" under hovedgruppe 5).

På tredjenivå er det skilt mellom grupper av kreftsykdommer og hovedgrupper av hjerte- og karsykdommer.

På fjerdenivå skiller det mellom enkelte mer spesifikke grupper av kreftsykdom.

Selv om dødsårsaksgrupperingen for denne analysen teknisk sett ligger på fire nivåer (for å forenkle tabellproduksjonen) inneholder den med hoved- og undergrupper bare 33 spesifikasjoner (se vedlegg 4).

Av tabell 2.6 fremgår hvor mange menn og kvinner som døde av de ulike hovedgrupper og enkelte undergrupper av dødsårsaker i 10-årsperioden.

Tabell 2.6. Døde menn og kvinner 1970 - 1980, etter hovedgrupper av dødsårsaker Deaths of males and females 1970 - 1980, by main causes of death

Dødsårsak Cause of death ¹	Menn Males		Kvinner Females	
	15 år og over years and over	20-69 år years	15 år og over years and over	20-69 år years
ALLE DØDSFALL ALL DEATHS	209 966	115 042	176 963	66 168
Alle dødsfall av sykdom All deaths from disease	196 532	105 485	169 469	63 287
Infeksiøse og parasittære sykdommer	1 304	775	1 242	625
Kreftsykdommer	42 066	26 805	35 816	22 403
Kreft i munn, svelg og fordøyelsesorganer	15 567	9 706	12 514	6 687
Kreft i lungene	6 637	5 347	1 539	1 131
Indresekretoriske, ernærings- og stoffskiftesykdommer	1 670	964	2 099	930
Sukkersyke	1 345	747	1 679	695
Hjerte-, karsykdom og plutselig død	115 821	61 886	95 081	29 644
Hjerteinfarkt og andre iskemiske hjertesykdommer .	64 954	39 561	39 052	13 760
Karlesjoner i sentralnervesystemet	25 497	9 310	31 838	8 394
Plutselig død	7 828	5 154	3 658	1 614
Sykdommer i åndedretsorganene	17 524	5 912	17 590	3 416
Bronkitt, emfysem og astma	4 396	2 655	2 019	1 056
Sykdommer i fordøyelses-, urin- og kjønnsorganer	8 549	4 140	7 288	2 713
Annen sykdom	9 598	5 003	10 353	3 556
Voldsom og unaturlig død	13 312	9 474	6 127	1 742
Ulykker	9 591	6 271	6 127	1 742
Forgiftninger	662	599	124	101
Selvmord	2 784	2 378	1 013	887

¹ Text in English, see annex 4.

3. DØDELIGHETSMÅL

Et sentralt mål for dødeligheten er dødsintensiteten $\mu(x)$, gitt ved at $\mu(x) dx$ er sannsynligheten for at en person som er i live i alder x skal dø innen alder $x+dx$. Ved estimering av dødsintensiteten antar en ofte at den er konstant over gitte aldersintervall og tidsperioder. I denne undersøkelsen utføres estimeringen ved å anta konstant dødsintensitet i 5-årskohorter over hele observasjonsperioden 1. november 1970 - 31. oktober 1980. Alder er her definert som alder i hele fylte år ved starten av observasjonsperioden (dvs. pr. 31. oktober 1970). Etter denne definisjonen vil for eksempel 5-årskohorten 20-24 år være personer født i perioden 1. november 1945 - 31. oktober 1950.

Som estimater for dødsintensitetene brukes de sentrale dødelighetsratene som fremkommer ved å dividere antall døde med summen av personår som denne 5-årskohorten gjennomlever i løpet av perioden.

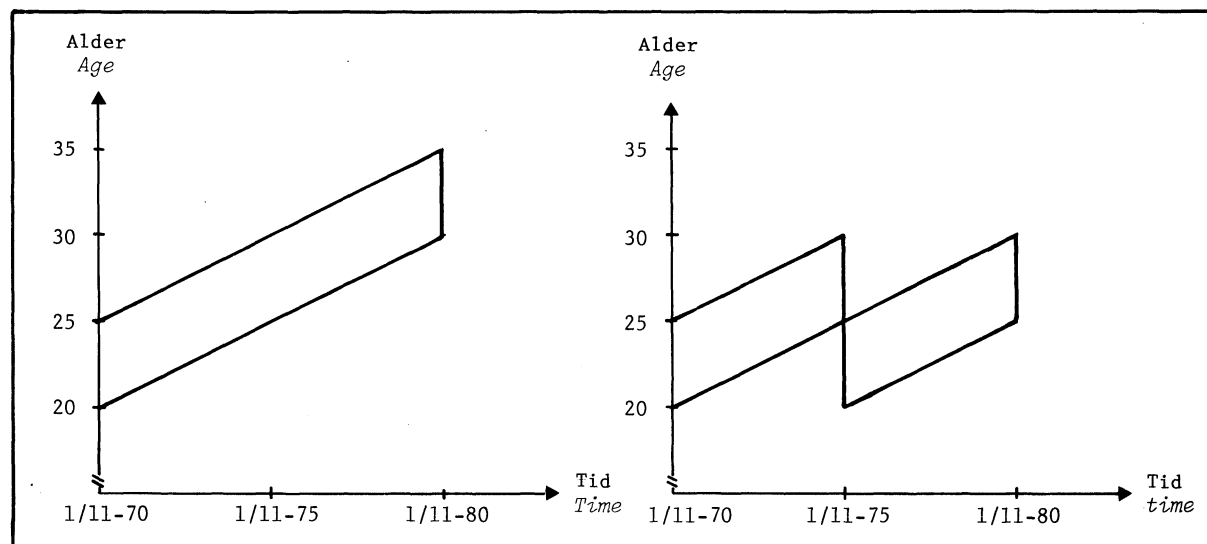
Yrkesdataene er for alle personer hentet fra folketellingen 1. november 1970, og undersøkelsen har ingen opplysninger om yrkesskift i løpet av 10-årsperioden etter folketellingen. Av flere grunner kan det oppstå problemer ved å estimere dødsintensitetene over så lang periode som 10 år. Et problem i seg selv er forutsetningen om at personene har konstant dødsintensitet over så lang tid. Dette gjelder særlig de eldste aldersgruppene, hvor dødeligheten er sterkt økende med alderen.

Et annet problem oppstår hvis gruppen vi studerer har et heterogent dødelighetsmønster. Det vil da oppstå seleksjon i gruppen i løpet av perioden. Et eksempel på en slik gruppe er gruppen av yrkespassive menn. Denne gruppen er sammensatt av en gruppe personer som er yrkespassive på grunn av spesielt dårlig helse, og personer som er yrkespassive av andre grunner, som personer under utdanning, midlertidig arbeidsløse mv. I begynnelsen av observasjonsperioden vil gruppen av yrkespassive menn ha en sterk overdødelighet i forhold til alle menn. Lenger ut i observasjonsperioden vil relativt mange av de svakeste ha dødd, og da gruppen ikke får noen tilgang av "nye" yrkespassive etter folketellingen, vil de yrkespassive menn etter hvert få et dødelighetsmønster som ligger nærmere gjennomsnittet for alle personer.

For å få vite noe om konsekvensene av å forutsette konstant dødelighet over en 10-årsperiode har vi delt 10-årsperioden i to 5-årsperioder, og har regnet ut dødelighetsratene for 5-årskohorter i hver av de to periodene 1. november 1970 - 31. oktober 1975 og 1. november 1975 - 31. oktober 1980. I begge 5-årsperiodene stammer yrkesopplysningene fra folketellingen 1. november 1970. Alder er imidlertid beregnet til begynnelsen av de respektive 5-årsperiodene.

I figur 3.1. under har vi tegnet et Lexis' skjema som illustrerer disse to tilfellene.

Figur 3.1. Lexis' skjema for beregning av dødelighetsrater i 5- årskohorten 20-24 år over 10- årsperioden og over hver av de to 5- årsperiodene
Lexis' scheme for calculating death rates in the 5- year cohort 20-24 years during the 10- year period and during each of the two 5- year periods

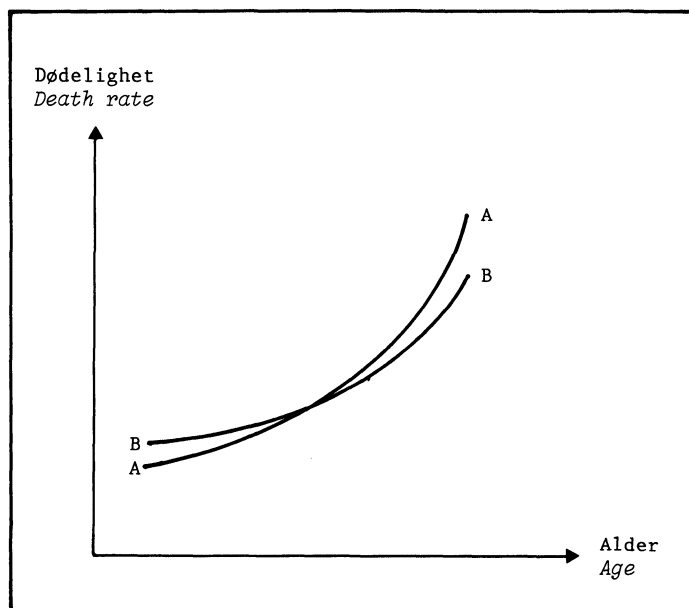
I denne undersøkelsen er yrkesaktive menn inndelt i 37 yrkesklasser og yrkesaktive kvinner i 14 yrkesklasser. I tillegg er befolkningen inndelt i grupper av sosioøkonomisk status. Dødeligheten regnes også ut etter bestemte dødsårsaker. Det er en nesten umulig oppgave å skaffe nødvendig oversikt for sammenlikning av dødeligheten mellom grupper ved bare å se på de aldersbestemte dødelighetsratene. Det er derfor nødvendig å supplere med noen aggregerte mål. Ved å standardisere dødeligheten etter alder, kan vi få frem et samlet dødelighetsmål som tar hensyn til ulikheter i aldersfordelingen mellom de ulike yrkesklasser.

I denne undersøkelsen har vi valgt å standardisere dødeligheten etter den indirekte metoden (Standard Mortality Ratio (SMR)). SMR for en yrkesklasse regner ut forholdet mellom det observerte antall døde i denne yrkesklassen over alle aldersgrupper og antall døde vi kunne "vente", hvis dødeligheten i vedkommende yrkesklasse hadde fulgt standardbefolkningens dødelighet.

I tillegg til SMR som mål for dødeligheten har vi i våre beregninger regnet ut forventet (gjennomsnittlig) levetid mellom aldrene 22,5 år og 72,5 år for 5-årskohorter over perioder av 5 års varighet for de ulike yrkesklasser og for grupper av sosioøkonomisk status. I tabellene er disse tallene presentert som tapte leveår (50 år minus forventet levetid mellom 22,5 år og 72,5 år).

Både SMR og "tapte leveår" er mål som sier lite om hvordan dødeligheten varierer med alderen. To yrkesklasser med samme SMR eller "tapte leveår" kan ha klart ulike verdier på den aldersavhengige dødeligheten. I figur 3.2 er tegnet inn et hypotetisk eksempel på forløpet av den aldersbestemte dødeligheten i yrkesklasser A og B. Det kan godt tenkes at disse yrkesklassene kan ha samme SMR eller "tapte leveår" (men neppe begge deler).

Figur 3.2. Forløpet av den aldersbestemte dødeligheten i yrkesklassene A og B
The course of age specific death rates for occupational class A and B

For å få vite noe mer om forløpet av de aldersbestemte dødelighetsratene kan vi lage figurer som viser forløpene for de enkelte yrkesklasser. Videre foretas en analytisk glatting av dødelighetsratene med en Gompertz-Makeham-funksjon. Vi kan også tegne inn grensene for et 95-prosent konfidensintervall for funksjonen.

I vedlegg 1 er gitt en nærmere beskrivelse av de enkelte dødelighetsmål som er brukt i undersøkelsen.

4. SAMLET DØDELIGHET

4.1. Sammendrag

I dette kapitlet vil vi gi en oversikt over den samlede dødeligheten. Den årsaksbestemte dødeligheten vil bli drøftet i kapittel 5.

For å måle dødeligheten og forskjeller i dødelighet mellom grupper nytter vi målene presentert i kapittel 3, dvs. aldersbestemte dødelighetsrater, aldersstandardiserte dødelighetsindekser (SMR), forventet antall tapte leveår mellom alder 22,5 og 72,5 år, og dødelighetsprofiler som fremkommer ved en spesiell form for utjamning av dødelighetsratene i femårskohortene mellom 20 og 70 år. (Metoden brukt ved utjamningen er beskrevet i vedlegg 1.)

I punkt 4.2 er det foretatt en sammenlikning av dødeligheten blant yrkesaktive og yrkespassive. I punkt 4.3 er de yrkespassive inndelt i undergrupper av sosioøkonomisk status, mens punkt 4.4 behandler de ulike grupper av sosioøkonomisk status blant yrkesaktive. Kapittel 4 avsluttes med en drøfting av dødeligheten blant de yrkesaktive i de enkelte yrkesklasser.

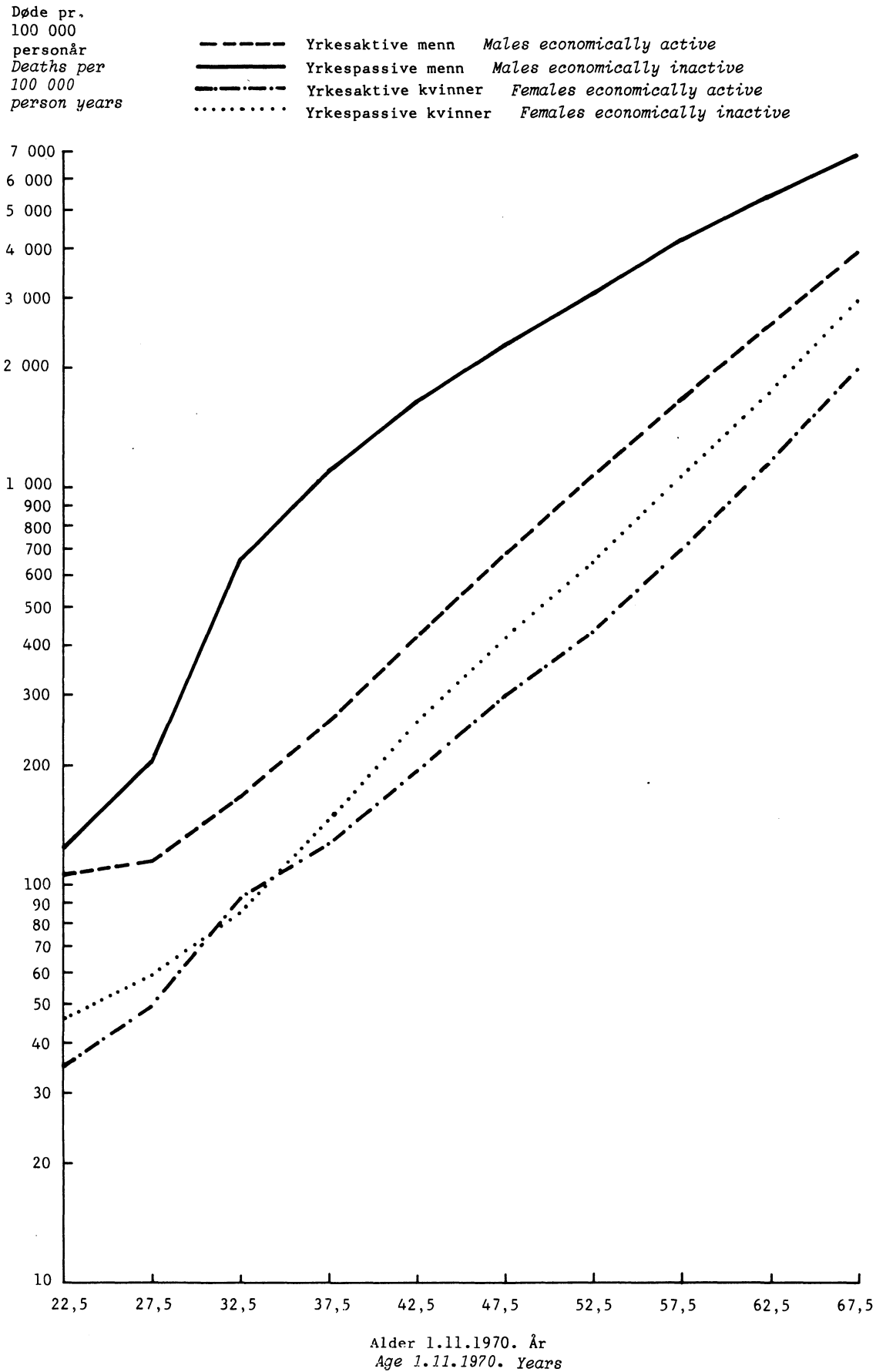
4.2. Dødeligheten blant yrkesaktive og yrkespassive

Kriteriene for inndelingen i yrkesaktive og yrkespassive er gitt i punkt 2.2.1.

Resultatene av dødelighetsberegningene viser stor forskjell i dødeligheten for yrkesaktive og yrkespassive menn. Blant kvinner er forskjellen klart mindre.

I figur 4.1 har vi tegnet inn forløpet av dødelighetsratene for yrkesaktive og yrkespassive kvinner og menn i femårskohorter mellom 20 og 70 år, ut fra dødedata for hele 10-årsperioden 1970 - 1980.

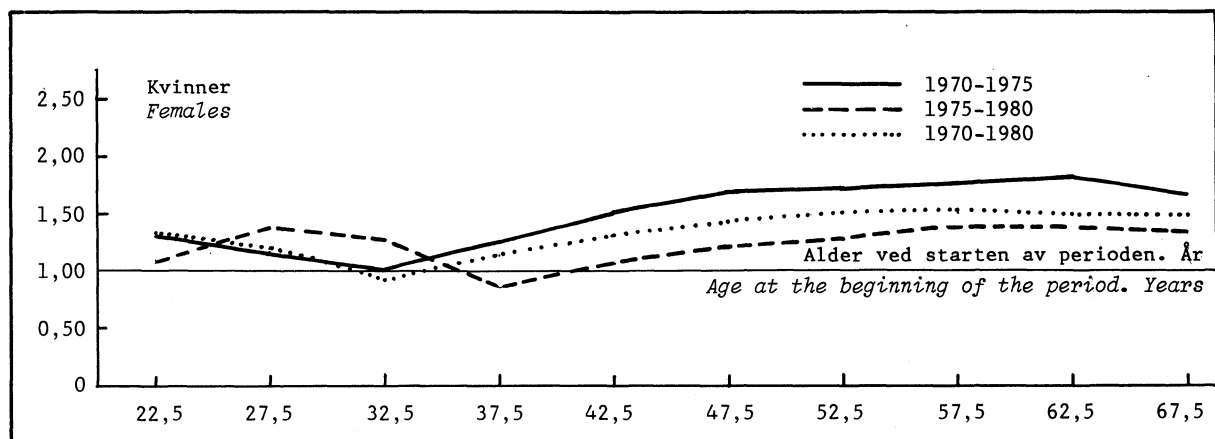
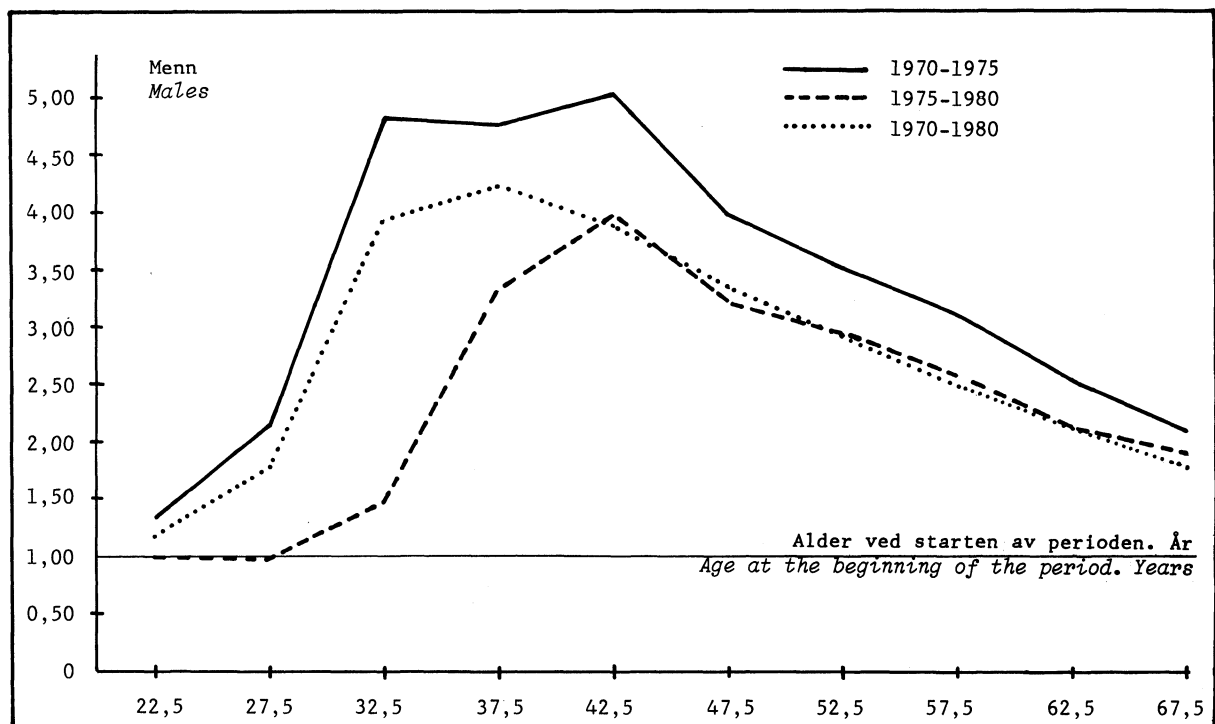
Figur 4.1. Dødelighetsrater for yrkesaktive og yrkespassive menn og kvinner i 5-årsalderskohorter pr. 1.11.1970, beregnet på grunnlag av dødedata fra perioden 1970-1980
Death rates for economically active and economically inactive males and females in 5-year cohorts per 1.11.1970 based on data of deaths during the period 1970-1980

Av figuren ser vi at overdødeligheten blant yrkespassive var klart større for menn enn for kvinner, særlig blant personer som har passert vanlig alder for å være under utdanning. Ulikheten skyldes selvsagt at sammensetningen er ulik for yrkespassive menn og kvinner. Mellom vanlig alder før avsluttet utdanning og pensjonsalder er menn oftest yrkespassive av helsemessige grunner, mens det blant kvinnene vil være en stor gruppe som er hjemmearbeidende og friske.

I kapittel 3 er det redegjort for problemene med å beregne dødeligheten for yrkespassive og yrkesaktive over så lange perioder som 10 år. I figur 4.2 har vi anskueliggjort dette problemet ved å tegne inn forholdet mellom dødeligheten blant yrkespassive og yrkesaktive menn og kvinner i 5-års-kohorter, når observasjonsperioden er henholdsvis 1970 - 1975, 1975 - 1980 og 1970 - 1980.

Figur 4.2. Forholdet mellom dødeligheten i 5-års kohorter for yrkespassive og yrkesaktive menn/kvinner over periodene 1970-1975, 1975-1980 og 1970-1980
The proportion between the death rates in 5-year cohorts for economically inactive and economically active males/females by the periods 1970-1975, 1975-1980 and 1970-1980

Som vi kunne vente ut fra resonnetet i kapittel 3, er overdødeligheten størst i den første 5-årsperioden og minst i den siste, og forskjellen er større for menn enn for kvinner. Som nevnt i kapittel 3 har gruppen yrkespassive menn et svært heterogent dødelighetsmønster, slik at overdødeligheten for yrkespassive vil avta ettersom vi fjerner oss i tid fra tidspunktet for inndeling etter yrkesaktivitet.

Overdødeligheten for yrkespassive menn beregnet over hele 10-årsperioden 1970 - 1980 ligger nærmest den første 5-årsperioden før 40-årsalderen, men er nesten lik den siste perioden etter 40-årsalderen. At den ligger så lavt etter 40-årsalderen skyldes at personene som inngår i dødelighetsberegningene over en 10-årsperiode i gjennomsnittet er 2,5 år eldre enn de som inngår i 5 årskohorter over 5-årsperioden. Da overdødeligheten for yrkespassive er fallende med alderen, vil vi få dette resultatet.

Figur 4.1 viser som nevnt dødeligheten for yrkespassive og yrkesaktive når dødeligheten ble beregnet med dødedata for hele 10-årsperioden. Av det vi har sagt over ville avstanden mellom dødelighetskurvene (særlig for menn) vært større hvis vi beregnet dødeligheten bare over 5-årsperioden 1970 - 1975.

Forskjellen i dødeligheten blant yrkespassive og yrkesaktive kan også måles med SMR. Når vi setter dødeligheten blant alle yrkesaktive menn for perioden 1970 - 1980 lik 100, har dødeligheten for alle menn verdien 119, mens dødeligheten blant yrkespassive er 205.

For alle kvinner blir SMR lik 132 når alle yrkesaktive kvinner settes lik 100, mens dødeligheten blant de yrkespassive blir 146 (se tabell 4.1).

Tabell 4.1. Dødelighet (SMR) for menn og kvinner 20 - 69 år i 1970, for ulike grupper av sosioøkonomisk status 1970. Periodene 1970 - 1975, 1975 - 1980 og 1970 - 1980. SMR = 100 for alle yrkesaktive menn/kvinner Mortality (SMR) for males and females 20 - 69 years of age in 1970, by groups of socio-economic status 1970. Periods 1970 - 1975, 1975 - 1980 and 1970 - 1980. SMR = 100 for all economically active males/females

Sosioøkonomisk gruppe Socio-economic group ¹	Menn Males				Kvinner Females			
	Personer 20-69 år Persons 20-69 years 1.11.1970	SMR 1970- 1975	SMR 1975- 1980	SMR 1970- 1980	Personer 20-69 år 1.11.1970	SMR 1970- 1975	SMR 1975- 1980	SMR 1970- 1980
	Alle	1 146 069	127	111	119	1 151 332	146	119
Alle yrkesaktive	1 012 100	100	100	100	450 832	100	100	100
111. Ufaglærte arbeidere	360 567	105	107	106	85 536	102	109	105
112. Faglærte arbeidere	140 680	104	107	107	7 781	106	105	106
121. Funksjonærer, lavere nivå .	51 877	117	111	114	166 800	103	101	102
131. Funksjonærer, mellomnivå ..	227 488	101	94	98	101 074	95	93	93
132. Funksjonærer, høyere nivå .	47 770	81	76	80	9 385	103	97	98
211. Jordbrukere/fiskere	100 076	82	83	84	57 500	92	88	91
212. Andre selvstendige	83 602	107	106	106	22 743	109	114	112
Alle yrkespassive	133 969	245	201	205	700 500	167	131	146
311. Studenter og elever	35 991	90	90	89	25 575	123	104	117
321. Pensjonister	85 767	256	225	213	130 698	221	193	186
331. Hjemmearbeidende	1 456	:	:	:	533 909	131	111	119
411. Andre yrkespassive	10 755	182	176	163	10 318	204	141	164

¹ Text in English, see annex 2.

4.3. Dødeligheten blant grupper av yrkespassive

Som nevnt i punkt 2.3.2 blir de yrkespassive delt i følgende grupper av sosioøkonomisk status:

1. Studenter og elever
2. Pensjonister
3. Hjemmearbeidende
4. Andre yrkespassive

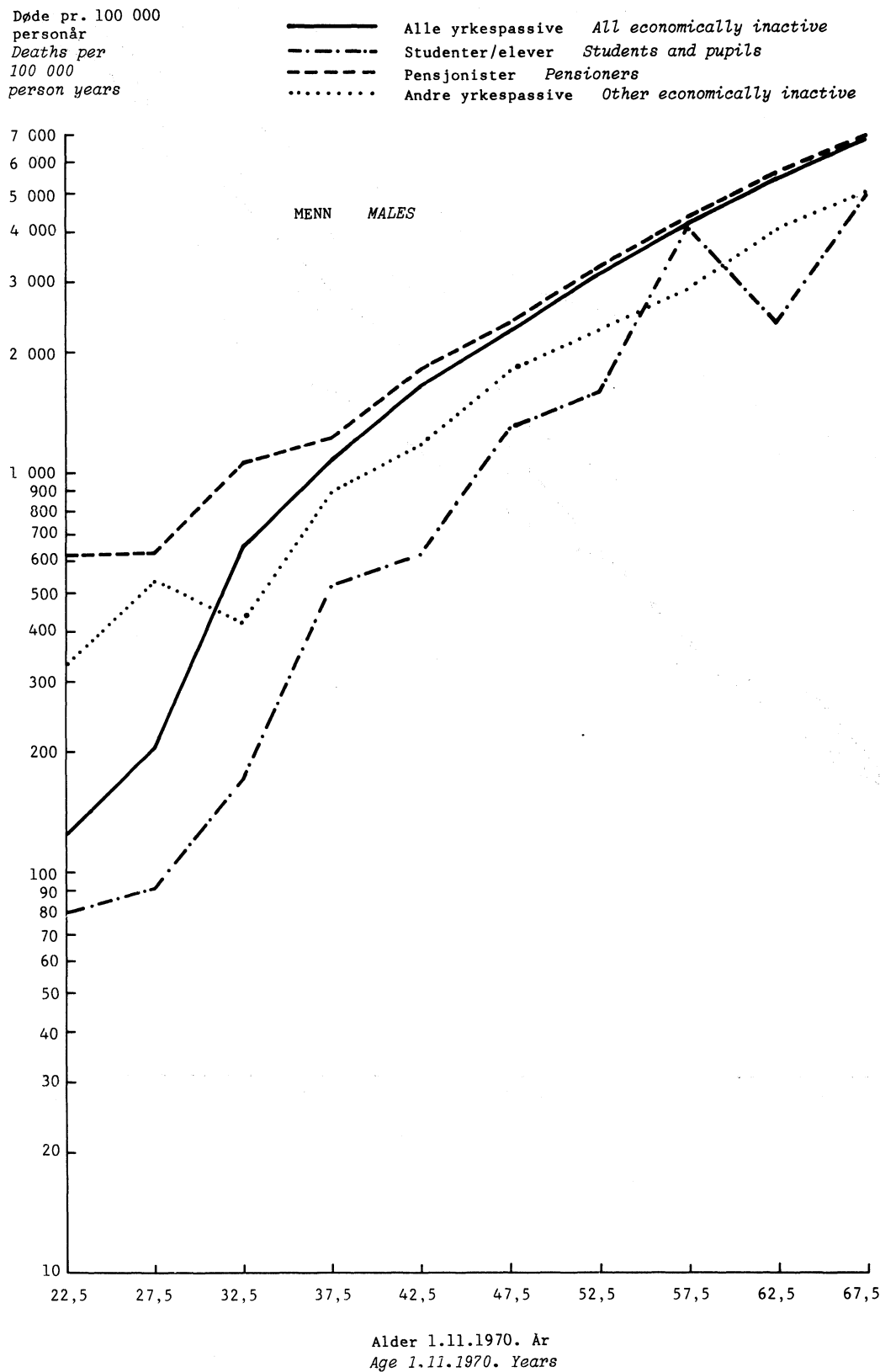
Som vist i punkt 2.3.2 var det en klart ulik aldersfordeling blant personene i disse gruppene. Det er derfor noe usikkert å sammenlikne dødeligheten i disse gruppene ved samlemål som SMR eller for-

ventet levealder. (I tabell 4.1 har vi likevel gitt SMR-verdier for grupper av yrkespassive. Disse tallene må tolkes med stor forsiktighet.)

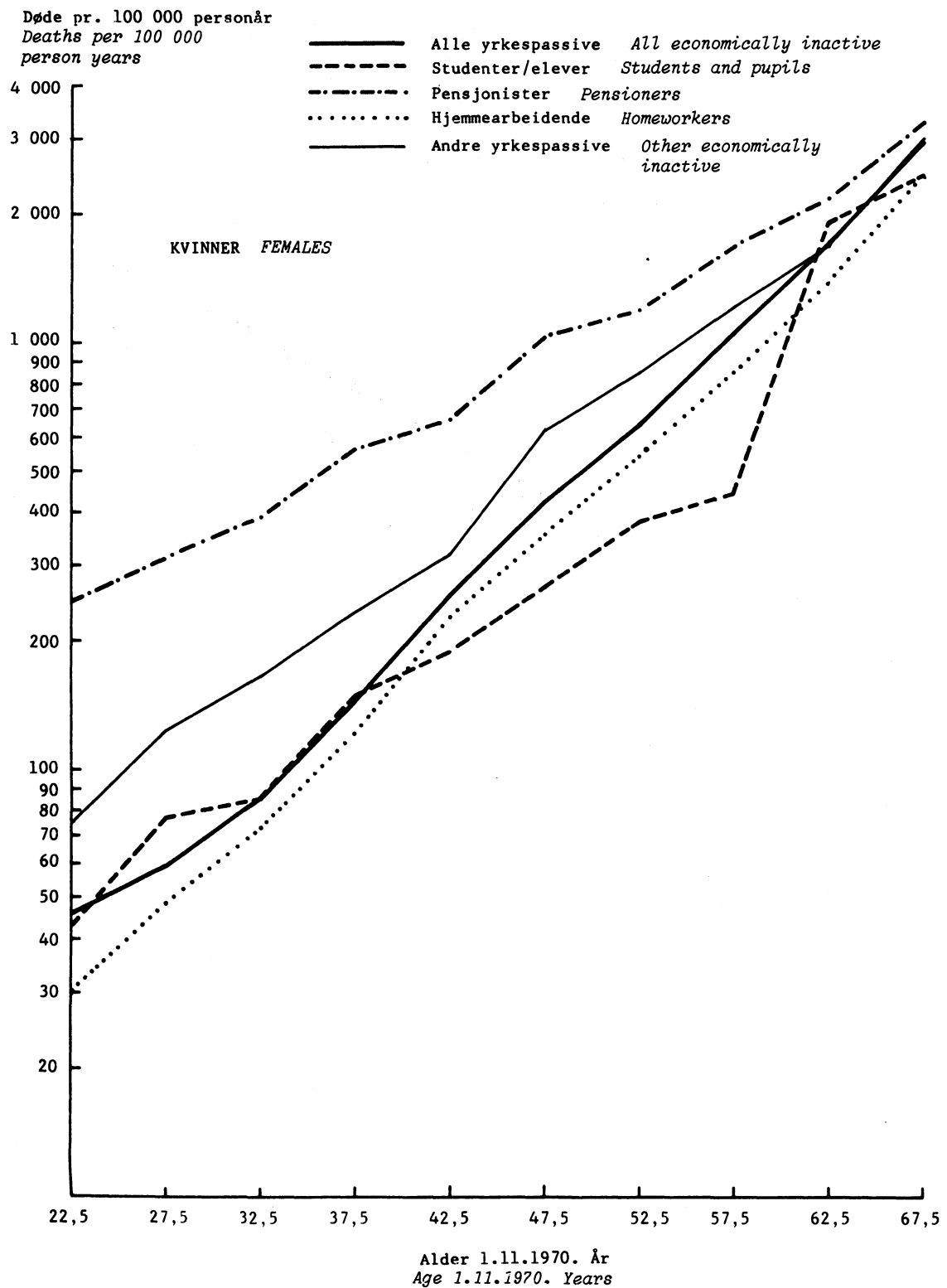
Figur 4.3 gir et bilde av dødelighetsforløpet for de ulike grupper av yrkespassive.

Som ventet er det gruppen av pensjonister som har høyest dødelighet, mens studenter og elever av begge kjønn og hjemmearbeidende kvinner har en klart lavere dødelighet enn yrkespassive sett under ett.

Figur 4.3. Dødelighetsrater for yrkespassive menn og kvinner i 5-årsalderskohorter 1.11.1970, beregnet på grunnlag av dødedata fra perioden 1970-1980
 Death rates for economically inactive males and females in 5-year cohorts per 1.11.1970 based on data of deaths during the period 1970-1980

Figur 4.3 (forts.). Dødelighetsrater for yrkespassive menn og kvinner i 5-årsalderkohorter 1.11.1970, beregnet på grunnlag av dødedata fra perioden 1970-1980 *Death rates for economically inactive males and females in 5-year cohorts per 1.11.1970 based on data of deaths during the period 1970-1980*

4.4. Dødeligheten blant grupper av yrkesaktive

Som beskrevet i punkt 2.3.3 er yrkesaktive personer inndelt i følgende grupper av sosioøkonomisk status:

1. Ufaglærte arbeidere
2. Faglærte arbeidere
3. Funksjonærer på lavere nivå
4. Funksjonærer på mellomnivå
5. Funksjonærer på høyere nivå
6. Jordbrukere og fiskere
7. Andre selvstendige

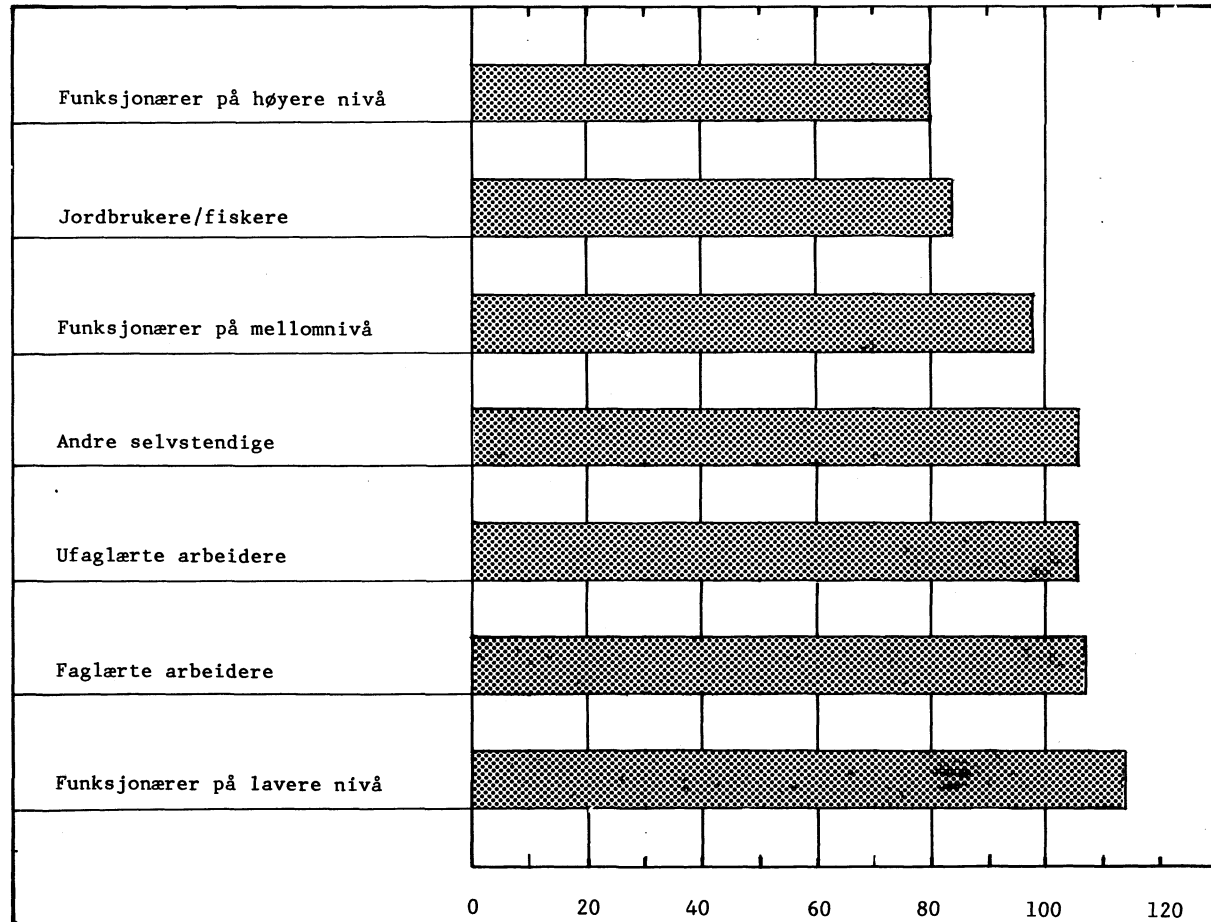
Tabell 4.2 viser den aldersbestemte dødeligheten for grupper av sosioøkonomisk status i forhold til dødeligheten blant alle yrkesaktive i den samme alderskohorten.

Tabell 4.2. Aldersbestemte dødelighetsrater for menn og kvinner i ulike sosioøkonomiske grupper, i forhold til den aldersbestemte dødeligheten blant alle yrkesaktive 1970 - 1980. Alle yrkesaktive = 100 Age-specific death rates for males and females in different socio-economic groups, in proportion to age-specific death rates for all economically active 1970 - 1980. All economically active = 100

Sosioøkonomisk gruppe Socio-economic group ¹	Alder 1.11.1970 Age per 1.11.1970										SMR		Tapte leveår Years of living lost	
	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	1970-	1970-	1970-	1970-
	år	år	år	år	år	år	år	år	år	år	1980	1975	1980	1975
MENN MALES														
Alle yrkesaktive ...	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	4,19	4,08
Ufaglærte arbeidere	122	127	130	123	113	111	105	103	102	99	106	105	4,60	4,44
Faglærte arbeidere .	92	83	90	89	102	103	106	112	109	113	107	104	4,22	4,05
Funksjonærer, lavere nivå	93	100	87	98	117	104	118	110	123	121	114	117	4,53	4,53
Funksjonærer, mellomnivå	77	84	83	89	89	94	95	99	105	109	98	101	3,91	3,95
Funksjonærer, høyere nivå	29	53	53	60	64	69	74	85	87	93	80	81	3,02	3,07
Jordbrukere, fiskere	140	109	73	86	85	80	82	82	81	87	84	82	3,73	3,59
Andre selvstendige .	67	97	107	102	106	106	109	107	107	104	106	107	4,19	4,14
KVINNER FEMALES														
Alle yrkesaktive ...	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1,90	1,74
Ufaglærte arbeidere	134	100	121	131	98	106	107	109	104	95	105	102	2,07	1,86
Faglærte arbeidere .	46	161	46	40	87	99	98	121	109	116	106	106	1,71	1,60
Funksjonærer, lavere nivå	97	129	100	94	104	109	100	102	99	102	102	103	1,95	1,84
Funksjonærer, mellomnivå	89	73	95	90	95	95	95	98	93	92	93	93	1,75	1,70
Funksjonærer, høyere nivå	-	92	104	170	144	77	77	91	120	84	98	97	1,91	1,95
Jordbrukere, fiskere	106	84	99	79	91	83	87	82	95	101	91	92	1,71	1,56
Andre selvstendige .	103	80	102	110	116	92	126	110	112	113	112	109	1,99	1,81

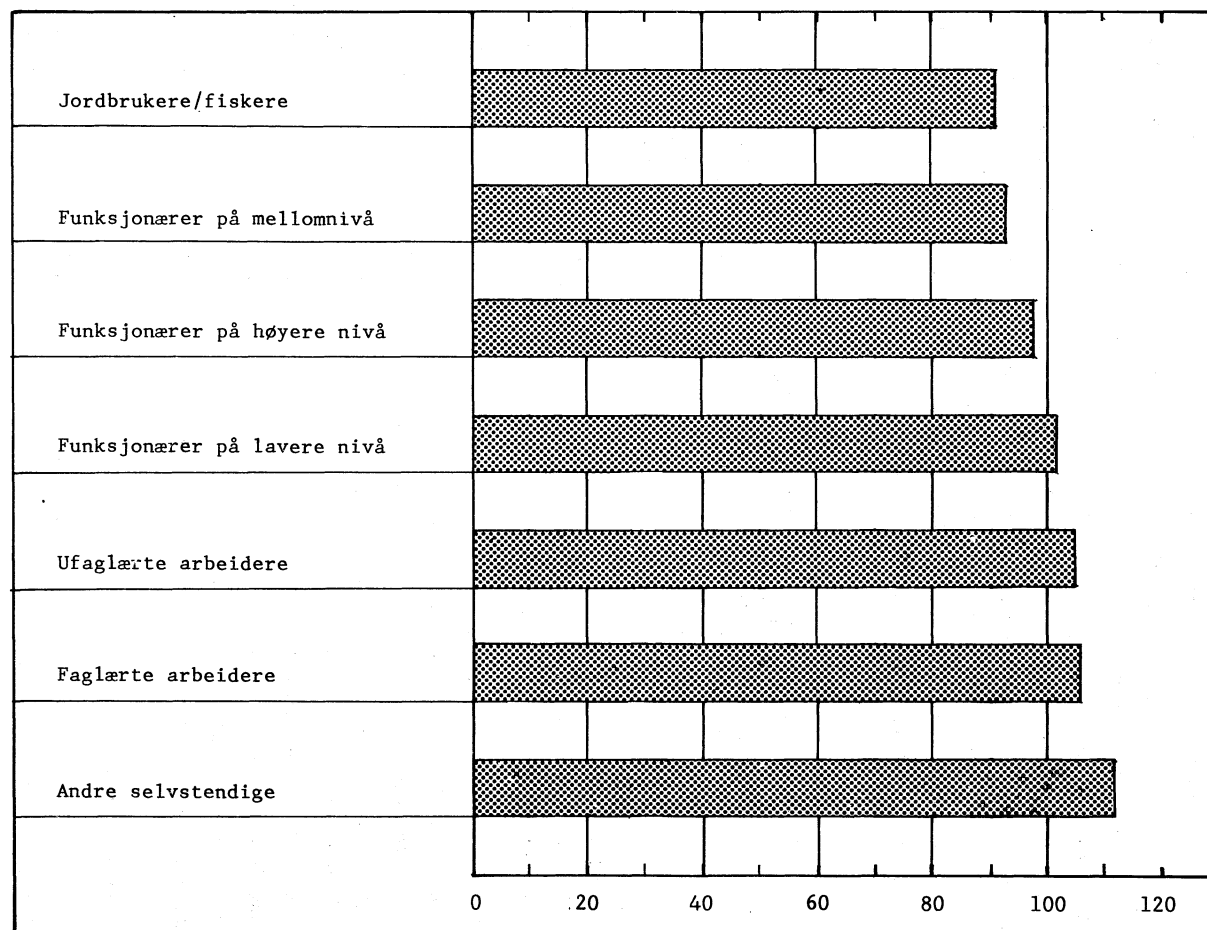
¹ Text in English, see annex 2.

Figur 4.4. Dødelighet (SMR) 1970-1980 for sosioøkonomiske grupper av yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn) Mortality (SMR) 1970-1980 for males economically active 20-69 years of age 1970. Socio-economic group¹). (SMR = 100 for all males economically active)

1) Text in English, see annex 2.

Figur 4.4. Dødelighet (SMR) 1970-1980 for sosioøkonomiske grupper av yrkesaktive kvinner 20-69 år i (forts.) 1970. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner) Mortality (SMR) 1970-1980 for females economically active 20-69 years of age 1970. Socio-economic group¹). (SMR = 100 for all females economically active)

1) Text in English, see annex 2.

Målt med SMR er det lavere funksjonærer som har den høyeste dødeligheten blant menn (SMR=114 beregnet på hele 10-årsperioden 1970 - 1980). Lavest dødelighet har funksjonærer på høyere nivå (SMR=80) og jordbrukere og fiskere (SMR=84). Blant kvinner finner vi høyest dødelighet i gruppen Andre selvstendige (SMR=112), mens jordbrukere og fiskere (SMR=91) og funksjonærer på mellomnivå (SMR=93) ligger lavest (se tabell 4.1 og figur 4.4).

Tallrekkene over "tapte leveår" mellom alder 22,5 år og 72,5 år kan brukes til å sammenlikne dødeligheten mellom yrkesaktive menn og kvinner. Mens menn har i gjennomsnitt 2,3 flere tapte leveår i dette aldersintervallet enn hva kvinner har (4,2 mot 1,9 år), er det stor ulikhet mellom de ulike grupper av sosioøkonomisk status. Forskjellen varierer fra rundt 2,6 år for ufaglærte arbeidere til 1,1 år for funksjonærer på høyere nivå (se tabell 4.3).

Tabell 4.3. Tapte leveår for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år, i ulike sosioøkonomiske grupper 1970. Dødelighet i periodene 1970 - 1975, 1975 - 1980 og 1970 - 1980 Lost years of living for economically active males and females 20-69 years of age, in different socio-economic groups 1970. Mortality 1970 - 1975, 1975 - 1980 and 1970 - 1980

Sosioøkonomisk gruppe Socio-economic group ¹	Tapte leveår mellom alder 22,5 og 72,5 år Lost years of living between age 22,5 and 72,5 years		
	1970-1975	1975-1980	1970-1980
MENN MALES			
Alle	4,78	4,61	4,69
Alle yrkesaktive	4,08	4,28	4,19
111. Ufaglærte arbeidere	4,44	4,76	4,60
112. Faglærte arbeidere	4,05	4,36	4,22
121. Funksjonærer, lavere nivå	4,53	4,53	4,53
131. Funksjonærer, mellomnivå	3,95	3,87	3,91
132. Funksjonærer, høyere nivå	3,07	2,81	3,02
211. Jordbrukere/fiskere	3,59	3,87	3,73
212. Andre selvstendige	4,14	4,45	4,29
KVINNER FEMALES			
Alle	2,40	2,26	2,31
Alle yrkesaktive	1,76	1,99	1,90
111. Ufaglærte arbeidere	1,86	2,28	2,07
112. Faglærte arbeidere	1,60	1,91	1,71
121. Funksjonærer	1,84	2,01	1,95
131. Funksjonærer, mellomnivå	1,70	1,78	1,75
132. Funksjonærer, høyere nivå	1,86	1,95	1,91
211. Jordbrukere/fiskere	1,56	1,88	1,71
212. Andre selvstendige	1,81	2,19	1,99

¹ Text in English, see annex 2.

Ulikheten i dødelighet mellom gruppene av sosioøkonomisk status er ikke lik i alle aldre. For å få en oversikt over den aldersbestemte dødeligheten, har vi etter metoden vist i vedlegg 1, punkt 4, tegnet figurer som gir forløpet av de aldersbestemte dødelighetsratene over 5-årsperioden 1970 - 1975 for utvalgte grupper av sosioøkonomisk status og sammenliknet med forløpet til dødelighetsratene for alle yrkesaktive. (Disse figurene er plassert i vedleggsfigur 1.)

Blant menn har de to sosioøkonomiske statusgruppene ufaglærte arbeidere og jordbrukere og fiskere en dødelighetskurve som stiger svakere med alderen enn kurven for alle yrkesaktive under ett. Dødelighetsnivået er imidlertid hele tiden høyere for ufaglærte arbeidere enn blant jordbrukere og fiskere. Mens ufaglærte arbeidere hadde en signifikant høyere dødelighet enn gjennomsnittet under 60-årsalderen, hadde jordbrukere og fiskere en signifikant lavere dødelighet etter fylte 40 år.

Alle de andre statusgruppene av yrkesaktive menn har en brattere dødelighetskurve enn gjennomsnittet. Det laveste dødelighetsnivået blant disse gruppene ble målt blant funksjonærer på høyere nivå, der dødeligheten var signifikant lavere enn gjennomsnittet i så godt som alle aldre. Høyest dødelighet blant gruppene med bratt dødelighetskurve ble observert blant funksjonærer på lavere nivå, der dødeligheten for personer over 55 år var signifikant høyere enn gjennomsnittet. Blant kvinner er det bare de to statusgruppene faglærte arbeidere og andre selvstendige som avviker noe særlig fra gruppen av alle yrkesaktive. Vi har derfor bare tatt med figurer for disse to gruppene i vedleggsfigur 1.

4.5. Dødeligheten i yrkesklassene

I punkt 2.4 har vi beskrevet hvordan vi har inndelt de yrkesaktive i yrkesklasser. De yrkesaktive mennene er delt i i alt 37 yrkesklasser med 21 undergrupper, mens kvinnene er delt i 14 yrkesklasser med 12 undergrupper. I likhet med hva som ble gjort med yrkesaktive etter sosioøkonomisk status, er dødeligheten i yrkesklassene målt med SMR, tapte leveår og forløpet av de aldersbestemte dødelighetsratene (dødelighetsprofiler).

Vedleggstabell 7 gir en fullstendig oversikt over SMR og tapte leveår for både 10-årsperioden 1970 - 1980 og begge 5-årsperiodene 1970 - 1975 og 1975 - 1980. For ikke å bringe for mange tall inn i tekstavsnittet har vi holdt oss til hele 10-årsperioden i kommentarene. Av praktiske og tekniske grunner er imidlertid dødelighetsprofilene beregnet på grunnlag av dødeligheten i den første 5-årsperioden. I de aller fleste tilfellene blir det liten forskjell i dødelighetsmønsteret om vi ser på hele 10-årsperioden eller bare den første 5-årsperioden, bortsett fra at forskjellene mellom yrkesklassene er noe mer markante i 5-årsperioden. Dette forholdet er nærmere beskrevet i kapittel 3 og vedlegg 1.

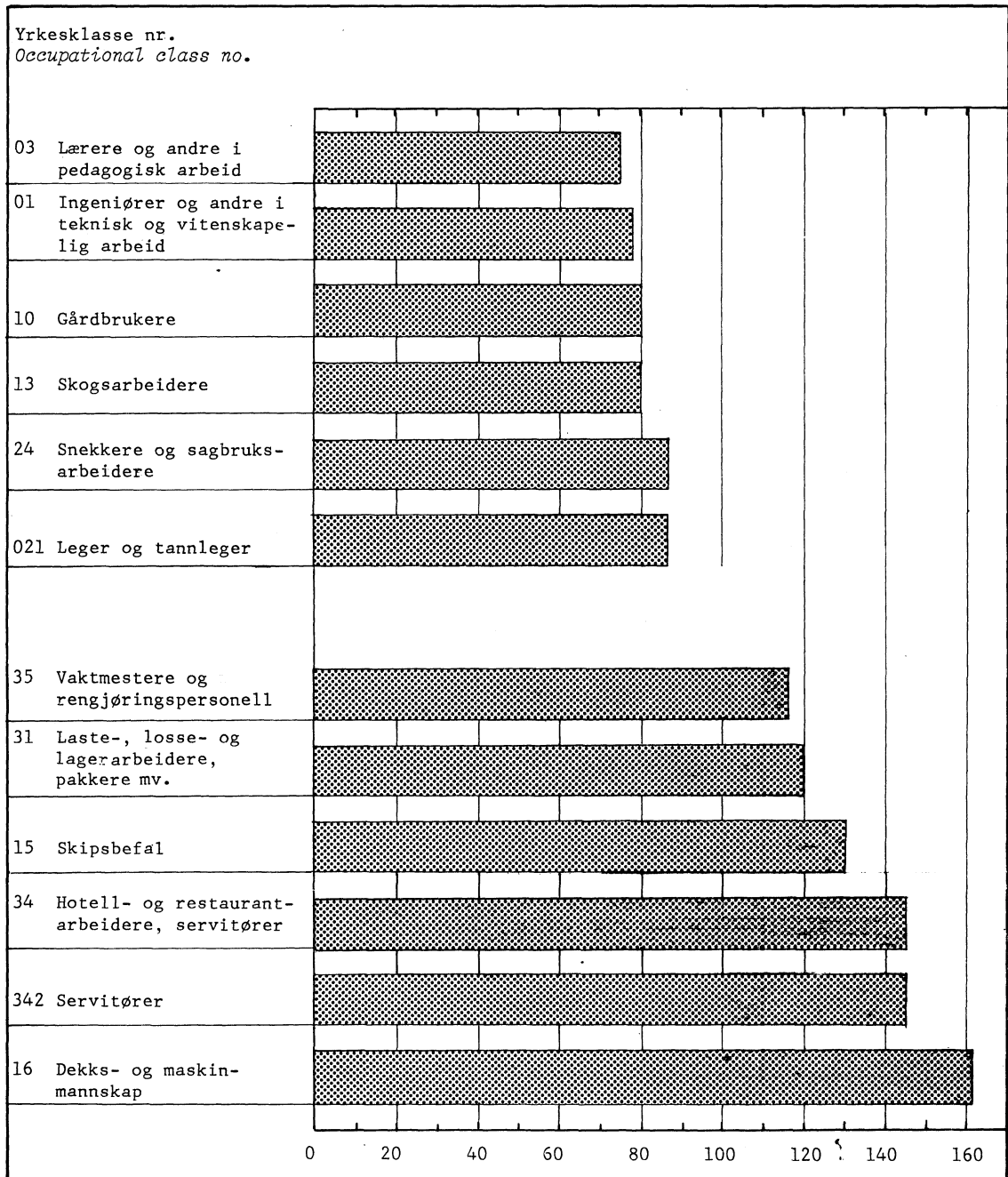
Vedleggsfigur 2 gir oversikter over dødelighetsprofiler i en del av yrkesklassene.

4.5.1. Dødeligheten blant menn

Blant menn finner vi den klart høyeste dødeligheten hos sjøfolk, dvs. i yrkesklassen dekk- og maskinmannskap (SMR=161). (Se figur 4.5.)

Sjøfolk tapte i gjennomsnitt 6,7 leveår i alderen fra 22,5 til 72,5 år med den dødeligheten som ble registrert i 1970 - 1980. Dette er 2,5 flere tapte leveår enn gjennomsnittet for yrkesaktive menn. Av vedleggstabell 2 går det også fram at sjømenn har 3,8 flere tapte leveår enn den yrkesklassen som har lavest dødelighet (lærere med 2,9 tapte leveår).

Figur 4.5. Dødelighet (SMR) 1970-1980 for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest total dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn)
 Mortality (SMR) 1970-1980 for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest total mortality. (SMR = 100 for all males economically active)

1) Text in English, see annex 2.

Menn i hotell- og restaurantarbeid, medregnet servitører, hadde den nest høyeste dødeligheten av de 37 yrkesklassene (SMR=140) for perioden 1970 - 1980.

Hotell- og restaurantarbeidere og servitører tapte 6,0 leveår, 1,8 mer enn alle yrkesaktive menn.

Av undergruppene i yrkesklassen ser vi at servitører (SMR=145) hadde en noe høyere dødelighet enn hotell- og restaurantarbeidere og servitører.

Tidligere norske undersøkelser (Haldorsen og Glattre 1976, Kristofersen 1979) viste at sjøfolk og hotell- og restaurantarbeidere også var de to yrkesklassene som hadde høyest dødelighet for perioden 1970 - 1973 målt med et annet dødelighetsmål (CMF=Comparative Mortality Figure).

Dekks- og maskinmannskap inngår i den sosioøkonomiske statusgruppen ufaglærte arbeidere og bidrar til den overdødeligheten vi fant her (punkt 4.4).

Hotell- og restaurantarbeidere og servitører inngår i gruppen funksjonærer på lavere nivå og bidrar til at denne gruppen får den høyeste dødeligheten av samtlige blant yrkesaktive menn.

Selv om deks- og maskinmannskap og hotell- og restaurantarbeidere og servitører er de to yrkesklassene med høyest dødelighet målt med SMR og tapte leveår, er dødelighetsprofilene helt forskjellige i de to klassene. Sjøfolk har en sterk overdødelighet i de yngre aldersklassene, mens de omkring pensjonsalderen har en dødelighet som avviker lite fra den som ble observert blant alle yrkesaktive under ett. På den andre siden har hotell- og restaurantarbeidere en overdødelighet i forhold til alle yrkesaktive som er forholdsvis uavhengig av alderen. I figur 4.6 har vi sammenliknet den aldersbestemte dødeligheten i disse to yrkesklassene. Av figuren ser vi at sjøfolk har 3 ganger så høy dødelighet som hotell- og restaurantarbeidere og servitører ved 25-årsalderen. Dødelighetskurvene krysser hverandre ved 50-55-årsalderen, og ved 70-årsalderen har hotell- og restaurantarbeidere en dødelighet som ligger 30 prosent over den blant sjøfolk.

I tillegg til de to nevnte yrkesklassene finner vi høy dødelighet i de følgende yrkesklassene for 1970 - 1980 (rangert etter SMR-verdi): Skipsbefal (SMR=130), annet sivilt arbeid (SMR=126), laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere (SMR=120), vaktmestere og rengjøringspersonell (SMR=116), smelteverks- og støperiarbeidere (SMR=115), betong, gummi- og plastvarearbeidere (SMR=114), gruve- og sprengningsarbeidere (SMR=113), sjåførere mv. (SMR=112), fiskere (SMR=111), grafiske arbeidere (SMR=111), jern- og metallarbeidere (SMR=110) og kjemisk prosessarbeidere (SMR=110).

Bortsett fra skipsbefal (funksjonærer på mellomnivå) består disse yrkesklassene av yrker som inngår i statusgruppene ufaglærte og faglærte arbeidere.

Som for sjøfolk og hotell- og restaurantarbeidere og servitører ser vi at disse yrkesklassene ofte omfatter yrker med uregelmessig arbeidstid, tungt kroppsarbeid, og at mange av de yrkesaktive i disse gruppene utsettes for støv og annen forurensning i arbeidsmiljøet.

Innenfor disse yrkesklassene finner vi også høy dødelighet utregnet ved tapte leveår. Alle yrkesklassene (bortsett fra grafiske arbeidere) har klart flere tapte leveår enn gjennomsnittet av yrkesaktive. Skipsbefal taper 5,7 leveår, mens jern- og metallarbeidere taper 4,5 leveår. Grafiske arbeidere taper 4,1 leveår, om lag det samme som gjennomsnittet av yrkesaktive menn.

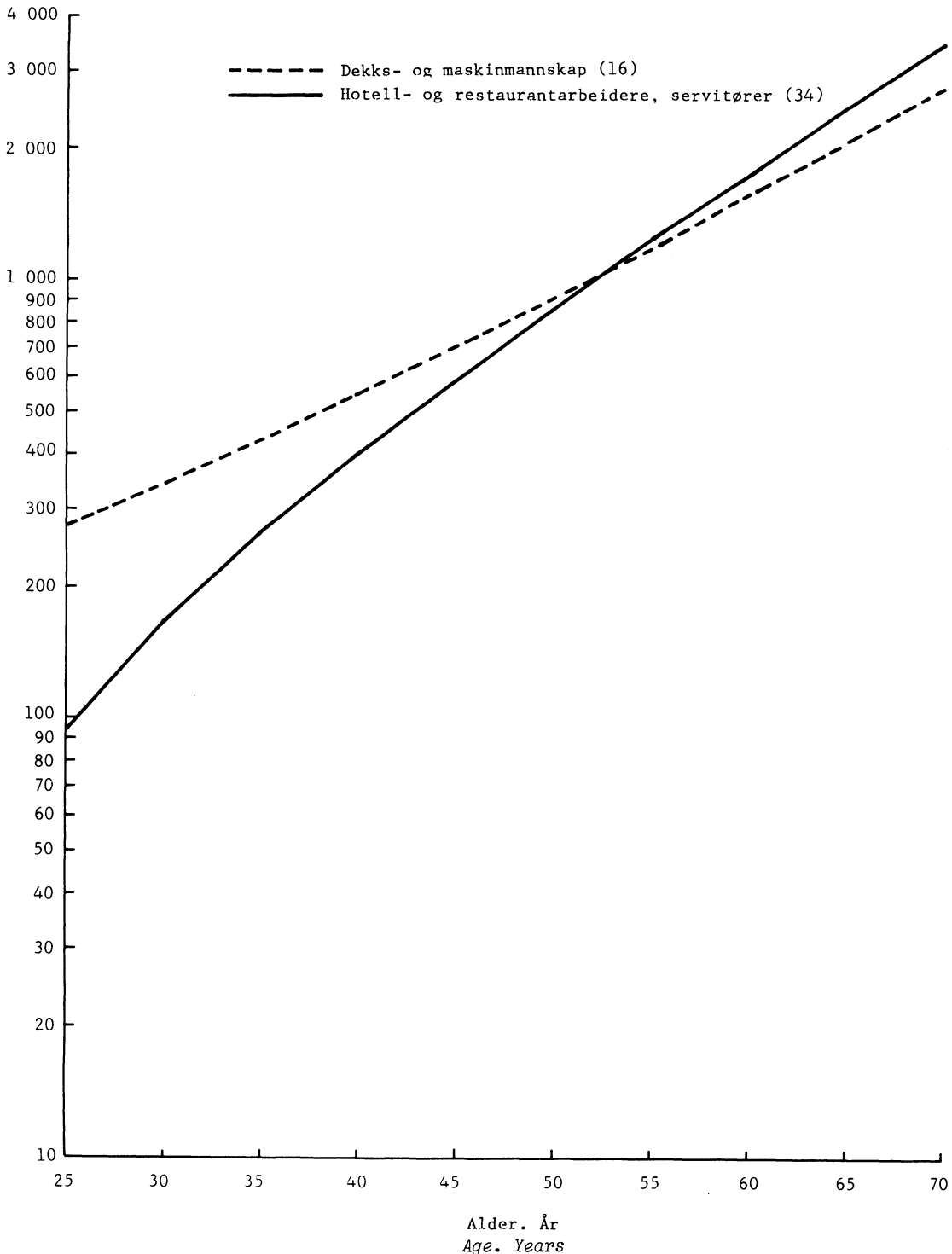
Også de andre nevnte yrkesklassene med høy SMR-verdi har klart ulike profiler på de aldersbestemte dødelighetskurvene. Skipsbefal, smelteverks- og støperiarbeidere, gruve- og sprengningsarbeidere og fiskere har relativt høyest dødelighet i de yngre aldre. Vi finner det motsatte bildet blant vaktmestere og rengjøringspersonell og grafiske arbeidere. En nærmere oversikt av disse dødelighetsforløpene finnes i vedleggsfigur 2.

Klart lavest dødelighet i 1970 - 1980 finner vi i yrkesklassen lærere og andre i pedagogisk arbeid, hvor lærere utgjør nesten halvparten av de yrkesaktive. Både hovedgruppen og undergruppen lærere hadde en SMR-verdi på 75, mens forventet antall tapte leveår mellom alder 22,5 år og 72,5 år var 2,9. Dette er 1,3 år mindre enn for alle yrkesaktive under ett og 3,8 år mindre enn for sjøfolk.

Ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid har også lav dødelighet (SMR=78) i 10-årsperioden. Denne yrkesklassen taper 3,2 leveår. Dette er 1,0 færre tapte leveår enn for alle yrkesaktive under ett og 4,5 færre tapte leveår enn for sjøfolk.

Figur 4.6. Dødelighet etter alder 1970-1980 for menn i yrkesklassene (16) Dekks- og maskinmannskap og (34) Hotell- og restaurantarbeid, servitører *Mortality by age 1970-1980 for males in the occupational classes (16) Deck and engine-room crew workers and (34) Hotel and restaurant workers, waiters*

Døde pr. 100 000
personår (glattet rate)
*Deaths per 100 000
person years (graduated rate)*

Ingeniørene har tilnærmet samme profil på dødelighetskurven som lærerne, men dødeligheten er hele tiden noe høyere enn blant lærerne. Profilen viser sterkest underdødelighet blant de yngste. For ingeniører fører den avtagende underdødeligheten til at dødeligheten kommer opp på nivået for alle yrkesaktive ved pensjonsalderen (jf. vedleggsfigur 2).

Andre yrkesklasser med lav dødelighet er gårdbrukere (SMR=80 og tapte leveår = 3,3) og skogsarbeidere (SMR=80, tapte leveår = 4,0). Dødelighetsprofilene til gårdbrukere og skogsarbeidere er imidlertid klart forskjellige fra de for lærere og ingeniører. Ulikheten er særlig slående for skogsarbeidere.

Gårdbrukere har om lag samme underdødelighet i alle aldrer sammenliknet med alle yrkesaktive under ett.

For skogsarbeidere har profilen en ganske ekstrem utvikling. Fra å ha en dødelighet høyere enn gjennomsnittet i de yngste aldre, har denne yrkesklassen den laveste dødeligheten av alle ved pensjonsalderen.

De fire yrkesklassene lærere og andre i pedagogisk arbeid, ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid, gårdbrukere og skogsarbeidere har også i de tidligere norske undersøkelsene for 1970 - 1973 vist seg å ha lav dødelighet.

Både innen yrkesklassene lærere og andre i pedagogisk arbeid og ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid er det mange personer i statusgruppene funksjonærer på mellomnivå og funksjonærer på høyere nivå. Begge disse sosioøkonomiske statusgruppene har lav dødelighet.

Gårdbrukere har en lavere dødelighet enn yrkesaktive menn i den sosioøkonomiske statusgruppen jordbrukere og fiskere. Vi så ovenfor at fiskere hadde en høy dødelighet (SMR=111). Gårdsarbeidere som også inngår i denne statusgruppen, har som det fremgår i vedleggstabell 7 en dødelighet klart under gjennomsnittet for yrkesaktive menn. I tapte leveår kommer imidlertid gårdsarbeidere ut om lag som gjennomsnittet for yrkesaktive menn. Dette skyldes dødelighetsprofilen som er mye lik den for skogsarbeidere, bortsett fra at dødeligheten hele tiden er litt høyere.

Snekkere og sagbruksarbeidere (trearbeidere) er den femte yrkesklassen med relativt lav dødelighet (SMR=87). Menn i slike yrker taper i gjennomsnitt 3,7 leveår, som er litt mer enn for gårdbrukere, men litt mindre enn for skogsarbeidere.

Innen yrkesklassen snekkere og sagbruksarbeidere kan vi skille mellom tre undergrupper: Sagbruks- og høvleriarbeidere, bygningsnekkere og industrisnekkere mv.

De to sistnevnte undergruppene har lav dødelighet, mens den første gruppen har en dødelighet nær gjennomsnittet for yrkesaktive menn. Denne undergruppen utgjør bare vel 10 prosent av de yrkesaktive innen yrkesklassen snekkere og sagbruksarbeidere.

Alle trearbeiderne inngår i den sosioøkonomiske statusgruppen ufaglærte arbeidere. Trearbeiderne omfatter nær 75 000 yrkesaktive menn i folketellingen 1970. Sammen med vel 9 000 skogsarbeidere, som også har lav dødelighet, utgjør disse to yrkesklassene nær 20 prosent av alle ufaglærte arbeidere. Gjennom eksemplene sjøfolk (høyest dødelighet) og skogsarbeidere og trearbeidere (lav dødelighet), ser vi at den sosioøkonomiske statusgruppen ufaglærte arbeidere er sammensatt av yrker med svært ulike dødelighetsnivåer.

I vedleggsfigur 2 har vi valgt å tegne dødelighetsprofiler for en del av de yrkesklassene som avviker mest fra gruppen alle yrkesaktive. Vi kan dele disse yrkesklassene i tre grupper med hensyn på formen og nivået på dødelighetskurven (dødelighetsprofilen):

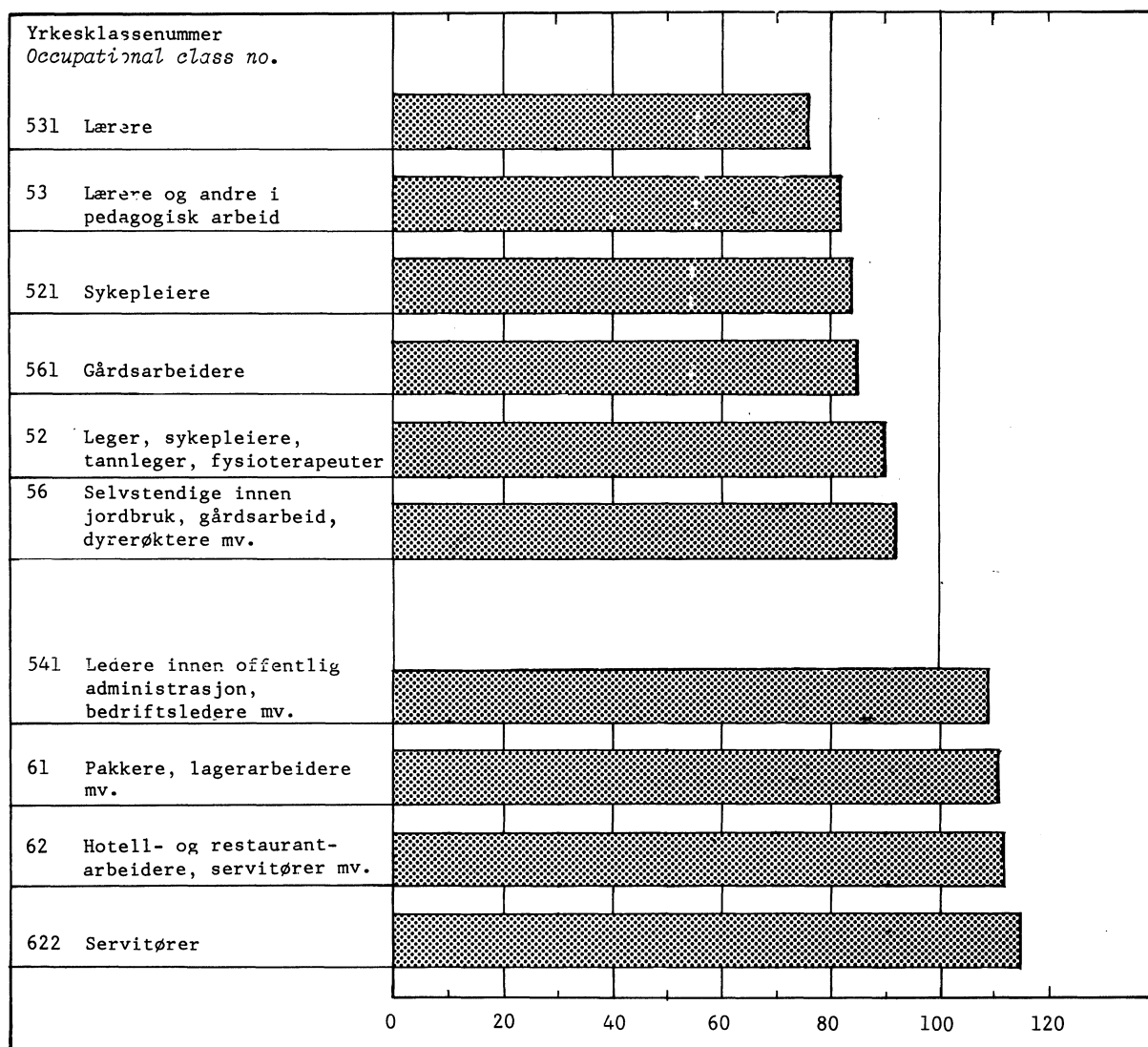
- (i) Yrkesklasser med høy dødelighet
- (ii) Yrkesklasser med lav dødelighet
- (iii) Yrkesklasser med relativt lav dødelighet i yngre alder, men relativt høy dødelighet i eldre alder
- (iv) Yrkesklasser med relativt høy dødelighet i yngre alder, men relativt lav i eldre alder

Gruppene (i) og (ii) er selvsagt de samme som er nevnt over med høy og lav dødelighet. En typisk representant for gruppen (iii) er yrkesklassen kontorister, kasserere, bokholdere. Den mest typiske representanten for gruppe (iv) er gårdsarbeidere mv.

4.5.2. Dødeligheten blant kvinner

Hotell- og restaurantarbeidere og servitører er den yrkesklassen som har høyest dødelighet blant kvinner målt med SMR (112 i 10-årsperioden 1970 - 1980). Blant undergruppene i denne yrkesklassen ser vi at servitører (SMR=115) har den høyeste dødeligheten (se figur 4.7).

Figur 4.7. Dødelighet (SMR) 1970-1980 for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest total dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner)
Mortality (SMR) 1970-1980 for females economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest total mortality. (SMR = 100 for all females economically active)

1) Text in English, see annex 3.

Kvinner i hotell- og restaurantarbeid og servitører tapte 2,2 leveår, basert på dødeligheten i hele 10-årsperioden.

Høy dødelighet finner vi også for kvinner i yrkesklassen pakkere, lagerarbeidere mv. (SMR=111). Tapte leveår i 10-årsperioden er 2,3 for yrkesklassen pakkere, lagerarbeidere mv., altså litt mer enn for hotell- og restaurantarbeidere og servitører.

Yrkesklassen pakkere og lagerarbeidere mv. er sammensatt av kvinner fra flere yrkesområder (se vedlegg 3). De fleste av de yrkesgruppene som inngår her, plasseres i den sosioøkonomiske standarden som ufaglærte arbeidere, noen som faglærte arbeidere og et fåtall som funksjonærer på lavere nivå. De yrkesklassene blant menn som tilsvarer den nevnte yrkesklassen blant kvinner, har også overveiende høy dødelighet.

Den største yrkesklassen blant kvinner er kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen offentlig administrasjon, og den har en dødelighet omkring gjennomsnittet for alle yrkesaktive kvinner. En av undergruppene her, ledere innen offentlig administrasjon og bedriftsledere (SMR=109) har imidlertid en høyere dødelighet enn gjennomsnittet av yrkesaktive kvinner når vi måler med SMR, men forskjellen er ubetydelig når vi måler med tapte leveår. Grunnen til dette er lav dødelighet i yngre alder, men klar overdødelighet i forhold til alle yrkesaktive blant de eldre.

Til sammenlikning hadde menn i yrkesklassen ledere innen offentlig administrasjon og bedriftsledere (samme gruppe som nevnt foran for kvinner) en dødelighet rundt gjennomsnittet for alle yrkesaktive (SMR=97). Yrkesklassen hadde færre tapte leveår (3,6) enn gjennomsnittlig for yrkesaktive menn (4.2) målt på basis av 10-årsperioden 1970 - 1980. Dødelighetsprofilen er lik for menn og kvinner i denne yrkesklassen, men menn har en relativt lavere dødelighet i forhold til kvinner når en sammenlikner med alle yrkesaktive av samme kjønn.

Blant kvinnene har også yrkesklassen annet arbeid (SMR=110) en dødelighet over gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner. Yrkesklassen består av svært få kvinner (nær 3 200) i alderen 20-69 år i 1970. De fordelte seg på om lag 20 yrkesområder innen både transport og kommunikasjonsarbeid, industri- og servicearbeid og uoppgitt yrke.

Yrkesgruppene innen denne yrkesklassen fordelte seg både på ufaglærte og faglærte arbeidere og på flere av funksjonærnivåene.

Blant kvinner, som blant menn, finner vi at lærere og andre i pedagogisk arbeid (SMR=82) er den yrkesklassen som har klart lavest dødelighet.

Ingen andre yrkesklasser har heller så få tapte leveår som lærere mv. (1,5 tapte leveår) når vi beregner dette målet ut fra dødeligheten i 10-årsperioden.

For perioden 1970 - 1973 er det tidligere vist (Haldorsen og Glattre 1976, Kristoffersen 1979) at kvinner i pedagogisk arbeid hadde henholdsvis middels og lav, men ikke aller lavest dødelighet blant de yrkesklassene som ble brukt i disse studiene.

Lærere og andre i pedagogisk arbeid inngår i de sosioøkonomiske statusgruppene funksjonærer på mellomnivå og funksjonærer på høyere nivå.

Innen yrkesklassen lærere og andre i pedagogisk arbeid har vi beregnet særskilt dødeligheten for undergruppen lærere (SMR=76). Lærere utgjør hovedsakelig grunnskolelærere i 1970. Kvinnelige lærere hadde 1,4 tapte leveår i sin yrkesaktive alder (22,5-72,5 år) beregnet på basis av dødeligheten i 10-årsperioden. Dette er det laveste tallet for tap av leveår vi har registrert.

I yrkesklassen leger, sykepleiere, tannleger og fysioterapeuter (SMR=90) finner vi også relativt lav dødelighet blant kvinner i 10-årsperioden.

Innen denne yrkesklassen har især sykepleiere (SMR=84) lav dødelighet. Sykepleierne har 1,7 tapte leveår i sin yrkesaktive periode. Sykepleierne inngår i de sosioøkonomiske statusgruppene funksjonærer på mellomnivå og på høyere nivå (det siste gjelder oversykepleiere).

Hjelpepleierne kommer ikke så gunstig ut som sykepleierne, og deres dødelighet ligger rundt gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner. Hjelpepleierne finner vi i statusgruppen funksjonærer på lavere nivå.

Kvinner i yrkesklassen selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøkttere mv. (SMR=92) har en noe lavere dødelighet enn gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner i 10-årsperioden. Tallet på tapte leveår basert på 10-årsperioden er 1,7 år, dvs. på samme nivå som for sykepleiere.

Kvinner i yrkesgruppen gårdsarbeidere (yrkestittel brukt for "bondekona" i folketellingen 1970) har en enda lavere dødelighet (SMR=85) enn hovedgruppen nevnt over. Halvparten av de yrkesaktive kvinnene i yrkesklassen selvstendige innen jordbruk mv. finner vi i yrkesgruppen gårdsarbeidere (om lag 31 000 kvinner 20-69 år) i 1970.

Kvinner i yrkesklassen post- og telefunksjonærer, bud mv. (SMR=92) har også en lavere dødelighet enn gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner i 1970 - 1980. Kvinnene i denne yrkesklassen har 1,6 tapte leveår.

Det er også ulikheter i dødelighetsprofilene blant kvinner, slik som det ble observert for menn. Ulighetene er imidlertid klart mindre. Av mer interessante trekk kan nevnes at yrkesklassen jern-, elektro- og næringsmiddelarbeidere, grafiske arbeidere har en klart brattere dødelighetsprofil enn de andre yrkesklassene. Av denne grunn har den en relativt høy SMR-verdi, men få tapte leveår.

Vedleggsfigur 2 gir også dødelighetsprofiler for fire yrkesklasser av kvinner.

4.5.3. Et forsøk på problematisering

I punktene 4.5.1 og 4.5.2 har vi beskrevet en del trekk i dødelighetsmønsteret for de ulike yrkesklassene. I tillegg til at dødeligheten for yrkesklassene varierer målt med samlemål som SMR og tapte leveår, ser vi også klare forskjeller i dødelighetsprofilene. Et annet karakteristisk trekk er den langt større spredningen i dødeligheten for yrkesklassene blant menn enn blant kvinner.

Datamaterialet som denne undersøkelsen bygger på, gir ikke grunnlag for noen dyptpløyende analyse av årsakene til de registrerte forskjellene. Vi vil likevel forsøke å komme med noen mulige forklaringer, og vil dele opp diskusjonen i følgende problemområder:

- hvorfor er dødelighetsprofilen så ulik fra yrkesklasse til yrkesklasse?
- hvorfor er det så mye større variasjon i dødeligheten blant menn enn blant kvinner?

a. Ulikheter i dødelighetsprofilene

Blant menn fant vi store ulikheter i dødelighetsprofilene. Minst stigning med alderen fant vi blant sjøfolk (decks- og maskinmannskap) der dødssannsynligheten ble om lag 15 ganger høyere fra 30-årsalderen til 70-årsalderen. Blant skogsarbeiderne ble dødssannsynligheten om lag 20 ganger høyere.

For flere yrkesklasser steg dødssannsynligheten mellom 30 og 70 år mer enn 50 ganger. For alle yrkesaktive under ett var forholdstallet ca. 30.

Det kan være flere grunner til slike forskjeller i dødelighetsprofilene:

(i) Kohorteffekter

De aldersbestemte dødelighetsratene mellom 20 og 70 år er regnet ut på grunnlag av dødeligheten for personer født mellom år 1900 og 1950. De eldste av disse personene startet sitt yrkesaktive liv omkring første verdenskrig, mens de yngste ikke kom med i yrkeslivet før umiddelbart før folketellingen i 1970. Det er åpenbart at mange yrker har endret karakter i løpet av denne perioden, slik at en person som begynte i et yrke i 1960-årene ikke blir utsatt for de samme helsepåvirkningene som tilfellet var for dem som startet sin yrkeskarriere tidligere. Det er også trolig at denne utviklingen har vært forskjellig fra yrke til yrke. I Borgan (1983) ser vi at kohortdødeligheten for personer født mellom 1900 og 1950 har endret seg sterkt.

For å kunne si noe mer bestemt om kohorteffekten bør vi ha lengre tidsserier med dødsfall enn hva vi har i vår 10-årsundersøkelse. Det er også nødvendig å vite noe om utviklingen innenfor yrkene.

(ii) Seleksjonseffekter

En annen mulig forklaring er seleksjonseffekter, og den viktigste er seleksjon med hensyn på yrke. Man kan tenke seg en hypotese om at personer med sviktende helse går over til yrker som krever mindre fysisk styrke, og at dødeligheten i dette yrket derved øker i de høyeste aldersgruppene. Omvendt vil yrker som krever fysisk styrke få en lavere dødelighet som følge av avgang av helsemessige svake individer.

Eksempler på seleksjonseffekter finner vi trolig blant menn i de to yrkesgruppene kontorister, kasserere og bokholdere på den ene siden og skogsarbeidere på den andre. Den første gruppen har som nevnt lav dødelighet i yngre alder, men har en meget høy dødelighet blant dem som har passert 60 år.

Blant skogsarbeidere er forholdet motsatt. Dette yrket, som er sterkt fysisk belastende, har relativt høy dødelighet i yngre alder, men viser en relativt lavere dødelighet etter fylte 50 år. I de eldste aldrer har denne yrkesklassen absolutt lavest dødelighet.

Personer som har hjerte- og karsykdommer eller kroniske lungesykdommer har vanskelig for å bli stående i fysisk tunge yrker. Det ulike dødelighetsmønsteret blant menn i lettere kontorarbeid og skogsarbeidere er nok et eksempel på tilpasning til yrke etter helsen mer enn dødelighetsforskjeller på grunn av yrket.

(iii) Dødsårsaksmønsteret

En tredje årsak til ulike dødelighetsprofiler kan være variasjoner i dødsårsaksmønsteret. I de yngste aldersklassene er voldsom og unaturlig død en nesten dominerende dødsårsak. Denne dødsårsaken varierer også sterkt fra yrke til yrke, og vil derfor påvirke dødelighetsprofilene. Det er særlig sjømenn, gruve- og sprengningsarbeidere og fiskere som har høy ulykkesdødelighet.

b. Variasjoner i menns og kvinners dødelighet

Et annet karakteristisk trekk ved resultatene er den store forskjellen mellom menn og kvinner i dødelighetsvariasjoner mellom yrkesklassene. Målt med SMR er dødeligheten blant menn mer enn dobbelt så stor for yrkesklassen sjøfolk som for lærere og andre i pedagogisk arbeid, hvis vi ser på hele 10-årsperioden. Over 5-årsperioden 1970 - 1975 er overdødeligheten enda større. Forskjellen i tapte leveår er 3,8 hvis vi tar med hele 10-årsperioden.

Blant kvinner er forskjellen mellom høyeste og laveste verdi mye mindre. Hotell- og restaurantarbeidere og servitører har en SMR-verdi som er 37 prosent høyere enn den for lærere og andre i pedagogisk arbeid, mens forskjellen i tapte leveår bare er 0,6.

Til tross for at mange av arbeidsplassene med det dårligste arbeidsmiljøet er besatt med kvinner, finner vi altså langt større spredning i dødeligheten mellom yrkesklassene blant menn enn blant kvinner. Årsaken til dette er sannsynlig at yrket har en langt større betydning over tid i menns liv enn hva tilfellet er for kvinner. Yrke og arbeidsmiljø vil derfor i sterkere grad påvirke menns helse og dødelighet.

5. DØDELIGHETEN AV BESTEMTE DØDSÅRSAKER I SOSIOØKONOMISKE STATUSGRUPPER OG YRKESKLASSER

5.1. Innledning

Vi vil nå gå over til å diskutere dødeligheten av bestemte dødsårsaker i sosioøkonomiske statusgrupper og yrkesklasser. Vi brukte 3 ulike mål for dødeligheten ved diskusjonen av den alminnelige dødeligheten i kapittel 4. Av disse er det bare SMR som er egnet til å analysere den årsaksbestemte dødeligheten. Når SMR ikke gir tilstrekkelig informasjon vil vi imidlertid noen ganger trekke inn de aldersbestemte dødelighetsratene i diskusjonen.

I kapittel 4 diskuterte vi også dødeligheten i sosioøkonomiske grupper av yrkespassive. Bortsett fra hjemmearbeidende kvinner har de yrkespassive gruppene en meget skjev aldersfordeling. De ulike dødsårsakene opptrer også ulikt i de ulike aldrene. Det er derfor lite fruktbart å ta med de yrkespassive gruppene når vi skal diskutere den årsaksbestemte dødeligheten. Diskusjonen i dette kapitlet innskrenker seg derfor til yrkesaktive mellom 20 og 70 år pr. 1. november 1970.

5.2. Dødsårsakene blant yrkesaktive og yrkespassive

Som nevnt i punkt 5.1 vil vi begrense oss til å diskutere dødeligheten etter årsak blant den yrkesaktive befolkningen mellom 20 og 70 år i 1970. Av tabell 5.1 ser vi at det var i alt 79 614 dødsfall blant yrkesaktive menn 20 - 69 år i 1970 i perioden 1970 - 1980, og tilsvarende 15 886 dødsfall blant yrkesaktive kvinner. Til sammenlikning har vi også gitt tilsvarende tall for hele befolkningen 15 år og over og for alle personer 20 - 69 år uansett yrkesaktivitet. De tilsvarende tall er også gitt for dødsfall i ulike dødsårsaksgrupper.

Tabell 5.1 gir også en relativ fordeling av dødsfallene på de ulike årsakene. Vi ser at den relative fordeling av dødsfallene etter årsak er ulik i de tre gruppene i tabellen. Det fremgår at dødsfall av sykdom i åndedretsorganene forekommer relativt sjeldnere blant de yrkesaktive 20 - 69 år og relativt hyppigere i gruppen av alle personer 15 år og over. Omvendt er det relativt flest kreftdødsfall blant de yrkesaktive 20 - 69 år og færrest blant alle personer 15 år og over.

Årsaken til den ulike fordelingen av dødsårsakene skyldes for det aller meste ulikhet i aldersfordelingen i de ulike gruppene. Sykdommer i åndedretsorganene rammer oftest eldre personer, mens kreft opptrer relativt hyppigere i yngre alder.

Tabell 5.1. Tallet på dødsfall 1970 - 1980 for alle menn og kvinner 15 år og over, alle menn og kvinner 20-69 år og yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år, etter hovedgrupper av dødsårsaker. Alder 1.11.1970 The number of deaths 1970 - 1980 for all males and females 15 years and over, all males and females 20-69 years of age and economically active males and females 20-69 years of age, by cause of death. Age 1.11.1970

Dødsårsak Cause of death	Alle 15 år og over All 15 years and over		Alle 20-69 år All 20-69 years		Yrkesaktive 20-69 år Economically active 20-69 years	
	Antall dødsfall Number of deaths	Prosent Per cent	Antall dødsfall	Prosent	Antall dødsfall	Prosent
MENN MALES						
Alle dødsfall All deaths	209 966	100,0	115 015	100,0	79 614	100,0
Av dette Of which						
Alle dødsfall av sykdom (ICD 000-796)	196 532	93,6	105 474	91,7	72 013	90,5
Infeksiøse sykdommer (ICD 000-136)	1 304	0,6	775	0,7	384	0,5
Kreftsykdommer (ICD 140-209)	42 066	20,0	26 802	23,3	20 284	25,5
Indresekretoriske-, ernærings- og stoffskiftesykdommer (ICD 240-279)	1 670	0,8	964	0,8	560	0,7
Hjerte-, karsykdommer og plutselig død (ICD 390-458, 782.4, 795)	115 821	55,2	61 881	53,8	42 436	53,3
Sykdommer i åndedretsorganene (ICD 460-519)	17 524	8,3	5 912	5,1	2 790	3,5
Sykdommer i fordøyelsesorganene (ICD 520-577)	5 011	2,4	2 876	2,5	1 845	2,3
Sykdommer i urin- og kjønnsorganene (ICD 580-629)	3 538	1,7	1 262	1,1	707	0,9
Annen sykdom (Rest ICD 000-796)	9 598	4,6	5 002	4,3	3 007	3,8
Voldsom og unaturlig død (ICD 800-999)	13 312	6,3	9 458	8,2	7 539	9,5
Ukjent, uoppgitt dødsårsak Unknown, unspecified	122	0,1	83	0,1	62	0,1

Tabell 5.1 (forts.). Tallet på dødsfall 1970 - 1980 for alle menn og kvinner 15 år og over, alle menn og kvinner 20-69 år og yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år, etter hovedgrupper av dødsårsaker. Alder 1. november 1970 The number of deaths 1970 - 1980 for all males and females 15 years and over, all males and females 20-69 years of age and economically active males and females 20-69 years of age, by cause of death. Age 1 November 1970

Dødsårsak	Alle 15 år og over		Alle 20-69 år		Yrkesaktive 20-69 år	
	Antall dødsfall	Prosent	Antall dødsfall	Prosent	Antall dødsfall	Prosent
KVINNER FEMALE						
Alle dødsfall	176 963	100,0	66 165	100,0	15 886	100,0
Av dette						
Alle dødsfall av sykdom	169 469	95,8	63 284	95,6	14 972	94,2
Infeksiøse sykdommer	1 242	0,7	625	0,9	113	0,7
Kreftsykdommer	35 816	20,2	22 401	33,9	7 040	44,3
Indresekretoriske-, ernærings- og stoffskiftesykdommer	2 099	1,2	930	1,4	152	1,0
Hjerte-, karsykdommer og plutselig død	95 081	53,7	29 643	44,8	5 940	37,4
Sykdommer i åndedretsorganene	17 590	9,9	3 416	5,2	504	3,2
Sykdommer i fordøyelsesorganene	4 775	2,7	1 855	2,8	398	2,5
Sykdommer i urin- og kjønnsorganene	2 513	1,4	858	1,3	130	0,8
Annen sykdom	10 353	5,9	3 556	5,4	695	4,4
Voldsom og unaturlig død	7 405	4,2	2 845	4,3	906	5,7
Ukjent, uoppgitt dødsårsak	89	0,1	36	0,1	8	0,1

5.3. Dødeligheten av sykdom i sosioøkonomiske statusgrupper

Som omtalt i kapittel 4 for menn har funksjonærer på lavere nivå høyest dødelighet (SMR=114) og funksjonærer på høyere nivå lavest dødelighet (SMR=80), når vi ser på dødeligheten av alle årsaker over hele 10-årsperioden.

Ser vi på alle dødsfall av sykdom, blir selvsagt ikke forholdet i SMR-verdier mellom de yrkesaktive sosioøkonomiske gruppene særlig forandret (vedleggstabell 6).

Funksjonærer på lavere nivå har nå en SMR-verdi på 118, mens funksjonærer på høyere nivå og jordbrukere og fiskere har SMR=82, når vi setter SMR=100 blant alle yrkesaktive.

Blant kvinner har gruppen andre selvstendige høyest total dødelighet over 10-årsperioden (SMR=112) og jordbrukere (SMR=91) lavest total dødelighet.

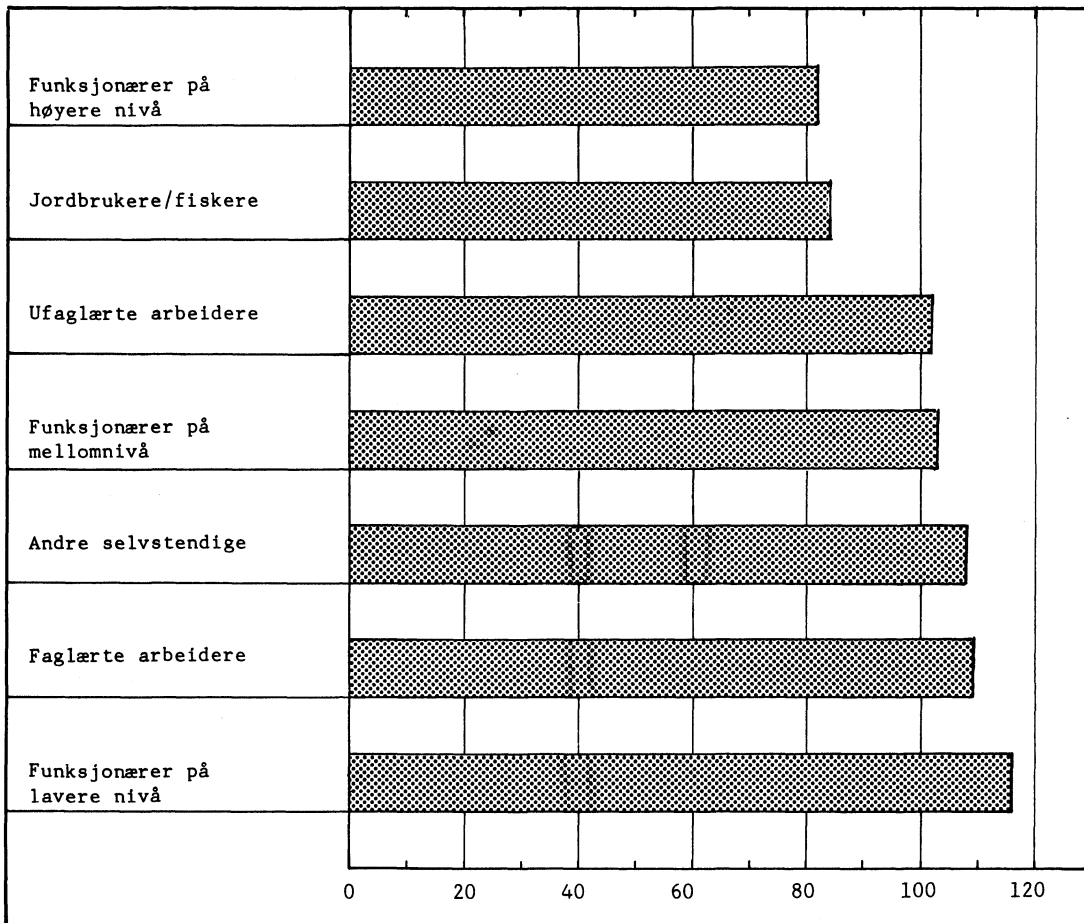
Bildet endrer seg svært lite for kvinner når vi ser på total sykdomsdødelighet. Dette skyldes at knapt seks prosent av dødsfallene blant yrkesaktive kvinner utgjøres av ulykker, selvmord mv. (tabell 5.1).

5.4. Dødeligheten av hjerte-, karsykdom og plutselig død for yrkesaktive

5.4.1. Sosioøkonomiske statusgrupper blant menn

Funksjonærer på lavere nivå har den høyeste dødeligheten av hjerte-, karsykdommer og plutselig død (SMR=116). Jordbrukere og fiskere har den laveste dødeligheten av slike sykdommer (SMR=84) (se figur 5.1). Mønsteret for dødeligheten av disse sykdommene i de yrkesaktive gruppene er om lag som for den totale dødeligheten.

Figur 5.1. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av hjerte- og karsykdommer og plutselig død blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive) *Mortality (SMR) 1970-1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group¹⁾. (SMR = 100 for all males economically active)*

1) Text in English, see annex 2.

Hvis vi ser spesielt på hjerteinfarkt (ICD 410-414) blant menn, ser vi en noe større spredning i dødeligheten mellom de sosioøkonomiske gruppene, men mønsteret er her også om lag som for den alminnelige dødeligheten (se vedleggstabell 6).

Funksjonærer på lavere nivå har høyest dødelighet av hjerteinfarkt mv. (SMR=116), deretter følger faglærte arbeidere (SMR=111). Over gjennomsnittet ligger også andre selvstendige (SMR=108), funksjonærer på mellomnivå (SMR=104) og ufaglærte arbeidere (SMR=103).

Jordbrukere/fiskere (SMR=80) og funksjonærer på høyere nivå har lavest dødelighet av hjerteinfarkt mv.

Går vi til diagnosen plutselig død (ICD nr. 482.4, 795), får vi et helt annet og mer "klassisk mønster" i de sosioøkonomiske gruppenes dødelighet:

Ufaglærte arbeidere har høyest dødelighet (SMR=112), deretter følger

andre selvstendige (SMR=103)

faglærte arbeidere (SMR=102)

funksjonærer på lavere nivå (SMR=96)

jordbrukere/fiskere (SMR=90)

funksjonærer på mellomnivå (SMR=88).

Funksjonærer på høyere nivå har lavest dødelighet av plutselig død (SMR=77). Diagnosen plutselig død viser et annet mønster enn hovedgruppen "hjerte- og karsykdommer og plutselig død".

Plutselig død synes å ramme særlig yrkesklasser som inngår blant ufaglærte arbeidere, og i mindre grad funksjonærer.

5.4.2. Yrkesklasser blant menn

Yrkesklasser med høy dødelighet

Av yrkesklassene er det hotell- og restaurantarbeidere og servitører og skipsbefal som har den høyeste dødeligheten av hjerte- og karsykdommer og plutselig død (begge yrkesklasser har SMR=120) i perioden 1970 - 1980 (se figur 5.2).

Undergruppen servitører har en hjerte- og kardødelighet litt under gjennomsnittet for yrkesaktive, og det er derfor de øvrige hotell og restaurantarbeiderne (undergruppe nr. 341) som trekker hjerte- og kardødeligheten opp (SMR=128 for denne undergruppen).

Den høyeste dødeligheten av hjerte- og karsykdommer og plutselig død finner vi blant menn i undergruppen alminnelig kontorarbeid (undergruppe av yrkesklassen kontorister, kasserere og bokholdere). Undergruppen omfatter bare 2 000 yrkesaktive i 1970 med 20 dødsfall i alt i 1970 - 1980 (se figur 5.2 og vedleggstabell 10). Resultatene må derfor tolkes med forsiktighet.

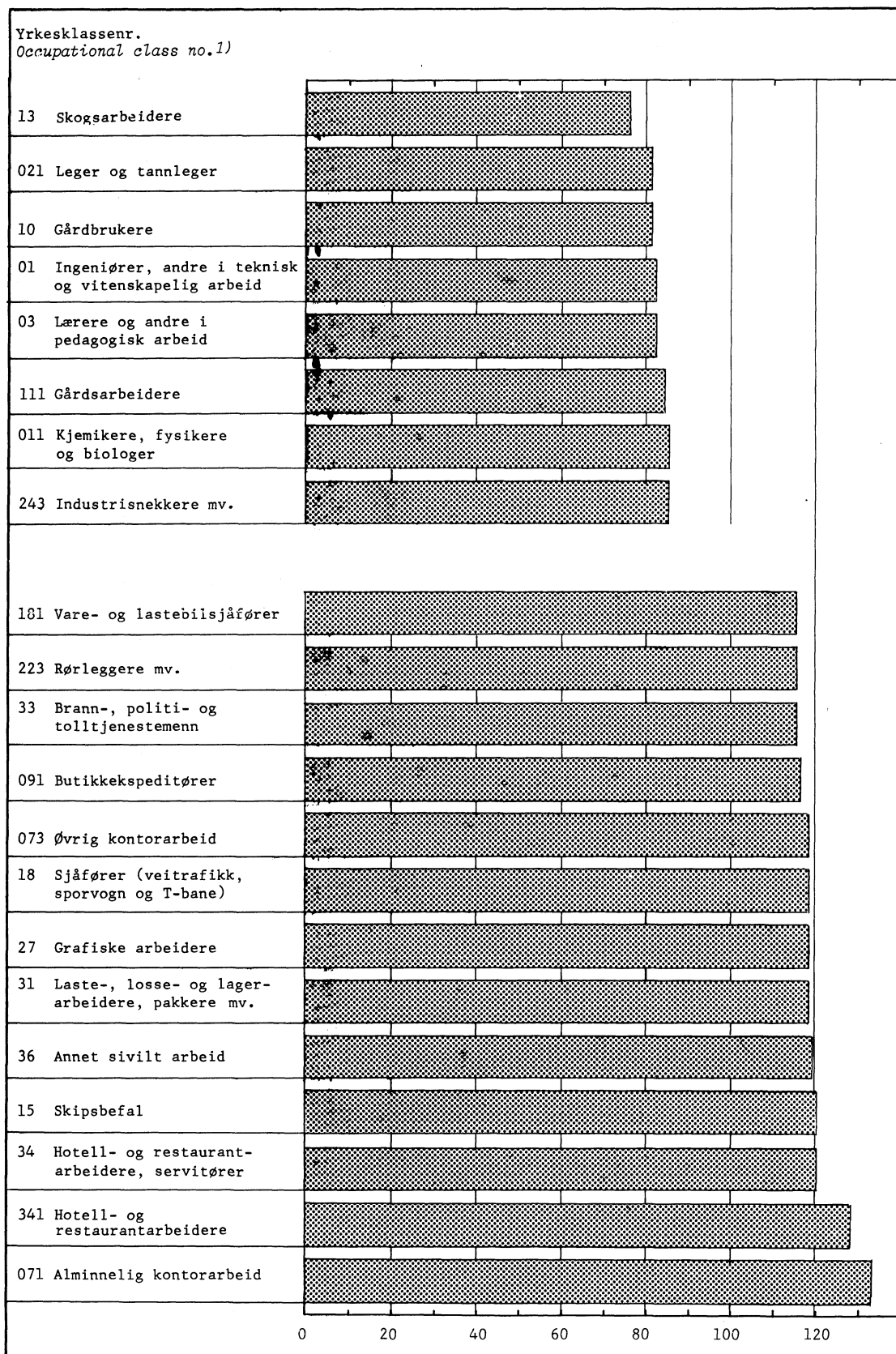
I den grad vi kan tolke den høye hjerte- og kardødeligheten ikke bare i denne undergruppen, men også den noe høyere hjerte- og kardødeligheten i yrkesklassen kontorister, kasserere og bokholdere (SMR=110) og i undergruppen øvrig kontorarbeid (SMR=118), dreier det seg nok mer om seleksjon av personer som på forhånd har eller er disponert for hjerte- og karsykdommer til kontoryrker enn at selve yrkessituasjonen medfører høy dødelighet av slike sykdommer.

Dekks- og maskinmannskap har også relativt høy dødelighet av hjerte- og karsykdommer og plutselig død (SMR=114), men overdødeligheten av denne årsaksgruppen er likevel vesentlig lavere enn for de fleste andre årsaker. Målt med SMR er sjøfolk den gruppen som har høyest total dødelighet. Av hjerte- og karsykdommer og plutselig død er imidlertid dødeligheten høyere blant yrkesgruppene laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere mv., grafiske arbeidere og sjåførere enn blant sjøfolk.

Hvis vi i tillegg til SMR også studerer den aldersbestemte dødeligheten ser vi at sjøfolk har en sterk overdødelighet av hjerte- og karsykdom og plutselig død i de yngre aldersklassene, mens dødeligheten av disse årsakene er lavere enn for gjennomsnittet av alle yrkesaktive etter fylte 60 år. På samme måten som vi antok at den høye dødeligheten av hjerte- og karsykdommer og plutselig død i kontoryrket skyldtes seleksjon ved at personer med hjertesykdom går inn i eller over i dette yrket og klarer det, ser vi den motsatte effekten blant sjøfolk.

I figur 5.3, som viser de aldersbestemte dødelighetsratene for disse to yrkesklassene, finner vi som ventet at mens menn i kontoryrkene hadde lav dødelighet av hjerte- og karsykdommer og plutselig død i yngre alder, men høyere dødelighet i eldre alder, var bildet motsatt blant sjøfolk.

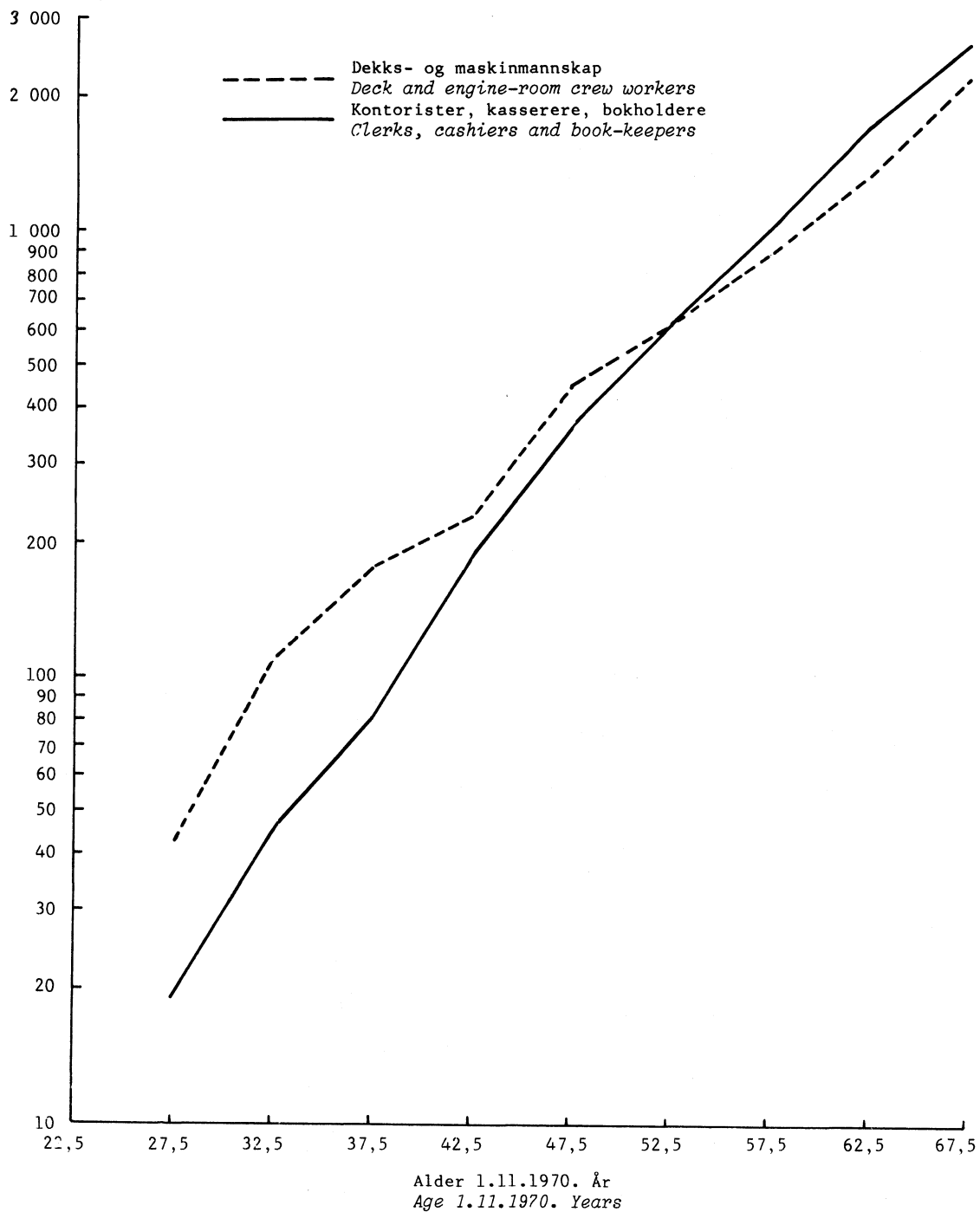
Figur 5.2. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av hjerte- og karsykdommer og plutselig død for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn) *Mortality (SMR) 1970-1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all males economically active)*

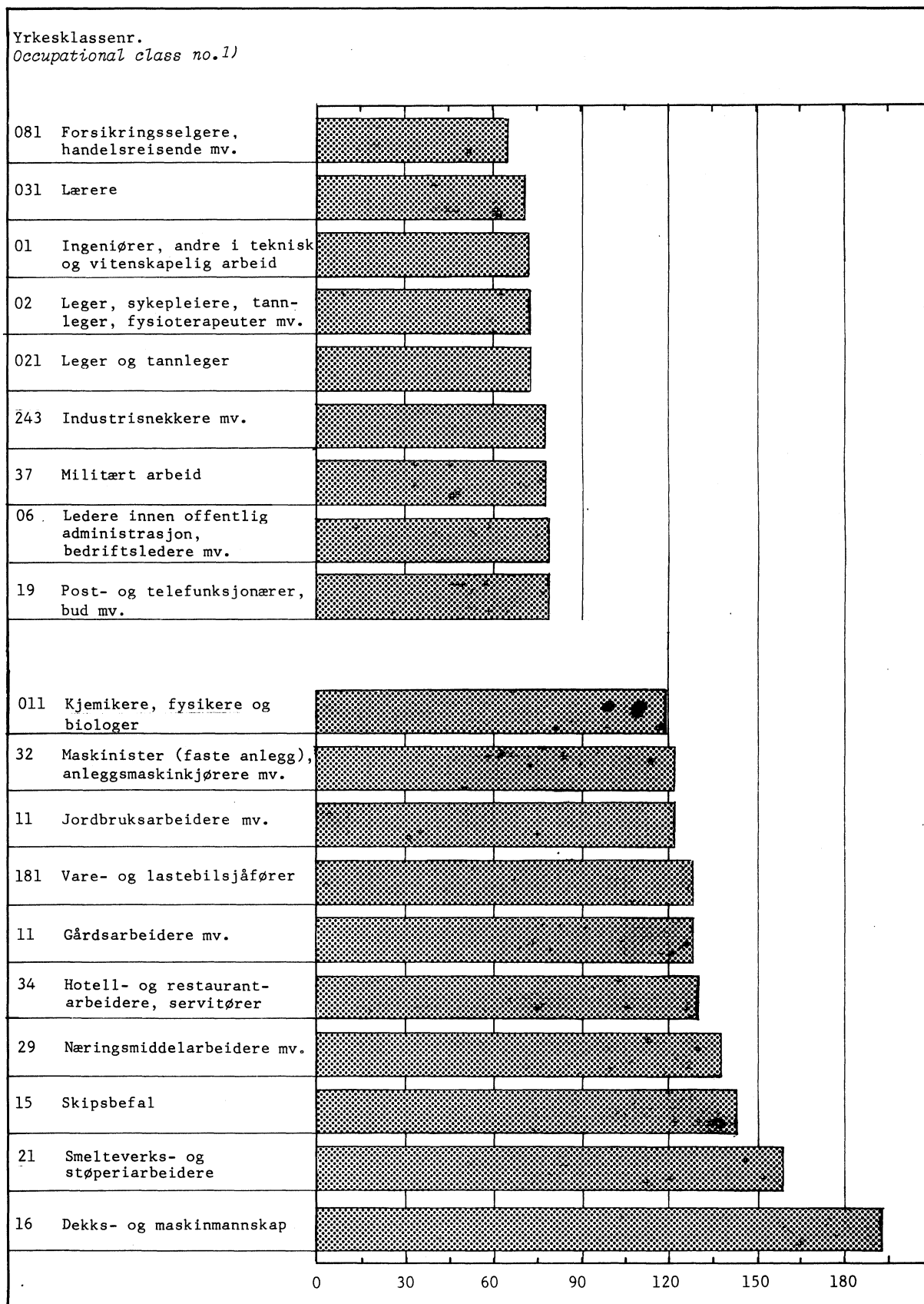
1) Text in English, see annex 3.

Figur 5.3. Aldersbestemte dødelighetsrater av hjerte-, karsykdommer og plutselig død for kontorister, kasserere og bokholdere og deks- og maskinmannskap (menn) for 5-årskohorter i 10-årsperioden 1970-1980 *Age-specific death rates of diseases of the circulatory system and sudden death for clerks, cashiers and book-keepers and deck and engine-room crew workers (males) for 5-years cohorts in the ten year period 1970-1980*

Døde pr. 100 000 personår
Deaths per 100 000 person years

Figur 5.4. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av plutselig død blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn)
Mortality (SMR) 1970-1980 from sudden death (ICD 782.4, 795) for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all males economically active)

1) Text in English, see annex 3.

Ser vi på undergrupper av hjerte- og karsykdommer viser yrkesklassen forsikringsselgere, handelsreisende mv. høyest dødelighet av hjerteinfarkt og andre alvorlige hjertesykdommer (SMR=127). Arbeidere i grafisk industri, tekstil- og skotøyarbeidere og menn i post- og telekommunikasjonsarbeid har også høye SMR-verdier (over 120) for hjerteinfarkt mv. (se vedleggstabell 10).

For karlesjoner i sentralnervesystemet (hjerneslag) finner vi svært høy dødelighet blant hotell- og restaurantarbeidere og servitører (SMR=165). For øvrig har selgere mv., rørleggere, grafiske arbeidere, pakke-, laste- og lossearbeidere og brann-, politi- og tolltjenestemenn høye SMR-verdier for hjerneslag (SMR er lik eller høyere enn 120).

Dekks- og maskinmannskap har derimot den klart høyeste dødeligheten av diagnosen plutselig død (SMR=193), se figur 5.4. Skipsbefal ligger også høyt for denne diagnosen (SMR=143). Noe av grunnen til at sjøfolk har en høy dødelighet av diagnosen plutselig død kan være at mange sjøfolk dør i utlandet og under omstendigheter som gjør at diagnosen blir usikker. Som tidligere registrert (Haldorsen og Glattre 1976, Kristofersen 1979) har smelteverksarbeidere også svært høy dødelighet av denne diagnosen (SMR=159).

Vi ser at også næringsmiddelarbeidere, hotell- og restaurantarbeidere, sjåførere og gårdsarbeidere har høye SMR-verdier for plutselig død (SMR over 125).

Diagnosen plutselig død gir kraftigere og noe annerledes utslag på yrkene enn det vi fant for både hjertesykdommer og karlesjoner. Det er verdt å merke seg at det stort sett er yrker med relativt liten overdødelighet av hjerte- og karsykdommer som har de høyeste dødelighetsindeksene for diagnosen plutselig død (se figur 5.4). Dette kan ha sammenheng med forskjeller i omfanget av diagnostisk utredning i forbindelse med dødsfall.

Yrkesklasser med lav dødelighet

Skogsarbeidere har den laveste dødeligheten av hjerte- og karsykdommer og plutselig død i 10-årsperioden 1970 - 1980 med SMR=76.

Leger og tannleger har den nest laveste dødeligheten av slike sykdommer sammen med gårdbrukere (SMR=81).

Ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid, lærere og annet undervisningspersonell har også lav dødelighet av disse sykdommene (se figur 5.2).

Ser vi på undergrupper av hjerte- og karsykdommer, har skogsarbeidere lavest dødelighet (SMR=70) for hjerteinfarkt og andre alvorlige hjertesykdommer. Gårdsarbeidere ligger også svært lavt (SMR=73) for disse diagnosene (se vedleggstabell 10).

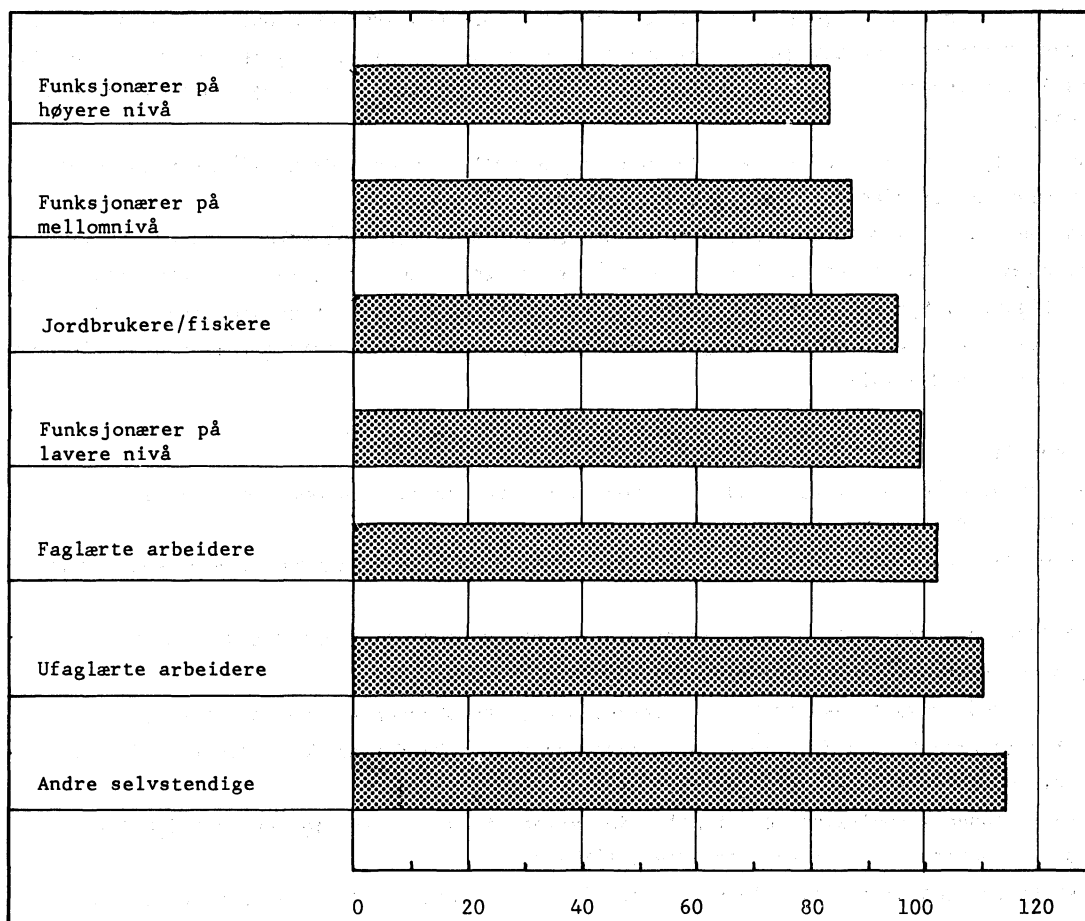
For karlesjoner i sentralnervesystemet (hjerneslag) finner vi særlig lav dødelighet hos ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid (SMR=73).

Yrkesklassene ingeniører mv., leger, sykepleiere, tannleger og fysioterapeuter mv., militært arbeid, lærere og annet undervisningspersonell har også lave SMR-verdier for plutselig død.

5.4.3. Sosioøkonomiske statusgrupper blant kvinner

Statusgruppen andre selvstendige, dvs. selvstendige unntatt gårdbrukere og fiskere, har den høyeste dødeligheten av hjerte- og karsykdommer og plutselig død blant kvinner (SMR=114) (se figur 5.5/vedleggstabell 6). Ufaglærte arbeidere har også høy dødelighet av disse årsakene (SMR=110).

Figur 5.5. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av hjerte- og karsykdommer og plutselig død blant yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner) *Mortality (SMR) 1970-1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group1). (SMR = 100 for all females economically active)*

1) Text in English, see annex 2.

Faglærte arbeidere (SMR=102) og funksjonærer på lavere nivå (SMR=99) har en dødelighet av hjerte- og karsykdom omkring gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner. For kvinnelige jordbrukere/fiskere ligger dødeligheten av disse årsakene (SMR=95) litt under gjennomsnittet.

Lavest dødelighet av hjerte- og karsykdommer og plutselig død finner vi blant funksjonærer på høyere nivå (SMR=83) og blant funksjonærer på mellomnivå (SMR=87).

Kvinner som inngår i gruppen funksjonærer på høyere nivå, har særlig lav dødelighet av hjerteinfarkt mv. (SMR=68).

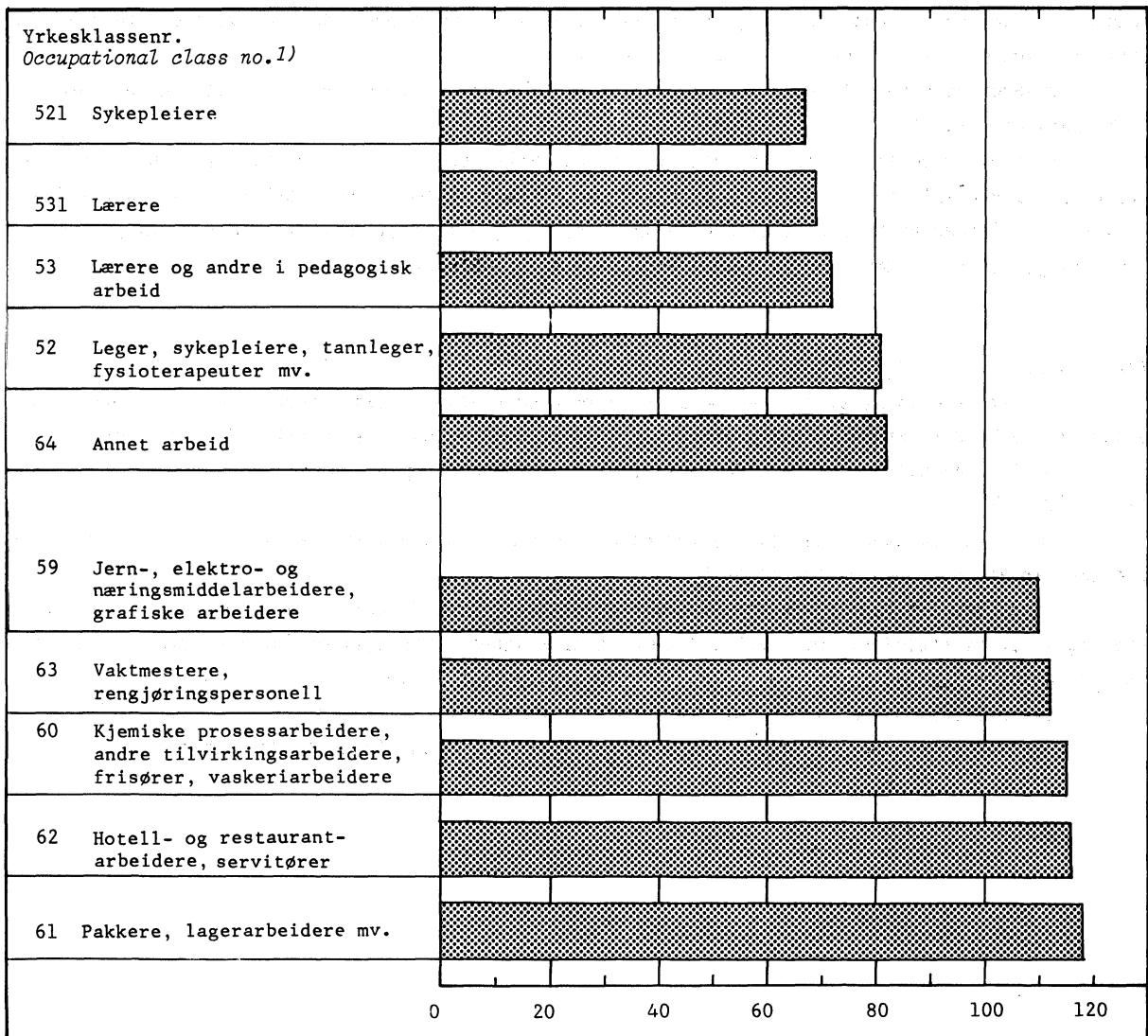
Kvinner i gruppen andre selvstendige har særlig høy dødelighet av karlesjoner i sentralnervesystemet (hjerneslag mv.) (SMR=125).

5.4.4. Yrkesklasser blant kvinner

Yrkesklasser med høy dødelighet

Blant kvinnene finner vi høyest dødelighet av hjerte- og karsykdommer og plutselig død i yrkesklassen pakkere, lagerarbeidere mv. (SMR=118). Overdødeligheten hos denne yrkesklassen i forhold til alle yrkesaktive er høyere for disse dødsårsaker enn den vi fant for alle dødsårsaker samlet (se figur 5.6, sml. figur 4.7).

Figur 5.6. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av hjerte- og karsykdommer og plutselig død blant yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner) *Mortality (SMR) 1970-1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for females economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all females economically active)*

1) Text in English, see annex 3.

Hotell- og restaurantarbeidere og servitører har den nest høyeste dødeligheten av hjerte- og karsykdommer og plutselig død (SMR=116). Som det fremgår i kapittel 4 har denne yrkesklassen, og især servitører, også den høyeste samlede dødeligheten blant kvinner.

Kvinner i kjemisk prosessarbeid, annet tilvirkningsarbeid, vaskeriarbeid mv. har også en klar overdødelighet av hjerte- og karsykdommer og plutselig død (SMR=115). En viss overdødelighet av slike dødsårsaker finner vi også hos kvinner i yrkesklassene rengjøringsarbeid (SMR=112) og jern- og elektro- og næringsmiddelarbeid og grafisk arbeid (SMR=110).

Av undergruppene innen hjerte- og karsykdommer og plutselig død finner vi høy dødelighet for hjerteinfarkt og andre alvorlige hjertesykdommer blant pakkere, lagerarbeidere mv. (SMR=128), hotell- og restaurantarbeidere og servitører (SMR=120) og rengjøringsarbeidere (SMR=117) (se vedleggstabell 10).

Når det gjelder karlesjoner i sentralnervesystemet (hjerneslag mv.) finner vi de to høyeste dødelighetsverdiene i yrker (undergrupper) som har lave SMR-verdier for hjerteinfarkt, nemlig blant teknikere, personer i humanistisk og vitenskapelig arbeid, kunstnere (SMR=124) og blant ledere innen offentlig administrasjon, bedrifter mv. (SMR=123).

Undergruppen hotell- og restaurantarbeidere (eksklusive servitører) har også en høy dødelighet av hjerneslag (SMR=118).

Plutselige dødsfall ble ikke registrert med særlig store tall i yrkesklassene blant kvinner. Blant de sju yrkesklassene hvor det ble registrert 20 eller flere slike dødsfall i 10-årsperioden 1970 - 1980 finner vi høyest dødelighet blant hotell- og restaurantarbeidere og servitører (SMR=139), rengjøringsarbeidere (SMR=135) og tekstilarbeidere mv. (SMR=120).

Yrkesklasser med lav dødelighet

Lavest dødelighet av hjerte- og karsykdommer og plutselig død finner vi blant lærere og andre i pedagogisk arbeid (SMR=72) og blant leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv. (SMR=81).

Særlig lav hjerte- og kardødelighet finner vi i undergruppene sykepleiere (SMR=67) og blant lærere (SMR=69).

Relativt lav dødelighet av hjerte- og karsykdommer og plutselig død finner vi og for undergruppen gårdsarbeidere (SMR=85) (se figur 5.6).

Innen gruppen hjerte- og karsykdommer og plutselig død finner vi at lærere har en særlig lav dødelighet av hjerteinfarkt mv. (SMR=53), men at dødeligheten her også er lav for hele yrkesklassen lærere og andre i pedagogisk arbeid (SMR=64) (se vedleggstabell 10).

Sykepleiere har en særlig lav dødelighet av karlesjoner i sentralnervesystemet (SMR=64).

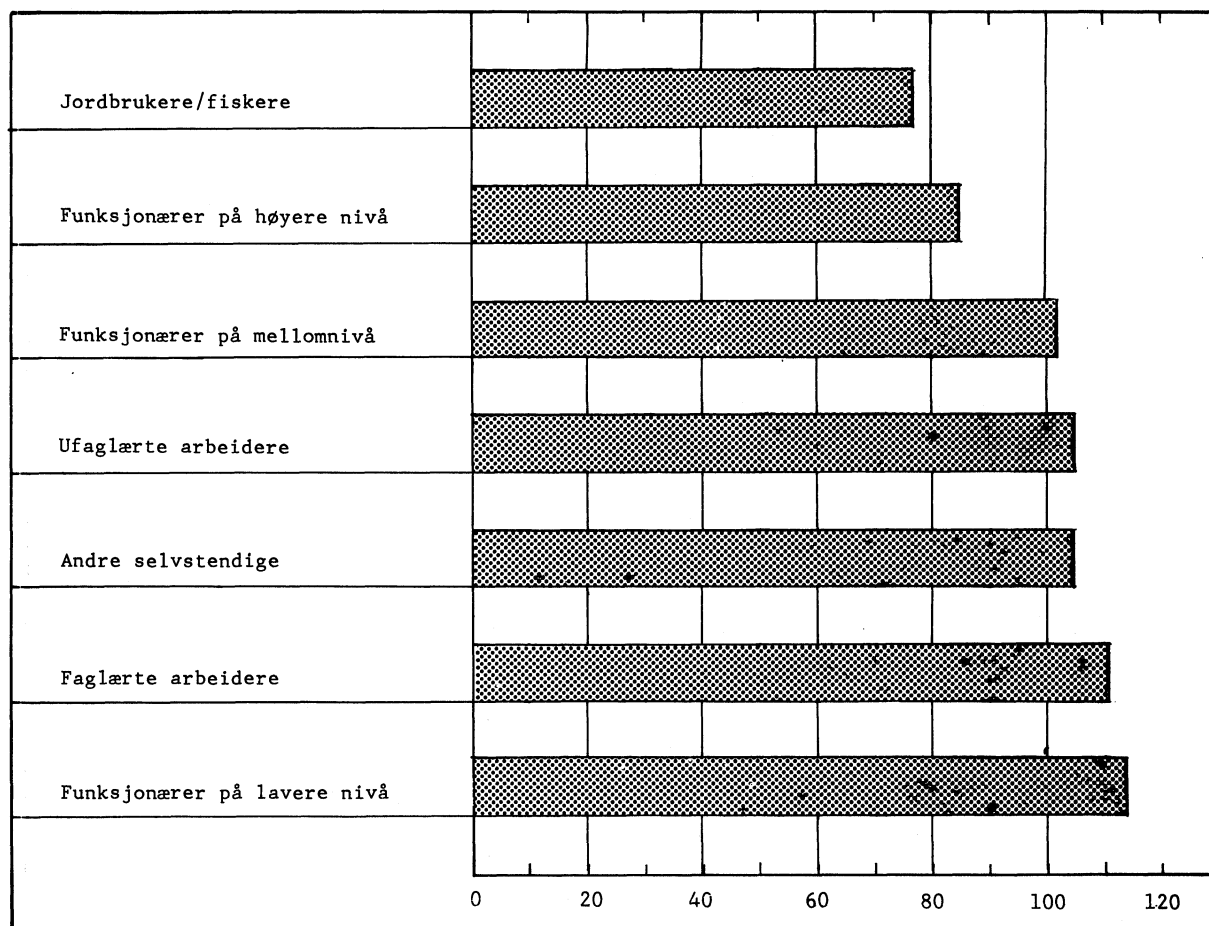
Gårdsarbeidere har en særlig lav dødelighet av diagnosen plutselig død (SMR=69).

5.5. Dødeligheten av kreftsykdom blant yrkesaktive

5.5.1. Sosioøkonomiske statusgrupper blant menn

Menn i statusgruppen funksjonærer på lavere nivå har høyest dødelighet av kreftsykdom (SMR=114). Også faglærte arbeidere (SMR=111) har relativt høy dødelighet av slike sykdommer (se vedleggstabell 6/figur 5.7).

Figur 5.7. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av kreftsykdom blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn) *Mortality (SMR) 1970-1980 from cancer for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group¹. (SMR = 100 for all males economically active)*

1) Text in English, see annex 2.

Ufaglærte arbeidere (SMR=105), andre selvstendige (SMR=105) og funksjonærer på mellomnivå (SMR=102) har en kreftdødelighet litt over gjennomsnittet for yrkesaktive.

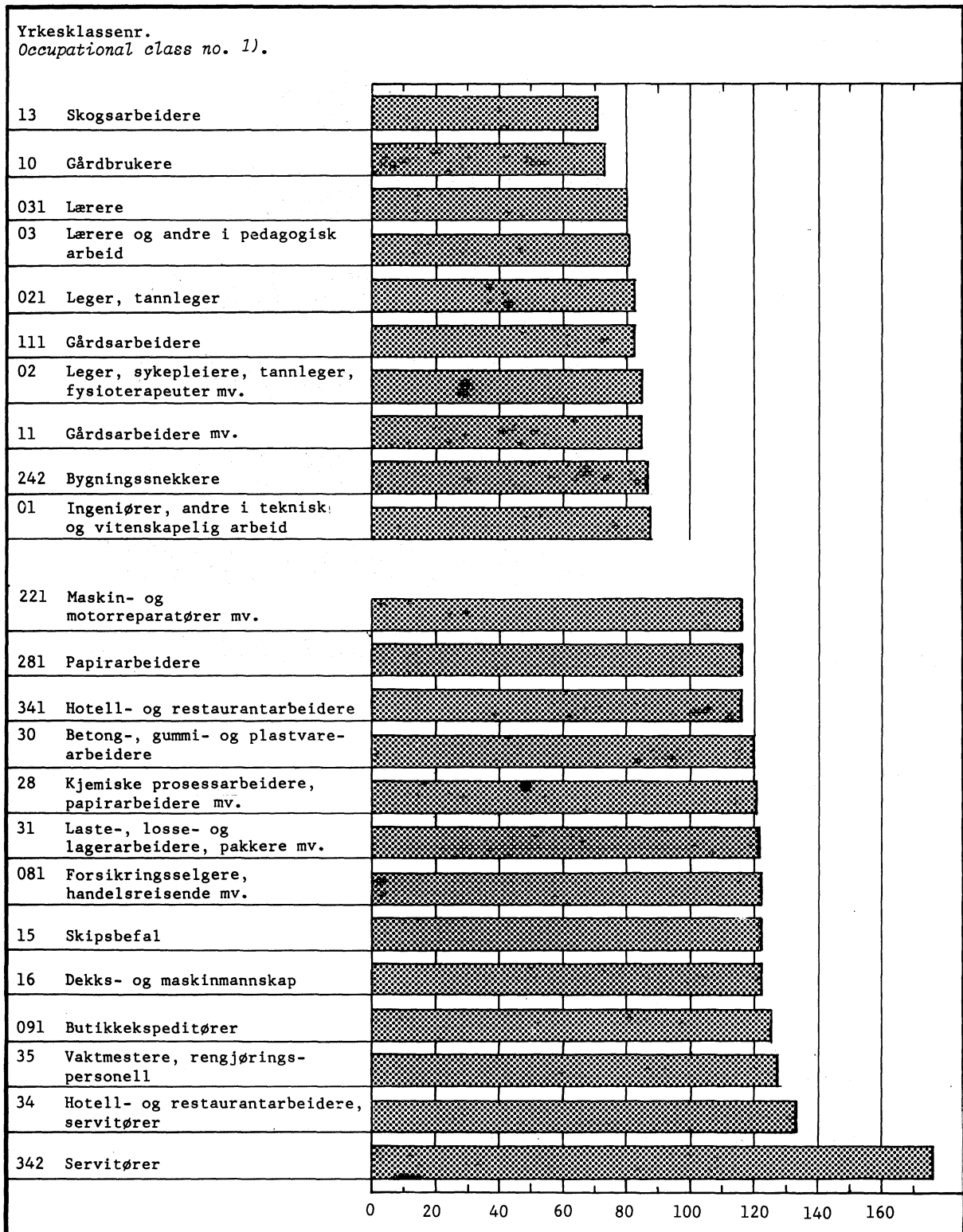
Lavest kreftdødelighet finner vi blant jordbrukere og fiskere (SMR=77). Funksjonærer på høyere nivå har også relativt lav kreftdødelighet (SMR=85).

5.5.2. Yrkesklasser blant menn

Yrkesklasser med høy dødelighet

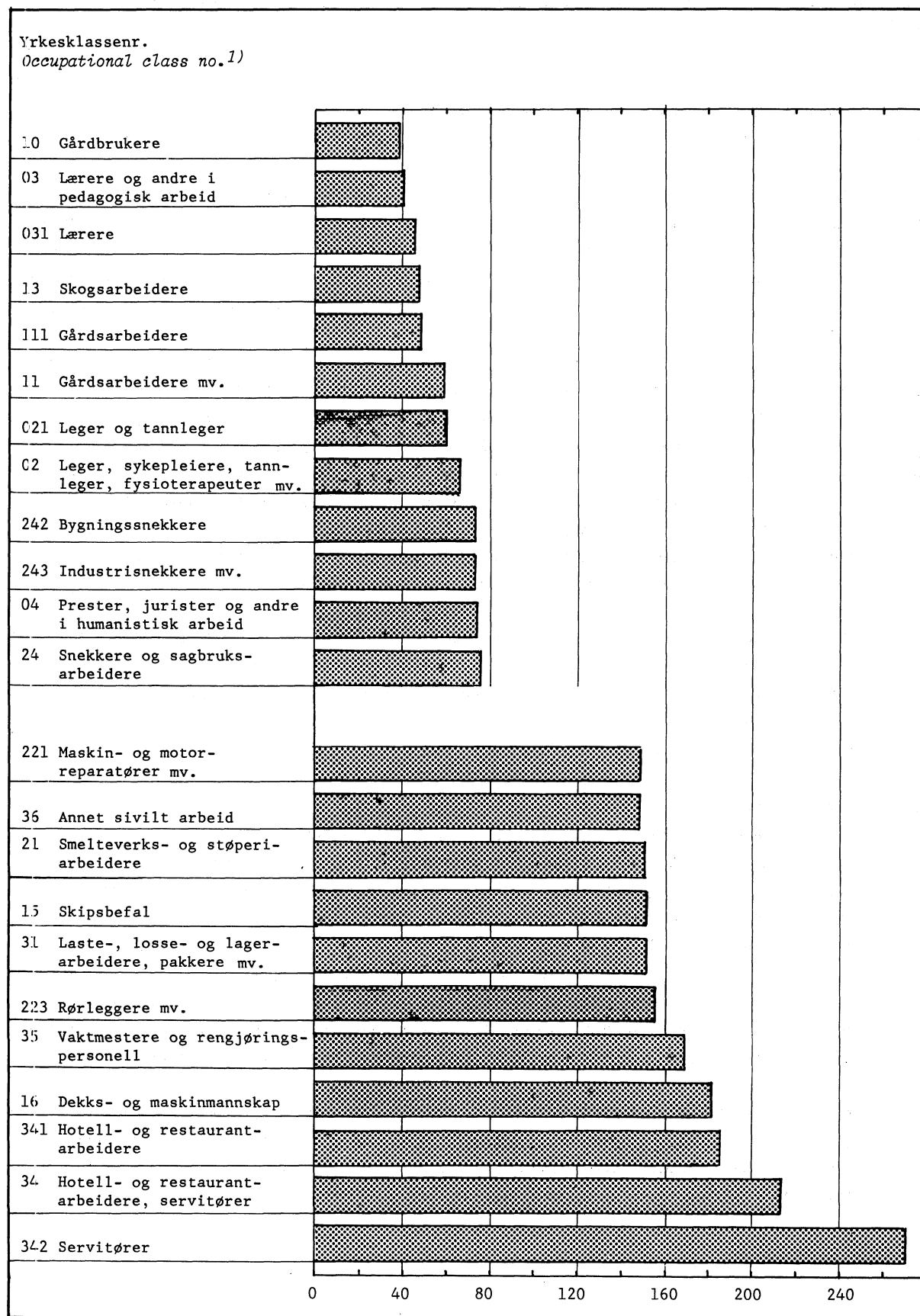
Hotell- og restaurantarbeidere og servitører har den høyeste dødeligheten av kreftsykdom (SMR=133) i perioden 1970 - 1980. Det er især servitørene som trekker indeksen av kreftdødelighet opp (SMR=176).

Figur 5.8. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av kreftsykdom for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn)
 Mortality (SMR) 1970-1980 from cancer for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all males economically active)

1) Text in English, see annex 3.

Figur 5.9. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av lungekreft blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn)
 Mortality (SMR) 1970-1980 from lungcancer for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all males economically active)

1) Text in English, see annex 3.

Vaktmestere og rengjøringspersonell har den nest høyeste kreftdødeligheten (SMR=128) (se figur 5.8). Vi finner også høy kreftdødelighet i yrkesklassene skipsbefal (SMR=123), deks- og maskinmannskap (SMR=123), laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere mv. (SMR=122), kjemiske prosessarbeidere, papirarbeidere mv. (SMR=121), betong-, gummi- og plastvarearbeidere (SMR=120), og jern- og metallarbeidere (SMR=115).

Det er også enkelte andre yrkesklasser som viser høy kreftdødelighet (se figur 5.8 og vedleggstabell 11.). Hotell- og restaurantarbeidere og servitører har en særlig høy overdødelighet av kreft i åndedretsorganene (SMR=210), der lungekreft spiller den viktigste rollen. Servitørene har en dødelighet av kreft i åndedretsorganene som er over to og en halv gang så høy (SMR=262) som gjennomsnittet av yrkesaktive menn.

Svært mange yrkesklasser har høy dødelighet av kreft i åndedretsorganene. For deks- og maskinmannskap (SMR=174), vaktmestere og rengjøringspersonell (SMR=166), skipsbefal (SMR=157) laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere mv. (SMR=152) og smelteverks- og støperiarbeidere (SMR=150) er dødeligheten minst 50 prosent høyere enn gjennomsnittet for yrkesaktive. Atte andre yrkesklasser har dødelighetsindeks av kreft i åndedretsorganene mellom 20 og 50 prosent over gjennomsnittet (se vedleggstabell 11).

Selv om vi finner stor spredning mellom yrkesklassene for flere andre kreftformer, er spredningen særlig stor for kreft i åndedretsorganene og især for lungekreft (se figur 5.9).

Også for kreft i munn, svelg og fordøyelsesorganene viser yrkesklassen hotell- og restaurantarbeidere og servitører høy dødelighet (SMR=129). Men de to undergruppene har her forskjellig mønster ved at hotell- og restaurantarbeiderne har en dødelighet nær gjennomsnittet (SMR=99), mens det er servitørene som trekker opp dødeligheten av slike kreftsykdommer (SMR=218) (se vedleggstabell 11).

Ellers finner vi høyest dødelighet av kreft i munn, svelg og fordøyelsesorganene i gruppen kunstnere, journalister og reklamefolk (SMR=138) og blant deks- og maskinmannskap (SMR=132).

For undergruppen kreft i magesekken finner vi høyest dødelighet hos fiskere (SMR=158) og hos sjåførere (SMR=156).

Kreft i urin- og kjønnsorganene viser særlig høy dødelighet blant butikkespeditører (SMR=142), forsikringsselgere, handelsreisende mv. (SMR=140) og blant skipsbefal (SMR=135).

Også for kreft i lymfe- og bloddannende organer finner vi de to høyeste SMR-verdiene blant forsikringsselgere, handelsreisende mv. (SMR=169) og blant butikkespeditører (SMR=147). Ellers har også kjemiske prosessarbeidere en høy dødelighet av lymfekreft mv. (SMR=136).

Yrkesklasser med lav dødelighet

Skogsarbeidere har den laveste dødeligheten av kreftsykdom (SMR = 71).

Lav dødelighet av kreft finner vi også hos gårdbrukere (SMR = 73) og lærere og andre i pedagogisk arbeid (SMR = 81). Leger, sykepleiere, tannleger og fysioterapeuter (SMR = 85) og gårdsarbeidere mv. (SMR = 85) har også lav kreftdødelighet.

De yrkesklassene som hadde lav samlet kreftdødelighet (figur 5.8) viser seg å ha særlig lav dødelighet av kreft i åndedretsorganene, især lungekreft (se figur 5.9 og vedleggstabell 11.)

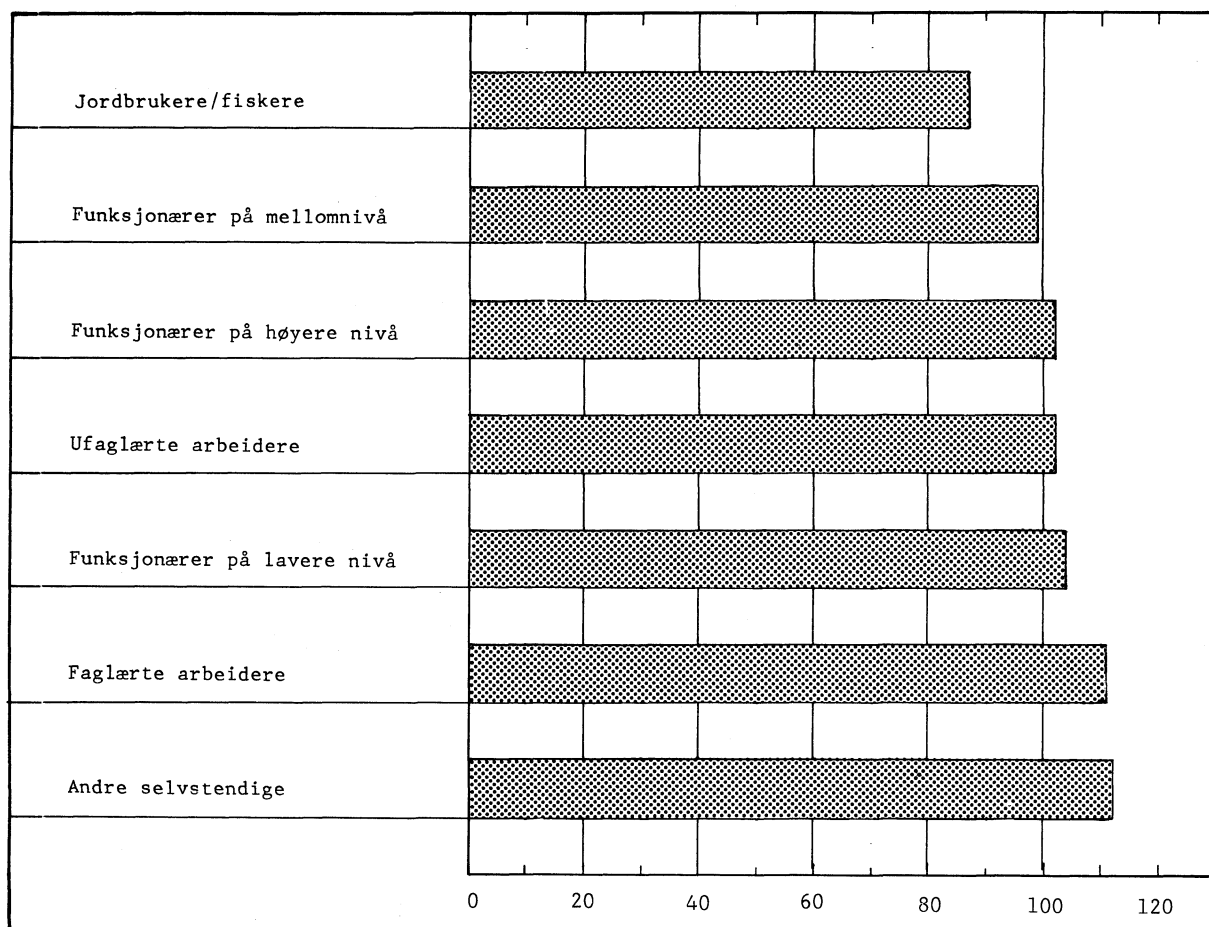
Gårdbrukerne har lavest dødelighet av kreft i åndedretsorganene (SMR = 39). Vi finner særlig lav dødelighet av slike årsaker også blant lærere og andre i pedagogisk arbeid (SMR = 41), skogsarbeidere (SMR = 45), gårdsarbeidere (SMR = 56) og leger, sykepleiere, tannleger og fysioterapeuter (SMR = 64).

Enkelte yrkesklasser har en lav dødelighet av kreft i åndedretsorganene selv om den generelle kreftdødeligheten i yrkesklassen ligger nær gjennomsnittet for alle yrkesaktive. Dette gjelder for prester, jurister og andre i humanistisk arbeid (SMR = 72), ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid (SMR = 78) og snekkere og sagbruksarbeidere (SMR = 78).

5.5.3. Sosioøkonomiske statusgrupper blant kvinner

Kvinner i gruppene andre selvstendige (SMR = 112) og faglærte arbeidere (SMR = 111) har den høyeste dødeligheten av kreftsykdom (se figur 5.10).

Figur 5.10. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av kreftsykdom for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner) Mortality (SMR) 1970-1980 from cancer for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group¹. (SMR = 100 for all females economically active)

1) Text in English, see annex 2.

Funksjonærer på lavere nivå har en kreftdødelighet litt over gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner (SMR = 104), mens de andre funksjonærgruppene og ufaglærte arbeidere har en samlet kreftdødelighet omkring gjennomsnittet.

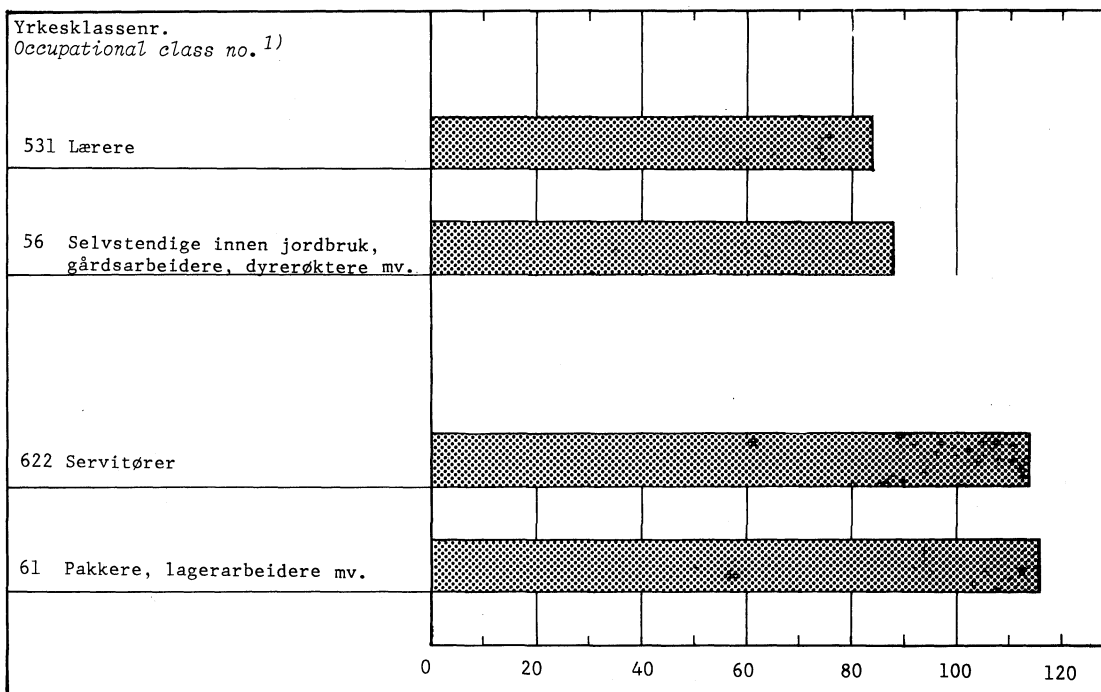
Kvinner i statusgruppen jordbrukere og fiskere har lavest kreftdødelighet (SMR = 87), (se figur 5.10 og vedleggstabell 6).

5.5.4. Yrkesklasser blant kvinner

Yrkesklasser med høy dødelighet

Blant kvinner har (foruten den sammensatte restgruppen) pakkere, lagerarbeidere mv. (SMR = 116) høyest kreftdødelighet. Dessuten har to undergrupper av yrkesklasser forholdsvis høy kreftdødelighet: Det gjelder servitører (SMR = 114) og ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv. (SMR = 112) (se figur 5.11).

Figur 5.11. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av kreftsykdom for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner) *Mortality (SMR) 1970-1980 from cancer for females economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all females economically active)*

1) Text in English, see annex 3.

Kreft i åndedretsorganene viser særlig høy dødelighet blant hotell- og restaurantarbeidere og servitører (SMR = 137), blant rengjøringspersonell (SMR = 125) og blant kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv. (SMR = 120). Især hadde servitører høy dødelighet av lungekreft (SMR = 230).

Kreft i fordøyelsesorganene viser høy dødelighet blant pakkere, lagerarbeidere mv. (SMR = 128), og blant jern-, elektro- og næringsmiddelarbeidere, grafiske arbeidere (SMR = 115). Den sistnevnte yrkesklassen hadde særlig høy dødelighet av kreft i magesekken (SMR = 138).

Flere yrkesklasser hadde relativt høy dødelighet av kreft i brystkjertelen. Det gjelder særlig kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv. (SMR = 119), og teknikere, personer i humanistisk og vitenskapelig arbeid, kunstnere (SMR = 117). Det er sannsynligvis andre faktorer enn yrke som er mer avgjørende for risikoen for å få brystkreft.

Tekstilarbeidere, syere, skotøyarbeidere mv. har en høy dødelighet av kreft i urin- og kjønnsorganene (SMR = 134). Yrkesklassen hotell- og restaurantarbeidere, servitører mv. har tilsynelatende også høy dødelighet av slike kreftformer (SMR = 120), og det er servitørenes høye dødelighet av kreft i urin- og kjønnsorganene (SMR = 157) som forårsaker dette (se vedleggstabell 11).

Yrkesklasser med lav dødelighet

Kvinner i yrkesklassen selvstendige i jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøkttere mv. har den laveste kreftdødeligheten (SMR = 88).

Innen yrkesklassen lærere og andre i pedagogisk arbeid (SMR = 92) har undergruppen lærere særlig lav kreftdødelighet (SMR = 84).

Post- og telefunksjonærer, bud mv. har også kreftdødelighet under gjennomsnittet (SMR = 90).

Sykepleiere har en kreftdødelighet litt under gjennomsnittet (SMR = 95). Kreftsykkelighet blant sykepleiere er studert for perioden 1977-82 (Lund 1985). Vi finner om lag det samme når det gjelder samlet kreftdødelighet i denne yrkesgruppen 1970 - 1980.

Kvinner som er selvstendige i jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøkttere mv. har særlig lav dødelighet av kreft i åndedretsorganene (SMR = 49).

Yrkesklassen leger, sykepleiere, tannleger og fysioterapeuter har også lav dødelighet av slike kreftformer (SMR = 78).

Kvinnelige post- og telefunksjonærer, bud mv. har den laveste registrerte dødeligheten av kreft i brystkjertelen (SMR = 65).

Dødeligheten av kreft i urin- og kjønnsorganene er lavest i yrkesklassen leger, sykepleiere, tannleger og fysioterapeuter (SMR = 73). Sykepleiere trekker dødeligheten ned for slike årsaker (SMR = 70).

5.6. Dødeligheten av andre sykdommer

5.6.1. Sykdommer i åndedretsorganene

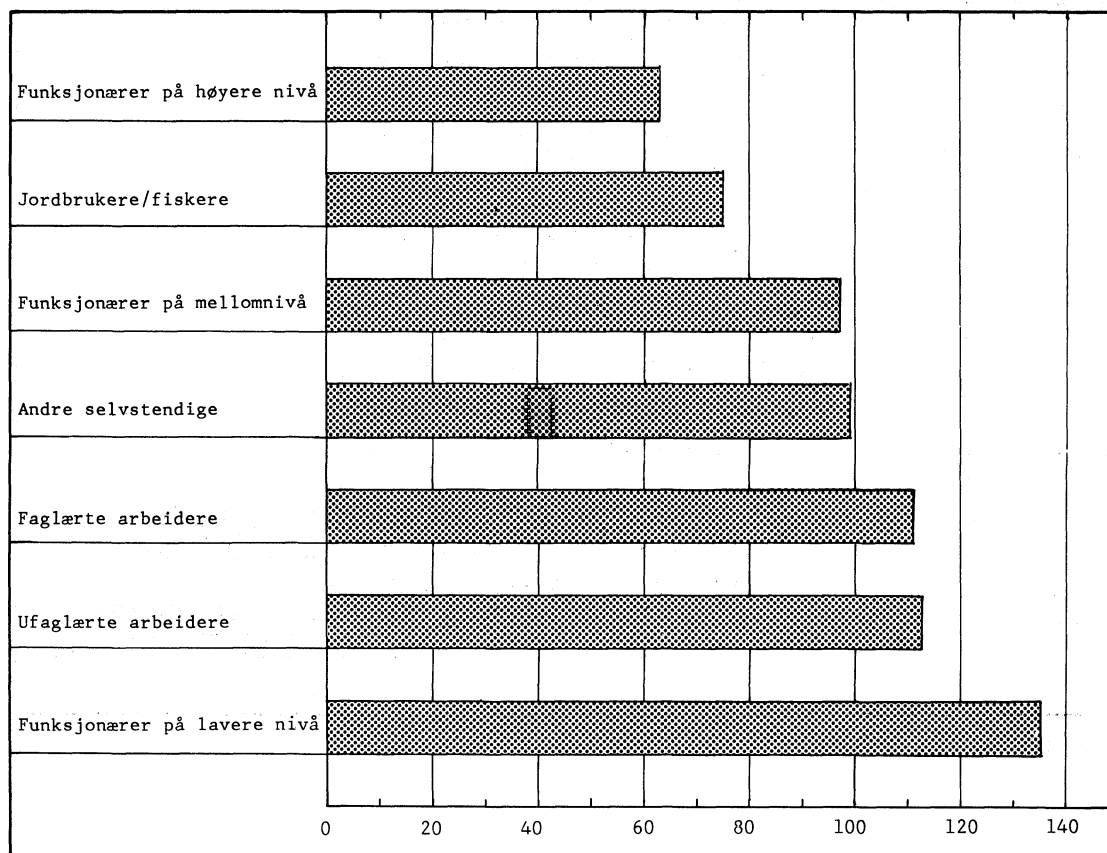
Sosioøkonomiske statusgrupper blant menn

Dødeligheten av sykdom i åndedretsorganene viser større spredning mellom de sosioøkonomiske gruppene enn den vi fant for hovedgruppene hjerte- og karsykdommer og kreft.

Disse sykdommene betyr lite for den samlede variasjonen i dødeligheten blant menn, de utgjør bare 3,5 prosent av alle dødsfall blant yrkesaktive menn (se tabell 5.1). Funksjonærer på lavere nivå har den klart høyeste dødeligheten av sykdommer i åndedretsorganene (SMR = 135) (se figur 5.12).

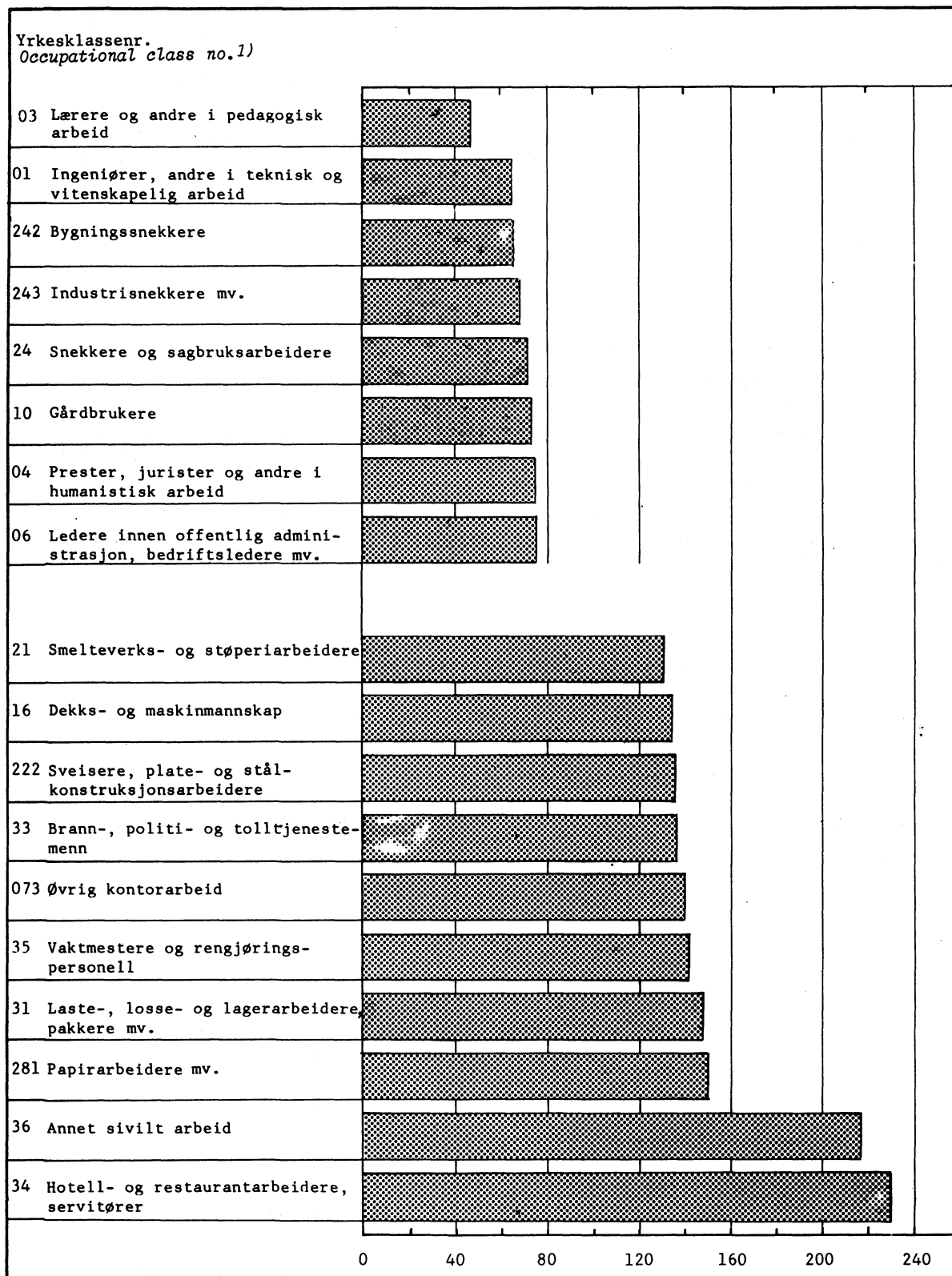
Ufaglærte og faglærte arbeidere har også relativt høy dødelighet av disse sykdommene, SMR på henholdsvis 113 og 111. Laveste dødelighet av sykdommer i åndedretsorganene finner vi blant funksjonærer på høyere nivå (SMR = 63) og blant jordbrukere og fiskere (SMR = 75).

Figur 5.12. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av sykdommer i åndedretsorganene for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn)
Mortality (SMR) 1970-1980 from diseases of the respiratory system for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group¹⁾. (SMR = 100 for all males economically active)

1) Text in English, see annex 2.

Figur 5.13. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av sykdommer i åndedrettsorganene blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn) *Mortality (SMR) 1970-1980 from diseases of the respiratory system for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all males economically active)*

1) Text in English, see annex 3.

Yrkesklasser blant menn

Hotell- og restaurantarbeidere og servitører har en svært høy dødelighet av sykdommer i åndedretsorganene (SMR = 230), og har særlig høy dødelighet av bronkitt, emfysem og astma (SMR = 300). Såvel undergruppen hotell- og restaurantarbeidere som undergruppen servitører synes å ha høy dødelighet av sykdommer i åndedretsorganene (se vedleggstabell 12).

I restklassen annet sivilt arbeid finner vi og svært høy dødelighet av disse sykdommene (SMR = 217). Videre er det høy dødelighet blant laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere mv. (SMR = 148), vaktmestere- og rengjøringspersonell (SMR = 142), brann-, politi- og tolltjenestemenn (SMR = 136), deks- og maskinmannskap (SMR = 135) og smelteverks- og støperiarbeidere (SMR = 131) (se figur 5.13).

Lærere og andre i pedagogisk arbeid har en svært lav dødelighet av sykdommer i åndedretsorganene (SMR = 47).

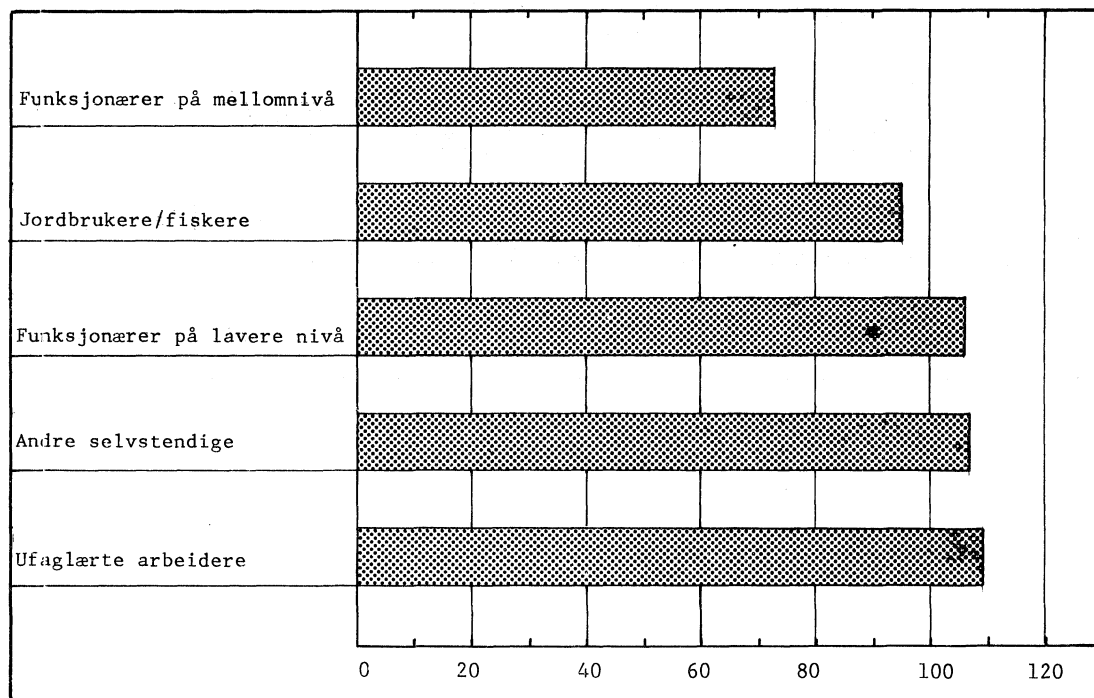
Sosioøkonomiske statusgrupper blant kvinner

I perioden 1970 - 1980 registrerte vi om lag 500 dødsfall av sykdommer i åndedretsorganene blant yrkesaktive kvinner. I to av statusgruppene og flere av yrkesklassene ble det registrert så få dødsfall at det ikke er forsvarlig å beregne SMR. Dette gjaldt for faglærte arbeidere og funksjonærer på høyere nivå (henholdsvis 11 og 9 dødsfall av slike sykdommer).

For øvrig hadde ufaglærte arbeidere høyest dødelighet av sykdommer i åndedretsorganene (SMR = 109).

Lavest dødelighet av disse sykdommene ble registrert blant funksjonærer på mellomnivå (SMR = 73) (figur 5.14).

Figur 5.14. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av sykdommer i åndedretsorganene blant yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner) *Mortality (SMR) 1970-1980 from diseases of the respiratory system for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group¹⁾. (SMR = 100 for all females economically active)*

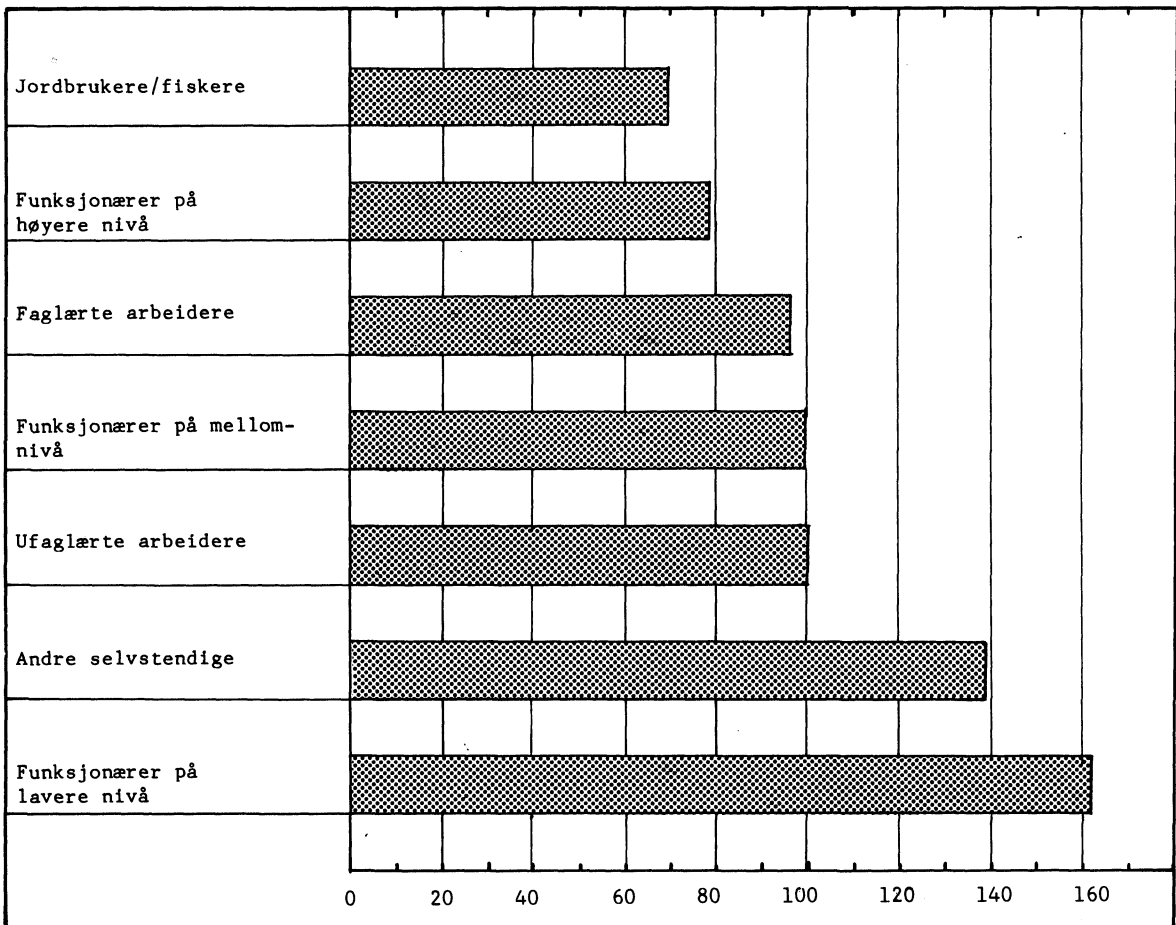
1) Text in English, see annex 2.

5.6.2. Sykdommer i fordøyelsesorganene

Sosioøkonomiske statusgrupper blant menn

Funksjonærer på lavere nivå har en svært høy dødelighet av sykdommer i fordøyelsesorganene (SMR = 162). Gruppen andre selvstendige har også en overdødelighet av slike sykdommer (SMR = 138) (figur 5.15).

Figur 5.15. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av sykdommer i fordøyelsesorganene for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn)
Mortality (SMR) 1970-1980 from diseases of the digestive system for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group¹⁾. (SMR = 100 for all males economically active)

1) Text in English, see annex 2.

I statusgruppen jordbrukere og fiskere finner vi den laveste dødeligheten av sykdommer i fordøyelsesorganene (SMR = 69). Funksjonærer på høyere nivå har også lav dødelighet av disse sykdommene (SMR = 78).

Dødsfall av sykdommer i fordøyelsesorganene utgjør bare vel 2 prosent av det totale antallet dødsfall blant yrkesaktive menn, og disse sykdommene har liten innflytelse på samlet dødelighet hos yrkesaktive menn.

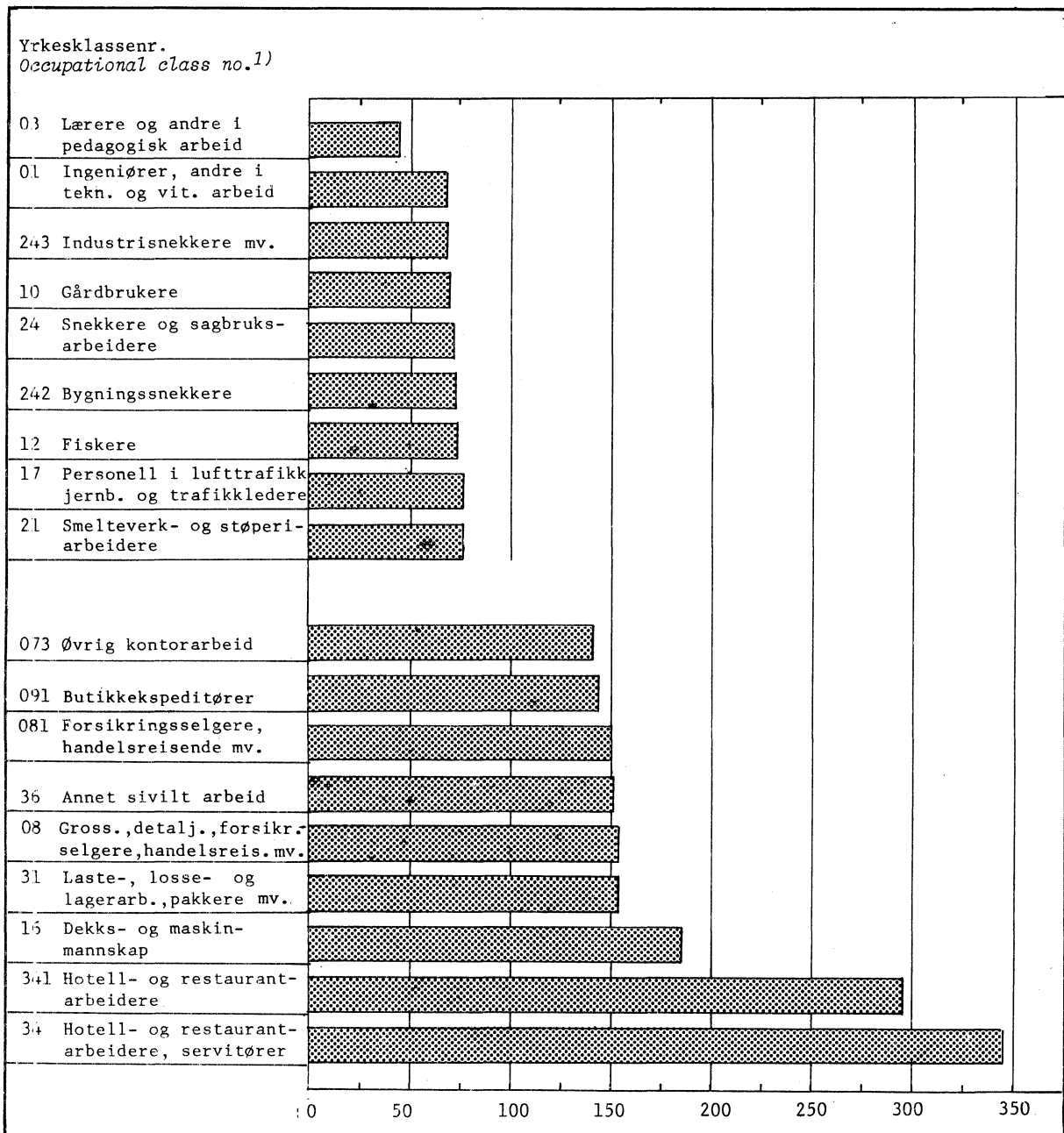
Blant sykdommer i fordøyelsesorganene slår dødelighet av leverkirrose særlig hardt ut blant funksjonærer på lavere nivå (SMR = 254), og i gruppen andre selvstendige (SMR = 174).

Jordbrukere og fiskere har særlig lav dødelighet av leverkirrose (SMR = 45).

Yrkesklasser blant menn

Hotell- og restaurantarbeidere og servitører har en svært høy dødelighet av sykdommer i fordøyelsesorganene (SMR = 344) (se figur 5.16).

Figur 5.16. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av sykdommer i fordøyelsesorganene for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn) *Mortality (SMR) 1970-1980 from diseases of the digestive system for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all males economically active)*

1) Text in English, see annex 3.

Høy dødelighet av slike sykdommer finner vi også hos dekk- og maskinmannskap (SMR = 184), grossister, detaljister, forsikringsselgere, handelsreisende mv. (SMR = 153) og blant laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere mv. (SMR = 153).

Særlig lav dødelighet av sykdommer i fordøyelsesorganene finner vi blant lærere og andre i pedagogisk arbeid (SMR = 44), ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid (SMR=69) og blant gårdbrukere (SMR = 69).

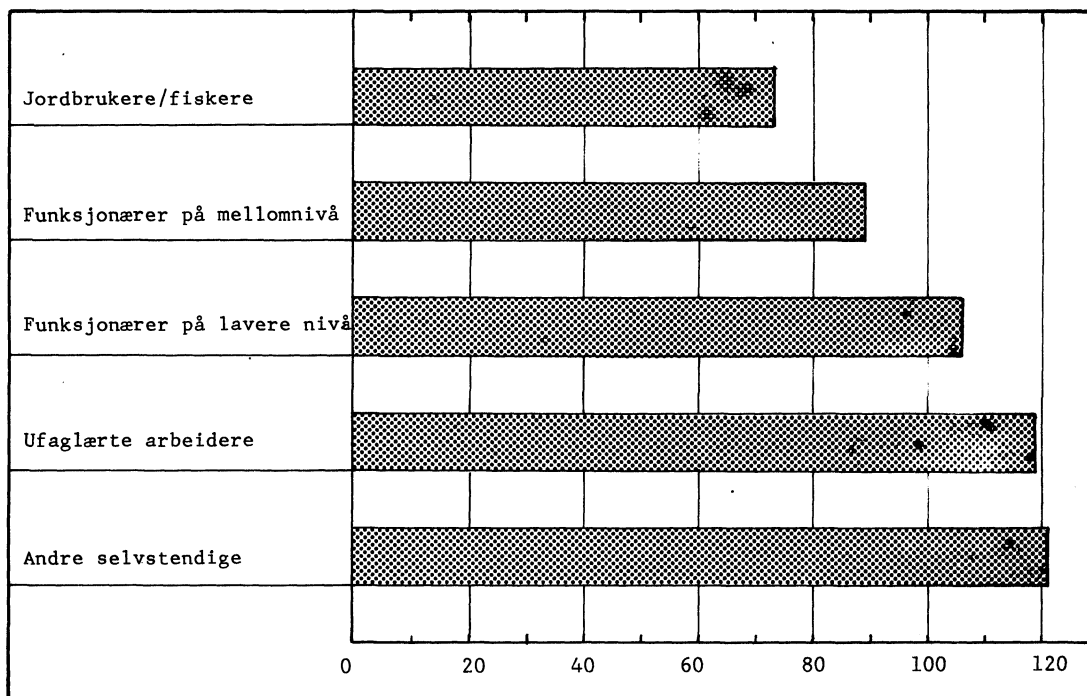
Yrkesklassen hotell- og restaurantarbeidere og servitører har en svært høy dødelighet av leverkirrose (SMR = 505).

Sosioøkonomiske statusgrupper blant kvinner

Blant yrkesaktive kvinner er det også relativt få dødsfall av sykdommer i fordøyelsesorganene, og de utgjør bare 2,5 prosent av alle dødsfall.

Kvinner i statusgruppen andre selvstendige har den høyeste dødeligheten av slike sykdommer (SMR = 121) (figur 5.17). Dødeligheten av sykdommer i fordøyelsesorganene er også høy blant ufaglærte arbeidere (SMR = 119).

Figur 5.17. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av sykdommer i fordøyelsesorganene for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner) *Mortality (SMR) 1970-1980 from diseases of the digestive system for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group¹. (SMR = 100 for all females economically active)*

1) Text in English, see annex 2.

Kvinner i statusgruppen jordbrukere og fiskere har den laveste dødeligheten av sykdommer i fordøyelsesorganene (SMR = 73).

Yrkesklasser blant kvinner

I de yrkesklassene vi har registrert flere enn 20 dødsfall i, har kvinner i hotell- og restaurantarbeid og servitører høyest dødelighet av sykdommer i fordøyelsesorganene (SMR = 129), og selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøkttere mv. lavest dødelighet (SMR=71).

5.6.3. Dødsfall av øvrige sykdommer

Dødsfall av sykdommer i urin- og kjønnsorganene, infeksjonssykdommer og indresekretoriske sykdommer, ernærings- og stoffskiftesykdommer og andre sykdommer er tallmessig små grupper, særlig blant kvinnene. Antall dødsfall og SMR-verdiene for sosioøkonomiske grupper og yrkesklasser er gitt i vedleggstabellene 6 og 12.

Felles for alle disse gruppene av dødsårsaker er at dødeligheten blant menn er høyest blant funksjonærer på lavere nivå når vi ser på de sosioøkonomiske gruppene.

5.7. Dødeligheten av ulykker, selvmord og annen voldsom død

5.7.1. Sosioøkonomiske statusgrupper blant menn

I alt var det blant yrkesaktive menn vel 7 500 voldsomme og unaturlige dødsfall i 10-årsperioden 1970 - 1980. Disse utgjør som vist i tabell 5.1 nær 10 prosent av alle dødsfall blant yrkesaktive menn.

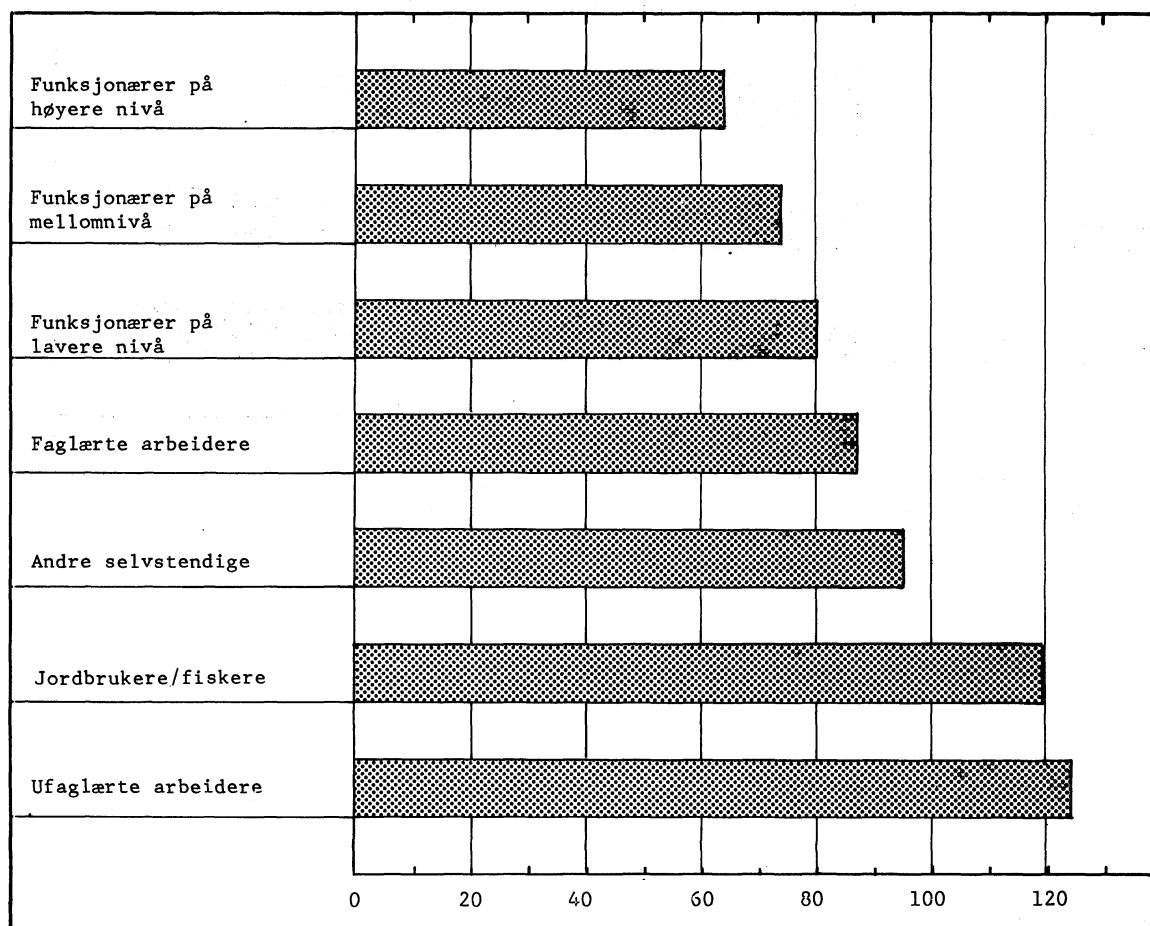
Aldersfordelingen blant dem som dør av ulykker, selvmord mv. er selvsagt en helt annen enn blant yrkesaktive som dør av sykdom. De som dør i ulykker er gjennomgående yngre menn.

Dødeligheten av voldsomme dødsfall viser også et annet mønster innen de sosioøkonomiske statusgruppene enn det vi har funnet for dødeligheten av sykdommer.

Høyest dødelighetsindeks for voldsomme dødsfall finner vi blant ufaglærte arbeidere (SMR = 124). Jordbrukere og fiskere har også en høy dødelighet av slike årsaker (SMR = 119).

Dødeligheten er lav blant de tre gruppene av funksjonærer og blant faglærte arbeidere (se figur 5.18).

Figur 5.18. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av voldsomme dødsfall for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn)
Mortality (SMR) 1970-1980 from violent deaths for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group¹. (SMR = 100 for all males economically active)

1) Text in English, see annex 2.

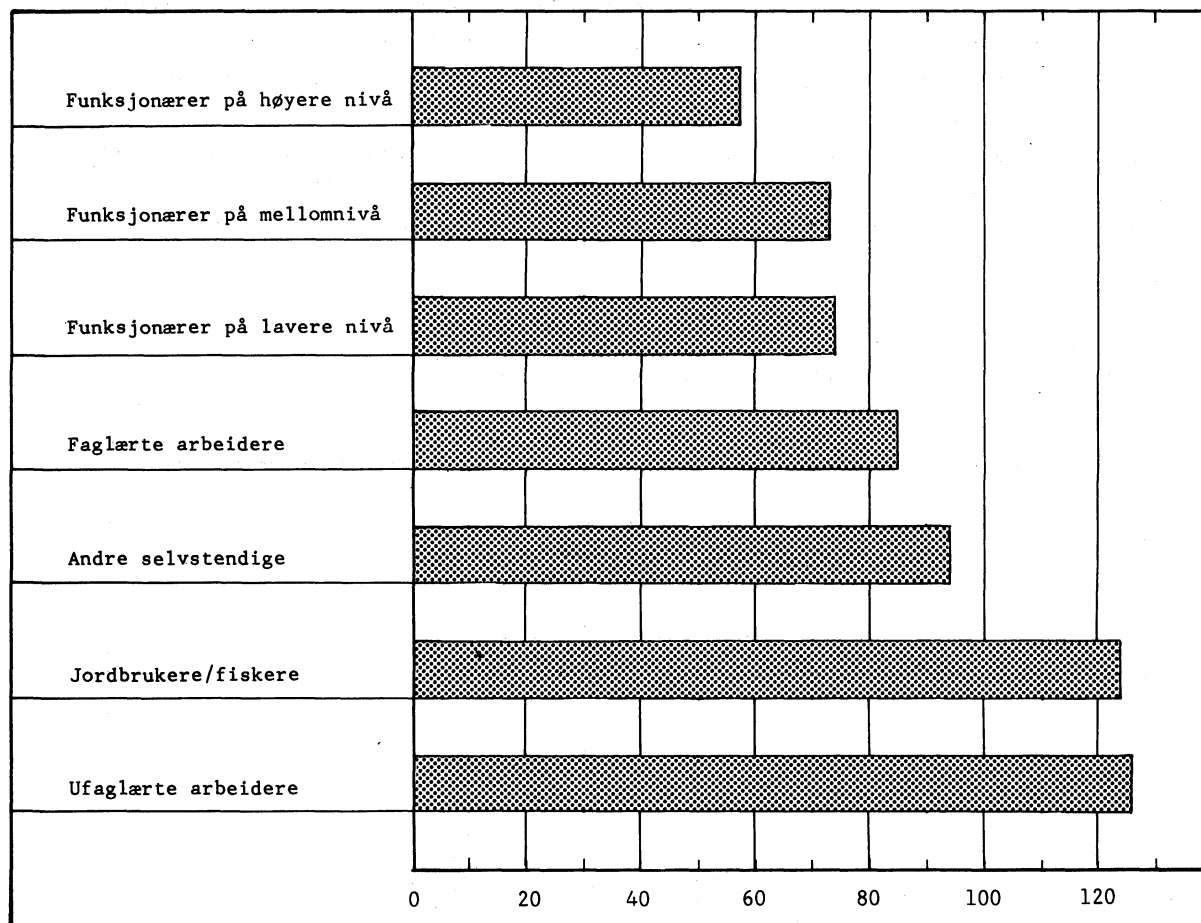
Dødelighet av ulykker (eksklusive forgiftninger)

Ulykker var skyld i vel 5 100 av de voldssomme dødsfallene blant yrkesaktive menn. I dette tallet inngår både ulykker som har skjedd i yrket og i fritiden. Disse ulykkestypene kan analyseres hver for seg, men dette er ikke gjort i denne publikasjonen. I tillegg døde vel 400 menn av forgiftninger i perioden 1970 - 1980.

Dødelighetsmønsteret for de sosioøkonomiske statusgruppene er som for alle voldssomme dødsfall, men spredningen i SMR-verdier er større for ulykkene.

Ufaglærte arbeidere har en høy dødelighet av ulykker (SMR = 126), og funksjonærer på høyere nivå har en svært lav dødelighet av ulykker (SMR = 57) (se figur 5.19).

Figur 5.19. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av ulykker (ekskl. forgiftninger) blant yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn)
Mortality (SMR) 1970-1980 from accidents (excl. poisonings) for males economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group¹⁾. (SMR = 100 for all males economically active)

1) Text in English, see annex 2.

Selv mord

Det ble registrert 1 858 selvmord blant yrkesaktive menn i 10-årsperioden 1970 - 1980.

Høyest selvmordsindeks finner vi blant jordbrukere og fiskere (SMR = 122). Ufaglærte arbeidere har også en relativt høy selvmordsdødelighet (SMR = 114) (se tabell 5.2).

Gruppene andre selvstendige (SMR = 92) og faglærte arbeidere (SMR = 92) har begge en noe lavere selvmordsdødelighet enn gjennomsnittet for yrkesaktive.

Mens funksjonærer på høyere nivå har en svært lav dødelighet av ulykker, ligger denne gruppen ikke like lavt for selvmord (SMR = 93). Funksjonærer på mellomnivå har den laveste selvmordsdødeligheten (SMR = 78).

Tabell 5.2. Selvmord og dødelighet (SMR) av selvmord 1970 - 1980, blant yrkesaktive menn og kvinner 20 - 69 år pr. 1.11.1970. Sosioøkonomisk gruppe (SMR=100 for alle yrkesaktive menn/kvinner) Suicides and mortality (SMR) from suicide 1970 - 1980, among males and females economically active 20 - 69 years of age per 1.11.1970. Socio-economic group (SMR=100 for all males/females economically active)

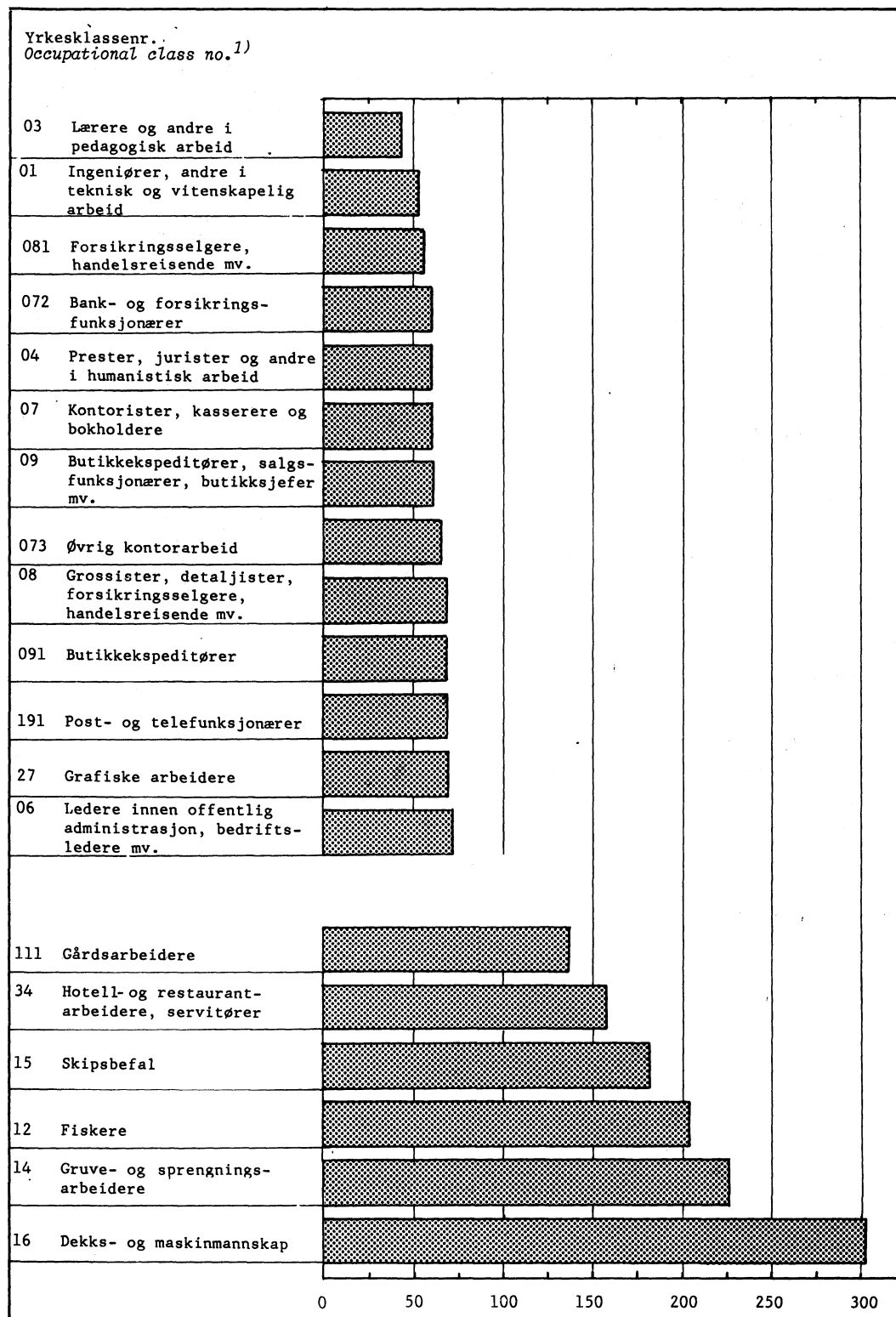
Kjønn og sosioøkonomisk gruppe Sex and socio-economic group ¹	Selv mord	Suicide
	Antall Number	SMR
MENN MALES		
Alle yrkesaktive All economically active	1 858	100
Ufaglærte arbeidere	753	114
Faglærte arbeidere	234	92
Funksjonærer på lavere nivå	85	94
Funksjonærer på mellomnivå	319	78
Funksjonærer på høyere nivå	82	93
Jordbrukere/fiskere	236	122
Andre selvstendige	149	92
KVINNER FEMALES		
Alle yrkesaktive	296	100
Ufaglærte arbeidere	64	112
Faglærte arbeidere	3	
Funksjonærer på lavere nivå	103	96
Funksjonærer på mellomnivå	69	106
Funksjonærer på høyere nivå	13	200*
Jordbrukere/fiskere	29	74
Andre selvstendige	15	97*

¹ Text in English, see annex 2.

5.7.2. Yrkesklasser blant menn

Dekks- og maskinmannskap har en dødelighetsindeks av voldssomme dødsfall (ulykker, selvmord mv.) som ligger vel tre ganger over gjennomsnittet for yrkesaktive (SMR = 304) i perioden 1970 - 1980 (se figur 5.20).

Figur 5.20. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av voldssomme dødsfall for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn) *Mortality (SMR) 1970-1980 from violent deaths for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all males economically active)*

1) Text in English, see annex 3.

Gruve- og sprengningsarbeidere (SMR = 226) og fiskere (SMR = 204) har dødelighetsindekser over dobbelt så høye som gjennomsnittet for yrkesaktive menn.

Særlig høy dødelighet av voldssomme dødsfall finner vi også blant skipsbefal (SMR = 182), hotell- og restaurantarbeidere og servitører (SMR = 158), skogsarbeidere (SMR = 131) og gårdsarbeidere (SMR = 128).

Lærere og andre i pedagogisk arbeid har den aller laveste dødeligheten av voldssomme dødsfall (SMR = 43). I undergruppen lærere ble det registrert en enda lavere dødelighet av voldssomme dødsfall (SMR = 35). Blant disse vel 13 000 lærerne ble det registrert bare 33 voldssomme dødsfall i 10-årsperioden 1970 - 1980. Med en dødelighet som for gjennomsnittet av yrkesaktive menn skulle vi forventet om lag 95 voldssomme dødsfall (ulykker, selvmord mv.). I alle 5-årsaldersgrupper hadde lærerne lavere dødelighet av voldssom og unaturlig død enn den vi fant for alle yrkesaktive (se vedleggstabell 13).

Ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid hadde også lav dødelighet av ulykker og andre voldssomme årsaker (SMR = 53). Lav dødelighet av slike årsaker fant vi blant annet også i yrkesklassene prester, jurister og andre i humanistisk arbeid (SMR = 60), kontorister, kasserere og bokholdere (SMR = 60) og butikkespeditører, salgsfunksjonærer, butikksjefer mv. (SMR = 62).

Dødelighet av ulykker (eksklusive forgiftninger)

Dekks- og maskinmannskap har en særlig høy dødelighet av ulykker, og den er tre og en halv gang så høy som gjennomsnittet av yrkesaktive (SMR = 350) (se vedleggstabell 13).

I alt døde 286 dekk- og maskinmenn i ulykker i 10-årsperioden 1970 - 1980, og det var 29 prosent av alle dødsfall i yrkesklassen. Med den ulykkesdødeligheten vi observerer for alle yrkesaktive menn skulle vi, sett i forhold til sjøfolkenes aldersfordeling, ikke forventet mer enn vel 80 ulykkesdødsfall i perioden 1970 - 1980. Ulykkene bidrar til at vi finner en så høy samlet overdødelighet for dekk- og maskinmannskap, selv om yrkesklassen også ligger over gjennomsnittet i dødelighet for de fleste sykdomsgrupper.

Vi finner svært høy ulykkesdødelighet i alle 5-årsaldersgrupper helt opp til 60 år (alder i 1970) blant sjøfolk. Blant 30-34-åringene er ulykkesdødeligheten nær fire og halv gang så høy som gjennomsnittet for yrkesaktive (se vedleggstabell 13).

Gruve- og sprengningsarbeidere (SMR = 270), fiskere (SMR = 261), skipsbefal (SMR = 220) og hotell- og restaurantarbeidere, servitører (SMR = 164) har også en svært høy ulykkesdødelighet.

Lærere og andre i pedagogisk arbeid har svært lav ulykkesdødelighet (SMR = 36) (se vedleggstabell 13). Ellers har prester, jurister og andre i humanistisk arbeid (SMR = 49), kontorister, kasserere og bokholdere (SMR = 50), ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid (SMR = 54), butikkespeditører mv. (SMR = 56), grossister, detaljister mv. (SMR = 58), grafiske arbeidere (SMR = 60) og kunstnere, journalister og reklamefolk (SMR = 63) lav ulykkesdødelighet.

Dødeligheten av selvmord

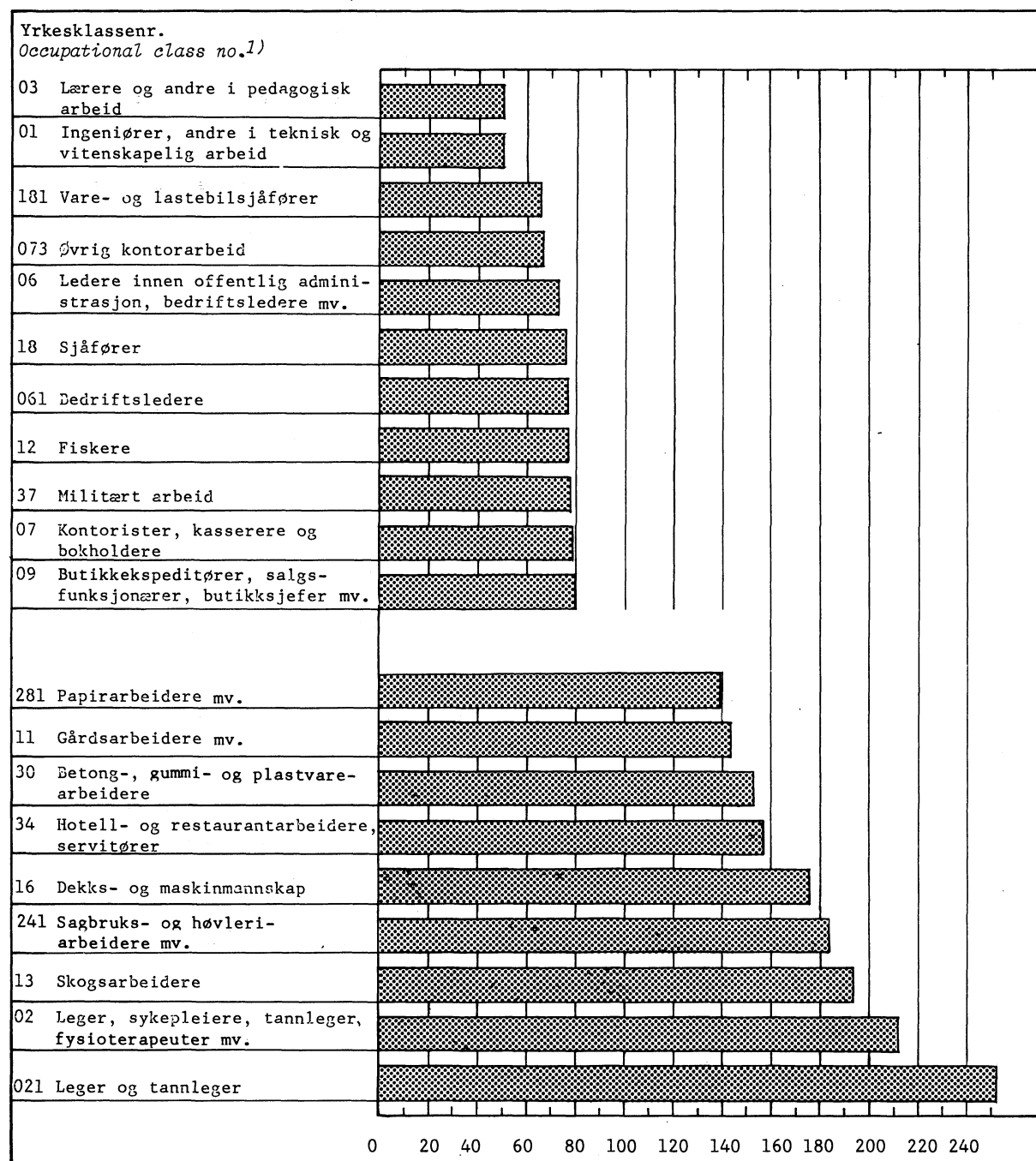
Den høyeste selvmordsdødeligheten blant menn finner vi i yrkesklassen leger, sykepleiere, tannleger og fysioterapeuter (SMR = 212), en yrkesklasse som ellers har en lav dødelighet av ulykker (SMR = 86) (se figur 5.21).

Det ble registrert 40 selvmord i denne yrkesklassen i 10-årsperioden, og det var nesten like mange som omkomne ved ulykker (46 personer).

Med en selvmordsdødelighet som blant gjennomsnittet av yrkesaktive menn skulle vi forventet bare om lag 19 selvmord blant leger, sykepleiere mv. med den aldersfordelingen denne yrkesklassen har. Leger, sykepleiere mv. har en overdødelighet av selvmord i forhold til alle yrkesaktive i alle 5-årsaldersgrupper, unntatt for 25-29-åringene og 60-64-åringene (alder i 1970).

Skogsarbeidere har også en høy selvmordsdødelighet (SMR = 194), og det samme finner vi hos dekk- og maskinmannskap (SMR = 176), og hotell- og restaurantarbeidere og servitører (SMR = 157) og betong-, gummi- og plastvarearbeidere (SMR = 153).

Figur 5.21. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av selvmord for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive menn)
Mortality (SMR) 1970-1980 from suicide for males economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all males economically active)

1) Text in English, see annex 3.

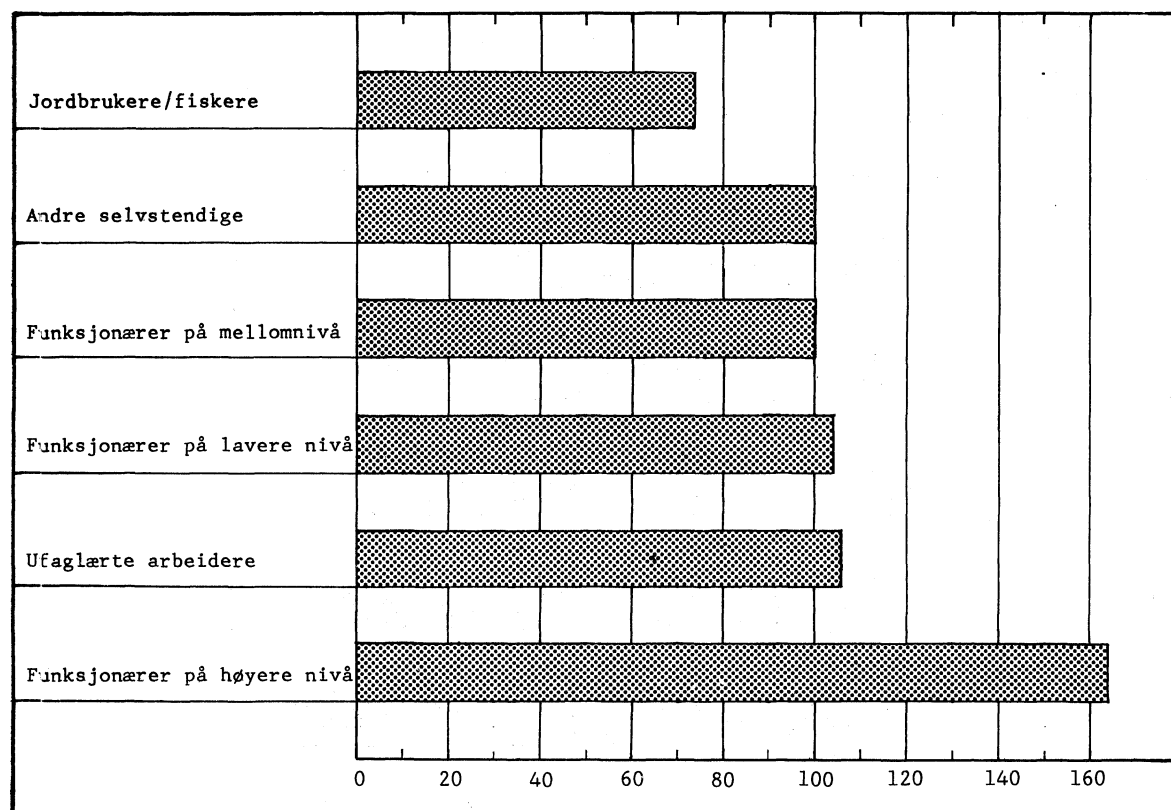
Den laveste selvmordsdødeligheten finner vi blant ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid (SMR = 61) og blant lærere og andre i pedagogisk arbeid (SMR = 61) (se figur 5.21). Ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv. (SMR = 73), sjåførere (SMR = 76), fiskere (SMR = 77) og menn i militært arbeid (SMR = 78) har også lavere selvmordsdødelighet enn gjennomsnittet for yrkesaktive menn.

Det fremstår som litt av et paradoks at mens fiskere har en relativt lav selvmordsdødelighet, fant vi høye SMR-verdier for selvmord hos både gårdbrukere og gårdsarbeidere. Dette er et viktig poeng hvis en skal forsøke å tolke selvmordsdødelighet innen sosioøkonomiske grupper. Den høye selvmordsdødeligheten vi fant i statusgruppen jordbrukere og fiskere (avsnitt 5.7.1) viste seg altså ikke å gjelde i fiskeryrket.

5.7.3. Sosioøkonomiske statusgrupper blant kvinner

Blant yrkesaktive kvinner ble det registrert 906 voldsomme dødsfall i 10-årsperioden 1970 - 1980. I motsetning til hva vi fant blant menn har kvinner i statusgruppen funksjonærer på høyere nivå den høyeste dødeligheten av voldsomme dødsfall (SMR = 164) (se figur 5.22). Av 30 voldsomme dødsfall i denne gruppen (mot forventet 18) skyldtes 15 dødsfall ulykker og 13 selvmord (se vedleggstabelle 6).

Figur 5.22. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av voldsomme dødsfall for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner) *Mortality (SMR) 1970-1980 from violent deaths for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group¹. (SMR = 100 for all females economically active)*

1) Text in English, see annex 2.

Kvinner i statusgruppen jordbrukere og fiskere har, i motsetning til menn, lavest dødelighet (SMR = 74) av voldsom og unaturlig død.

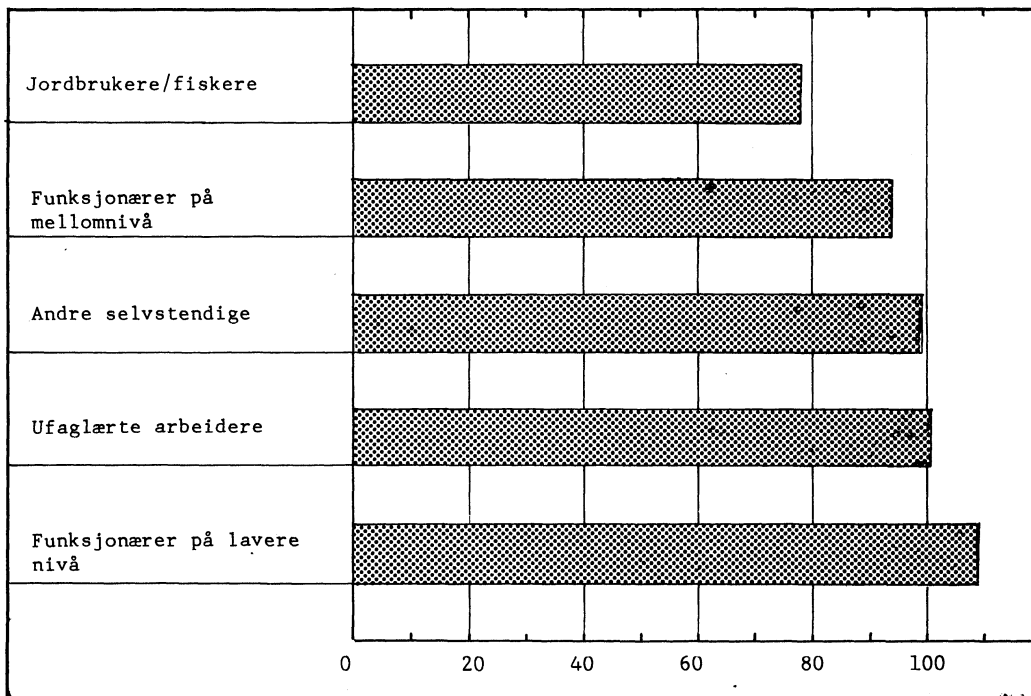
Ufaglærte arbeidere (SMR = 106) og funksjonærer på lavere nivå (SMR = 104) har en dødelighet av voldsomme dødsfall som ligger litt over gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner.

Dødeligheten av ulykker (eksklusive forgiftninger)

Ser vi på ulykkesdødeligheten separat, er det to sosioøkonomiske grupper hvor det er registrert under 20 dødsfall i 10-årsperioden, og som det derfor ikke er publisert SMR-verdier for. Det er gruppene funksjonærer på høyere nivå (15 ulykkesdødsfall) og faglærte arbeidere (12 dødsfall). Dette er også gruppene som har færrest yrkesaktive kvinner, slik at ulykkesdødeligheten likevel må betegnes som høy i disse gruppene.

Blant de øvrige sosioøkonomiske gruppene finner vi høy ulykkesdødelighet blant funksjonærer på lavere nivå (SMR = 109) og lav ulykkesdødelighet blant jordbrukere og fiskere (SMR = 78) (se figur 5.23).

Figur 5.23. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av ulykker (ekskl. forgiftninger) for alle yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Sosioøkonomisk gruppe. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner) *Mortality (SMR) 1970-1980 from accidents (excl. poisonings) for females economically active 20-69 years of age in 1970. Socio-economic group1). (SMR = 100 for all females economically active)*

1) Text in English, see annex 2.

Selvord

Blant yrkesaktive kvinner har vi registert 296 selvmord i 10-årsperioden 1970 - 1980.

Funksjonærer på høyere nivå er den statusgruppen som har klart høyest selvmordsdødelighet. Denne gruppen er liten, men de 13 selvmordsdødsfallene som ble observert i 10-årsperioden 1970 - 1980 var dobbelt så mange som det en kunne forvente med den aldersfordelingen denne statusgruppen har (se tabell 5.2.).

Ufaglærte arbeidere har den nest høyeste dødeligheten av selvmord (SMR = 112). Funksjonærer på mellomnivå har også en høyere selvmordsdødelighet enn gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner (SMR = 106). Funksjonærer på lavere nivå har en selvmordsdødelighet litt under gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner (SMR = 96). Jordbrukere og fiskere har den laveste selvmordsdødeligheten for kvinner (SMR = 74).

5.7.4. Yrkesklasser blant kvinner

Høyest dødelighet av voldsomme dødsfall finner vi i yrkesklassen kjemiske prosessarbeidere, andre tilvirkningsarbeidere, frisører, vaskeriarbeidere (SMR = 143). I denne yrkesklassen ble det registrert 38 voldsomme dødsfall i 10-årsperioden, av disse var 11 selvmord. Undergruppen frisører og vaskeriarbeidere har en enda høyere dødelighet enn hovedgruppen (SMR = 172) (se figur 5.24 og vedleggstabell 13).

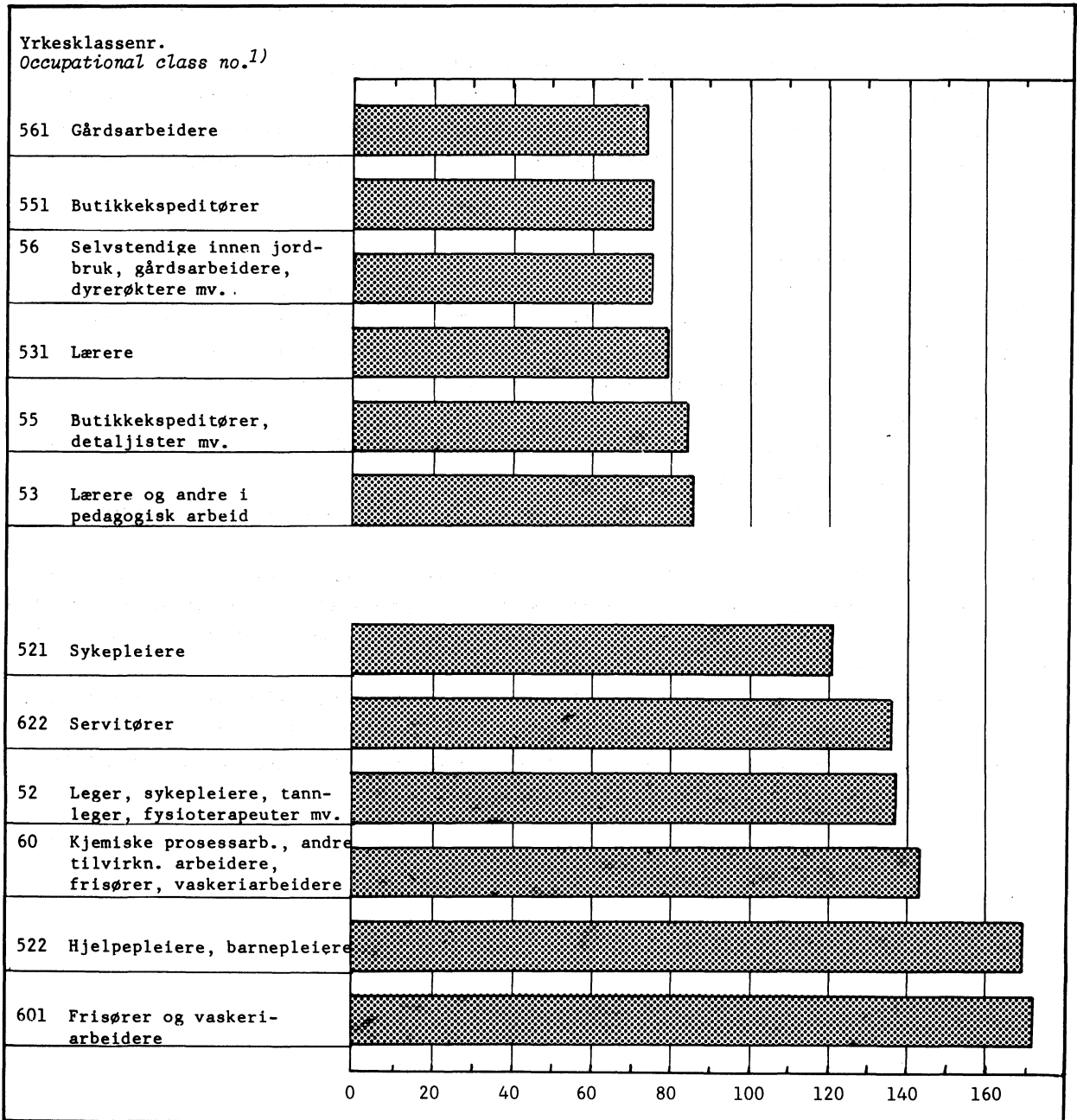
Vi finner også høy dødelighet av voldsomme dødsfall blant leger, sykepleiere, tannleger mv. (SMR = 137). Av 105 voldsomme dødsfall var hele 40 selvmord.

Undergruppen hjelpepleiere og barnepleiere har en særlig høy dødelighet av voldsomme dødsfall (SMR = 169).

Hotell- og restaurantarbeidere og servitører har samlet en høyere dødelighet enn gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner (SMR = 115), men det er undergruppen servitører som står for denne overdødeligheten (SMR = 136). De øvrige hotell- og restaurantarbeiderne har en dødelighet av voldsomme dødsfall som ligger litt under gjennomsnittet for yrkesaktive (SMR = 95).

Lavest dødelighet av voldsomme dødsfall finner vi i yrkesklassen selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøkttere mv. (SMR = 75). Vi finner også lav dødelighet av disse dødsårsakene blant butikkespeditører, detaljister mv. (SMR = 84) og blant lærere og andre i pedagogisk arbeid (SMR = 86).

Figur 5.24. Dødelighet (SMR) 1970-1980 av voldsomme dødsfall for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970. Yrkesklasser med høyest og lavest dødelighet. (SMR = 100 for alle yrkesaktive kvinner)
 Mortality (SMR) 1970-1980 from violent deaths for females economically active 20-69 years of age in 1970. Occupational classes ¹⁾ with highest and lowest mortality. (SMR = 100 for all females economically active)

1) Text in English, see annex 3.

5.8. Spesielle trekk ved dødsårsaksmønsteret i yrkesklassene

Vi har tidligere beskrevet hvilke yrkesklasser som hadde høy dødelighet og hvilke som hadde lav dødelighet av ulike dødsårsaksgrupper. Gjennomgående kan vi si at yrkesklasser med høy total sykdomsdødelighet også vil ha høy dødelighet av de fleste viktige sykdomsgrupper. Omvendt vil yrkesklasser med lav sykdomsdødelighet ha lav dødelighet av de fleste sykdommer. Det er imidlertid store forskjeller mellom yrkesklassene når det gjelder dødeligheten av sykdom og av voldsom og unaturlig død.

I dette kapitlet vil vi nevne yrkesklasser som har store avvik mellom dødeligheten av sykdom og voldsom og unaturlig død og yrkesklasser hvor enkelte dødsårsaker skiller seg klart ut fra hva som ellers er vanlig for denne yrkesklassen. Kommentarene bygger på opplysninger gitt i vedleggstabell 9.

5.8.1. Yrkesklasser med store forskjeller i sykdomsdødelighet og dødelighet av voldsomme dødsfall (ulykker, selvmord mv.)

Blant menn hadde dekk- og maskinmannskap den klart høyeste dødeligheten av voldsomme dødsfall (ulykker, selvmord mv.) (SMR=304). Denne yrkesklassen hadde også en av de høyeste indeksene for sykdomsdødelighet (SMR=127), men overdødeligheten av voldsomme dødsfall var mer enn sju ganger høyere enn av sykdom.

Gruve- og sprengningsarbeidere og fiskere, som var de to andre yrkesklassene med mer enn 100 prosent overdødelighet av voldsomme dødsfall, hadde en sykdomsdødelighet som var praktisk talt lik den som ble målt for alle yrkesaktive. Skogsarbeidere, som også hadde en høy dødelighet av voldsomme dødsfall (SMR=131), hadde den laveste sykdomsdødeligheten som ble målt for noen yrkesklasse (SMR=76).

På den annen side finner vi grafiske arbeidere med en sykdomsdødelighet 16 prosent over gjennomsnittet, og en dødelighet av voldsomme dødsfall på bare to tredjedeler av nivået for alle yrkesaktive sett under ett.

De fleste grupper med lav dødelighet av voldsomme dødsfall hadde også lav sykdomsdødelighet. Størst var avviket blant kontorister, kasserere og bokholdere som med en sykdomsdødelighet 8 prosent over gjennomsnittet, hadde en dødelighet av voldsomme dødsfall på bare 60 prosent av gjennomsnittet for alle yrkesaktive.

Blant de yrkesaktive kvinnene var det langt færre voldsomme dødsfall enn blant mennene. Grunnlaget for å peke ut yrkesklasser hvor den relative sykdomsdødeligheten og dødeligheten av voldsomme dødsfall varierer sterkt, er derfor mer usikkert. Det kan imidlertid nevnes at mens yrkesklassen pakere, lagerarbeidere mv. var den yrkesklassen som hadde høyest sykdomsdødelighet (SMR=113), var dødeligheten av voldsomme dødsfall meget lav (SMR=66).

På den annen side hadde leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv. en sykdomsdødelighet klart under gjennomsnittet (SMR=86), mens dødeligheten av voldsomme dødsfall i denne yrkesklassen hadde en SMR-verdi på hele 137.

5.8.2. Yrkesklasser med ulike dødelighetsmønstre for sykdomsgrupper

Som nevnt over er det ingen dramatisk spredning i dødeligheten av de viktigste sykdommene mellom yrkesklassene, men vi vil her nevne noen spesielle trekk for yrkesklasser av menn:

Gruve- og sprengningsarbeidere hadde en høyere dødelighet av kreft (særlig i munn, svelg og fordøyelsesorganer) og av sykdommer i åndedretsorganene enn av andre sykdommer. Kjemiske prosessarbeidere hadde også klart større overdødelighet av sykdommer i åndedretsorganene og av kreft enn av andre sykdommer, men her er det kreft i åndedretsorganene som særlig dominerer.

Yrkesklassen hotell- og restaurantarbeidere, servitører hadde en høy dødelighet av de fleste sykdommer. Dette gjelder især for sykdommer i fordøyelsesorganene (SMR=344) og for sykdommer i åndedretsorganene (SMR=230). Når vi deler yrkesklassen i undergrupper, finner vi at mens servitørene hadde en dødelighet av hjerte- og karsykdommer som ligger noe under gjennomsnittet (SMR=97), hadde hotell- og restaurantarbeiderne en SMR-verdi på hele 128 for disse sykdommene. Derimot hadde servitørene en overdødelighet av kreftsykdom som var nesten fem ganger så høy som den som ble funnet blant hotell- og restaurantarbeiderne. (SMR-verdiene var henholdsvis 176 og 116.)

6. DØDELIGHETEN I SOSIOØKONOMISKE GRUPPER MED HENSYN PÅ EKTESKAPELIG STATUS OG LANDSDEL

I dette kapitlet tar vi for oss dødeligheten innen sosioøkonomiske grupper etter noen bakgrunnskjennermerker som i andre undersøkelser har vist seg å ha sammenheng med dødeligheten (Andersen 1985, Blix 1974, Fox og Goldblatt 1982, Lyng 1979, Statistisk Sentralbyrå 1982, Tønnesen 1973).

Vi tar for oss kjennemerkene ekteskapelig status og landsdel ett for ett i forhold til dødeligheten i sosioøkonomiske statusgrupper. Analysen tar for seg personer i alderen 20-69 år i 1970.

6.1. Dødelighet etter ekteskapelig status

6.1.1. Dødelighet etter ekteskapelig status blant yrkesaktive og yrkespassive

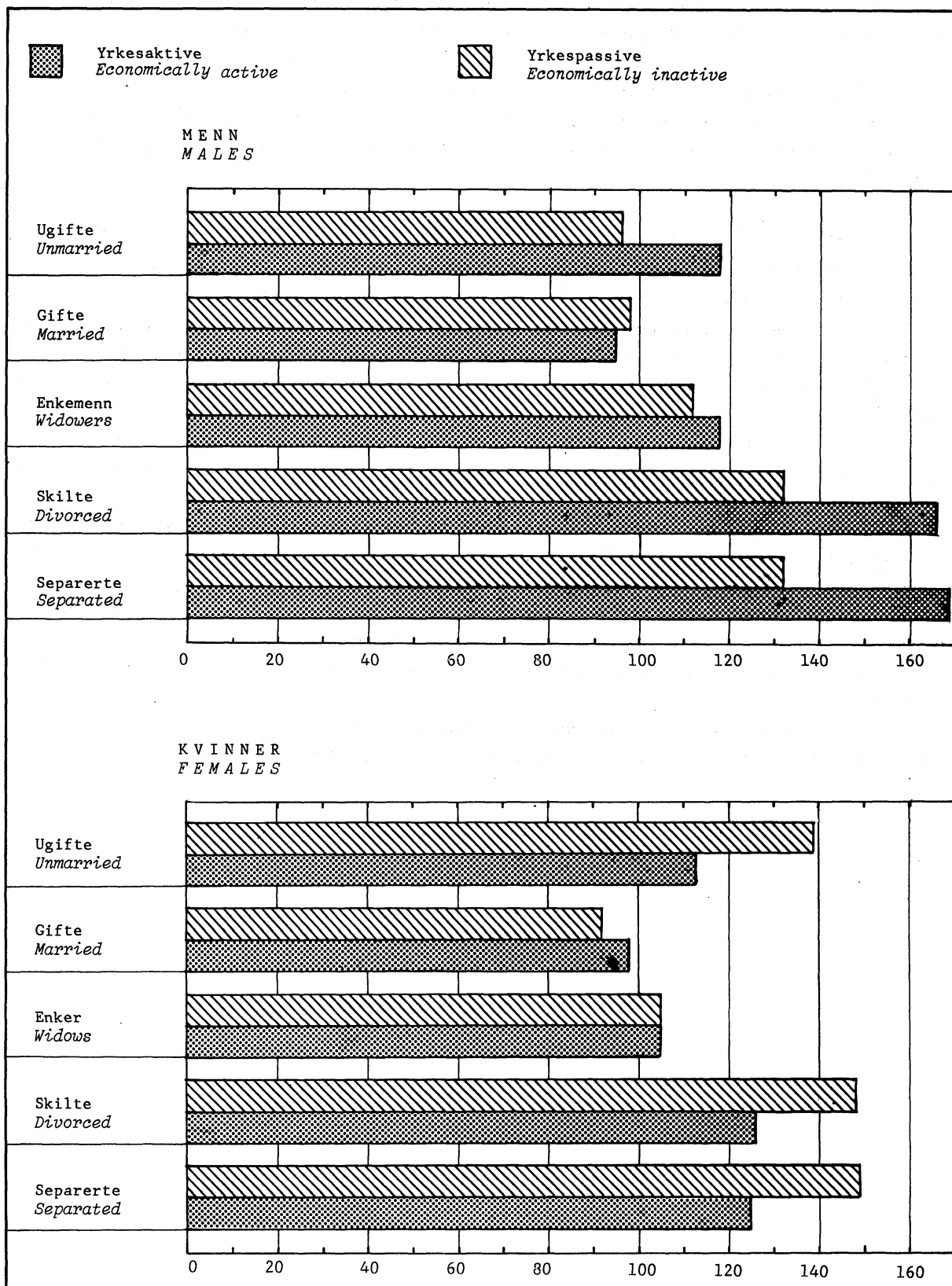
Vi kan ikke si noe om ekteskapets innflytelse på dødelighet og levealder ut fra denne undersøkelsen, da vi bare har tatt ut opplysninger om ekteskapelig status på ett tidspunkt og ikke har analysert ekteskapets varighet. Det siste er gjort for alle menn og alle kvinner, men ikke etter sosioøkonomisk status, av Brunborg, Selmer og Mønnesland (1982). Vi kan bare påpeke sammenhengene. Seleksjon spiller antakelig en viss rolle i den forstand at alvorlig syke antakelig gifter seg noe sjeldnere enn andre. Vi har bare data om formell ekteskapelig status, ikke om samboerforhold.

Både for menn og kvinner finner vi lavest dødelighet blant gifte og høyest dødelighet blant de skilte og separerte. Dette mønsteret finner vi igjen blant både yrkesaktive og yrkespassive.

Blant alle yrkesaktive menn har de skilte og separerte den klart høyeste dødeligheten i 10-årsperioden 1970 - 1980, begge grupper med SMR=169. Enkemenn og ugifte menn har den samme overdødeligheten i forhold til alle yrkesaktive menn (SMR=118). Gifte yrkesaktive menn har en lavere dødelighet enn gjennomsnittet (SMR=95) i 10-årsperioden.

Blant yrkespassive menn finner vi også høyest dødelighet blant skilte og separerte (begge grupper har SMR=132). Høyere dødelighet enn gjennomsnittet har også enkemenn (SMR=112). Ugifte yrkespassive menn har derimot lavest dødelighet (SMR=96), mens gifte yrkespassive menn har en dødelighet bare litt under gjennomsnittet (SMR=98) (se figur 6.1).

Figur 6.1. Dødelighet (SMR) 1970-1980 for yrkesaktive og yrkespassive menn og kvinner 20-69 år i 1970. Ekteskapelig status. (SMR = 100 for respektive alle yrkesaktive menn, alle yrkespassive menn, alle yrkesaktive kvinner, alle yrkespassive kvinner) Mortality (SMR) 1970-1980 for males and females economically active and economically inactive 20-69 years of age in 1970. Marital status. (SMR = 100 for respectively all males economically active, all males economically inactive, all females economically active, all females economically inactive)

Blant kvinnene er det ikke like store variasjoner i dødeligheten etter ekteskapeleg status som blant menn, verken blant de yrkesaktive eller yrkespassive.

Blant yrkesaktive kvinner varierer dødeligheten mindre med ekteskapeleg status enn blant yrkespassive i samme aldersgrupper. Vi finner høyest dødelighet blant skilte (SMR=126) og separerte (SMR=125) yrkesaktive kvinner. Yrkesaktive enker har en litt høyere dødelighet enn gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner (SMR=105) mens gifte yrkesaktive kvinner har lavest dødelighet (SMR=91) (se figur 6.1).

Blant yrkespassive kvinner har skilte (SMR=148) og separerte (SMR=149) høyest dødelighet. Ugifte kvinner ligger også godt over gjennomsnittet (SMR=139). Enker har en dødelighet bare litt over gjennomsnittet for alle yrkespassive (SMR=105). Yrkespassive gifte kvinner har lavest dødelighet (SMR=92).

6.1.2. Dødelighet etter ekteskapeleg status innen sosioøkonomiske grupper av yrkesaktive

I hovedsak finner vi samme mønster for dødelighetsforskjeller mellom ekteskapelege statusgrupper innen sosioøkonomiske grupper for yrkesaktive som for alle yrkesaktive.

Blant mannlige funksjonærer på lavere nivå har de skilte en høy overdødelighet (SMR=185) i forhold til gjennomsnittet for disse funksjonærene (se figur 6.2). Som vist i kapittel 4 er funksjonærer på lavere nivå den sosioøkonomiske gruppen blant menn som i utgangspunktet har høyest dødelighet.

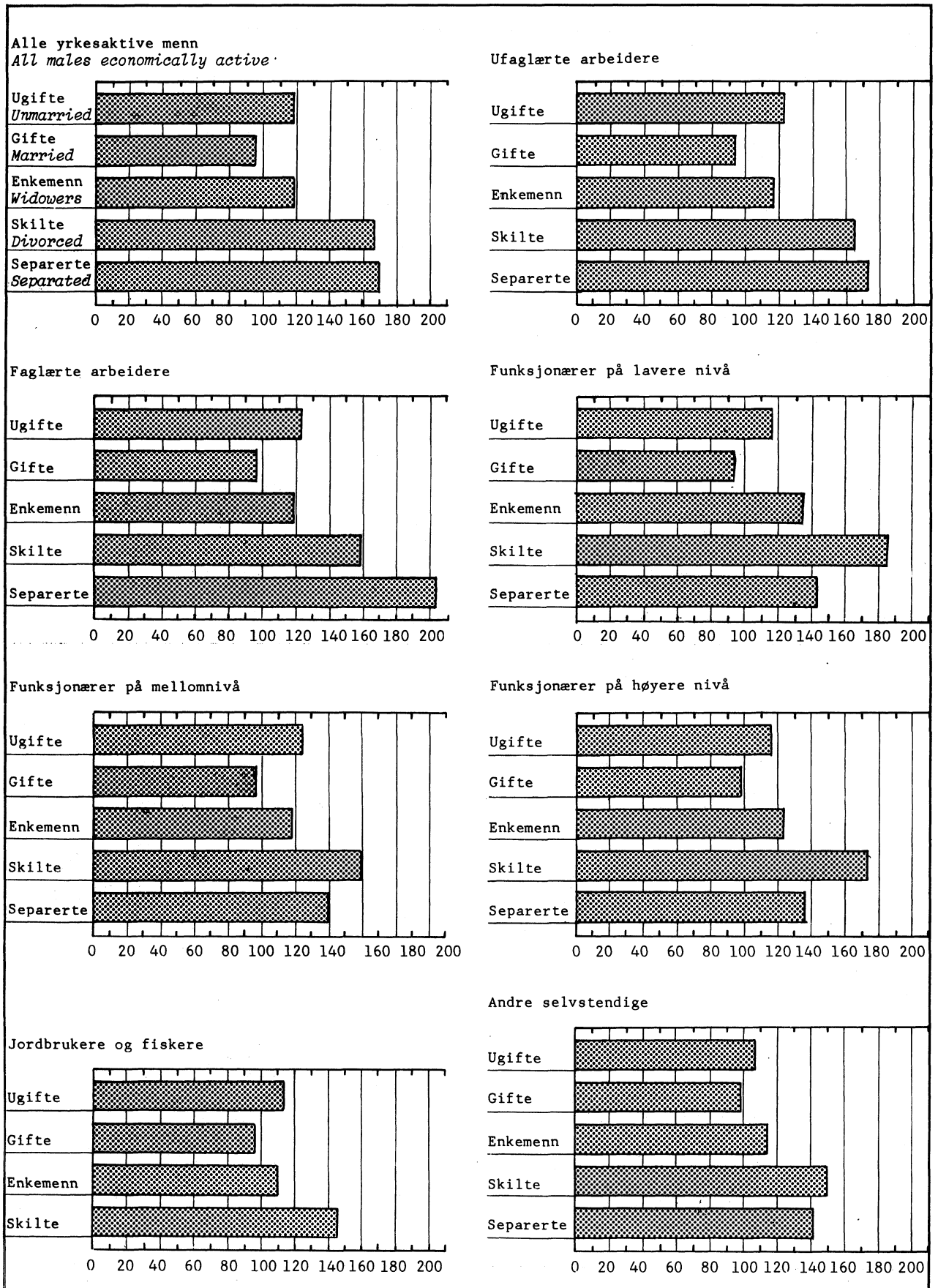
Blant menn som er jordbrukere og fiskere er ikke dødelighetsvariasjonene mellom sivilstandsgruppene like store som for andre sosioøkonomiske grupper. Mønsteret er likevel det samme og klart nok.

Menn i gruppen funksjonærer på høyere nivå har som vi så i kapittel 4 lavest dødelighet av de sosioøkonomiske gruppene, men dødeligheten hos skilte funksjonærer på høyere nivå er høy (SMR=173) sammenliknet med alle mannlige funksjonærer på dette nivået (se figur 6.2).

Blant yrkesaktive kvinner er det noe mindre dødelighetsforskjeller mellom sivilstandsgruppene innen de sosioøkonomiske gruppene enn det vi fant for menn, men vi finner likevel stort sett den samme retningen for variasjonene i de sivilstandsgruppene som vi har kunnet presentere beregninger for (se figur 6.3).

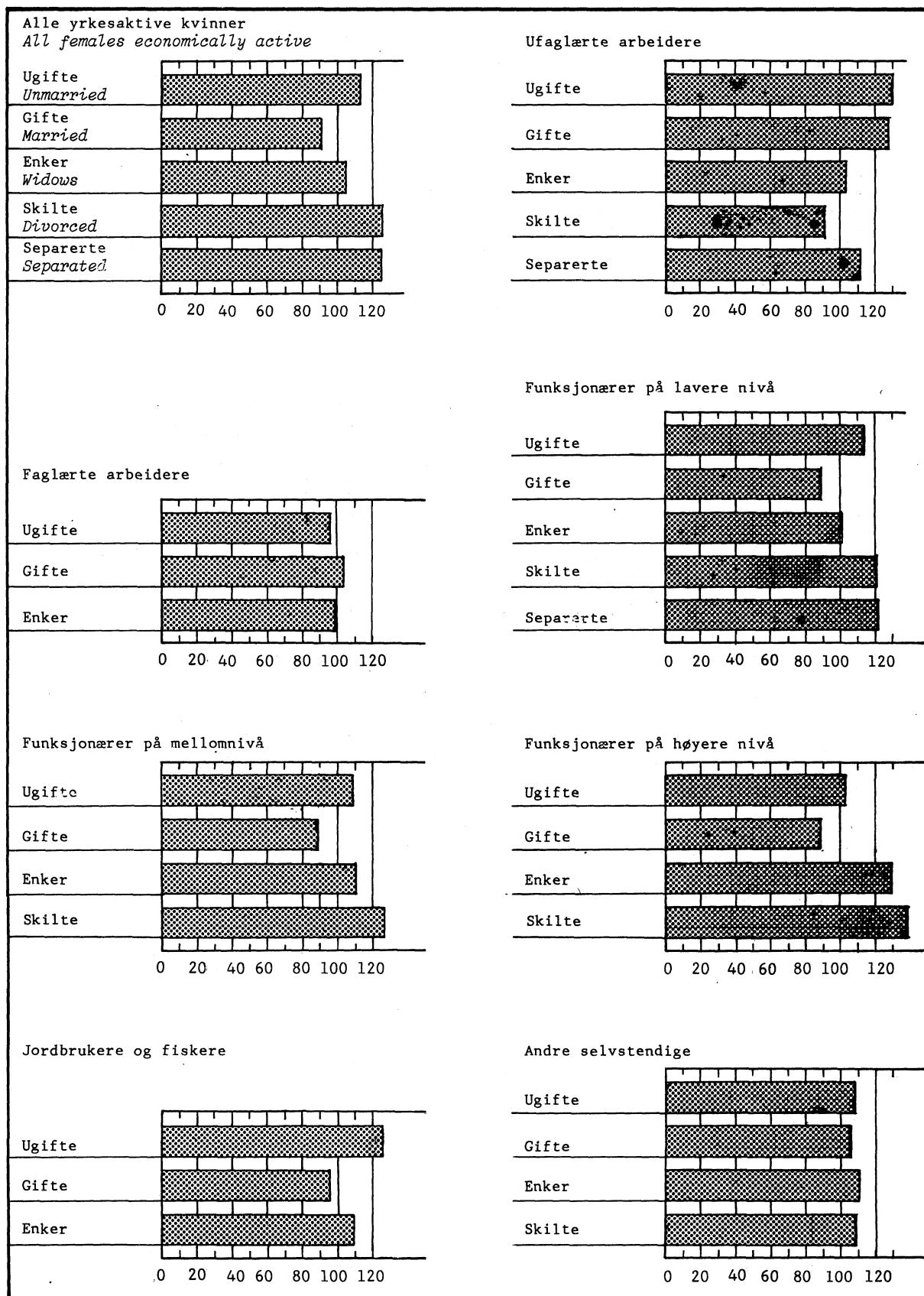
I en del sivilstandsgrupper innen de sosioøkonomiske gruppene for kvinner var det færre enn 20 døde, og derfor er det usikre tall som beregningsgrunnlag for SMR.

Figur 6.2. Dødelighet (SMR) 1970-1980 for yrkesaktive menn 20-69 år i 1970 i sosioøkonomiske grupper, etter ekteskapelig status. (SMR = 100 for alle menn i hver sosioøkonomiske gruppe)
 Mortality (SMR) 1970-1980 for males economically active 20-69 years of age in 1970 in socio-economic groups¹⁾, by marital status. (SMR = 100 for all males in each socio-economic group)

1) Text in English, see annex 2.

Figur 6.3. Dødelighet (SMR) 1970-1980 for yrkesaktive kvinner 20-69 år i 1970 i sosioøkonomiske grupper, etter ekteskapelig status. (SMR = 100 for alle kvinner i hver sosioøkonomiske gruppe) Mortality (SMR) 1970-1980 for females economically active 20-69 years of age in 1970 in socio-economic groups¹⁾, by marital status. (SMR = 100 for all females in each socio-economic group)

1) Text in English, see annex 2.

For yrkesaktive kvinner finner vi høyest dødelighet blant skilte innen de fleste sosioøkonomiske gruppene, og lavest dødelighet for gifte. Det eneste unntaket finner vi for kvinnelige faglærte arbeidere. Dette er imidlertid en av de sosioøkonomiske gruppene med færrest personer, og få dødsfall blant både skilte og separerte.

6.2. Dødelighet etter landsdel

6.2.1. Dødelighet etter landsdel for yrkesaktive og yrkespassive

Det er tidligere også påvist dødelighetsvariasjoner etter geografiske områder her i landet (Backer 1961, Statistisk Sentralbyrå 1978 og 1982).

Haldorsen og Glattre fant i analysen Yrke og dødelighet 1970 - 1973 at slike geografiske variasjoner gjaldt både for yrkesaktive og yrkespassive menn og kvinner (Haldorsen og Glattre 1976).

Vi har splittet vårt materiale etter kjennemerkene yrkesaktivitet, sosioøkonomisk gruppe og landsdel for å se om dødelighetsforskjellene mellom sosioøkonomiske grupper, og især mellom yrkesaktive og yrkespassive, er de samme i alle landsdeler.

For alle menn i alderen 20-69 år i 1970 var dødeligheten i 1970 - 1980 høyest i Oslo/Akershus (SMR=109) og lavest på Vestlandet (SMR=90) (se tabell 6.1).

Tabell 6.1. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for menn og kvinner, etter yrkesaktivitet. Landsdel. Hele landet = 100 Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females, by economic activity. Region. The whole country = 100

Kjønn og yrkesaktivitet Sex and economic activity	Personer Persons 1.11.1970	Døde Deaths	SMR
MENN MALES			
Alle All			
Hele landet The whole country	1 146 069	115 015	100
Oslo/Akershus	244 862	25 490	109
Østlandet ellers	331 696	34 434	97
Agder/Rogaland	135 104	13 081	99
Vestlandet	198 478	18 074	90
Trøndelag	103 055	10 276	98
Nord-Norge	132 874	13 660	98
Alle yrkesaktive All economically active			
Hele landet	1 012 100	79 614	100
Oslo/Akershus	218 046	18 203	109
Østlandet ellers	292 826	23 402	97
Agder/Rogaland	119 281	9 001	99
Vestlandet	175 607	12 686	91
Trøndelag	90 833	7 293	100
Nord-Norge	115 507	9 029	108
Alle yrkespassive All economically inactive			
Hele landet	133 969	35 401	100
Oslo/Akershus	26 816	7 287	118
Østlandet ellers	38 870	11 032	97
Agder/Rogaland	15 823	4 080	97
Vestlandet	22 871	5 388	91
Trøndelag	12 222	2 983	97
Nord-Norge	17 367	4 631	99

Tabell 6.1 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for menn og kvinner, etter yrkesaktivitet. Landsdel. Hele landet = 100 Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females, by economic activity. Region. The whole country = 100

Kjønn og yrkesaktivitet	Personer 1.11.1970	Døde	SMR
KVINNER FEMALE			
Alle			
Hele landet	1 151 332	66 165	100
Oslo/Akershus	266 214	16 191	106
Østlandet ellers	328 070	19 506	101
Agder/Rogaland	134 602	7 432	98
Vestlandet	197 741	10 325	90
Trøndelag	101 642	5 970	102
Nord-Norge	123 063	6 741	102
Alle yrkesaktive			
Hele landet	450 832	15 886	100
Oslo/Akershus	127 975	4 901	111
Østlandet ellers	115 504	3 980	98
Agder/Rogaland	46 750	1 540	94
Vestlandet	78 880	2 656	89
Trøndelag	38 585	1 409	103
Nord-Norge	43 138	1 400	100
Alle yrkespassive			
Hele landet	700 500	50 279	100
Oslo/Akershus	138 239	11 290	108
Østlandet ellers	212 566	15 526	100
Agder/Rogaland	87 852	5 892	98
Vestlandet	118 861	7 669	91
Trøndelag	63 057	4 561	102
Nord-Norge	79 925	5 341	100

Blant yrkesaktive menn er dødeligheten høyest i Oslo/Akershus (SMR=109) og i Nord-Norge (SMR=108). Yrkesaktive menn på Vestlandet har den laveste dødeligheten (SMR=91). I Trøndelag (SMR=100) og i Agder/Rogaland (SMR=99) finner vi en dødelighet nær landsgjennomsnittet for yrkesaktive menn.

På Østlandet (utenom Oslo/Akershus) er dødeligheten litt lavere enn landsgjennomsnittet for yrkesaktive menn (se tabell 6.1).

For yrkespassive menn er dødeligheten klart høyest i Oslo og Akershus (SMR=118). Yrkespassive menn på Vestlandet har den laveste dødeligheten (SMR=91).

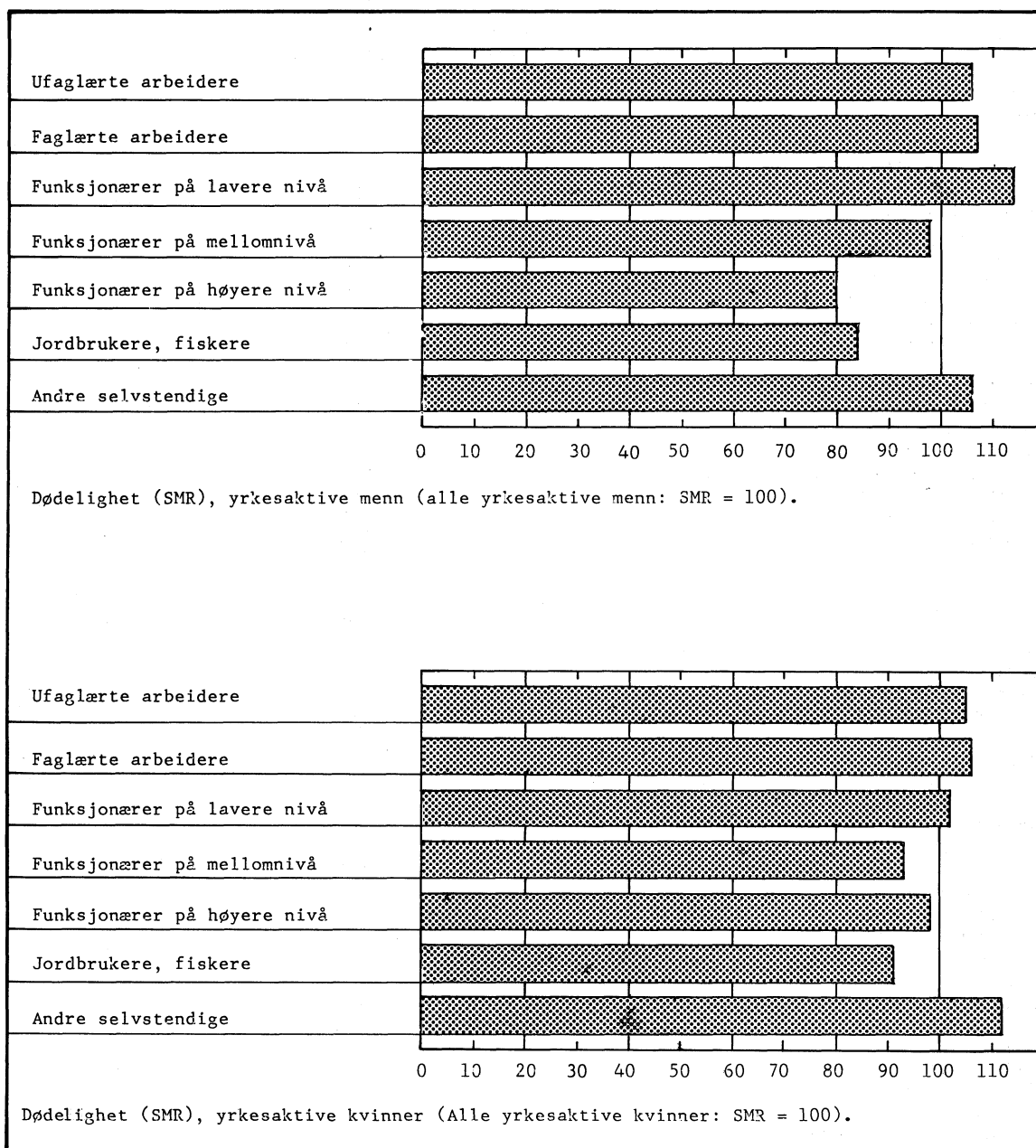
Blant alle kvinner i alderen 20-69 år i 1970, er dødeligheten i 1970 - 1980 høyest i Oslo/Akershus (SMR=106) og lavest på Vestlandet (SMR=90). Forskjellene er noe større for yrkesaktive enn for yrkespassive.

6.2.2. Dødeligheten i sosioøkonomiske statusgrupper blant yrkesaktive i landsdelene

I kapittel 4 fant vi på landsbasis at dødeligheten blant yrkesaktive menn var høyest i den sosioøkonomiske statusgruppen funksjonærer på lavere nivå (SMR=114). Dødeligheten var lavest for funksjonærer på høyere nivå (SMR=80).

For yrkesaktive kvinner fant vi høyest dødelighet i statusgruppen andre selvstendige (SMR=112), mens jordbrukere og fiskere (SMR=91) hadde lavest dødelighet. Figur 6.4 viser hvordan dødeligheten varierer med sosioøkonomisk status for yrkesaktive menn og kvinner i hele landet.

Figur 6.4. Dødelighet (SMR) 1970-1980 i sosioøkonomiske statusgrupper for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år i 1970. Hele landet *Mortality (SMR) 1970-1980 in socio-economic groups for males and females economically active 20-69 years of age in 1970. The whole country*

Dødeligheten for menn i forskjellige sosioøkonomiske grupper i landsdelene er sammenliknet med den dødeligheten vi har observert for alle yrkesaktive menn i samme landsdel. Derved blir resultatene ikke påvirket av at dødeligheten for yrkesaktive menn i Oslo/Akershus og i Nord-Norge er høyere enn landsgjennomsnittet, mens den er lavere på Vestlandet (vist i avsnitt 6.2.1).

I alle landsdelene unntatt Oslo/Akershus og Nord-Norge finner vi igjen samme dødelighetsmønster (SMR-variasjoner) for de sosioøkonomiske gruppene som vi fant for yrkesaktive menn i hele landet (tabell 6.2).

Tabell 6.2. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 blant yrkesaktive menn og kvinner, etter sosioøkonomisk gruppe. Landsdel. Alle yrkesaktive = 100 Mortality (SMR) 1970 - 1980 among economically active males and females, by socio-economic group. Region. All economically active = 100

Kjønn og sosio- økonomisk gruppe Sex and socio- economic group ¹	Personer 20-69 år 1.11.1970 Persons 20-69 years 1.11.1970	Døde Deaths	SMR
MENN MALES			
Hele landet The whole country			
Alle yrkesaktive All economically active ...	1 012 100	79 614	100
Ufaglærte arbeidere	360 567	29 811	106
Faglærte arbeidere	140 680	9 968	107
Funksjonærer, lavere nivå	51 877	3 538	114
Funksjonærer, mellomnivå	227 488	13 276	98
Funksjonærer, høyere nivå	47 770	3 081	80
Jordbrukere/fiskere	100 076	10 866	84
Andre selvstendige	83 602	9 071	106
Oslo/Akershus			
Alle yrkesaktive	218 046	18 203	100
Ufaglærte arbeidere	56 321	5 810	114
Faglærte arbeidere	36 074	3 028	106
Funksjonærer, lavere nivå	15 413	1 293	109
Funksjonærer, mellomnivå	71 527	4 473	89
Funksjonærer, høyere nivå	17 915	1 088	70
Jordbrukere/fiskere	3 860	426	77
Andre selvstendige	16 922	2 084	107
Østlandet ellers			
Alle yrkesaktive	292 826	23 402	100
Ufaglærte arbeidere	121 538	10 268	105
Faglærte arbeidere	41 144	2 793	104
Funksjonærer, lavere nivå	12 721	768	110
Funksjonærer, mellomnivå	52 429	3 048	101
Funksjonærer, høyere nivå	10 356	780	85
Jordbrukere/fiskere	28 860	3 079	82
Andre selvstendige	25 772	2 647	104
Agder/Rogaland			
Alle yrkesaktive	119 281	9 001	100
Ufaglærte arbeidere	42 686	3 304	107
Faglærte arbeidere	17 667	1 143	104
Funksjonærer, lavere nivå	5 327	309	110
Funksjonærer, mellomnivå	25 673	1 468	97
Funksjonærer, høyere nivå	4 483	310	80
Jordbrukere/fiskere	12 775	1 362	85
Andre selvstendige	10 657	1 104	107
Vestlandet			
Alle yrkesaktive	175 607	12 686	100
Ufaglærte arbeidere	65 560	4 634	103
Faglærte arbeidere	22 723	1 418	106
Funksjonærer, lavere nivå	8 624	508	111
Funksjonærer, mellomnivå	36 391	1 993	101
Funksjonærer, høyere nivå	6 898	451	92
Jordbrukere/fiskere	20 772	2 188	86
Andre selvstendige	14 632	1 494	108

¹ Text in English, see annex 2.

Tabell 6.2 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 blant yrkesaktive menn og kvinner, etter sosioøkonomisk gruppe. Landsdel. Alle yrkesaktive = 100 Mortality (SMR) 1970 - 1980 among economically active males and females, by socio-economic group. Region. All economically active = 100

Kjønn og sosio- økonomisk gruppe ¹	Personer 20-69 år 1.11.1970	Døde	SMR
MENN (forts.) MALES (cont.)			
Trøndelag			
Alle yrkesaktive	90 833	7 293	100
Ufaglærte arbeidere	31 363	2 551	104
Faglærte arbeidere	11 292	789	109
Funksjonærer, lavere nivå	4 521	321	127
Funksjonærer, mellomnivå	17 816	1 104	105
Funksjonærer, høyere nivå	4 480	233	78
Jordbrukere/fiskere	14 838	1 534	83
Andre selvstendige	6 523	761	112
Nord-Norge			
Alle yrkesaktive	115 507	9 029	100
Ufaglærte arbeidere	43 099	3 244	101
Faglærte arbeidere	11 780	797	108
Funksjonærer, lavere nivå	5 271	321	114
Funksjonærer, mellomnivå	23 652	1 190	99
Funksjonærer, høyere nivå	3 638	219	89
Jordbrukere/fiskere	18 971	2 277	94
Andre selvstendige	9 096	981	104
KVINNER FEMALES			
Hele landet			
Alle yrkesaktive	450 832	15 886	100
Ufaglærte arbeidere	85 536	3 696	105
Faglærte arbeidere	7 781	305	106
Funksjonærer, lavere nivå	166 800	5 219	102
Funksjonærer, mellomnivå	101 074	2 332	93
Funksjonærer, høyere nivå	9 385	288	98
Jordbrukere/fiskere	57 500	2 752	91
Andre selvstendige	22 743	1 293	112
Oslo/Akershus			
Alle yrkesaktive	127 975	4 901	100
Ufaglærte arbeidere	21 076	1 156	109
Faglærte arbeidere	2 795	132	112
Funksjonærer, lavere nivå	53 578	2 073	100
Funksjonærer, mellomnivå	39 513	996	90
Funksjonærer, høyere nivå	4 254	127	88
Jordbrukere/fiskere	1 692	68	71
Andre selvstendige	5 060	349	115
Østlandet ellers			
Alle yrkesaktive	115 504	3 980	100
Ufaglærte arbeidere	24 518	894	101
Faglærte arbeidere	2 112	77	106
Funksjonærer, lavere nivå	42 687	1 262	101
Funksjonærer, mellomnivå	20 771	444	89
Funksjonærer, høyere nivå	1 771	53	89
Jordbrukere/fiskere	16 563	850	98
Andre selvstendige	7 080	400	116

¹ Text in English, see annex 2.

Tabell 6.2 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 blant yrkesaktive menn og kvinner, etter sosioøkonomisk gruppe. Landsdel. Alle yrkesaktive = 100 Mortality (SMR) 1970 - 1980 among economically active males and females, by socio-economic group. Region. All economically active = 100

Kjønn og sosio- økonomisk gruppe ¹	Personer 20-69 år 1.11.1970	Døde	SMR
KVINNER (forts.) FEMALES (cont.)			
Agder/Rogaland			
Alle yrkesaktive	46 750	1 540	100
Ufaglærte arbeidere	9 162	372	105
Faglærte arbeidere	897	23	80
Funksjonærer, lavere nivå	17 087	463	101
Funksjonærer, mellomnivå	9 386	206	90
Funksjonærer, høyere nivå	743	25	103
Jordbrukere/fiskere	6 788	307	96
Andre selvstendige	2 685	144	114
Vestlandet			
Alle yrkesaktive	78 880	2 656	100
Ufaglærte arbeidere	16 557	680	107
Faglærte arbeidere	931	39	124
Funksjonærer, lavere nivå	25 381	676	101
Funksjonærer, mellomnivå	15 167	313	95
Funksjonærer, høyere nivå	1 212	45	129
Jordbrukere/fiskere	15 698	695	90
Andre selvstendige	3 933	207	114
Trøndelag			
Alle yrkesaktive	38 585	1 409	100
Ufaglærte arbeidere	6 554	310	107
Faglærte arbeidere	484	15	.
Funksjonærer, lavere nivå	13 981	412	99
Funksjonærer, mellomnivå	7 560	189	99
Funksjonærer, høyere nivå	737	21	103
Jordbrukere/fiskere	7 578	364	95
Andre selvstendige	1 691	98	108
Nord-Norge			
Alle yrkesaktive	43 138	1 400	100
Ufaglærte arbeidere	7 669	284	102
Faglærte arbeidere	562	19	.
Funksjonærer, lavere nivå	14 086	333	103
Funksjonærer, mellomnivå	8 677	184	98
Funksjonærer, høyere nivå	668	17	.
Jordbrukere/fiskere	9 181	468	100
Andre selvstendige	2 294	95	92

¹ Text in English, see annex 2.

For Oslo/Akershus avviker dødelighetsmønsteret ved at ufaglærte arbeidere har den høyeste dødeligheten (SMR=114), mens funksjonærer på lavere nivå har nest høyest dødelighet (SMR=109). Siden dødeligheten blant yrkesaktive menn i Oslo/Akershus i utgangspunktet er den høyeste i forhold til landsgjennomsnittet, er dødeligheten blant ufaglærte arbeidere i denne landsdelen spesielt høy. I Oslo/Akershus ser vi også en sælig stor spredning i dødeligheten mellom de sosioøkonomiske gruppene. Funksjonærer på høyere nivå (SMR=70) har en svært lav dødelighet. Dødeligheten er også lavere for jordbrukere og fiskere (SMR=77) i forhold til gjennomsnittet for yrkesaktive i landsdelen enn det vi så for jordbrukere og fiskere i forhold til alle yrkesaktive i hele landet (tabell 6.2). Dette forholdet skyldes nok dels sammensetningen av gruppen jordbrukere og fiskere i Oslo/Akershus (relativt flere jordbrukere enn fiskere i denne enn i andre landsdeler). Som vi så i kapittel 4 har jordbrukere lavere dødelighet enn fiskere. Men forholdet skyldes nok også delvis det generelt høye dødelighetsnivået blant yrkesaktive i Oslo/Akershus.

I Nord-Norge ser vi først og fremst at det er mindre forskjeller mellom de sosioøkonomiske gruppenes dødelighet enn de vi fant i andre landsdeler. Funksjonærer på lavere nivå (SMR=114) har den høyeste dødeligheten og ligger like mye over gjennomsnittet i Nord-Norge som i landet som helhet. Faglærte arbeidere har også en relativt høyere dødelighet i Nord-Norge (SMR=108) enn det vi finner i andre landsdeler. De øvrige sosioøkonomiske gruppene har en mindre spredning i dødelighet i denne landsdelen enn det vi finner i landet som helhet.

I Trøndelag følger mønsteret landet som helhet, men vi finner her særlig høy dødelighet for funksjonærer på lavere nivå (SMR=127) (tabell 6.2).

For yrkesaktive kvinner finner vi også større spredning mellom de sosioøkonomiske gruppene i Oslo/Akershus enn i andre landsdeler. Andre selvstendige (SMR=115) og faglærte arbeidere (SMR=112) har en dødelighet som ligger høyere over gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner i denne landsdelen enn den gjør i landet som helhet. Fra punkt 6.2.1 husker vi også at dødeligheten var høyest blant alle yrkesaktive kvinner i denne landsdelen, sammenliknet med yrkesaktive kvinner i hele landet. I Oslo/Akershus finner vi relativt lav dødelighet blant jordbrukere og fiskere (SMR=71) og blant funksjonærer på høyere nivå (SMR=88). Disse gruppene ligger også lavest blant yrkesaktive menn i denne landsdelen.

Mange av de andre landsdelene har så få kvinner i gruppene faglærte arbeidere og funksjonærer på høyere nivå at SMR-beregningene for disse gruppene blir usikre.

Dødeligheten for gruppen andre selvstendige er høy i alle landsdeler unntatt Nord-Norge. For ufaglærte arbeidere er dødeligheten høyere enn gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner i alle landsdeler utenom Østlandet ellers og Nord-Norge.

Dødeligheten i sosioøkonomiske statusgrupper viser liten spredning for yrkesaktive kvinner i Nord-Norge. Dette er parallelt med det vi fant for yrkesaktive menn i denne landsdelen (se figur 6.2).

7. SAMMENDRAG

Denne analysen inngår i en serie av undersøkelser hvor opplysninger om dødsfall og dødsårsaker for personene som var med i en folketelling blir analysert på grunnlag av opplysninger om blant annet yrke og sosioøkonomisk status.

Liknede undersøkelser har vært foretatt i de nordiske land tidligere, i Norge publisert i 1974 (Tønnesen), 1976 (Haldorsen og Glattre) og 1979 (Kristofersen). I Finland ble en slik studie publisert i 1971 (Sauli), og i Danmark har det blitt publisert to undersøkelser (Lyng 1971 og Andersen 1985). I Sverige er det etablert et dødsfallregister som muliggjør slike studier (SCB 1982).

I denne norske undersøkelsen har vi koblet et dødemateriale for 10-årsperioden 1. november 1970 til 31. oktober 1980 mot folketellingen 1970, og det er foretatt dødelighetsanalyser for dem som var 15 år og over i denne folketellingen. Det er utført aldersstandardiserte dødelighetsberegninger (SMR - Standard Mortality Ratio) for kohorter av personer i alderen 20-69 år i 1970 for 5-årsperioden 1. november 1970 til 31. oktober 1975 og for 10-årsperioden 1. november 1970 til 31. oktober 1980. Det er også foretatt aldersjusterte dødelighetsberegninger for 5-årsperioden 1. november 1975 til 31. oktober 1980 for dem som var i alderen 20-69 år 1. november 1975. Beregningene er foretatt for menn og kvinner hver for seg på grunn av de relativt store dødelighetsforskjellene mellom kjønnene.

Etter innledningen og beskrivelsen av datamaterialet (kapitlene 1 og 2) er det redegjort nærmere for dødelighetsmål og metoder i kapittel 3.

I kapittel 4 beskrives hovedresultatene når det gjelder totaldødelighet i alle sosioøkonomiske grupper og for yrkesklassene. For 10-årsperioden sett under ett er dødeligheten blant yrkespassive høyere enn blant yrkesaktive både blant kvinner og menn. Dette forhold kan ha sammenheng med at mange er blitt yrkespassive på grunn av sykdom.

Blant yrkesaktive menn fant vi høyest dødelighet i den sosioøkonomiske gruppen funksjonærer på lavere nivå. Denne gruppen tapte, sammen med ufaglærte arbeidere, flest leveår i sin yrkesaktive alder. Lavest dødelighet, og færrest tapte leveår, fant vi i de sosioøkonomiske gruppene funksjonærer på høyere nivå og jordbrukere og fiskere.

Blant yrkesaktive kvinner fant vi ikke like store forskjeller i dødelighet og i tapte leveår mellom de sosioøkonomiske gruppene som blant menn. Vi fant høyest dødelighet i gruppen andre selvstendige og lavest dødelighet i gruppen jordbrukere og fiskere og funksjonærer på mellomnivå.

Yrkesaktive menn (det vil si menn som hadde inntektsgivende arbeid eller arbeid uten fast lønn i familiebedrift minst 500 timer de siste 12 månedene før folketellingsdagen) ble i analysen delt inn i 37 yrkesklasser, og tilsvarende ble yrkesaktive kvinner delt inn i 14 yrkesklasser. Menn i yrkesklassen dekk- og maskinmannskap hadde den klart høyeste dødeligheten, vel 60 prosent over gjennomsnittet for yrkesaktive menn. Nest høyest dødelighet fant vi blant menn i hotell- og restaurantarbeid, der dødeligheten lå vel 40 prosent over dødeligheten for gjennomsnittet av yrkesaktive menn. Skipsbefal og laste-, losse-, lagerarbeidere og pakkere hadde en dødelighet fra 20 til 30 prosent over gjennomsnittet for yrkesaktive menn. Lavest dødelighet hadde menn som var lærere eller i annet pedagogisk arbeid i 1970. Deres dødelighet lå 25 prosent under gjennomsnittet for yrkesaktive menn. Dødeligheten var også relativt lav blant ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid og blant gårdbrukere og skogsarbeidere (20 prosent lavere enn gjennomsnittet for yrkesaktive).

Blant yrkesaktive kvinner var dødeligheten høyest i hotell- og restaurantarbeid og blant pakkere og lagerarbeidere. Dødeligheten for disse var henholdsvis 12 og 11 prosent høyere enn dødeligheten for gjennomsnittet av yrkesaktive kvinner. Blant kvinner fant vi også lavest dødelighet blant lærere og andre i pedagogisk arbeid (nær 20 prosent under gjennomsnittet for yrkesaktive kvinner). Sykepleiere hadde også klart lavere dødelighet enn gjennomsnittet av yrkesaktive kvinner, og det samme gjaldt kvinner som hørte til yrkesgruppen gårdsarbeidere.

I kapittel 5 vises SMR-beregninger for dødsårsakene i de sosioøkonomiske gruppene og yrkesklasser. For de mest utbredte dødsårsakene, hjerte- og karsykdommer og kreft, følger dødeligheten i sosioøkonomiske grupper og yrkesklasser naturlig nok stort sett det bildet vi fant for den totale dødeligheten i kapittel 4. Men i de sosioøkonomiske gruppene og yrkesklassene blant menn hvor det var en høy totaldødelighet, viste kreft i åndedrettsorganene og sykdommer i åndedrettsorganene en enda høyere relativ dødelighet. Likedan var dødeligheten av lungekreft og av en del andre sykdommer i åndedrettsorganene særlig lav i sosioøkonomiske grupper og yrkesklasser som hadde en særlig lav generell dødelighet.

For voldsomme dødsfall, det vil si vesentlig ulykker, er dødelighetsmønsteret en del forskjellig fra det vi fant for sykdommer. Høyest indeks for voldsomme dødsfall blant yrkesaktive menn fant vi i gruppene ufaglærte arbeidere og jordbrukere og fiskere. Lavest dødelighet fant vi blant funksjonærer på høyere nivå. Funksjonærer på mellomnivå var den sosioøkonomiske gruppen blant yrkesaktive menn som hadde den laveste selvmordsdødeligheten.

Blant yrkesaktive kvinner hadde funksjonærer på høyere nivå høyest indeks for voldsomme dødsfall, mens jordbrukere hadde den laveste.

For voldsomme dødsfall var det en enda større spredning mellom yrkene enn den vi fant for alle sykdomsdødsfall samlet. Blant menn hadde dekk- og maskinmannskap tre og en halv gang så høy dødelighet av ulykker som gjennomsnittet av yrkesaktive menn. Gruve- og sprengningsarbeidere, fiskere, skipsbefal og hotell- og restaurantarbeidere hadde fra 2,7 til 1,6 ganger så høy ulykkesdødelighet som gjennomsnittet av yrkesaktive menn. Lærere og andre i pedagogisk arbeid hadde en ulykkesdødelighet som lå vel 60 prosent under gjennomsnittet for yrkesaktive, og den svarte til en tidel av den ulykkesdødeligheten vi fant for sjøfolk, etter at det er justert for aldersforskjeller mellom yrkene.

Blant yrkesaktive kvinner var det høyest ulykkesdødelighet i gruppen kjemiske prosessarbeidere, andre tilvirkingsarbeidere, frisører og vaskeriarbeidere. Både blant kvinner og menn fant vi høyest selvmordsdødelighet for leger, sykepleiere, tannleger og fysioterapeuter. Ingeniører og andre i teknisk og vitenskapelig arbeid hadde sammen med lærere og andre i pedagogisk arbeid lavest selvmordsdødelighet blant yrkesaktive menn.

I kapittel 6 viser vi beregninger av dødeligheten etter sosioøkonomisk gruppe og ekteskapelig status, og dødeligheten etter sosioøkonomisk gruppe og landsdel. Både blant yrkesaktive og yrkespassive menn og kvinner fant vi høyest dødelighet blant skilte og separerte. Dødeligheten var stort sett lavest hos gifte. Forskjellene i dødelighet mellom sivilstandsgruppene var noe større blant menn enn blant kvinner. Det var særlig stor forskjell mellom skilte og giftes dødelighet blant mannlige funksjonærer på lavere nivå. Dette er som nevnt før den sosioøkonomiske gruppen som har høyest total dødelighet.

I de fleste landsdeler fant vi igjen det samme mønsteret for dødeligheten i sosioøkonomiske grupper som vi fant for hele landet. Viktigste unntak fra dette mønsteret er dødeligheten i sosioøkonomiske grupper i Oslo/Akershus og Nord-Norge.

Blant yrkesaktive menn var dødeligheten høyest blant ufaglærte arbeidere i Oslo/Akershus. Dette var samtidig den landsdelen med høyest dødelighet blant yrkesaktive menn, og med størst spredning i dødelighet mellom de sosioøkonomiske gruppene. Mens dødeligheten var særlig lav blant funksjonærer på høyere nivå, var dødeligheten særlig høy blant ufaglærte arbeidere i denne landsdelen. Blant yrkesaktive kvinner fant vi også den høyeste dødeligheten i Oslo/Akershus. Også her var det en større spredning i dødeligheten mellom de sosioøkonomiske statusgruppene enn i andre landsdeler.

Selv om vi i Nord-Norge fant en relativt høy dødelighet blant yrkesaktive menn, var det ikke like stor spredning i dødeligheten mellom sosioøkonomiske grupper i denne landsdelen som i andre landsdeler.

Sammendraget foran viser i korthet de viktigste funnene vi har gjort i denne analysen. En kan ikke uten videre trekke årsaksslutninger på basis av disse funnene.

Funnene beskrevet over og mer detaljert i kapitlene 4, 5, 6, og vist i vedleggstabeller og upublisert materiale, gir grunnlag for en mengde hypoteser om årsakene til de til dels store dødelighetsforskjellene vi finner mellom sosioøkonomiske grupper og yrkesklasser.

Før vi sier noe konkret om dette, vil vi imidlertid gi en kort oppsummering av noen faggrupper og forskningsretninger som vi tror vil kunne nyttiggjøre seg deler av dette materialet i andre eller liknende typer analyser. Materialet fra dette prosjektet er allerede til videre bearbeiding i noen andre fag- og forskningsmiljøer.

Statistikk fra dette prosjektet er i bruk i en nordisk sammenliknende studie av yrkesdødelighet.

Statistikk fra prosjektet er også tatt i bruk i et par internasjonale sammenliknende studier av dødeligheten, det ene en studie av dødelighet bl.a. etter utdanning, det andre en studie av dødelighet i sosioøkonomiske statusgrupper.

Norsk kreftforskning vil nå bruke resultater fra denne undersøkelsen som grunnlag for mer detaljerte epidemiologiske undersøkelser.

Dessuten har foreløpig et par norske medisinske forskere tatt i bruk data fra prosjektet som bakgrunnsopplysninger for egne analyser av helseforhold og dødelighet i bestemte befolkningsgrupper.

I denne undersøkelsen er befolkningen inndelt i 5-årsaldersgrupper, og de fleste resultatene bygger på dødeligheten målt over en periode på 10 år. De aldersstandardiserte dødelighetsberegningene er også gjort for en variabel av gangen, mens eventuelle øvrige variable er holdt konstant.

For å få sterkere indikasjoner på retning og styrke i de sammenhengene vi har funnet mellom yrke, sosioøkonomisk gruppe og dødelighet, er det nødvendig med mer avansert analyseverktøy enn de aldersstandardiserte dødelighetsberegningene og middellevetidberegningene der bare få variable behandles samtidig. Det er allerede, og det vil bli satt i gang enkelte prosjekter på dette datamaterialet, der en ved bruk av mer avanserte matematisk-statistiske metoder behandler flere variable simultant. Det vil også bli satt i gang et arbeid hvor en vil forsøke å gi en vurdering av konsekvensene av å bruke så grov aldersinndeling som 5-årsaldersgrupper og så lang observasjonstid som 10 år.

I Danmark har man gjort forsøk med mer avanserte beregnere enn SMR på det danske materialet presentert i Dødelighet og erverv 1970-1980 (Andersen 1985). Disse beregningene viser at SMR i hovedsak er et tilstrekkelig godt mål til å belyse de viktigste sammenhengene mellom yrke og dødelighet.

I kapittel 4, punkt 5.3 (i), har vi diskutert om kohorteffekten kan ha noen betydning for de store relative forskjellene i dødeligheten i høy og lav alder mellom yrkesklassene. På grunnlag av data fra folketellingene i 1960, 1970 og 1980 og data over døde i perioden 1960 - 1985 kan det bli mulig å lage en studie over kohortdødeligheten i yrkesklassene.

For å gjøre en fullgod analyse er man også avhengig av å ha informasjon om yrker og sosioøkonomiske gruppers arbeidsmiljø og flere detaljer om deres levekår og levevaner. Når dette er sagt, vil vi likevel ikke bagatellisere de funnene som denne undersøkelsen har gjort.

Ved siden av å kunne danne basis for både nordiske og internasjonale sammenliknende studier av dødelighetsforholdene i yrkesbefolkningen, egner studiene seg om basismateriale eller sammenlikningsgrunnlag for mer dyptgående epidemiologiske analyser av sammenhenger mellom sykелighet, dødelighet, arbeidsmiljø og levevaner for mer avgrensede befolkningsgrupper (bestemte yrkesgrupper, aldergrupper, geografiske områder mv.).

I tillegg til de rene epidemiologisk-medisinske studier, vil denne analysen og grunnlagsmaterialet også kunne danne basis for hypoteser som kan utprøves nærmere i samfunnsvitenskapelige intervjuundersøkelser. Hvordan er levekårene ellers for bestemte grupper som i vår rapport viser særlig høy eller lav dødelighet? Kan de forskjellene vi har funnet forklares nærmere gjennom kjennemerker vi ikke har inne i dette prosjektet? Hvilke sosiale og arbeidsmessige forhold synes å virke forebyggende i forhold til helseskader og kanskje særlig til voldsomme dødsfall (ulykker av forskjellige slag og selvmord)?

Undersøkelser som de nevnte kan muligens gi holdepunkter når det gjelder hvilke forebyggende helsepolitiske tiltak som bør settes inn og i forhold til hvilke befolkningsgrupper. Det bør kanskje settes inn forebyggende tiltak av ulik karakter overfor bestemte befolknings- og yrkesgrupper etter at det er foretatt nærmere vurdering av de mekanismer som ligger til grunn for de til dels store dødelighetsforskjellene vi observerer mellom disse gruppene.

SUMMARY IN ENGLISH

The analysis presented here is part of a series of studies where data on deaths and causes of deaths are being analysed for a whole census population over several years, on the base and related to census information on occupation, socio-economic status etc.

Similar studies have been made in the Nordic countries earlier. In Norway such studies were published in 1974 (Tønnesen), 1976 (Haldorsen and Glattre) and 1979 (Kristofersen). In Finland a study was published in 1979 (Sauli). In Denmark two studies have been published, the first in 1979 (Lyng) and the second in 1985 (Andersen). In Sweden a cause of death register has been established and makes such studies possible (Statistiska Centralbyrån 1982).

In this Norwegian study, data on causes of death from the ten-year period 1 November 1970 till 31 October 1980 were linked to persons in the 1970 census by the individual person number. Mortality studies for the population 15 years and more in the census were then conducted. Age-adjusted mortality calculations (SMR - Standard Mortality Ratio) were carried out for cohorts of persons in the age groups 20-69 years in 1970 for the five-year period 1 November 1970 till 31 October 1975 and for the whole ten-year period 1 November 1970 till 31 October 1980. The calculations are made for men and women separately.

Descriptions and definitions of the data material, discussion of the linking method, and measures of mortality are given in the three first chapters of this study. In chapter 4, mortality data for socio-economic groups and occupational classes are presented.

The total mortality is higher for economically inactive men than for economically active men, and the same pattern, although without the same strength, is seen for women. This relation might have connection with the fact that many persons have become economically inactive because of disease.

Among economically active men the highest mortality index was found in the socio-economic group salaried employees on the lower level. This group lost, together with the unskilled workers, most years of living in their economically active period of life. The lowest mortality, and the fewest years of living lost, were found for salaried employees on the higher level and farmers and fishermen.

For economically active women the differences between socio-economic groups in mortality and years of living lost are not as great as for men. Highest mortality was found in the group other self-employed, and the lowest mortality in the groups farmers and fishermen and salaried employees of the mean level.

Economically active men (working 500 hours or more the last 12 months in 1970) were divided into 37 occupational classes, and economically active women were split into 14 occupational classes. Men in the occupational class deck crew and engineroom crew had the highest mortality, more than 60 per cent above the average for economically active men. The occupational class having the second highest mortality was men in hotel, restaurant work and waiters, with a mortality index 40 per cent above the average. Ship officers and packing and wrapping workers, longshoremen and related freighthandlers showed a mortality from 20 to 30 per cent above the average for economically active men. The lowest mortality was found for teachers and other persons in pedagogical work. Men in this group has a mortality 25 per cent below the average for economically active men. Low mortality was also found in the occupational classes technical work, chemical and physical work, biological work, and for mangement in agriculture and forestry work (20 per cent below the average).

For economically active women mortality was highest in hotel and restaurant work and for packing and wrapping work, longshoremen and related freighthandlers. The mortality in these occupational classes were 12 and 11 per cent above the average for economically active women. Among economically active women the lowest mortality was found for teachers and other persons in pedagogical work (close to 20 per cent below the average for economically active women). Nurses also had a lower mortality than the average for economically active women, and the same had women in the occupational class mangement in agriculture and forestry, farmwork and livestock work.

In chapter 5, SMR-calculations on causes of death for socio-economic groups and occupational classes are presented. For the most frequent causes of death, diseases of the circulatory system and cancer, the mortality pattern in socio-economic groups and occupational classes are mostly the same as shown for overall mortality (in chapter 4). In the socio-economic groups and the occupational classes for men, where the highest overall mortality indexes were found, mortality from cancer in the respiratory system and diseases in the respiratory system showed even higher values. We also found that socio-economic groups and occupational classes with the lowest overall mortality indexes had very low mortality from lung cancer and from other diseases in the respiratory system.

The mortality pattern for violent deaths is a bit different from the pattern found for mortality from diseases. The highest mortality from violent deaths among economically active men was found in the socio-economic groups unskilled workers, farmers and fishermen. The lowest mortality was found for salaried employees, higher level. The lowest mortality index from suicide was found for salaried employees, mean level.

Among economically active women the highest mortality from violent deaths was found for salaried employees at the higher level. Farmers and fishermen had low mortality.

Mortality from violent deaths differed even more between the occupational classes than mortality from diseases. Men in deck work and engineroom work had three and a half times higher mortality from accidents compared to the average of economically active men. Mining and quarrying workers, fishermen, ship officers and hotel and restaurant workers had from 2.7 to 1.6 times higher mortality from accidents compared to the average. Teachers and others in pedagogical work showed a mortality from accidents 60 per cent below the average of economically active men. This index corresponds to one tenth of the mortality that was observed for men in deck and engineroom work, after adjustment for differences in age-structure.

For economically active women mortality from accidents was highest among chemical and other production-process workers, hygienical and laundring workers.

For men and women mortality from suicide was highest in the occupational group medical work, nursing care, other professional health and medical work. The lowest mortality from suicide was found for men in technical and scientific work, and for teachers and others in pedagogical work.

In chapter 6, mortality indices by socio-economic group and marital status, and mortality by socio-economic group and region have been presented. For both economically active and inactive men and women, divorced and separated persons had the highest mortality. Married persons experienced the lowest mortality. Mortality differences for the marital status groups were higher for men than for women. Salaried employees at the lower level experienced the highest mortality differences between divorced and married persons. This socio-economic group has, as mentioned, the highest total mortality.

The mortality pattern for socio-economic groups found for the country as a whole was also found in most regions. Some of the socio-economic groups in Oslo/Akershus and in the northern part of Norway differ from this pattern.

Unskilled workers experienced the highest mortality among men in Oslo/Akershus. This region also had the highest mortality for men compared to the other five regions in Norway. The dispersion in mortality between the socio-economic status groups was also highest in Oslo/Akershus. Salaried employees at the higher level experienced a low mortality index in this region.

Economically active women also experienced the highest mortality in the region Oslo/Akershus, and a wider dispersion was found between the socio-economic status groups in this region.

Although the mortality for economically active men was quite high in the northern part of Norway, the dispersion in mortality between socio-economic status groups was less wide in this region than in other regions.

The summary above shows the most important findings in this analysis. Conclusions about cause relations can, however, not be drawn only on the base of these findings.

The findings give on the other hand base for further hypotheses about the causes behind the great mortality differentials found between socio-economic groups and occupational classes.

Parts of the material from this project are at the moment already in use by some other research groups.

Data from this study are being used in a Nordic comparative study of occupational mortality.

Statistics from the project are also being used in a couple of international comparative studies of mortality. One of these is a study on mortality by educational differentials, the other is a study of socio-economic mortality differentials.

Norwegian cancer research will start using the results from this occupational mortality study as a base for more detailed epidemiological studies.

Until now a couple of Norwegian medical researchers have used data from this study as basic information in own analyses on health conditions and mortality for specific population groups.

In this present study the population is classified according to 5-years age groups, and most of the results are based on the mortality measured during a ten-year period. The age-standardized mortality rates are being calculated for one variable at the time, the other variables being held constant.

In order to get stronger indications on the course and strength of relations found between occupation, socio-economic group and mortality, more advanced analytical methods must be used.

A couple of projects have been started using more advanced mathematic-statistical methods, computing data on several variables from this project simultaneously. One study will also be started taking into account the consequences of using an age-classification of 5-years age groups for such a long period of observation as 10 years.

In Denmark, more advanced methods of calculation than the SMR have been tried out on the Danish material presented in "Dødelighed og erhverv 1970-1980" (Andersen 1985). These calculations show that SMR in the main is a good measure for throwing light on the most important relations between occupation and mortality.

For better analysis, one should have more detailed information on working environment, living conditions and living habits in the various occupations and socio-economic groups. However, we will not make the statement that the results from the present study are of little importance.

Besides being the base in both Nordic and international comparative studies on mortality, the material is suitable as a basic material in more intensive epidemiological analyses of relations between morbidity, mortality, working environment and habits of living for more specified groups of population.

Besides the more classic epidemiological/medical analyses, this study and its basic material might serve as a base for further hypotheses that can be tested more closely in social science surveys.

LITTERATUR REFERENCES

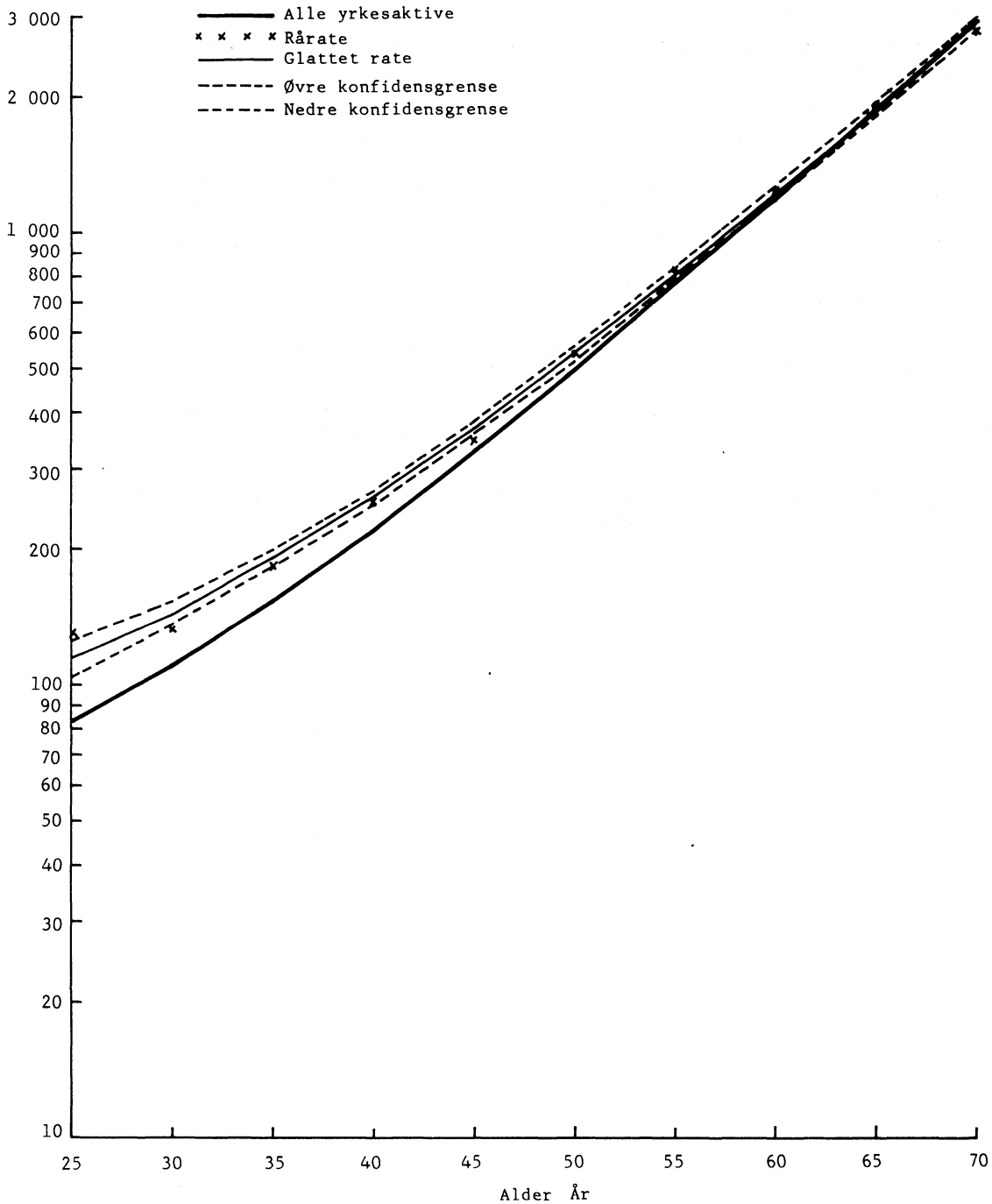
- Andersen, Otto (1985): Dødelighed og erhverv 1970-80. Statistiske Undersøgelser nr. 41. Danmarks Statistik, København
- Arbejdsdirektoratet (1965): Nordisk yrkesklassifisering. Standard for yrkesgruppering i offentlig norsk statistikk, Oslo
- Backer, Julie E. (1961): Dødeligheten og dens årsaker i Norge 1856-1955. Trend of mortality and causes of death in Norway 1856-1955. Samfunnsøkonomiske studier nr. 10. Statistisk Sentralbyrå, Oslo
- Blix, Ellen (1974): Dødelighet og ekteskabelig status i Norge 1969-1970. Arbeidsnotat IO 74/15. Statistisk Sentralbyrå, Oslo
- Blix, Ellen og Eystein Glattre (1980): En vurdering av dødsårsaksstatistikken. Feil på dødsmeldingene. Evaluation of the cause-of-death statistics. Rapporter 80/13. Statistisk Sentralbyrå, Oslo
- Borgan, Jens-Kristian (1983): Kohort-dødeligheten i Norge 1846-1980. Cohort mortality in Norway 1846-1980. Rapporter 83/28. Statistisk Sentralbyrå, Oslo
- Borgan, Jens-Kristian og Lars B. Kristofersen (1985): Yrke og dødelighet 1970-1980. Dokumentasjonsnotat. Interne notater 85/10. Statistisk Sentralbyrå, Oslo
- CICRED (1984): Socio-economic Differential Mortality in Industrialized Societies (3). The third meeting of the UN/WHO/CICRED Network on Socio-Economic Differential Mortality in Industrialized Societies, Rome, Italy, 24 - 27 May 1983. Committee for International Cooperation in National Research in Demography (CICRED), Paris
- Desplanques, Guy (1985): La mortalité des adultes. Resultats de 2 études longitudinales (période 1955-1980). D 102. Institute national de la statistique et des études économiques, Paris
- Fox, Anthony John og P.O. Goldblatt (1982): Longitudinal Study. Socio-economic mortality differentials. 1971-1975. England and Wales. Office of Population and Censuses and Surveys, London
- Haldorsen, Tor og Eystein Glattre (1976): Yrke og dødelighet 1970-1973. Occupational mortality 1970-1973. Statistiske analyser nr. 21. Statistisk Sentralbyrå, Oslo
- Hoem, Jan M. (1976): The Statistical Theory and Demographic Rates. A Review of Current Developments. Scandinavian Journal of Statistics. Vol. 3, 1976, pp. 169-185, Stockholm
- Hoem, Jan M. (1984): Statistical analysis of a multiplicative model and its application to the standardization of vital rates: A review. Stockholm Research Reports in Demography 16, Stockholm
- Kristofersen, Lars (1979): Yrke og dødelighet. Tilleggsberegninger til tidligere analyse. Occupational mortality. Rapporter 79/19. Statistisk Sentralbyrå, Oslo
- Linke, Wilfried (1982): Deaths of Economically Active Persons: Results of the Follow-up Inquiry to the 1979 Microcensus. In Socio-Economic Differential Mortality in Industrialized Societies (2). CICRED, Paris
- Lund, Eiliv (1985): Kreft blant sykepleiere. Spesielt med hensyn til eksposisjon for narkosegasser. Tidsskrift for den norske Lægeforening, nr. 8, 1985; 105, 575-575
- Lynge, Elsebeth (1979): Dødelighed og erhverv 1970-75. Statistiske undersøgelser nr. 37. Danmarks Statistik, København
- Mønnesland, Jan, Helge Brunborg og Randi Selmer (1982): Inngåelse og oppløsning av ekteskap etter alder og varighet. Formation and dissolution of marriage by age and duration. Rapporter 82/2. Statistisk Sentralbyrå, Oslo
- Office of Population Censuses and Surveys (1978): Occupational Mortality 1970-1972. England and Wales. Series DS no. 1, London
- Rosenberg, Harry M. og Marilyn M. McMillen (1984): New research directions on socio-economic differential mortality in the United States of America. In Socio-Economic Differential Mortality in Industrialized Societies (3). CICRED, Paris

- Sauli, Hannele (1979): Yrke og dødelighet 1971-75. Occupational mortality 1971-75. Undersökningar no. 54, Helsinki
- Statens offentliga utredningar (1984): Hälsopolitiska mål och behovsbaserad planering. Hälsa och sjukvård inför 90-talet. Huvudbilaga 1-3. SOU 1984:41. Socialdepartementet, Stockholm
- Statistisk Sentralbyrå (1972): Standard for gruppering av sykdommer - skader - dødsårsaker. 2. utgave. Statistisk Sentralbyrås Håndbøker 24, Oslo
- Statistisk Sentralbyrå (1975): Folke- og bolig telling 1970. Hefte II: Næring, yrke, arbeidstid mv. Norges offisielle statistikk A 693, Oslo
- Statistisk Sentralbyrå (1978): Dødeligheten i fylkene 1971-1975. Mortality in Counties 1971-1975. Norges offisielle statistikk A 948, Oslo
- Statistisk Sentralbyrå (1982): Regional dødelighet 1976 - 1980. Regional Mortality 1976-1980. Norges offisielle statistikk B 334, Oslo - Kongsvinger
- Statistisk Sentralbyrå (1984): Standard for inndeling etter sosioøkonomisk status. Standard classification of socio-economic status. Standarder for norsk statistikk 5, Oslo - Kongsvinger
- Statistiska Centralbyrån (1981): Dödsfallsregister 1961-1970. Promemorior 1981:5, Stockholm
- Tønnesen, Bjørn L. (1973): Dødelighet og ekteskapelig status i Norge 1960-1962. Arbeidsnotat IO 73/34. Statistisk Sentralbyrå, Oslo
- Tønnesen, Bjørn L. (1974): Enkelte trekk ved dødelighetsmønsteret i Norge 1960-1964 sammenliknet med andre land. Arbeidsnotat IO 74/15. Statistisk Sentralbyrå, Oslo
- Valkonen, Tapani (1979): Comment: Session II Occupational mortality. The Fifth Scandinavian Demographic Symposium. In Scandinavian Population Studies 5. The Scandinavian Demographic Society, Oslo
- WHO (1984): List of proposed indicators for monitoring progress towards health for all in the European Region. Regional committee for Europe. EUR/RC34/13. Copenhagen

Figur 1. Aldersbestemte dødelighetsrater for sosioøkonomiske grupper
Age-specific death rates in socio-economic groups

Menn. Ufaglærte arbeidere

Dødelighet

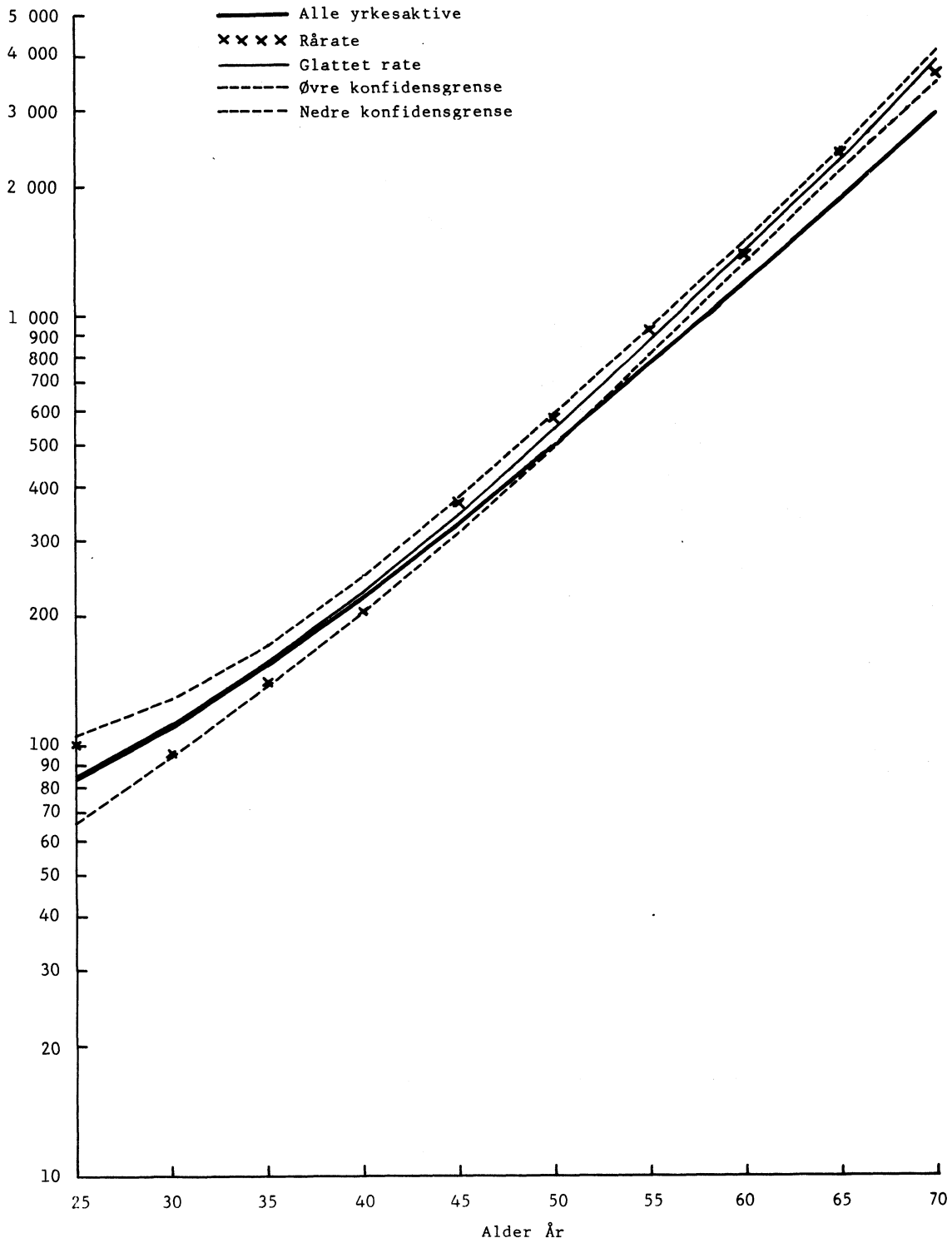

1) Se p. 4 i vedlegg 1.

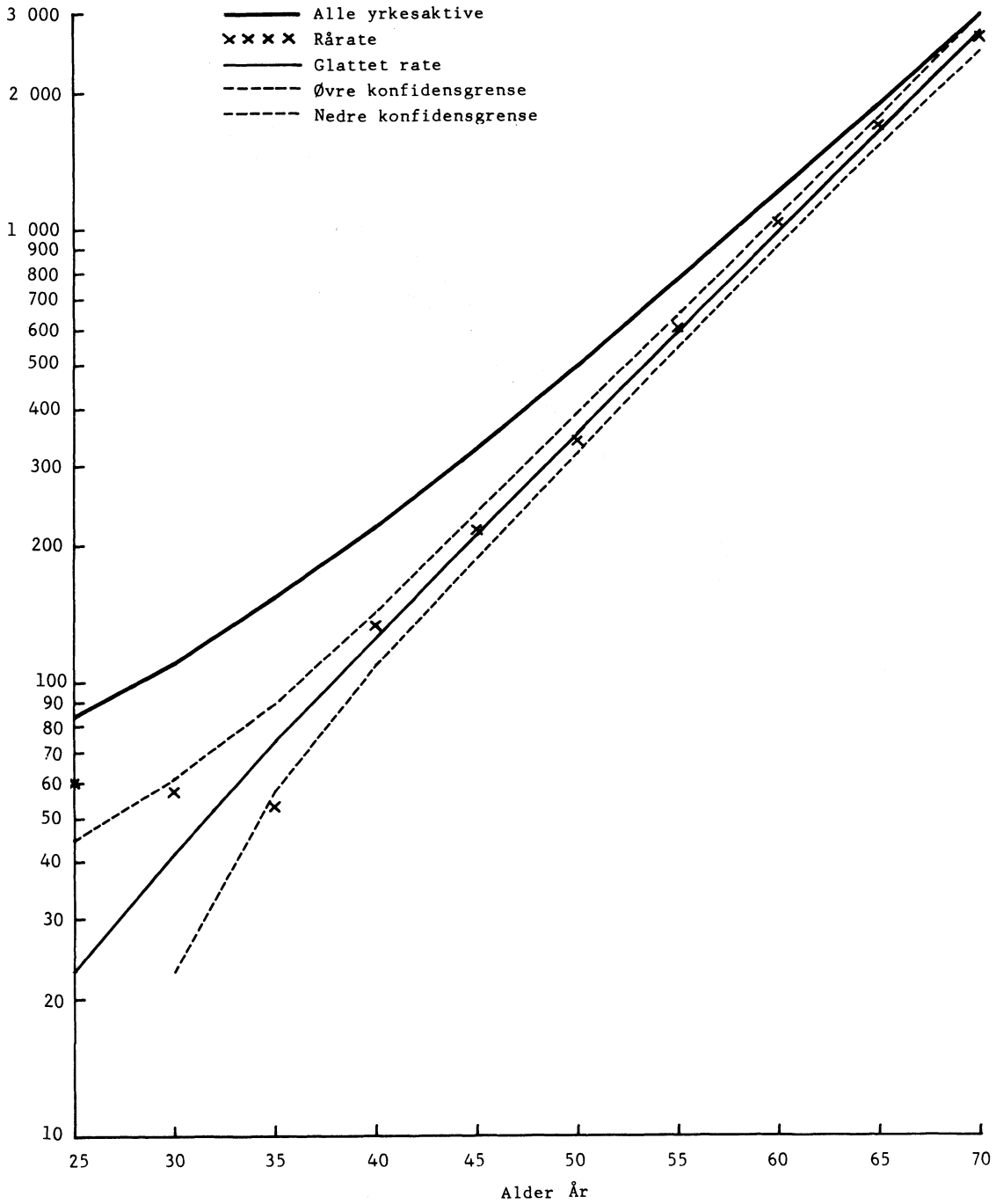
1) See p. 4 in Annex 1.

Menn. Funksjonærer på lavere nivå

Dødelighet

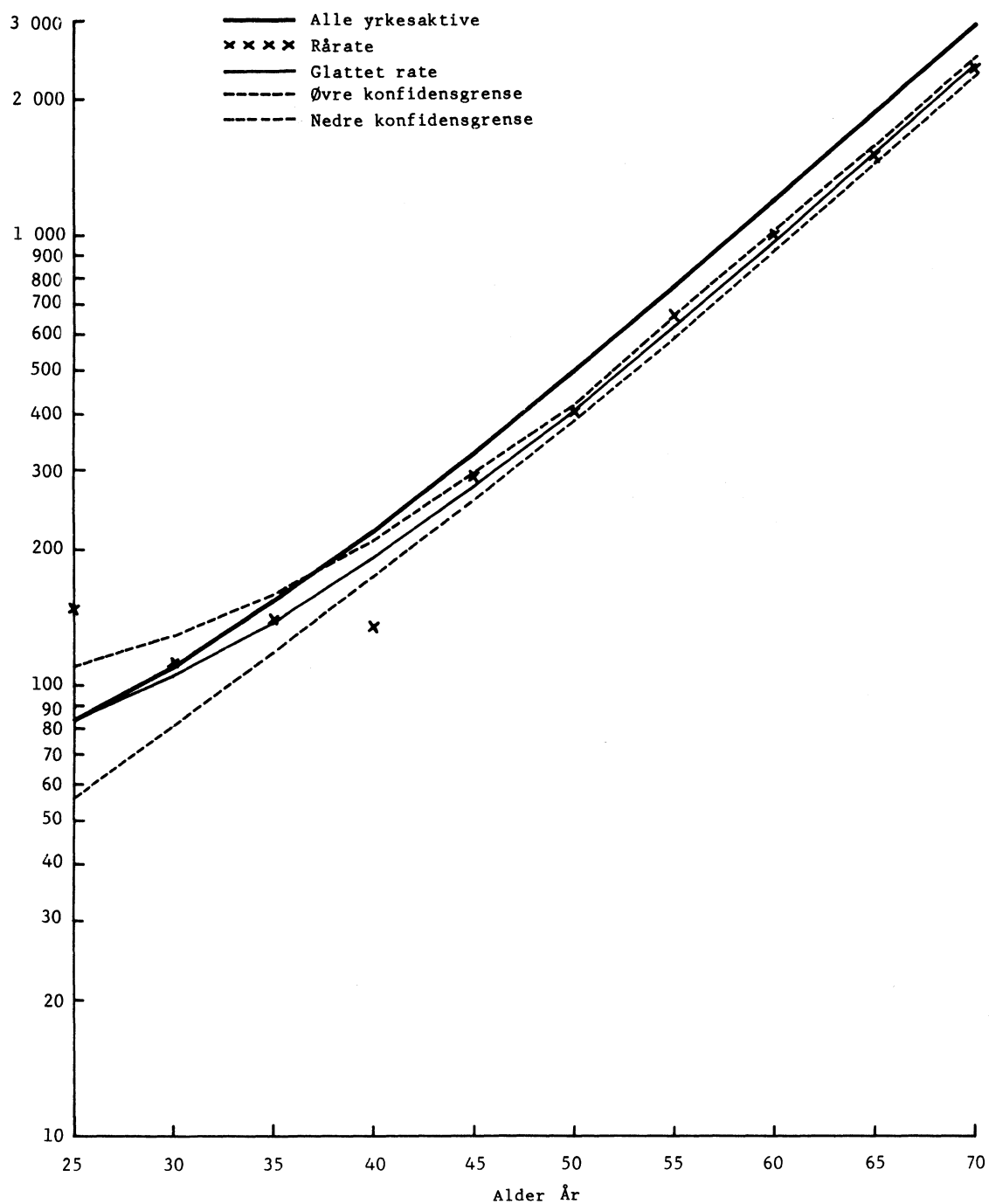

Menn. Funksjonærer på høyere nivå
Dødelighet

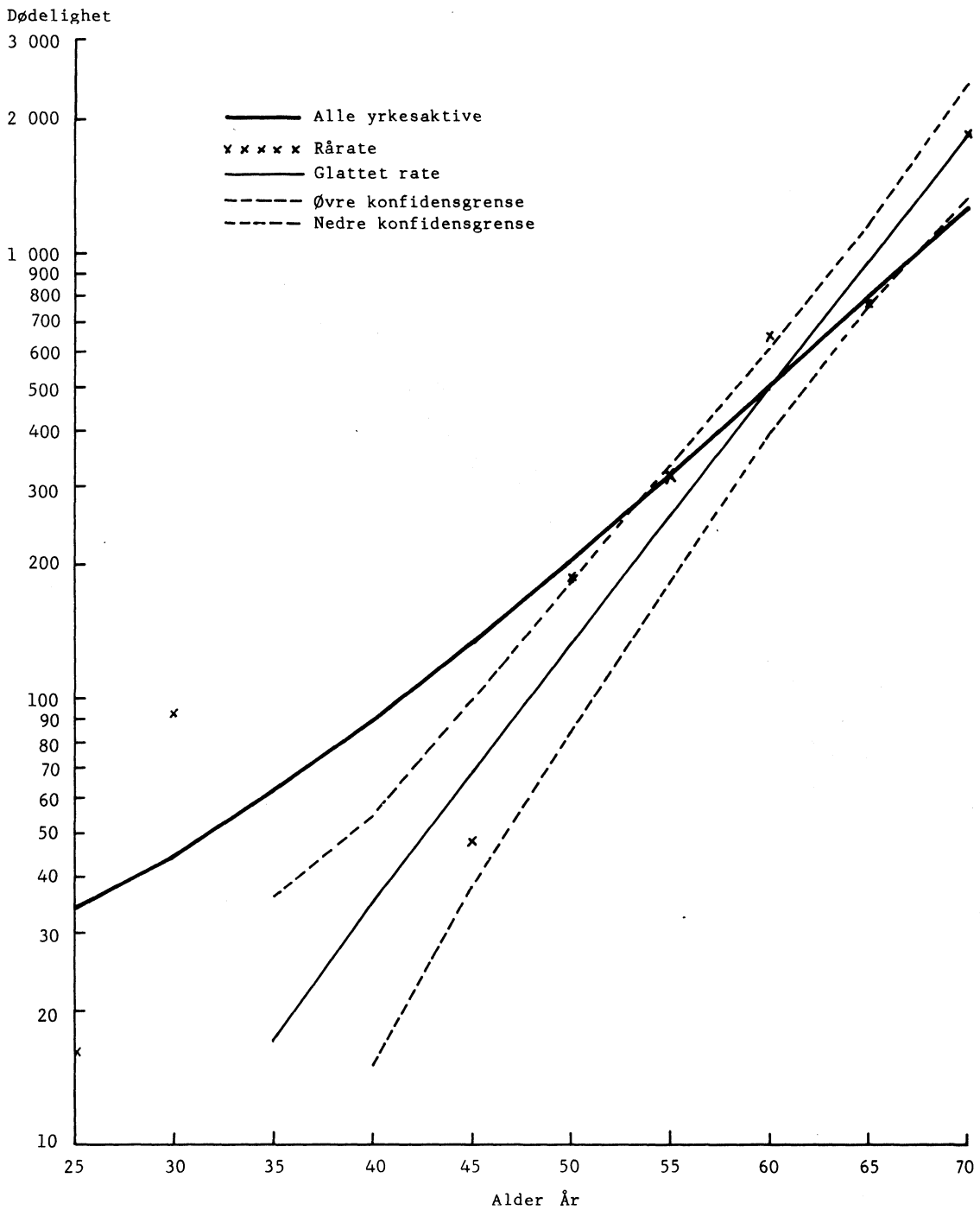

Menn. Jordbrukere og fiskere

Dødelighet

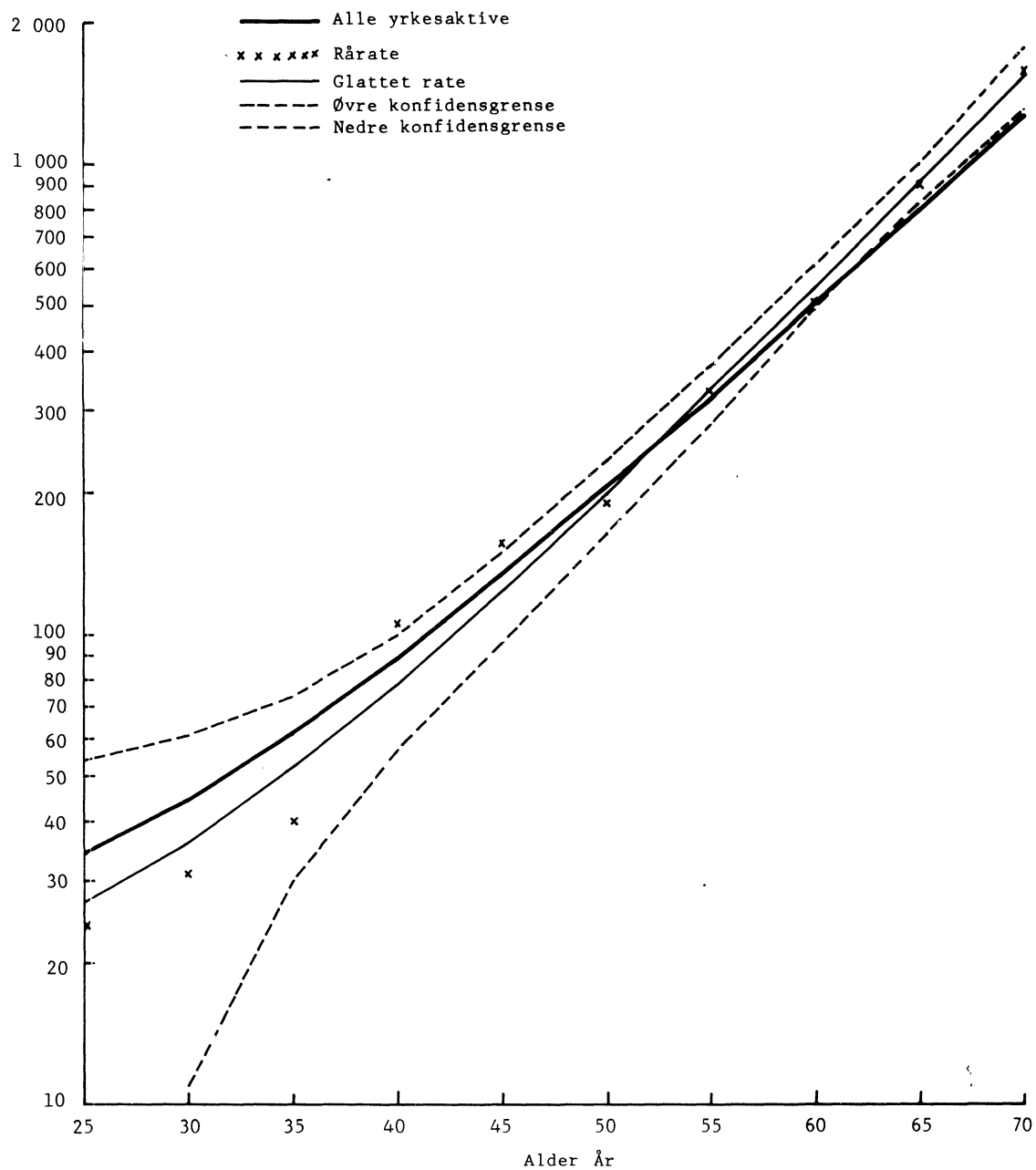

Kvinner. Faglærte arbeidere

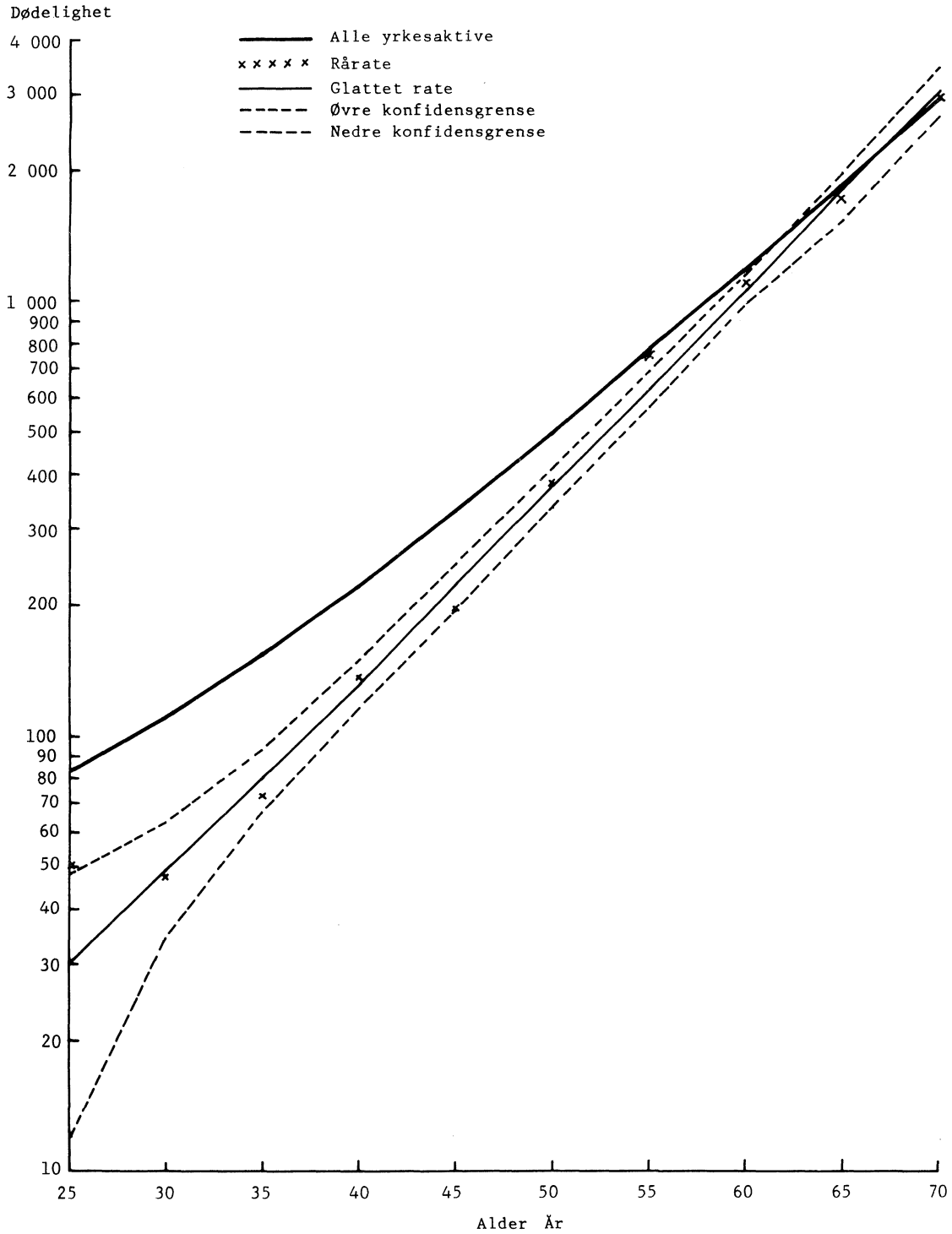
Kvinner. Andre selvstendige

Dødelighet

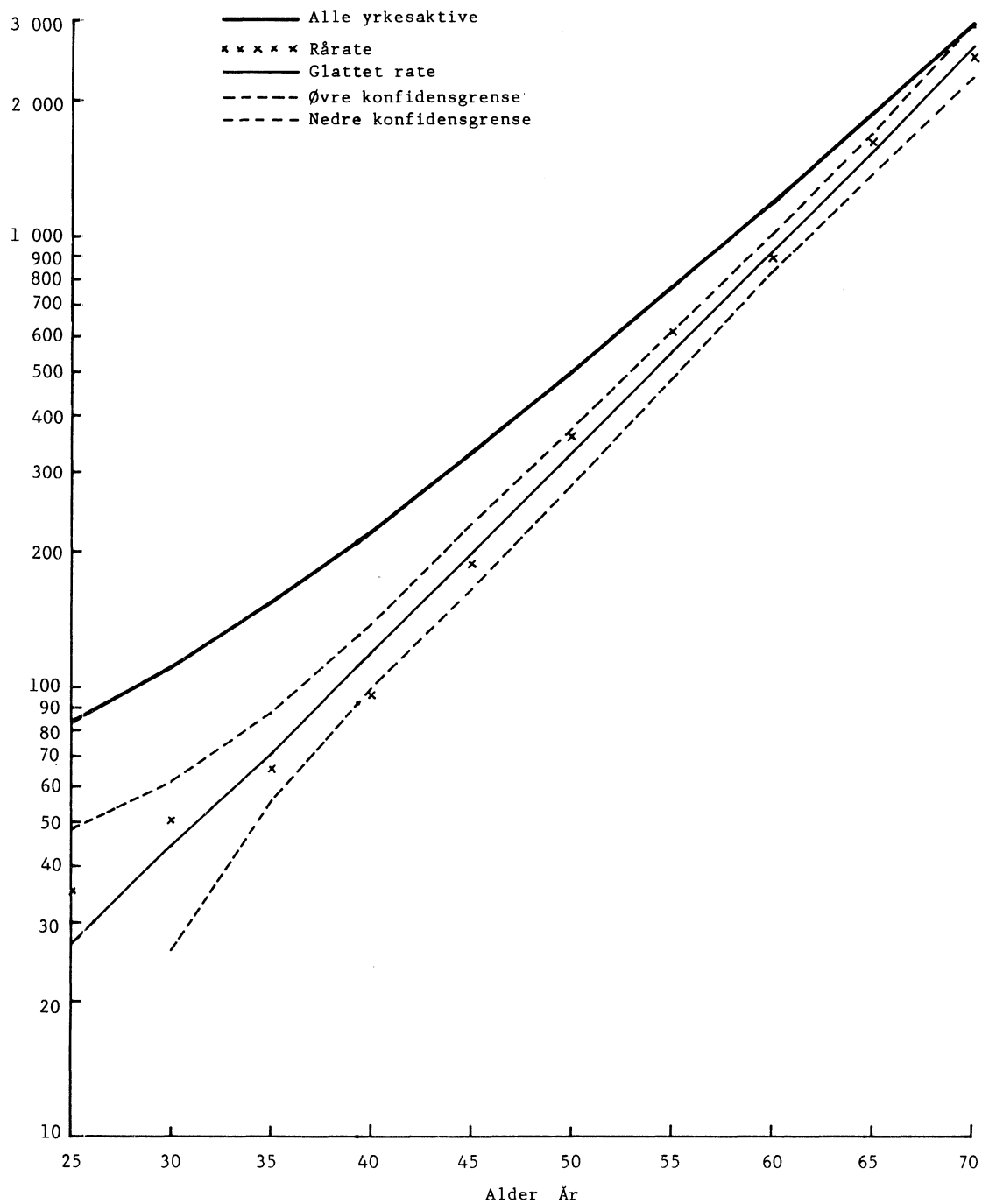
Figur 2. Aldersbestemte dødelighetsrater for yrkesklasser
Age-specific death rates in occupational classes

Menn. Yrkesklasse 1. Ingeniører, andre i teknisk og vitenskapelig arbeid

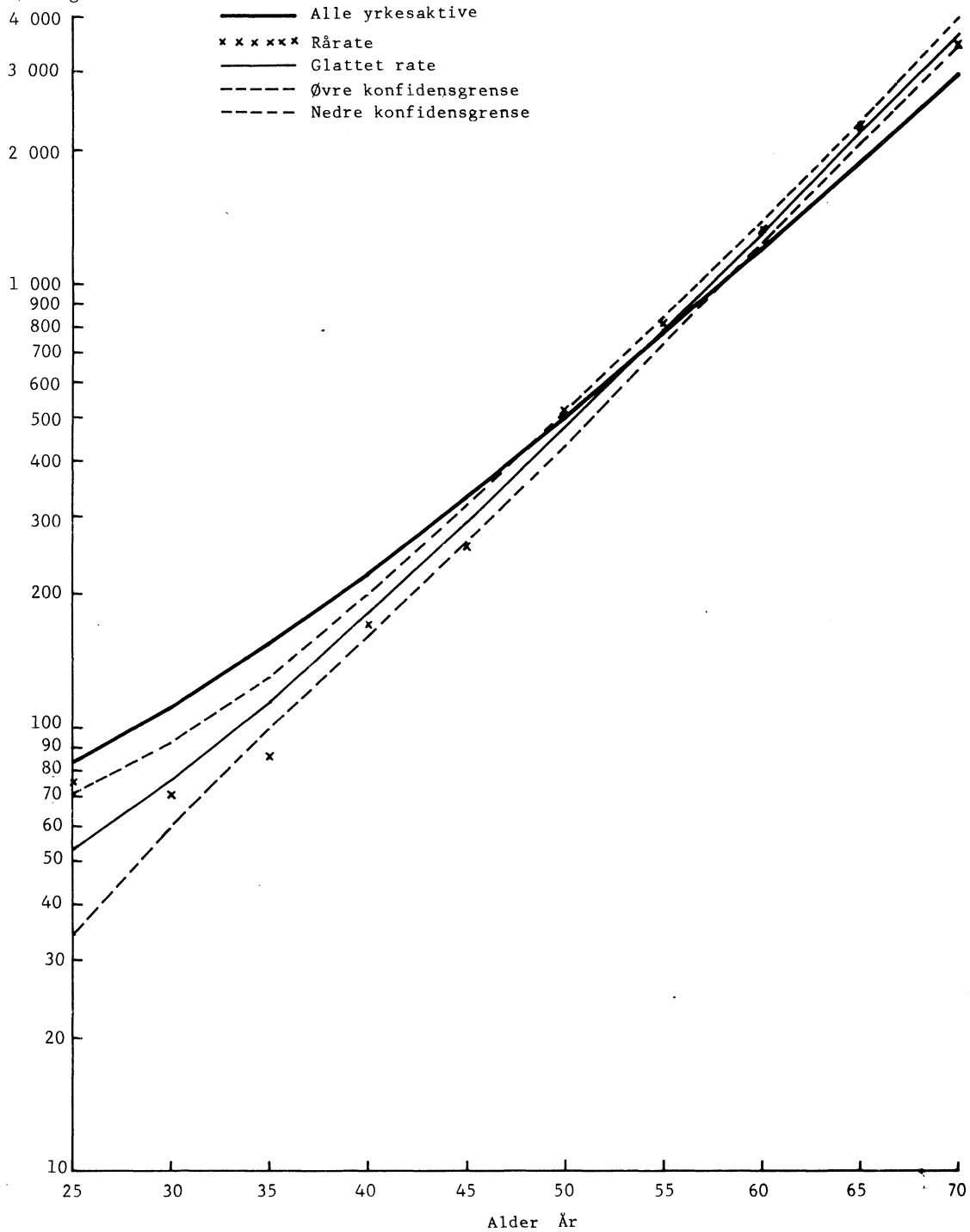
Menn. Yrkesklasse 3. Lærere og annet undervisningspersonell

Dødelighet

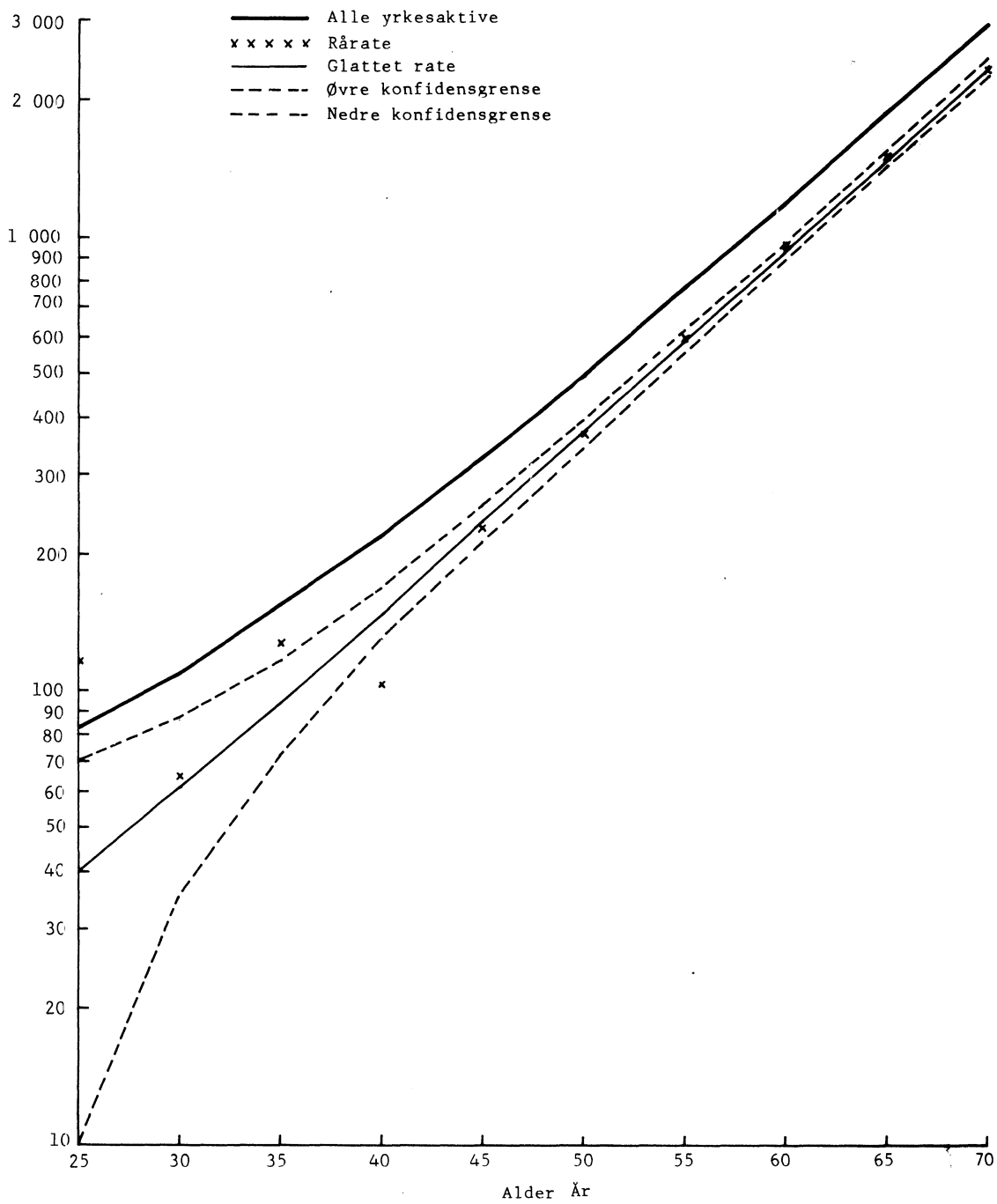
Menn. Yrkesklasse 7. Kontorister, kasserere, bokholdere

Dødelighet

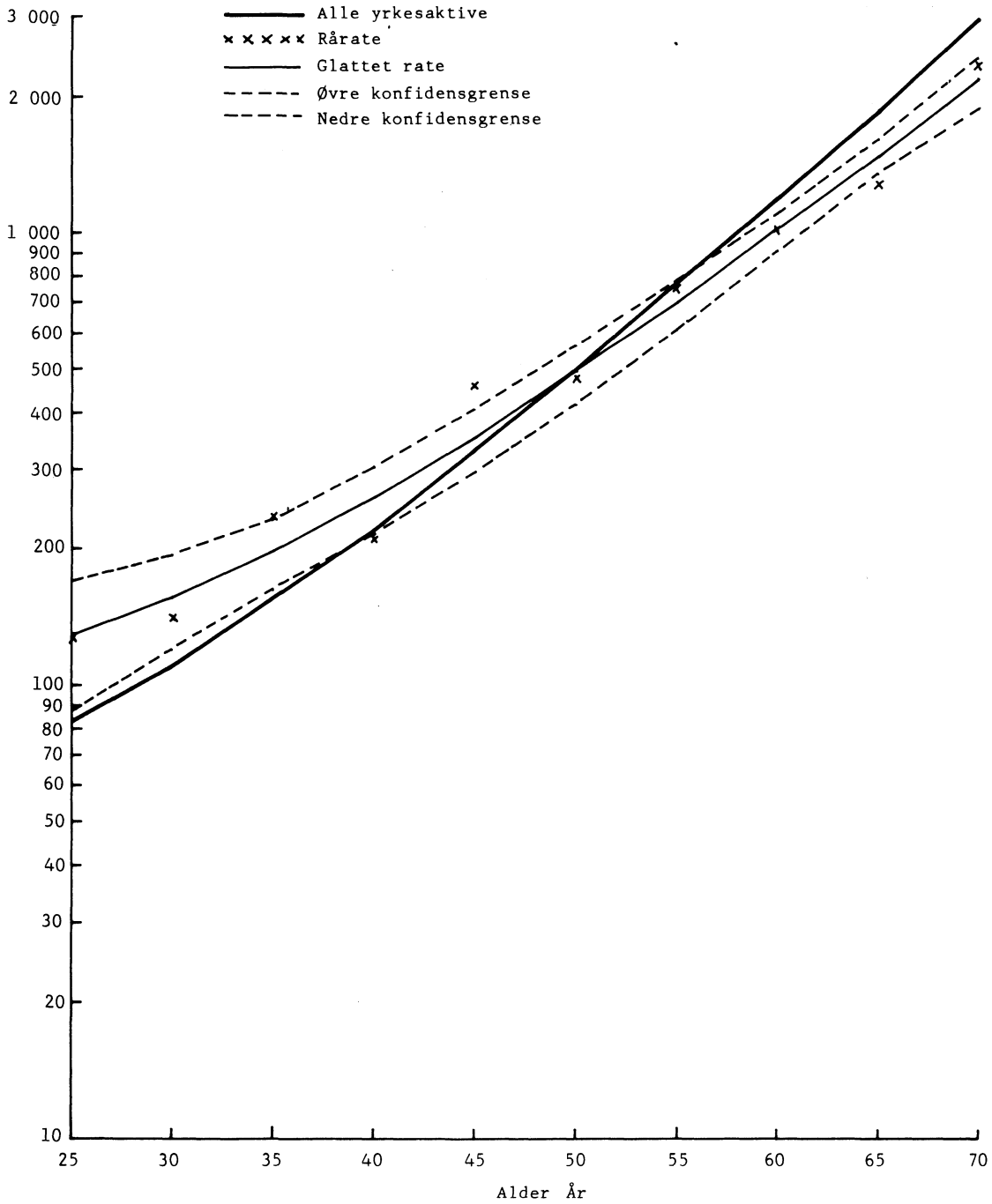

Menn. Yrkesklasse 10. Gårdbrukere

Dødelighet

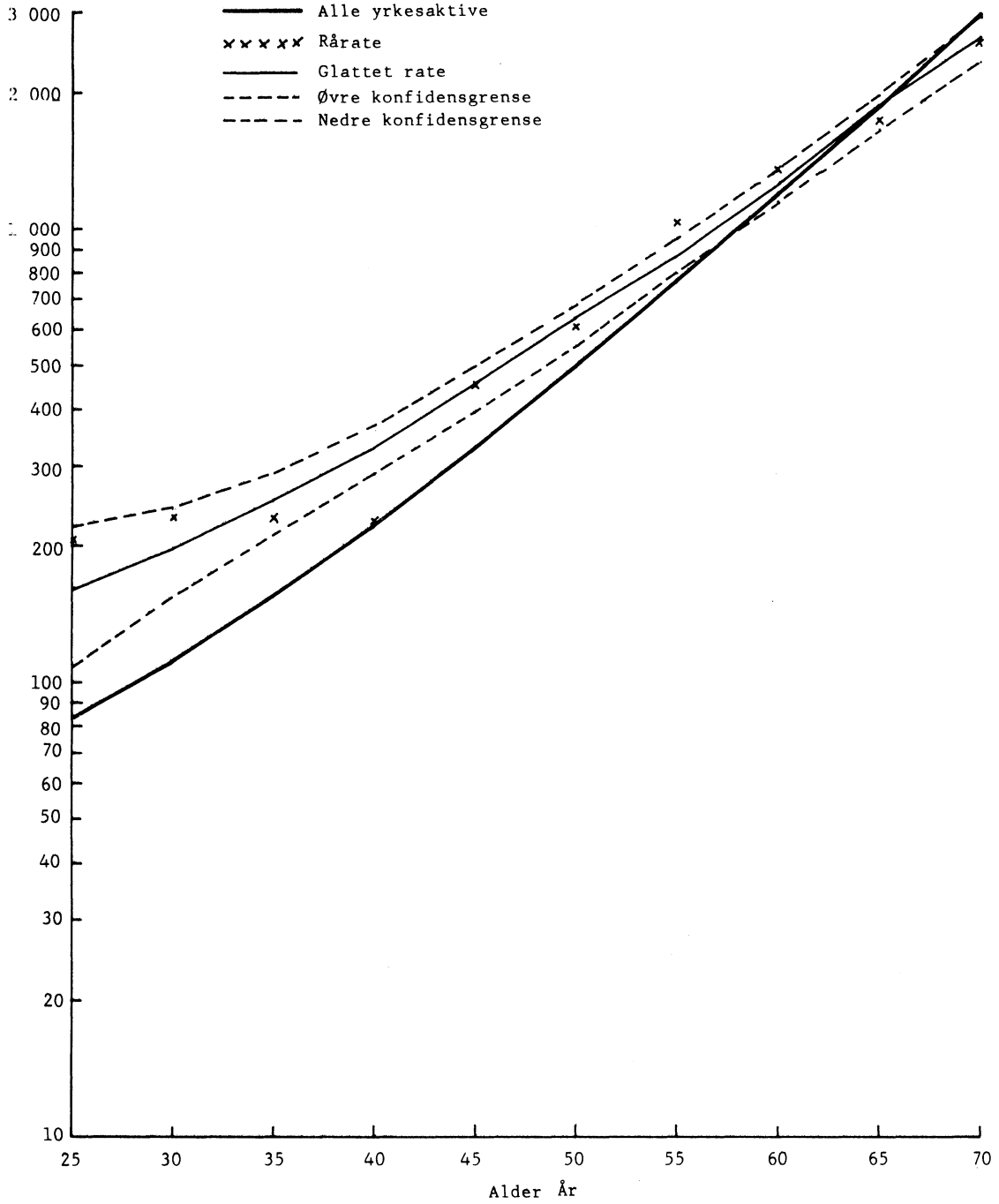

Menn. Yrkesklasse 11. Gårdsarbeidere mv.
Dødelighet

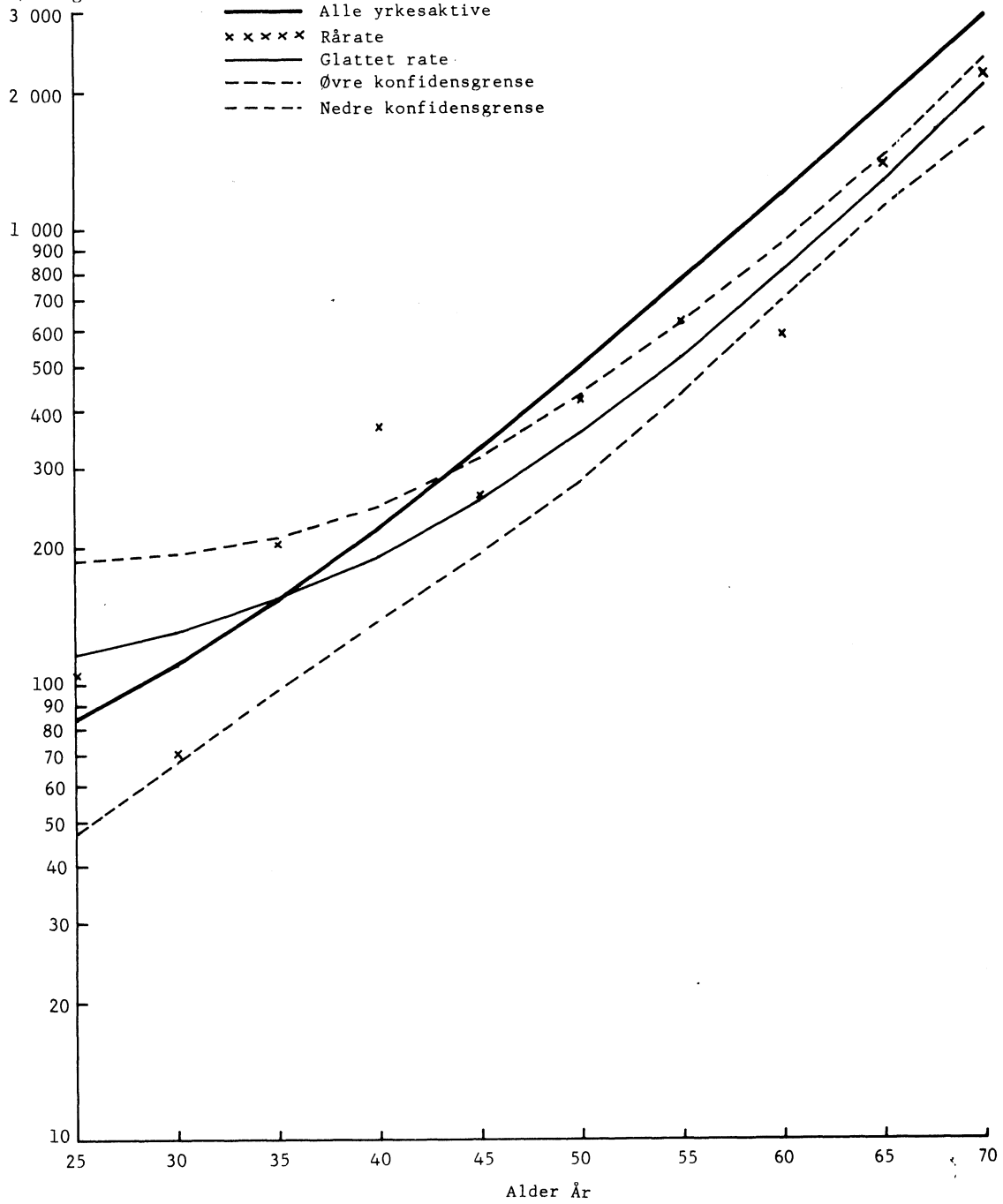
Menn. Yrkesklasse 12. Fiskere.

Dødelighet

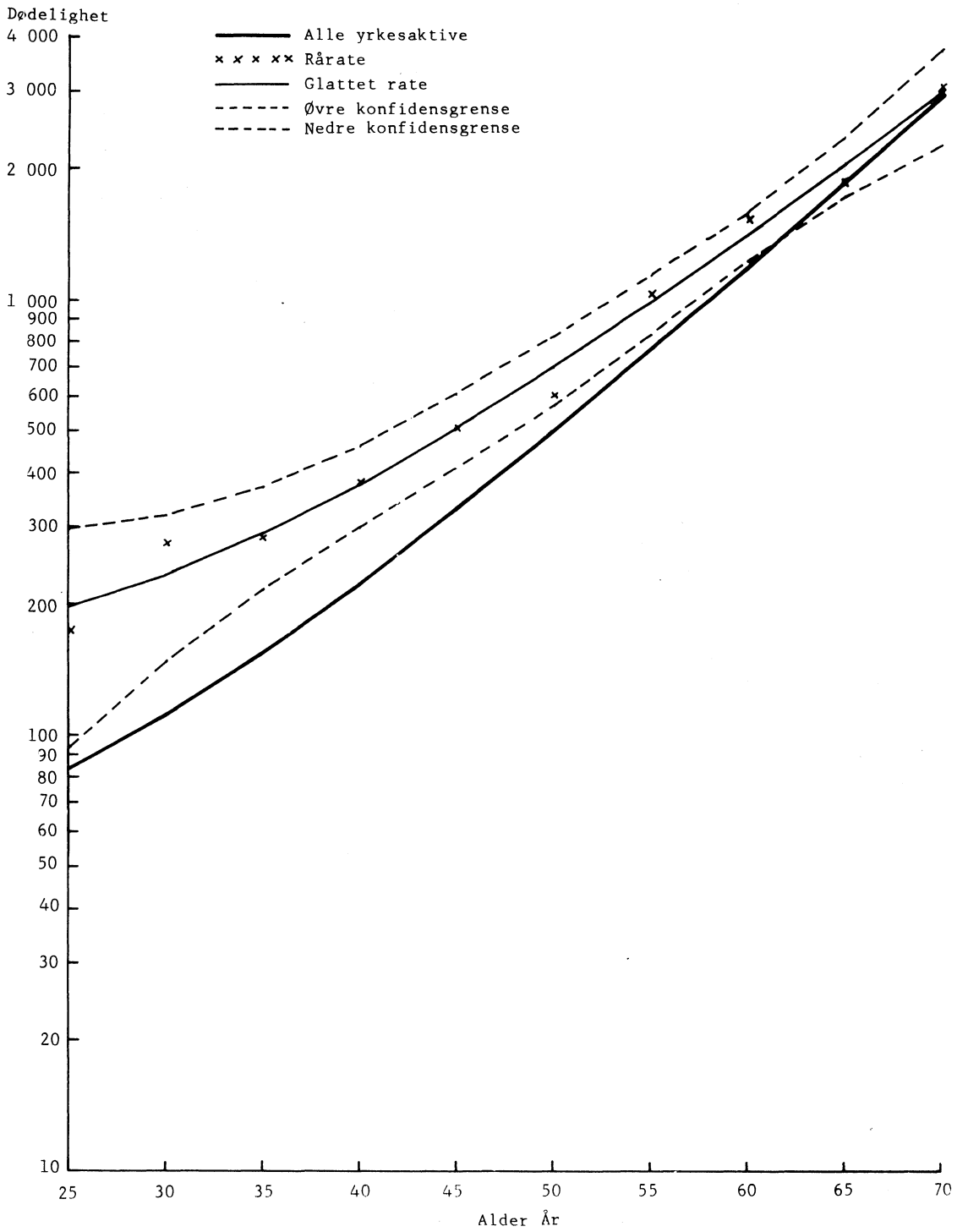

Menn. Yrkesklasse 13. Skogsarbeidere

Dødelighet

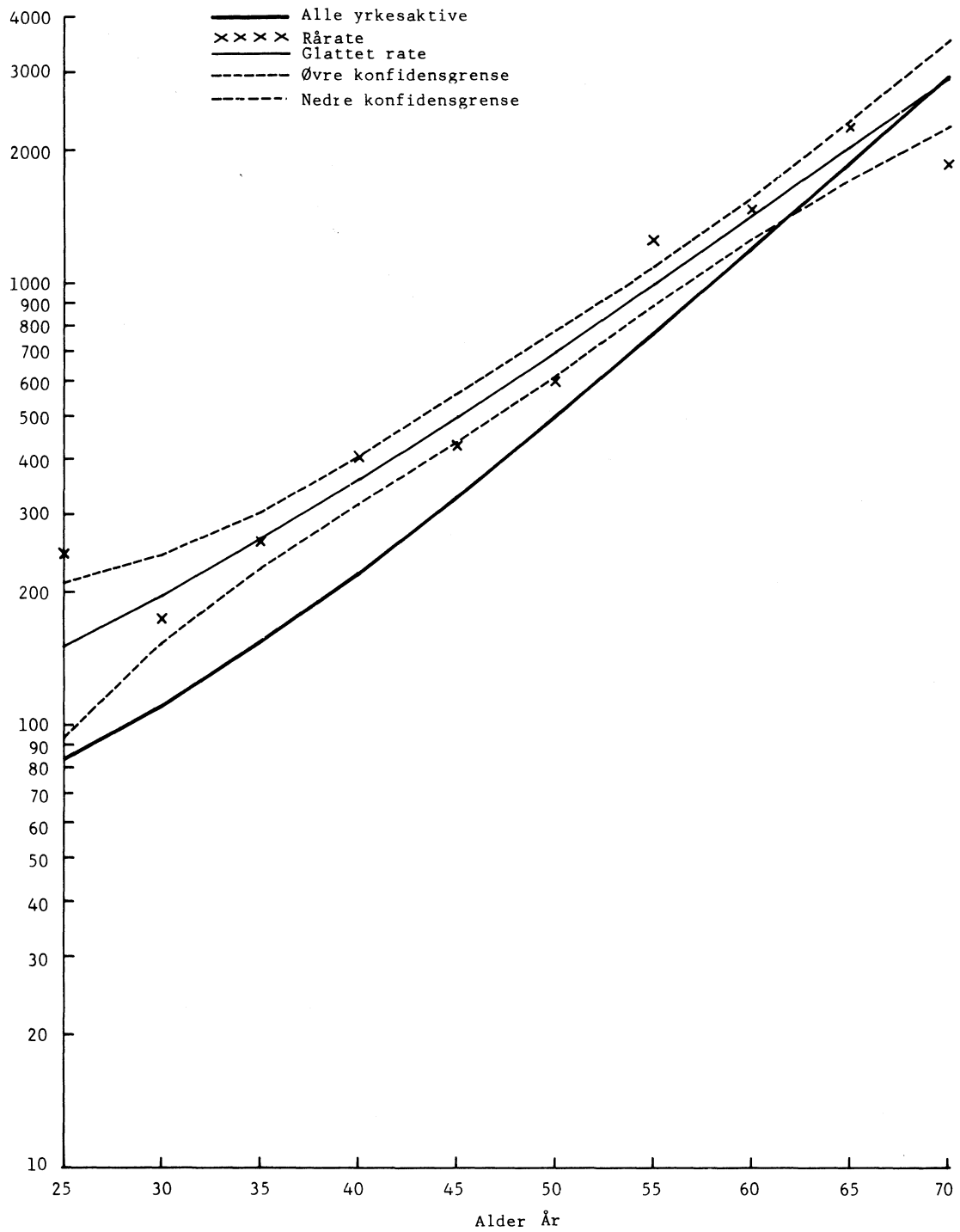

Menn. Yrkesklasse 14. Gruve- og sprengningsarbeidere

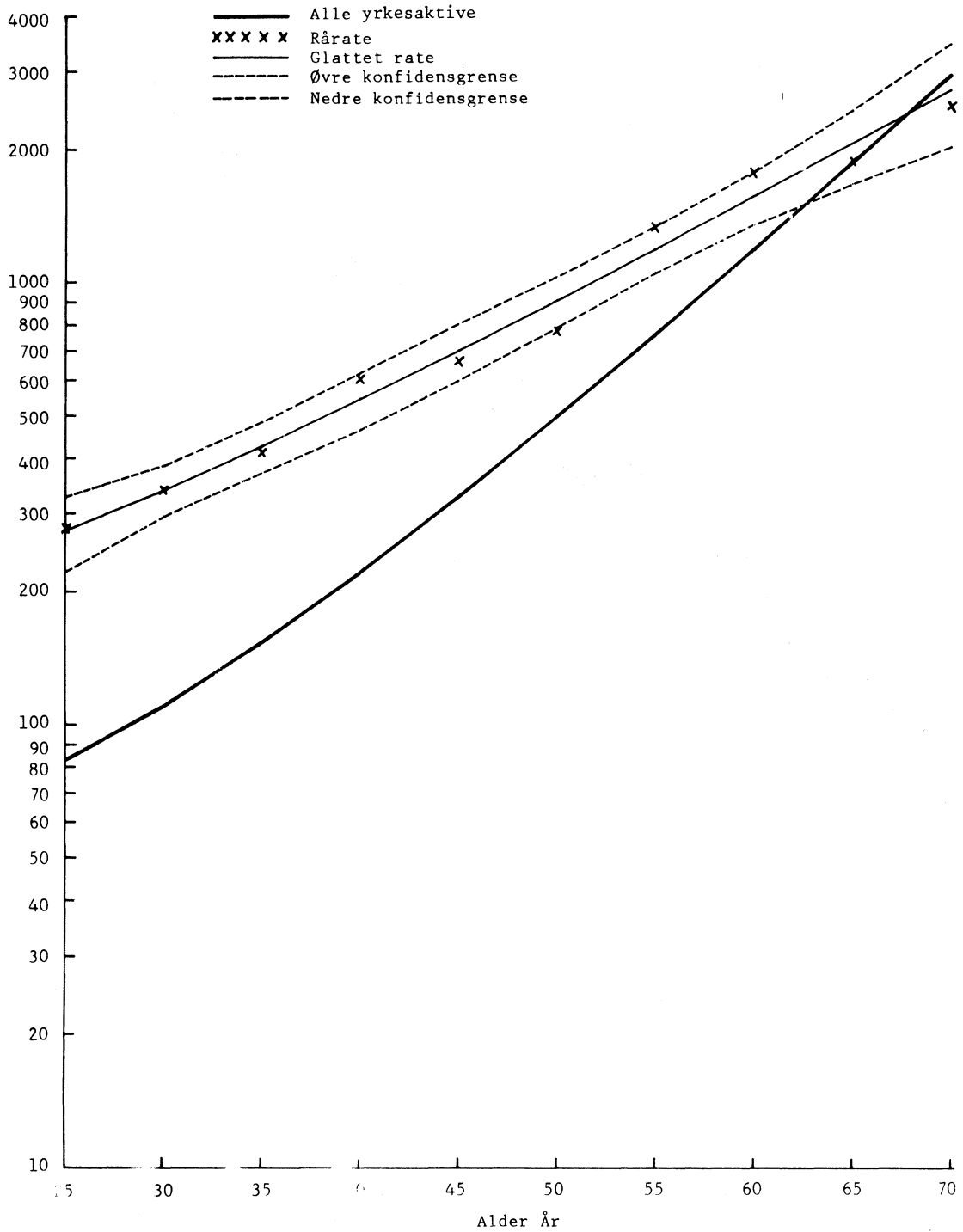
Menn. Yrkesklasse 15. Skipsbefal

Dødelighet

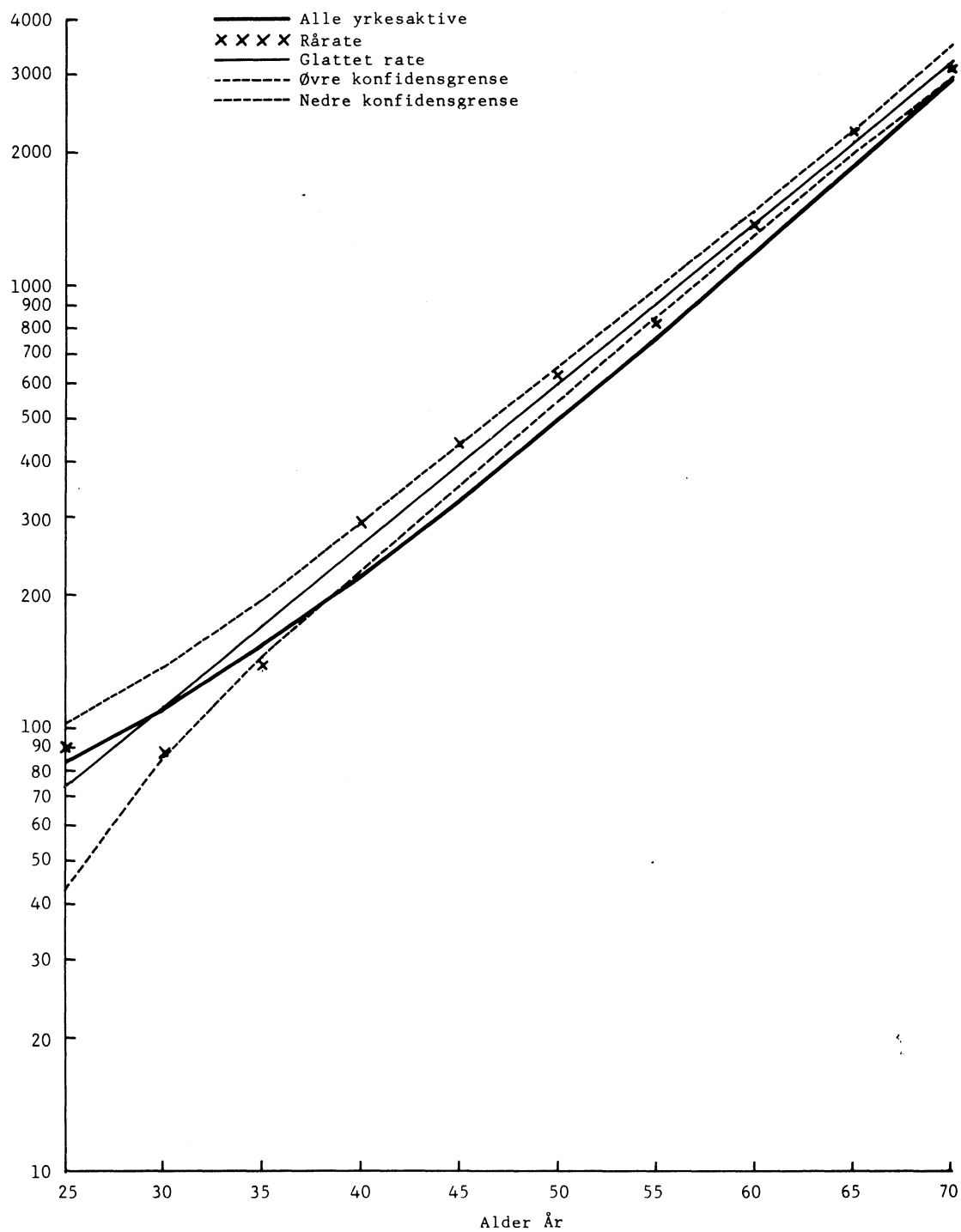
Menn. Yrkesklasse 16. Dekks- og maskinmannskap

Dødelighet

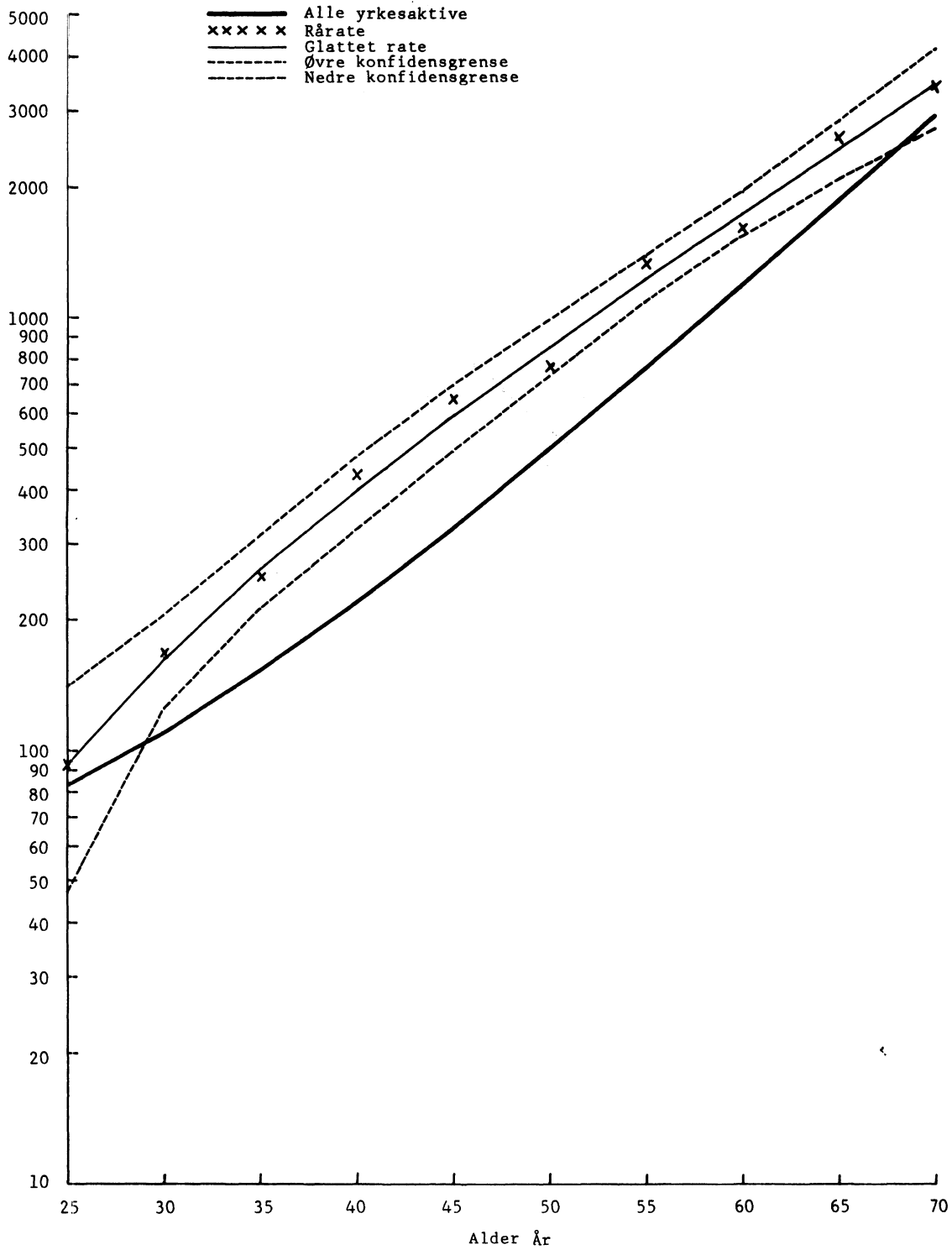
Menn. Yrkesklasse 31. Laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere mv.

Dødelighet

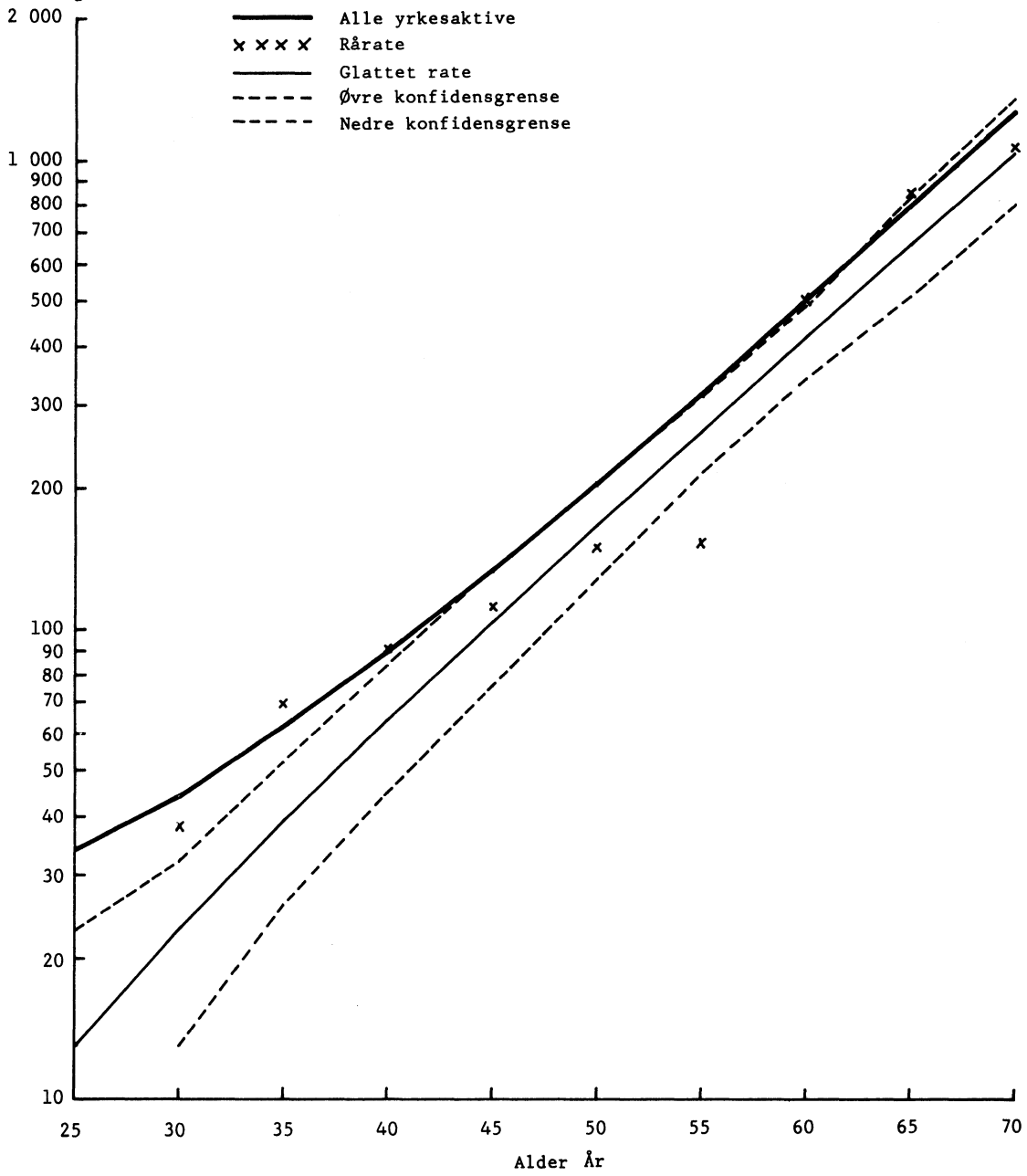
Menn. Yrkesklasse 34. Hotell- og restaurantarbeidere, servitører

Dødelighet

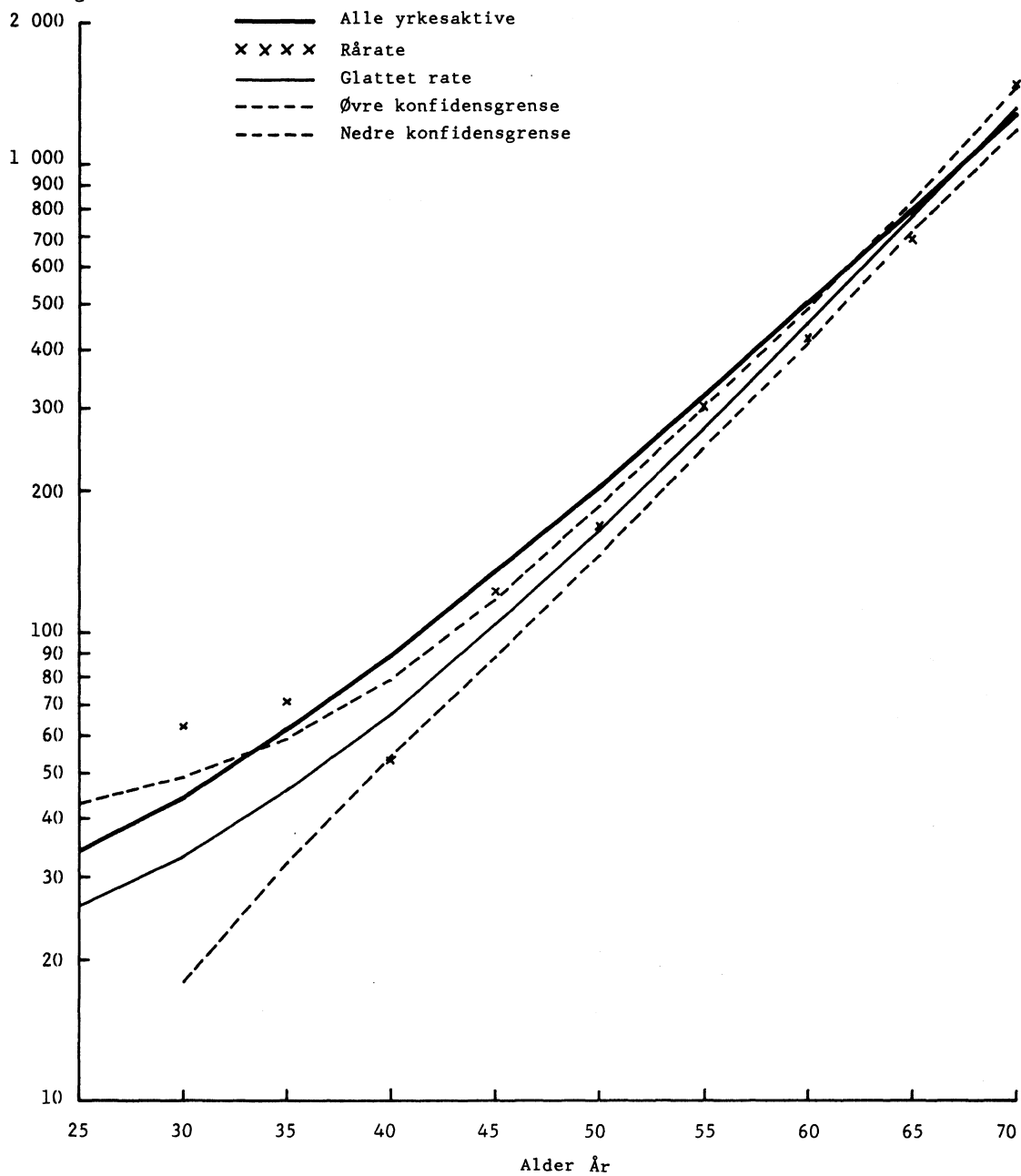

Kvinner. Yrkesklasse 53. Lærere og annet undervisningspersonell

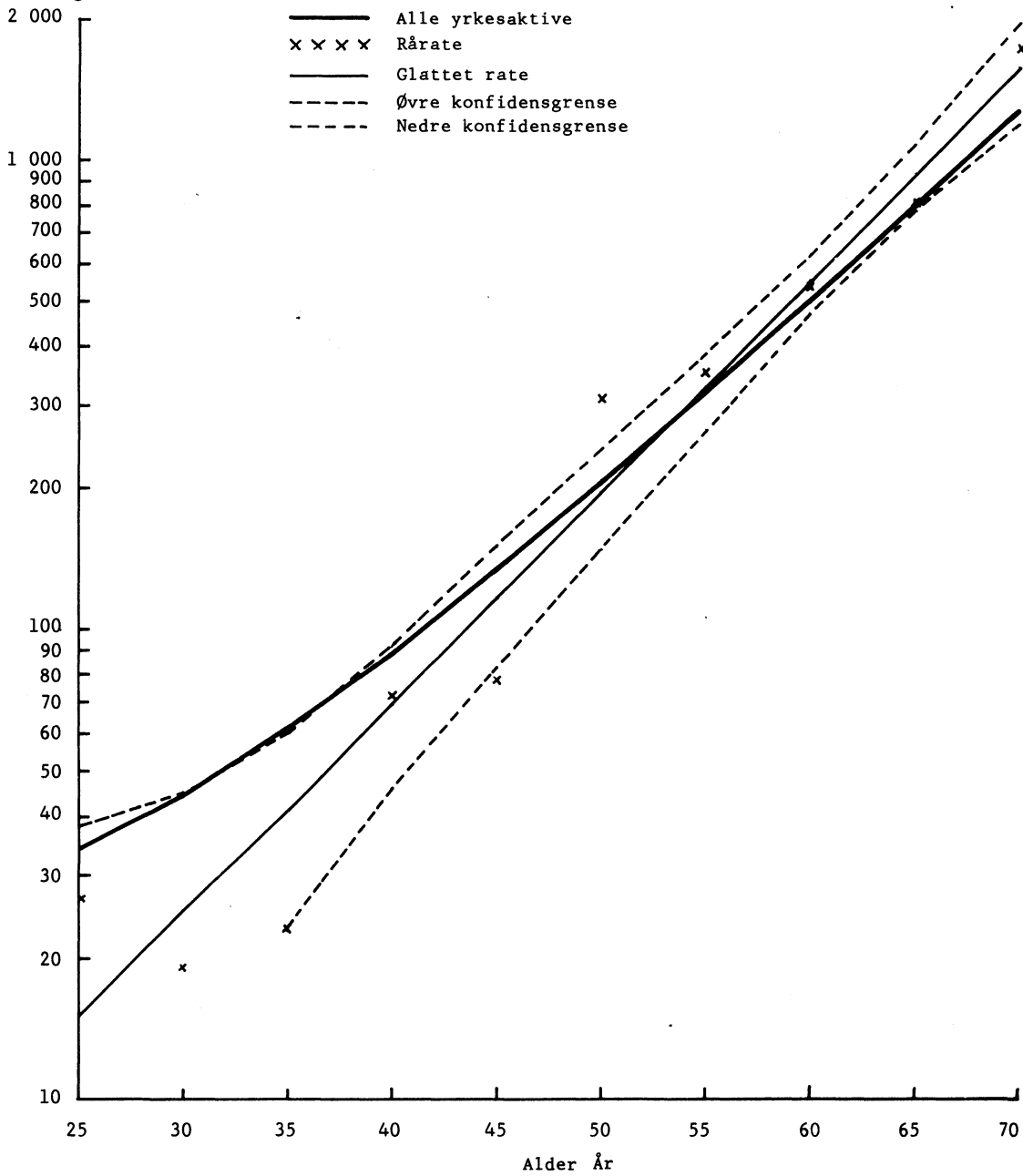
Dødelighet

Kvinner. Yrkesklasse 56. Gårdbrukere, gårdsarbeidere mv.
Dødelighet

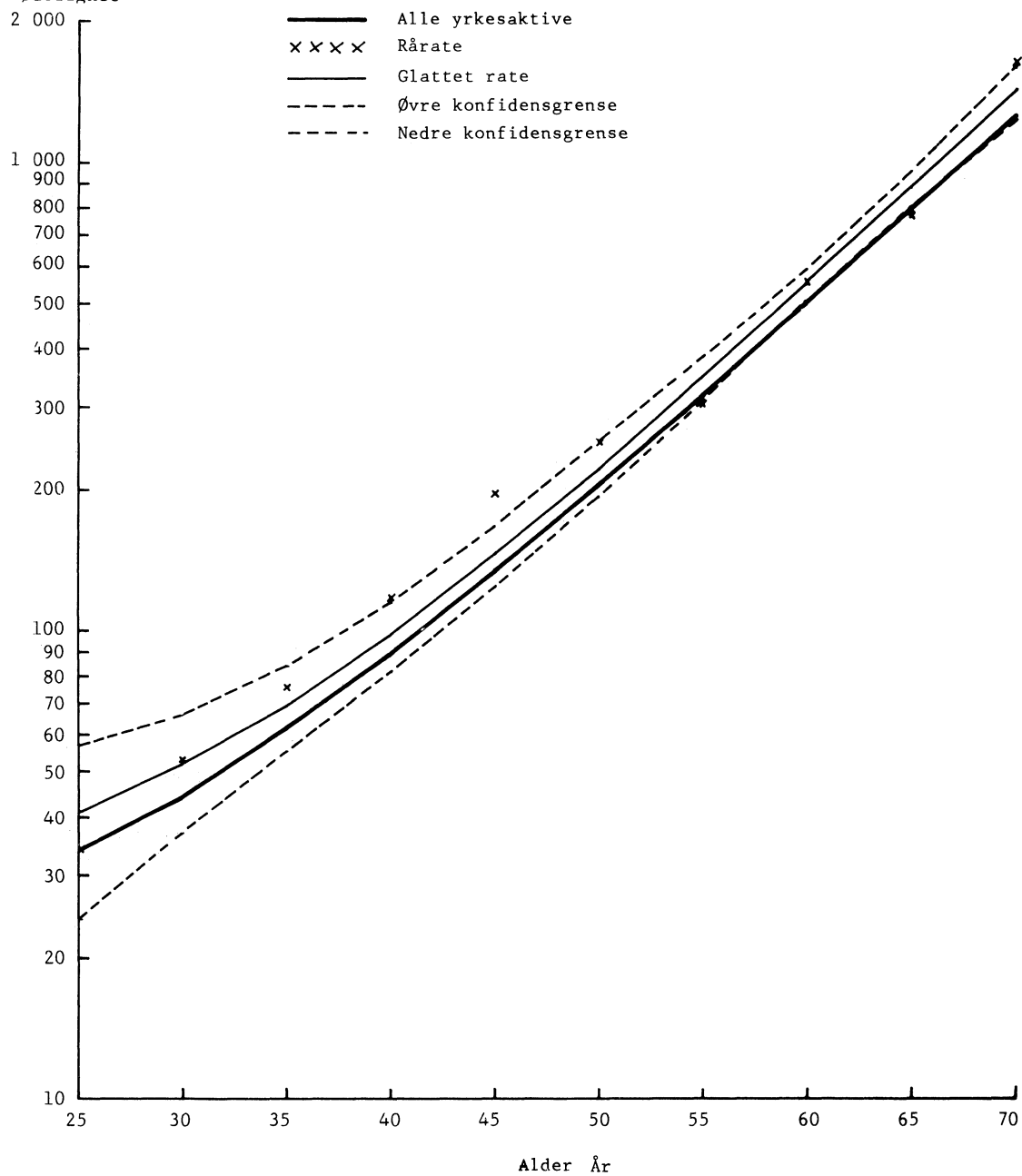

Kvinner. Yrkesklasse 59. Jern-, og elektro-og næringsmiddelarbeidere, grafiske arbeidere
Dødelighet

Kvinner. Yrkesklasse 62. Hotell- og restaurantarbeidere. Servitører

Dødelighet

TABELLER I VEDLEGG

TABLES IN ANNEX

Tabell 1. Personer 15 år og over pr. 1.11.1970, etter sosioøkonomisk gruppe og kjønn Persons 15 years and over per 1.11.1970, by socio-economic group and sex

Nr. No.	Sosioøkonomisk gruppe Socio-economic group ¹	Begge kjønn Both sexes		Menn Males		Kvinner Females	
		Alle aldre All ages	20-69 år years	Alle aldre All ages	20-69 år years	Alle aldre All ages	20-69 år years
	Alle All	2 925 187 ²	2 298 869 ⁴	1 439 272 ²	1 147 507 ⁴	1 485 915 ²	1 151 362 ⁴
	Alle yrkesaktive All economically active	1 582 915 ³	1 462 932 ⁵	1 084 324 ³	1 012 100 ⁵	498 591 ³	450 832 ⁵
111.	Ufaglærte arbeidere	488 811	446 103	392 044	360 567	96 767	85 536
112.	Faglærte arbeidere	160 703	148 461	151 734	140 680	8 969	7 781
121.	Funksjonærer, lavere nivå	250 486	218 677	58 147	51 877	192 339	166 800
131.	Funksjonærer, mellomnivå	340 122	328 562	233 797	227 488	106 325	101 074
132.	Funksjonærer, høyere nivå	58 172	57 155	48 662	47 770	9 510	9 385
211.	Jordbrukere/fiskere	173 500	157 576	112 728	100 076	60 772	57 500
212.	Andre selvstendige	111 061	106 345	87 169	83 602	23 892	22 743
	Alle yrkespassive All economically inactive ...	1 342 157	835 835	354 867	135 334	987 290	700 501
311.	Studenter/elever	247 113	62 932	131 753	37 356	116 878	25 576
321.	Pensjonister	520 938	216 465	206 154	85 767	314 784	130 698
331.	Hjemmearbeidende	542 378	535 365	1 699	1 456	540 679	533 909
411.	Andre yrkespassive	31 728	21 073	15 261	10 755	14 949	10 318

² Medregnet 81 menn og 34 kvinner med uoppgitt yrkesaktivitet. ³ Medregnet 43 yrkesaktive menn og 14 yrkesaktive kvinner med uoppgitt sosioøkonomisk gruppe. ⁴ Medregnet 73 menn og 29 kvinner med uoppgitt yrkesaktivitet. ⁵ Medregnet 40 menn og 13 kvinner med uoppgitt sosioøkonomisk gruppe.

¹ Text in English, see annex 2. ² Including 81 men and 34 women with unknown economic activity. ³ Including 43 economically active men and 14 economically active women with unknown socio-economic group.

⁴ Including 73 men and 29 women with unknown economic activity. ⁵ Including 40 economically active men and 13 economically active women with unknown socio-economic group.

Tabell 2. Døde menn og kvinner 1970 - 1980, i alder 20-69 år pr. 1.11.1970 i ulike sosioøkonomiske grupper, etter dødsårsaksgruppe Deaths of males and females 1970 - 1980, in age 20-69 years per 1.11.1970 in different socio-economic groups, by group of cause of death

Nr. No.	Sosioøkonomisk gruppe Socio-economic group ¹	Døde menn 1970 - 1980 Deaths of males 1970 - 1980					Døde kvinner 1970 - 1980 Deaths of females 1970 - 1980				
		Alle All deaths ²	Hjerte- og kar- sykdom og plutse- lig død (ICD 390- 458, 782.4, 795)	Kreft- syk- dom (ICD 140- 209)	Andre syk- dommer Other disea- ses	Vold- som og u- natur- lig død (ICD 800- 999)	Alle døds- fall ²	Hjerte- og kar- sykdom og plutse- lig død (ICD 390- 458, 782.4, 795)	Kreft- syk- dom (ICD 140- 209)	Andre syk- dom- mer	Vold- som og u- natur- lig død (ICD 800- 999)
	Alle All	115042 ^{3,4}	61886	26805	16794	9474	66168 ^{3,4}	29644	22403	11240	2845
	Alle yrkesaktive All economically active	79614 ⁴	42436	20284	9293	7539	15886 ⁴	5940	7040	1992	906
111.	Ufaglærte arbeidere	29811	15414	7567	3476	3330	3696	1463	1601	437	194
112.	Faglærte arbeidere	9968	5330	2622	1111	899	305	110	143	35	17
121.	Funksjonærer, lavere nivå	3538	1843	887	504	301	5219	1851	2364	672	329
131.	Funksjonærer, mellomnivå	13276	7086	3449	1509	1222	2332	759	1103	287	179
132.	Funksjonærer, høyere nivå	3081	1671	831	351	226	288	88	133	37	30
211.	Jordbrukere/fiskere	10866	6055	2598	1252	953	2752	1143	1142	364	103
212.	Andre selvstendige	9071	5037	2330	1089	607	1293	525	554	160	54
	Alle yrkespassive All economically inactive	35401	19447	6520	7498	1935	50279	23703	15361	9212	1939
311.	Studenter/elever	374	76	71	71	155	188	34	57	40	57
321.	Pensjonister	32462	18006	5934	6976	1528	25187	13089	5813	5443	822
331.	Hjemmearbeidende	313	159	65	61	28	24066	10232	9203	3602	1022
411.	Andre yrkespassive	2252	1204	448	390	208	838	348	288	163	38

² Medregnet 83 døde menn og 36 døde kvinner med uoppgitt dødsårsak. ³ Medregnet 27 døde menn og 3 døde kvinner med uoppgitt yrkesaktivitet. ⁴ Medregnet 3 yrkesaktive døde menn og 1 yrkesaktiv død kvinne med uoppgitt sosioøkonomisk gruppe.

¹ Text in English, see annex 2. ² Including 83 deaths by males and 36 deaths by females with unknown cause of death. ³ Including 27 deaths by males and 3 deaths by females with unknown economic activity.

⁴ Including 3 deaths by economically active males and 1 death by economically active females.

Tabell 3. Yrkesaktive menn og kvinner og antall døde 1970 - 1980, etter yrkesklasse 1970 Males and females economically active and the number of deaths 1970 - 1980, by occupational class 1970

Nr. Yrkesklasse No. Occupational class ¹	Personer etter alder pr. 1.11.1970 Persons by age per 1.11.1970		Døde personer 1970-1980, 20-69 år pr. 1.11.1970 Deaths of persons 1970-1980, 20-69 years of age per 1.11.1970
	15 år og over years and over	20 - 69 år years	
MENN MALES			
Alle yrkesaktive All economically active	1 084 324 ²	1 012 100	79 614
1. Ingeniører, andre i teknisk og vitenskapelig arbeid	46 199	45 324	1 807
2. Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv. .	11 099	10 608	782
3. Lærere, annet undervisningspersonell	30 113	29 906	1 410
4. Prester, jurister og andre i humanistisk arbeid	14 617	14 185	1 117
5. Kunstnere, journalister, reklamefolk	8 455	8 184	512
6. Ledere innen offentlig administrasjon, bedrifter mv.	48 430	47 215	4 349
7. Kontorister, kasserere og bokholdere	54 146	51 721	3 782
8. Grossister, detaljister, forsikringsselgere, handelsreisende mv.	28 109	26 841	2 962
9. Butikkekspeditorer, salgsfunksjonærer, butikk- sjefer mv.	41 880	38 385	2 353
10. Gårdbrukere	86 972	80 322	8 791
11. Gårdsarbeidere	26 438	19 428	1 650
12. Fiskere	26 125	23 888	2 267
13. Skogsarbeidere	9 876	9 355	857
14. Gruve- og sprengningsarbeidere	7 438	7 202	657
15. Skipsbefal	19 641	19 543	1 287
16. Dekks- og maskinmannskap	21 902	16 928	989
17. Jernbanefunksjonærer, personell i lufttrafikk og trafikkledere (alle typer)	16 332	16 088	1 319
18. Sjåførere (veitrafikk, sporvogn og t-bane)	57 471	54 871	3 900
19. Post- og telefunksjonærer, postbud mv.	12 225	10 827	923
20. Tekstilarbeidere, møbeltapetserere og skotøy- arbeidere	10 738	9 909	1 092
21. Smelteverks- og støperiarbeidere	16 014	15 176	1 402
22. Jern- og metallarbeidere	109 591	101 604	6 626
23. Elektroarbeidere	37 773	35 134	1 996
24. Snekkere og sagbruksarbeidere	79 645	74 760	6 036
25. Bygningsmalere og tapetserere	12 272	11 578	1 075
26. Murere, stein-, jord- og sementarbeidere, andre anleggsarbeidere	38 728	36 964	3 790
27. Grafiske arbeidere	10 474	9 511	692
28. Kjemiske prosessarbeidere, papirarbeidere mv.	17 762	16 803	1 779
29. Næringsmiddelarbeidere (og tobakksarbeidere)	22 092	19 876	1 850
30. Betong-, gummi- og plastvarearbeidere	16 238	14 977	1 290
31. Laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere mv.	37 230	33 276	3 605
32. Maskinister (faste anlegg), anleggsmaskinkjørere mv.	25 591	24 188	1 474
33. Brann-, politi- og tolltjenestemenn	11 507	11 346	1 077
34. Hotell- og restaurantarbeidere, servitører	13 171	11 467	807
35. Vaktmestere, rengjøringspersonell	11 010	10 638	1 479
36. Annet sivilt arbeid	13 259	12 323	1 193
37. Militært arbeid	33 759	31 749	637

² Medregnet 2 menn og 7 kvinner med uoppgitt yrkesklasse.

¹ Text in English, see annex 3. ² Including 2 men and 7 women with unknown occupational class.

Tabell 3 (forts.). Yrkesaktive menn og kvinner og antall døde 1970 - 1980, etter yrkesklasse 1970
 Males and females economically active and the number of deaths 1970 - 1980, by
 occupational class 1970

Nr. Yrkesklasse ¹	Personer etter alder pr. 1.11.1970		Døde personer 1970 - 1980, 20-69 år pr. 1.11.1970
	15 år og over	20 - 69 år	
KVINNER FEMALE			
Alle yrkesaktive	498 591 ²	450 832 ³	15 886
1. Teknikere, personer i humanistisk og vitenskapelig arbeid, kunstnere	12 320	11 780	314
2. Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv. .	46 137	43 375	977
3. Lærere, annet undervisningspersonell	24 247	24 007	424
4. Kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen off. administrasjon/bedrifter	103 365	95 073	2 377
5. Butikkekspeditører, detaljister mv.	70 289	60 360	2 320
6. Selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøkttere mv.	63 541	60 035	2 883
7. Post og telefunksjonærer, bud mv.	15 861	14 458	362
8. Tekstilarbeidere, syere, skotøyarbeidere mv.	23 121	19 198	706
9. Jern-, elektro- og næringsmiddelarbeidere, grafiske arbeidere	16 300	14 143	556
10. Kjemiske prosessarbeidere, andre tilvirkningsarbeidere, vaskeriarbeidere	15 502	13 419	489
11. Sjøførere, pakkere, lagerarbeidere	11 591	9 955	440
12. Hotell- og restaurantarbeidere, servitører mv.	50 811	42 952	2 046
13. Rengjøringspersonell	41 920	38 876	1 874
14. Annet arbeid	3 579	3 197	118

² Medregnet 2 menn og 7 kvinner med uoppgitt yrkesklasse. ³ Medregnet 4 kvinner med uoppgitt yrkesklasse.

¹ Text in English, see annex 3. ² Including 2 men and 7 women with unknown occupational class.

³ Including 4 women with unknown occupational class.

Tabell 4. Menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970 i sosioøkonomiske grupper, etter ekteskapelig status
Males and females 20-69 years of age per 1.11.1970 in socio-economic groups, by marital status

Nr. Sosioøkonomisk gruppe No. Socio-economic group ¹	Menn Males				Kvinner Females			
	I alt Total	Ugift Unmarried	Gift Married	Før gift Pre-viously married	I alt Total	Ugift Unmarried	Gift Married	Før gift Pre-viously married
Alle ² All ²	1 147 507	267 580	835 278	44 649	1 151 362	179 974	858 216	113 142
Alle yrkesaktive ² All economically active ²	1 012 100	208 561	770 415	33 124	450 832	122 199	283 667	44 966
111. Ufaglærte arbeidere .	360 567	83 536	262 923	14 108	85 536	19 264	55 121	11 151
112. Faglærte arbeidere ..	140 680	25 998	110 216	4 466	7 781	2 126	4 632	1 023
121. Funksjonærer, lavere nivå	51 877	14 773	35 285	1 819	166 800	54 574	93 623	18 603
131. Funksjonærer, mellom-nivå	227 488	47 589	173 927	5 972	101 074	35 616	57 594	7 864
132. Funksjonærer, høyere nivå	47 770	4 295	42 391	1 084	9 385	2 959	5 676	750
211. Jordbrukere/fiskere .	100 076	24 048	73 594	2 434	57 500	5 013	49 669	2 318
212. Andre selvstendige ..	83 602	8 306	72 061	3 235	22 743	2 640	17 348	2 755
Alle yrkespassive All economically inactive	135 334	58 980	64 834	11 520	700 501	57 775	574 550	68 176
311. Studenter/elever	37 356	28 327	8 763	266	25 576	16 743	8 199	634
321. Pensjonister	85 767	25 271	50 383	10 113	130 698	32 011	37 365	61 322
331. Hjemmearbeidende	1 456	510	830	116	533 909	5 955	522 748	5 206
411. Andre yrkespassive ..	10 755	4 872	4 858	1 025	10 318	3 066	6 238	1 014

² Se notene 2-5, tabell 1.

¹ Text in English, see annex 2. ² See notes 2-5, table 1.

Tabell 5. Menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970 i sosioøkonomiske grupper. Landsdel Males and females
 20-69 years of age per 1.11.1970 in socio-economic groups. Region

Nr. Sosioøkonomisk gruppe No. Socio-economic group ¹	Landsdel Region						
	Hele landet The whole country	Oslo/Akershus	Østlandet Rest of Østlandet	Agder/Rogaland	Vestlandet	Trøndelag	Nord-Norge
MENN MALES							
Alle ² All ²	1 147 507	245 115	332 077	135 321	198 718	103 167	133 109
Alle yrkesaktive ² All economically active ²	1 012 100	218 046	292 826	119 281	175 607	90 833	115 507
111. Ufaglærte arbeidere	360 567	56 321	121 538	42 686	65 560	31 363	43 099
112. Faglærte arbeidere	140 680	36 074	41 144	17 667	22 723	11 292	11 780
121. Funksjonærer, lavere nivå ..	51 877	15 413	12 721	5 327	8 624	4 521	5 271
131. Funksjonærer, mellomnivå ...	227 488	71 527	52 429	25 673	36 391	17 816	23 652
132. Funksjonærer, høyere nivå ..	47 770	17 915	10 356	4 483	6 898	4 480	3 638
211. Jordbrukere/fiskere	100 076	3 860	28 860	12 775	20 772	14 838	18 971
212. Andre selvstendige	83 602	16 922	25 772	10 657	14 632	6 523	9 096
Alle yrkespassive All economically inactive	135 334	27 039	39 212	16 039	23 110	12 334	17 600
311. Studenter/elever	37 356	9 438	8 217	4 188	7 249	3 955	4 309
321. Pensjonister	85 767	15 302	27 027	10 354	14 197	7 422	11 465
331. Hjemmearbeidende	1 456	334	386	175	212	88	261
411. Andre yrkespassive	10 755	1 965	3 582	1 322	1 452	869	1 565
KVINNER FEMALES							
Alle ² All ²	1 151 362	266 231	328 078	134 604	197 742	101 642	123 065
Alle yrkesaktive ²	450 832	127 975	115 504	46 750	78 880	38 585	43 138
111. Ufaglærte arbeidere	85 536	21 076	24 518	9 162	16 557	6 554	7 669
112. Faglærte arbeidere	7 781	2 795	2 112	897	931	484	562
121. Funksjonærer, lavere nivå ..	166 800	53 578	42 687	17 087	25 381	13 981	14 086
131. Funksjonærer, mellomnivå ...	101 074	39 513	20 771	9 386	15 167	7 560	8 677
132. Funksjonærer, høyere nivå ..	9 385	4 254	1 771	743	1 212	737	668
211. Jordbrukere/fiskere	57 500	1 692	16 563	6 788	15 698	7 578	9 181
212. Andre selvstendige	22 743	5 060	7 080	2 685	3 933	1 691	2 294
Alle yrkespassive	700 501	138 239	212 567	87 852	118 861	63 057	79 925
311. Studenter/elever	25 575	8 090	5 852	2 560	4 470	2 289	2 315
321. Pensjonister	130 698	27 426	37 067	15 355	22 472	11 669	16 709
331. Hjemmearbeidende	533 909	100 406	166 684	68 652	90 237	48 255	59 675
411. Andre yrkespassive	10 318	2 317	2 964	1 285	1 682	844	1 226

² Se notene 2-5, tabell 1.¹ Text in English, see annex 2. ² See notes 2-5, table 1.

Tabell 6. Tallet på døde og dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970, etter sosioøkonomisk gruppe. Hovedgrupper av dødsårsaker. Alle yrkesaktive = 100

Nr.	Kjønn Sosioøkonomisk gruppe	Alle dødsårsaker		Alle dødsfall av sykdom		Infeksiøse sykdommer (ICD nr. 000-136)		Kreft (ICD nr. 140-209)		Hjerte- og karsykdom og plutselig død (ICD nr. 390-458, 782, 782.4 og 795)		Hjerteinfarkt mv. (ICD nr. 410-414)	
		Antall døde Number of deaths	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
MENN													
	Alle ²	115 042	119	105 485	119	775	166	26 805	108	61 886	119	39 561	116
	Alle yrkesaktive ² ...	79 614	100	72 013	100	384	100	20 284	100	42 436	100	27 993	100
111.	Ufaglærte arbeidere .	29 811	106	26 457	104	121	89	7 567	105	15 414	102	10 233	103
112.	Faglærte arbeidere ..	9 968	107	9 063	109	49	108	2 622	111	5 330	109	3 587	111
121.	Funksjonærer, lavere nivå	3 538	114	3 234	118	25	164	887	114	1 843	116	1 211	116
131.	Funksjonærer, mellomnivå	13 276	98	12 044	101	71	107	3 449	102	7 086	102	4 773	104
132.	Funksjonærer, høyere nivå	3 081	80	2 853	82	22	119	831	85	1 671	82	1 086	81
211.	Jordbrukere/fiskere .	10 866	84	9 905	82	48	78	2 598	77	6 055	84	3 758	80
212.	Andre selvstendige ..	9 071	106	8 456	107	48	117	2 330	105	5 037	108	3 345	108
	Alle yrkespassive ...	35 401	205	33 461	206	391	477	6 518	146	19 445	200	11 566	191
311.	Studenter/elever	374	89	218	123	6	:	71	112	76	118	51	163
321.	Pensjonister	32 462	213	30 916	212	373	518	5 934	149	18 006	206	10 708	196
331.	Hjemmearbeidende	313	159	285	154	2	:	65	127	159	143	85	119
411.	Andre yrkespassive ..	2 252	163	2 042	157	10	153	448	125	1 204	155	722	146
KVINNER													
	Alle ²	66 168	132	63 287	133	625	170	22 403	109	29 644	144	13 760	140
	Alle yrkesaktive ² ...	15 886	100	14 972	100	113	100	7 040	100	5 940	100	2 831	100
111.	Ufaglærte arbeidere .	3 696	105	3 501	105	17	68	1 601	102	1 463	110	735	115
112.	Faglærte arbeidere ..	305	106	288	106	6		143	111	110	102	52	101
121.	Funksjonærer, lavere nivå	5 219	102	4 887	102	29	80	2 364	104	1 851	99	920	104
131.	Funksjonærer, mellomnivå	2 332	93	2 149	93	20	113	1 103	99	759	87	347	85
132.	Funksjonærer, høyere nivå	288	98	258	94	1		133	102	88	83	34	68
211.	Jordbrukere/fiskere .	2 752	91	2 649	92	28	130	1 142	87	1 143	95	495	85
212.	Andre selvstendige ..	1 293	112	1 239	113	12	146	554	112	525	114	248	111
	Alle yrkespassive ...	50 279	146	48 312	148	512	201	15 361	113	23 703	162	10 929	156
311.	Studenter/elever	188	117	131	102	4		57	87	34	96	14	119
321.	Pensjonister	25 187	186	24 345	186	290	274	5 813	127	13 089	197	5 824	182
331.	Hjemmearbeidende	24 066	119	23 037	121	210	146	9 203	106	10 232	132	4 935	134
411.	Andre yrkespassive ..	838	164	799	164	8		288	143	348	159	156	148

² Se notene 2-4, tabell 2.

Number of deaths and mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females 20-69 years of age per 1.11.1970, by socio-economic group. Main groups of causes of death. All economically active = 100

Karlesjerner i sentralnervesystemet (ICD nr. 430-438)		Plutselig død (ICD nr. 482.4,795)		Sykdommer i åndedrettsorganene (ICD nr. 460-519)		Sykdommer i fordøyelsesorganene (ICD nr. 520-577)		Voldsom og unaturlig død (ICD nr.800-999)		No.	Sex Socio-economic group ¹
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR		
MALES											
9 310	129	5 154	112	5 912	166	2 878	130	9 474	111		A11 ²
5 622	100	3 827	100.	2 790	100	1 845	100	7 539	100		All economically active ²
1 988	101	1 524	112	1 098	113	657	100	3 330	124	111.	
654	104	460	102	346	111	211	96	899	87	112.	
258	121	140	96	142	135	117	162	301	80	121.	
887	100	577	88	425	97	322	99	1 222	74	131.	
209	76	143	77	86	63	70	78	226	64	132.	
971	94	555	90	385	75	197	69	953	119	211.	
655	105	428	103	308	99	271	138	607	95	212.	
3 687	231	1 326	168	3 122	404	1 031	284	1 919	196		All economically inactive
11	81	2	:	3	:	13	153	155	64	311.	
3 432	238	1 201	170	2 971	425	938	293	1 528	237	321.	
36	218	13	140	22	271	12	279	28	253	331.	
208	171	110	171	126	212	68	228	208	258	411.	
FEMALES											
8 394	149	1 613	129	3 416	192	1 855	147	2 845	112		A11 ²
1 633	100	375	100	504	100	398	100	906	100		All economically active ²
376	104	105	126	122	109	105	119	194	106	111.	
25	85	5		11	121*	6		17	107	112.	
484	94	114	96	168	106	136	106	329	104	121.	
214	87	5		55	73	56	89	179	100	131.	
25	85	45	79	9		5		30	164	132.	
353	109	64	87	97	95	55	73	103	74	211.	
156	125	37	131	42	107	35	121	54	100	212.	
6 761	169	1 238	141	2 912	228	1 457	168	1 939	118		All economically inactive
12	89	2		2		9		57	182	311.	
3 847	214	636	170	1 887	321	753	218	822	181	321.	
2 802	131	573	118	973	146	669	132	1 022	90	331.	
100	168	27	207	50	263	26	202	38	160	411.	

¹ Text in English, see annex 2. ² See notes 2-4, table 2.

Tabell 7. Tallet på døde, dødelighet (SMR) og tapte leveår for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Periodene 1970 - 1975, 1975 - 1980 og 1970 - 1980. Yrkesklasse Number of deaths, mortality (SMR) and years of living lost for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Periods 1970 - 1975, 1975 - 1980 and 1970 - 1980. Occupational class

Nr. No.	Kjønn Yrkesklasse Sex Occupational class ¹	Personer 20-69 år pr. 1.11.1970 Persons 20-69 years of age per 1.11.1970									Tapte leveår 22,5-72,5 år Years of living lost 22.5-72.5 years			
		Personer Persons 1.11.1970	Døde Deaths		SMR			1970- 1975	1975- 1980	1970- 1980				
			1970- 1975	1975- 1980	1970- 1975	1975- 1980	1970- 1980							
MENN MALES														
	Alle yrkesaktive All economically active	1 012 100	31 243	39 211	79 614	100	100	100	4,08	4,28	4,19			
01	Ingeniører, andre i teknisk og viten- skapelig arbeid	45 324	738	933	1 807	81	74	78	3,23	3,31	3,17			
011	- Kjemikere, fysikere og biologer	6 623	146	163	340	90	76	82	3,38	2,91	3,17			
02	Leger, sykepleiere, tannleger, fysiotera- peuter mv.	10 608	317	343	782	93	87	91	3,57	3,99	3,58			
021	- Leger og tannleger .	6 432	209	204	500	92	81	87	3,43	2,95	3,26			
03	Lærere og andre i peda- gogisk arbeid	29 906	541	654	1 410	74	73	75	2,83	2,87	2,87			
031	- Lærere	13 222	218	219	517	80	69	75	3,10	2,75	2,92			
04	Prester, jurister og andre i humanistisk arbeid	14 184	437	516	1 117	92	92	92	3,54	3,51	3,59			
05	Kunstnere, journalister og reklamefolk	8 184	215	235	512	108	97	103	4,17	4,15	4,04			
06	Ledere innen offentlig administrasjon, be- driftsledere mv.	47 215	1 757	2 056	4 349	100	92	97	3,54	3,62	3,56			
061	- Bedriftsledere	30 450	1 197	1 379	2 912	105	95	100	3,79	3,87	3,73			
07	Kontorister, kasserere og bokholdere	51 721	1 559	1 725	3 782	107	97	103	3,99	3,73	3,91			
071	- Alminnelig kontor- arbeid	1 619	14	26	44	84*	118	111	3,66*	5,11	4,57			
072	- Bank- og forsik- ringsfunksjonærer ...	15 364	465	487	1 097	107	91	100	4,04	3,59	3,79			
073	- Øvrig kontorarbeid ..	22 365	716	787	1 720	115	105	110	4,22	4,03	4,20			
08	Grossister, detaljister, forsikringsselgere, handelsreisende mv. ...	26 841	1 224	1 344	2 962	115	106	109	4,08	4,11	4,10			
081	- Forsikringsselgere, handelsreisende mv. .	10 223	352	405	851	117	108	112	4,03	4,26	4,14			
09	Butikkekspeditører, salgsfunksjonærer, butikksjefer mv.	38 385	941	1 170	2 353	104	100	103	4,07	4,10	4,11			
091	- Butikkekspeditører ..	18 450	459	540	1 112	116	108	112	4,52	4,38	4,45			
10	Gårdbrukere	80 322	3 348	3 641	8 791	79	78	80	3,18	3,65	3,35			
11	Gårdsarbeidere mv.	19 428	613	714	1 650	87	96	91	4,14	4,43	4,27			
111	- Gårdsarbeidere	14 356	463	505	1 229	87	95	91	4,35	4,42	4,35			
12	Fiskere	23 888	887	1 170	2 267	111	115	111	5,10	5,37	5,27			
13	Skogsarbeidere	9 355	305	402	857	73	81	80	3,56	4,42	3,97			
14	Gruve- og sprengnings- arbeidere	7 202	287	325	657	126	105	113	5,70	5,13	5,45			
15	Skipsbefal	19 543	544	716	1 287	139	126	130	5,65	5,23	5,73			
16	Dekks- og maskinmann- skap	16 928	467	540	989	186	149	161	7,08	6,37	6,70			
17	Personell i luft- trafikk, jernbane og trafikkledere	16 088	498	771	1 319	98	103	101	3,88	4,01	3,99			

¹ Text in English, see annex 2.

Tabell 7 (forts.). Tallet på døde, dødelighet (SMR) og tapte leveår for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Periodene 1970 - 1975, 1975 - 1980 og 1970 - 1980. Yrkesklasse
 Number of deaths, mortality (SMR) and years of living lost for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Periods 1970 - 1975, 1975 - 1980 and 1970 - 1980. Occupational class

Nr.	Kjønn Yrkesklasse ¹	Personer 20-69 år pr. 1.11.1970							Tapte leveår 22,5 - 72,5 år		
		Personer 1.11.1970	Døde		SMR			1970- 1975	1975- 1980	1970- 1980	
			1970- 1975	1975- 1980	1970- 1980	1970- 1975	1975- 1980				
	MENN (forts.) MALES (cont.)										
18	Sjåførere (veitrafikk, sporvogn og T-bane)	54 871	1 543	2 036	3 900	113	113	112	4,47	4,68	4,56
181	- Vare- og lastebilsjåførere	40 052	1 053	1 361	2 611	113	108	110	4,55	4,49	4,53
19	Post- og telefunksjonærer, postbud mv.	10 827	364	399	923	106	104	107	4,28	4,38	4,32
191	- Post- og telefunksjonærer	5 984	175	201	451	103	102	105	4,18	4,37	4,28
20	Tekstilarbeidere, møbeltapetserere og skotøyarbeidere ..	9 909	428	517	1 092	108	107	108	4,43	4,84	4,65
21	Smelteverks- og støperiarbeidere	15 176	559	709	1 402	116	112	115	4,93	4,98	4,95
22	Jern- og metallarbeidere ...	101 604	2 557	3 587	6 626	107	112	110	4,29	4,64	4,47
221	- Maskin- og motorreparatører mv.	37 838	877	1 244	2 298	104	108	108	4,17	4,32	4,28
222	- Sveisere, plate- og stålkonstruksjonsarbeidere ...	27 758	727	973	1 811	114	113	112	4,60	5,01	4,83
223	- Rørleggere mv.	9 731	237	325	598	109	109	108	4,16	4,47	4,30
23	Elektroarbeidere	35 134	797	1 024	1 996	101	98	100	4,04	4,23	4,12
24	Snekkere og sagbruksarbeidere	74 760	2 280	3 097	6 036	85	88	87	3,53	3,83	3,69
241	- Sagbruks- og høvleriarbeidere mv.	9 354	376	491	983	94	100	95	4,25	4,63	4,41
242	- Bygnings snekkere	47 643	1 374	1 958	3 714	83	89	87	3,48	3,87	3,69
243	- Industrisnekkere mv.	17 763	530	648	1 339	86	80	85	3,36	3,45	3,42
25	Bygningsmalere og tapetserere	11 578	412	557	1 075	104	110	106	4,25	4,70	4,50
26	Murere, stein-, jord- og sementarbeidere, andre anleggsarbeidere	36 964	1 403	1 999	3 790	95	105	99	4,19	4,73	4,46
27	Grafiske arbeidere	9 511	258	331	692	103	111	111	3,69	4,39	4,09
28	Kjemiske prosessarbeidere, papirarbeidere mv.	16 803	701	910	1 779	111	113	110	4,45	4,95	4,73
281	- Papirarbeidere mv.	8 852	380	504	1 000	109	119	113	4,44	5,35	4,87
29	Næringsmiddelarbeidere mv. .	19 876	722	913	1 850	107	108	108	4,24	4,38	4,31
30	Betong-, gummi- og plastvarearbeidere	14 977	484	704	1 290	108	120	114	4,17	5,06	4,63
31	Laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere mv.	33 276	1 371	1 814	3 605	115	125	120	4,64	5,37	5,02
32	Maskinister (faste anlegg), anleggsmaskinkjørere mv. ...	24 188	575	793	1 474	104	107	105	4,26	4,55	4,41
33	Brann-, politi- og tolltjenestemenn	11 346	423	527	1 077	109	104	109	4,11	4,09	4,20
34	Hotell- og restaurantarbeidere, servitører	11 467	343	419	807	148	137	140	6,05	5,94	5,96
341	- Hotell- og restaurantarbeidere	8 691	253	308	590	148	135	138	6,04	5,87	5,93
342	- Servitører	2 738	88	110	213	149	143	145	6,13	6,17	6,15
35	Vaktmestere og rengjøringspersonell	10 638	585	675	1 479	116	116	116	4,36	5,08	4,65
36	Annet sivilt arbeid	12 323	480	590	1 193	127	128	126	5,32	5,01	5,16
37	Militært arbeid	31 750	280	355	637	93	87	90	3,92	3,82	3,89

¹ Text in English, see annex 2.

Tabell 7 (forts.). Tallet på døde, dødelighet (SMR) og tapte leveår for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Periodene 1970 - 1975, 1975 - 1980 og 1970 - 1980. Yrkesklasse
 Number of deaths, mortality (SMR) and years of living lost for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Periods 1970 - 1975, 1975 - 1980 and 1970 - 1980. Occupational class

Nr.	Kjønn Yrkesklasse ¹	Personer 20-69 år pr. 1.11.1970						Tapte leveår 22,5 - 72,5 år			
		Personer 1.11.1970	1970- 1975	Døde 1975- 1980	1970- 1980	1970- 1975	1975- 1980	1970- 1980	1970- 1975	1975- 1980	1970- 1980
	KVINNER FEMALE										
	Alle yrkesaktive	450 832 ²	5 735	8 231	15 886	100	100	100	1,76	1,99	1,90
51	Teknikere, personer i humanistisk og vitenskapelig arbeid, kunstnere	11 780	122	156	314	108	96	102	1,88	1,99	1,95
52	Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv.	43 375	370	533	977	93	87	90	1,73	1,81	1,79
521	- Sykepleiere	16 675	147	207	382	89	81	84	1,67	1,71	1,74
522	- Hjelpe- og barnepleiere .	18 249	162	236	431	101	96	98	1,90	1,96	1,96
53	Lærere og andre i pedagogisk arbeid	24 007	158	223	424	83	84	82	1,46	1,59	1,55
531	- Lærere	17 734	106	138	274	80	77	76	1,37	1,48	1,44
54	Kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv.	95 073	885	1 239	2 377	104	101	103	1,86	1,94	1,91
541	- Ledere innen off. administrasjon, bedriftsledere mv.	3 960	82	98	219	113	105	109	2,03	1,96	2,01
542	- Kasserere, sekretærer mv.	22 466	224	315	601	105	103	103	1,88	2,00	1,92
543	- Alminnelig kontorarbeid .	68 647	579	826	1 557	103	99	102	1,85	1,93	1,92
5431	-- Øvrig kontorarbeid	58 295	515	736	1 394	103	99	102	1,85	1,93	1,91
55	Butikkespeditører, detaljister mv.	60 360	819	1 215	2 320	99	101	101	1,78	2,03	1,90
551	- Butikkespeditører	52 270	642	967	1 798	96	97	97	1,74	1,97	1,85
56	Selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøkttere mv.	60 035	1 045	1 365	2 883	93	88	92	1,58	1,84	1,69
561	- Gårdsarbeidere	31 632	507	667	1 371	88	83	85	1,50	1,78	1,63
57	Post- og telefunksjonærer, bud mv.	14 458	134	185	362	94	89	92	1,64	1,67	1,63
58	Tekstilarbeidere, syere, skotøyarbeidere mv.	19 198	257	368	706	98	99	97	1,76	2,01	1,91
59	Jern-, elektro- og næringsmiddelarbeidere, grafiske arbeidere	14 143	209	286	556	111	102	106	1,73	1,99	1,86
60	Kjemiske prosessarbeidere, andre tilvirkningsarbeidere, frisører, vaskeriarbeidere	13 419	166	268	489	100	108	106	1,79	2,39	2,08
601	- Frisører, vaskeriarbeidere	7 760	109	150	291	106	100	102	1,84	2,39	2,07
61	Pakkere, lagerarbeidere mv.	9 955	142	254	440	99	120	111	1,90	2,57	2,26
62	Hotell- og restaurantarbeidere, servitører	42 952	741	1 031	2 046	112	112	112	2,04	2,24	2,15
621	- Hotell- og restaurantarbeidere	19 271	337	496	947	109	114	110	2,11	2,23	2,16
622	- Servitører	13 018	181	283	509	113	119	115	1,83	2,57	2,19
63	Rengjøringspersonell	38 876	645	1 045	1 874	102	112	106	1,90	2,27	2,14
64	Annet arbeid	3 197	42	63	118	108	115	110	1,75	2,64	2,16

² Medregnet 4 kvinner med uoppgitt yrkesklasse.

¹ Text in English, see annex 2. ² Including 4 women with unknown occupational class.

Tabell 8. Aldersbestemte dødelighetsmål 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner, etter yrkesklasse

Kjønn Yrkesklasse	Alder. År							
	I alt Total	20-69	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	
MENN								
Alle yrkesaktive ² All economically active ²								
Antall personer Number of persons	1 084 324	1 012 101	54 604	131 075	121 291	100 074	95 684	
Antall personår Number of person years	10 357 770	9 685 974	535 386	1 279 174	1 180 214	976 934	937 005	
Antall døde Number of deaths	88 852	79 614	650	1 358	1 355	1 611	2 388	
Dødelighetsrate ³ Death rate ³	121	106	115	165	255	
1. Ingeniører, andre i teknisk og vitenskapelig arbeid								
Antall personer	46 199	45 324	566	3 236	9 089	7 631	6 320	
Antall personår	443 103	435 120	5 546	31 243	86 963	73 238	61 365	
Antall døde	1 953	1 807	8	19	49	74	105	
Dødelighetsrate	144	61	56	101	171	
2. Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv.								
Antall personer	11 099	10 608	214	1 019	1 499	1 453	1 197	
Antall personår	104 070	99 889	2 047	9 666	13 981	13 797	11 571	
Antall døde	920	782	4	4	18	21	21	
Dødelighetsrate	195	41	129	152	181	
3. Lærere, annet undervisningspersonell								
Antall personer	30 113	29 906	84	1 757	5 668	5 333	3 622	
Antall personår	289 843	287 981	833	17 193	54 795	51 724	35 315	
Antall døde	1 458	1 410	-	7	37	39	41	
Dødelighetsrate	-	41	68	75	116	
4. Prester, jurister og andre i humanistisk arbeid								
Antall personer	14 617	14 184	56	1 030	1 998	1 636	1 188	
Antall personår	137 033	133 599	517	9 451	18 929	15 730	11 504	
Antall døde	1 294	1 117	-	6	13	14	16	
Dødelighetsrate	-	63	69	89	139	
5. Kunstnere, journalister, reklamefolk								
Antall personer	8 455	8 184	114	996	1 507	1 164	842	
Antall personår	79 184	76 898	1 107	9 458	14 167	11 026	8 077	
Antall døde	595	512	1	9	13	15	19	
Dødelighetsrate	90	95	92	136	235	
6. Ledere innen offentlig administrasjon, bedrifter mv.								
Antall personer	48 430	47 215	19	599	2 927	4 185	4 957	
Antall personår	456 581	447 407	190	5 851	28 211	40 483	48 235	
Antall døde	4 960	4 349	-	2	27	45	111	
Dødelighetsrate	-	34	96	111	230	
7. Kontorister, kasserere og bokholdere								
Antall personer	54 146	51 721	1 635	7 814	7 971	5 175	4 384	
Antall personår	518 226	496 240	16 057	76 401	77 806	50 935	43 154	
Antall døde	4 185	3 782	8	55	73	60	88	
Dødelighetsrate	50	72	94	118	204	

² Døde pr. 100 000 personår. ³ Se noter, tabell 3.

Age-specific mortality 1970 - 1980 for males and females economically active, by occupational class

Age. Years								Sex Occupational class ¹
40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-	
MALES								
106 601	118 614	112 986	99 777	78 308	47 689	12 347	5 272	
1 041 154	1 149 321	1 078 905	930 457	705 080	407 730	99 690	36 720	
4 361	7 794	11 503	15 582	17 918	15 744	5 318	3 270	
419	678	1 066	1 675	2 541	3 861	5 335	8 905	
1.								
5 605	5 127	3 741	2 320	1 436	819	212	97	
54 826	49 958	35 850	21 698	13 012	6 967	1 720	717	
150	229	303	323	302	253	84	54	
274	458	845	1 489	2 321	3 631	4 885	7 531	
2.								
954	946	990	938	947	665	193	84	
9 225	9 158	9 510	8 854	8 496	5 631	1 533	601	
34	46	86	124	215	213	85	49	
369	502	904	1 400	2 531	3 783	5 544	8 153	
3.								
3 482	3 192	2 435	1 780	1 397	1 240	109	14	
33 996	31 135	23 398	16 902	12 735	10 788	941	88	
106	145	182	221	272	360	38	10	
312	466	778	1 308	2 136	3 337	4 038	11 364	
4.								
1 460	1 842	1 600	1 313	1 219	898	266	111	
14 108	17 721	15 211	12 265	11 076	7 604	2 166	751	
59	120	156	193	253	287	108	69	
418	677	1 026	1 574	2 284	3 774	4 986	9 188	
5.								
871	859	678	536	416	315	100	57	
8 343	8 248	6 428	4 947	3 617	2 587	831	347	
33	45	63	89	112	114	38	44	
396	546	980	1 799	3 096	4 407	4 574	12 680	
6.								
6 694	7 861	7 341	5 662	4 349	2 640	792	404	
65 074	76 057	69 966	52 696	38 829	22 005	6 306	2 677	
211	454	701	846	1 012	940	339	272	
324	597	1 002	1 605	2 606	4 272	5 376	10 161	
7.								
5 291	6 065	5 122	4 072	3 435	2 392	599	191	
52 023	58 883	48 920	37 891	30 325	19 902	4 634	1 295	
184	385	506	654	894	883	275	120	
354	654	1 034	1 726	2 948	4 437	5 935	9 266	

¹ Text in English, see annex 3. ² Deaths per 100 000 person years. ³ See notes, table 3.

Tabell 8 (forts.). Aldersbestemte dødelighetsmål 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner, etter yrkesklasse

Kjønn Yrkesklasse	Alder.						
	I alt	20-69	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39
MENN (forts.)							
Alle yrkesaktive ² (forts.)							
8. Grossister, detaljister, forsikringsselgere, handelsreisende mv.							
Antall personer	28 109	26 841	38	908	2 028	2 351	2 483
Antall personår	263 732	254 343	380	8 953	19 962	23 248	24 525
Antall døde	3 638	2 962	-	6	18	17	45
Dødelighetsrate	-	67	90	73	183
9. Butikkekspeditører, salgsfunksjonærer, butikksjefer mv.							
Antall personer	41 880	38 385	3 104	6 461	6 247	4 761	3 925
Antall personår	404 510	370 993	30 622	63 434	61 550	46 898	38 739
Antall døde	2 586	2 353	25	63	49	58	67
Dødelighetsrate	82	99	80	124	173
10. Gårdbrukere							
Antall personer	86 972	80 322	115	1 212	2 773	4 268	5 663
Antall personår	818 062	765 700	1 138	11 954	27 489	42 331	56 125
Antall døde	11 915	8 791	1	15	23	56	101
Dødelighetsrate	88	125	84	132	180
11. Gårdsarbeidere							
Antall personer	26 438	19 428	5 037	3 811	2 278	1 611	1 345
Antall personår	251 299	186 499	49 747	37 385	22 425	15 860	13 230
Antall døde	2 734	1 650	64	43	30	46	37
Dødelighetsrate	129	115	134	290	280
12. Fiskere							
Antall personer	26 125	23 888	1 921	2 579	2 439	2 293	2 247
Antall personår	249 986	228 554	18 964	25 396	23 979	22 587	22 137
Antall døde	2 439	2 267	30	54	54	62	69
Dødelighetsrate	158	213	225	274	312
13. Skogsarbeidere							
Antall personer	9 876	9 355	362	578	577	596	719
Antall personår	94 595	89 693	3 533	5 609	5 685	5 869	7 037
Antall døde	921	857	7	12	5	9	23
Dødelighetsrate	198	214	88	153	327
14. Gruve- og sprengningsarbeidere							
Antall personer	7 438	7 202	204	694	733	641	734
Antall personår	70 856	68 597	1 992	6 722	7 058	6 260	7 164
Antall døde	671	657	3	12	18	18	31
Dødelighetsrate	151	179	255	288	433
15. Skipsbefal							
Antall personer	19 641	19 543	76	1 407	3 751	3 281	2 725
Antall personår	186 976	186 055	733	13 598	36 042	31 373	26 107
Antall døde	1 293	1 287	1	27	70	92	122
Dødelighetsrate	136	199	194	293	467
16. Dekks- og maskinmannskap							
Antall personer	21 902	16 928	4 945	5 964	3 459	1 751	1 396
Antall personår	208 140	160 044	47 835	57 334	32 726	16 461	13 154
Antall døde	1 093	989	98	148	112	71	76
Dødelighetsrate	205	258	342	431	578

² Døde pr.100 000 personår.

Age-specific mortality 1970 - 1980 for males and females economically active, by occupational class

Ar									Sex
	40-44	45-49	50-54	55-59'	60-64	65-69	70-74	75-	Occupational class ¹
									MALES (cont.)
									All economically active ² (cont.)
									8.
3 255	3 744	3 741	3 501	2 889	1 941	802	428		
31 726	36 093	35 619	32 364	25 761	16 092	6 223	2 785		
172	272	398	609	717	708	386	290		
542	754	1 117	1 882	2 783	4 400	6 203	10 413		
									9.
4 192	3 988	3 149	2 550	1 946	1 166	280	111		
41 003	38 671	30 000	23 660	17 263	9 775	2 161	734		
167	264	333	424	498	430	134	74		
407	683	1 110	1 792	2 885	4 399	6 201	10 082		
									10.
7 914	10 632	12 026	13 309	12 609	9 916	4 477	2 058		
78 127	104 137	116 386	126 126	116 102	86 923	36 512	14 712		
236	522	930	1 661	2 347	2 900	1 891	1 232		
302	501	799	1 317	2 022	3 336	5 179	8 374		
									11.
1 509	1 737	1 736	1 736	1 813	1 852	1 089	884		
14 728	16 926	16 602	16 350	16 777	16 216	8 898	6 154		
68	99	188	243	339	557	462	558		
462	585	1 132	1 486	2 021	3 435	5 192	9 067		
									12.
2 528	2 818	2 903	2 698	2 214	1 169	253	63		
24 615	27 286	27 392	24 977	20 075	10 110	2 031	437		
130	208	362	452	512	364	110	32		
528	762	1 322	1 810	2 550	3 600	5 417	7 323		
									13.
919	1 290	1 343	1 325	1 201	807	132	27		
9 003	12 577	12 921	12 722	11 140	7 130	1 161	210		
40	76	114	149	193	236	45	12		
444	604	882	1 171	1 733	3 310	3 878	5 714		
									14.
792	939	1 020	827	584	238	30	2		
7 666	9 057	9 699	7 634	5 302	2 035	249	17		
41	82	111	136	128	80	9	2		
535	905	1 144	1 781	2 414	3 932	3 612	11 765		
									15.
2 373	2 031	1 782	1 401	647	145	14	8		
22 853	19 483	16 721	12 835	5 742	1 301	125	63		
133	151	241	251	160	40	3	2		
582	775	1 441	1 956	2 787	3 075	2 407	3 175		
									16.
1 058	1 031	964	769	412	124	17	12		
9 999	9 722	8 911	7 004	3 646	1 087	157	106		
70	104	129	149	94	36	3	3		
700	1 070	1 448	2 127	2 578	3 313	1 916	2 830		

¹ Text in English, see annex 3. ² Deaths per 100 000 person years.

Tabell 8 (forts.). Aldersbestemte dødelighetsmål 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner, etter yrkesklasse

Kjønn Yrkesklasse	Alder.						
	I alt	20-69	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39
MENN (forts.)							
Alle yrkesaktive ² (forts.)							
17. Personell i lufttrafikk, jernbane og trafikkledere							
Antall personer	16 332	16 088	203	851	1 174	1 106	1 561
Antall personår	156 372	154 084	1 982	8 277	11 324	10 778	15 234
Antall døde	1 339	1 319	2	4	10	18	38
Dødelighetsrate	101	48	88	167	249
18. Sjøfører (veitrafikk, sporvogn og T-bane)							
Antall personer	57 471	54 871	2 248	8 830	8 326	6 234	5 752
Antall personår	554 460	529 666	22 008	87 078	82 218	61 627	56 701
Antall døde	4 082	3 900	24	79	78	109	158
Dødelighetsrate	109	91	95	177	279
19. Post- og telefunksjonærer, postbud mv.							
Antall personer	12 225	10 827	1 169	1 853	1 645	990	793
Antall personår	116 941	103 681	11 518	18 233	16 090	9 775	7 775
Antall døde	1 052	923	10	10	25	13	27
Dødelighetsrate	87	55	155	133	347
20. Tekstilarbeidere, møbeltapetserere og skotøyarbeidere							
Antall personer	10 738	9 909	633	829	709	627	806
Antall personår	101 649	93 964	6 173	8 082	6 915	6 168	7 928
Antall døde	1 197	1 092	11	15	8	13	22
Dødelighetsrate	178	186	116	211	277
21. Smelteverks- og støperiarbeidere							
Antall personer	16 014	15 176	765	1 870	1 545	1 350	1 385
Antall personår	152 431	144 371	7 491	18 180	14 981	13 045	13 527
Antall døde	1 448	1 402	11	22	25	28	47
Dødelighetsrate	147	121	167	215	347
22. Jern- og metallarbeidere							
Antall personer	109 591	101 604	7 593	16 677	15 459	12 027	11 103
Antall personår	1 057 760	980 105	74 563	163 330	151 589	117 913	109 102
Antall døde	6 897	6 626	87	183	145	210	296
Dødelighetsrate	117	112	96	178	271
23. Elektroarbeidere							
Antall personer	37 773	35 134	2 479	6 729	5 258	3 986	3 944
Antall personår	366 476	340 714	24 509	66 132	51 873	39 160	38 941
Antall døde	2 092	1 996	24	73	61	65	92
Dødelighetsrate	98	110	118	166	236
24. Snekkere og sagbruksarbeidere							
Antall personer	79 645	74 760	4 193	6 960	5 991	5 692	6 483
Antall personår	766 799	719 880	41 406	68 576	59 019	56 221	63 961
Antall døde	6 406	6 036	48	66	64	81	144
Dødelighetsrate	116	96	108	144	225
25. Bygningsmalere og tapetserere							
Antall personer	12 272	11 578	599	1 169	1 154	949	1 182
Antall personår	117 065	110 448	5 853	11 431	11 306	9 282	11 549
Antall døde	1 123	1 075	8	12	15	20	38
Dødelighetsrate	137	105	133	215	329

² Døde pr. 100 000 personår.

Age-specific mortality 1970 - 1980 for males and females economically active, by occupational class

År								Sex	
	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-	Occupational class ¹
									MALES (cont.)
									All economically active ² (cont.)
									17.
2 157	2 953	2 963	1 979	1 087	257	36	5		
21 207	28 454	28 426	18 382	9 865	2 137	266	40		
89	203	286	323	255	93	16	2		
420	713	1 006	1 757	2 585	4 352	6 022	5 000		
									18.
5 589	5 687	5 300	4 498	3 110	1 545	296	56		
54 843	54 884	50 139	41 564	27 611	13 001	2 384	403		
237	439	652	799	795	554	127	31		
432	800	1 300	1 922	2 879	4 261	5 327	7 692		
									19.
1 076	1 041	894	864	937	734	178	51		
10 511	10 155	8 564	8 032	8 378	6 168	1 380	363		
52	67	94	148	220	267	90	29		
495	660	1 098	1 843	2 626	4 329	6 520	7 989		
									20.
1 093	1 227	1 422	1 414	1 107	675	144	52		
10 652	11 878	13 521	13 184	9 944	5 692	1 189	322		
56	89	156	221	264	248	57	37		
526	749	1 154	1 676	2 655	4 357	4 793	11 491		
									21.
1 591	1 951	1 920	1 723	1 241	600	51	22		
15 424	18 780	18 377	15 944	11 154	4 959	411	156		
89	153	204	304	296	234	22	13		
577	815	1 110	1 907	2 654	4 718	5 350	8 333		
									22.
10 951	11 136	9 394	7 383	5 029	2 445	326	68		
106 959	107 817	89 669	68 439	44 620	20 667	2 634	459		
487	782	1 054	1 287	1 314	868	138	46		
455	725	1 175	1 881	2 945	4 200	5 239	10 022		
									23.
3 920	3 651	2 925	2 244	1 564	913	141	19		
38 495	35 531	27 917	20 831	14 087	7 747	1 122	131		
148	230	294	354	362	317	59	13		
384	647	1 053	1 699	2 570	4 092	5 259	9 924		
									24.
8 197	10 310	10 921	9 584	6 955	3 667	551	141		
80 547	100 592	105 028	90 391	63 486	32 059	4 532	981		
291	603	977	1 307	1 414	1 089	234	88		
361	599	930	1 446	2 227	3 397	5 164	8 970		
									25.
1 217	1 365	1 497	1 400	1 084	561	75	20		
11 903	13 168	14 250	13 092	9 617	4 850	631	133		
51	99	165	217	279	179	26	14		
428	752	1 158	1 657	2 901	3 690	4 123	10 526		

¹ Text in English, see annex 3. ² Deaths per 100 000 person years.

Tabell 8 (forts.). Aldersbestemte dødelighetsmål 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner, etter yrkesklasse

Kjønn Yrkesklasse	Alder.						
	I alt	20-69	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39
MENN (forts.)							
Alle yrkesaktive ²							
26. Murere, stein-, jord- og sementarbeidere, andre anleggsarbeidere							
Antall personer	38 728	36 964	1 610	2 868	2 584	2 448	2 814
Antall personår	369 656	352 583	15 787	28 167	25 396	23 966	27 596
Antall døde	3 868	3 790	19	26	37	57	97
Dødelighetsrate	120	92	146	238	352
27. Grafiske arbeidere							
Antall personer	10 474	9 511	857	1 743	1 660	1 223	932
Antall personår	100 513	91 304	8 437	17 039	16 273	12 061	9 176
Antall døde	758	692	3	12	22	11	20
Dødelighetsrate	36	70	135	91	218
28. Kjemiske prosessarbeidere, papirarbeidere mv.							
Antall personer	17 762	16 803	892	1 568	1 394	1 216	1 299
Antall personår	168 478	159 202	8 705	15 263	13 563	11 937	12 669
Antall døde	1 811	1 779	10	17	18	20	46
Dødelighetsrate	115	111	133	168	363
29. Næringsmiddelarbeidere (og tobakksarbeidere)							
Antall personer	22 092	19 876	2 028	2 518	2 082	1 726	1 778
Antall personår	211 108	189 698	19 912	24 621	20 442	16 931	17 508
Antall døde	1 962	1 850	26	20	23	34	44
Dødelighetsrate	131	81	113	201	251
30. Betong-, gummi- og plastvarearbeidere							
Antall personer	16 238	14 977	1 171	2 076	1 769	1 417	1 306
Antall personår	155 375	143 179	11 423	20 296	17 209	13 900	12 840
Antall døde	1 340	1 290	15	23	23	28	38
Dødelighetsrate	131	113	134	201	296
31. Laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere mv.							
Antall personer	37 230	33 276	3 686	4 520	3 205	2 596	2 470
Antall personår	353 803	315 473	36 264	44 229	31 379	25 495	24 182
Antall døde	3 783	3 605	35	53	37	49	87
Dødelighetsrate	97	120	118	192	360
32. Maskinister (faste anlegg), anleggsmaskinkjørere mv.							
Antall personer	25 591	24 188	1 355	3 803	3 859	3 020	2 835
Antall personår	248 082	234 379	13 342	37 460	38 154	29 758	27 926
Antall døde	1 510	1 474	16	29	48	58	64
Dødelighetsrate	120	77	126	195	229
33. Brann-, politi- og tolltjenestemenn							
Antall personer	11 507	11 346	56	953	1 211	879	829
Antall personår	109 663	108 335	528	9 343	11 935	8 714	8 196
Antall døde	1 131	1 077	1	8	11	11	20
Dødelighetsrate	189	86	92	126	244

² Døde pr. 100 000 personår.

Age-specific mortality 1970 - 1980 for males and females economically active, by occupational class

År								Sex	
	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-	Occupational class ¹
									MALES (cont.)
									All economically active ² (cont.)
									26.
3 667	4 973	5 497	5 625	4 349	2 139	136	18		
35 934	48 215	52 553	52 685	39 295	18 776	1 137	150		
160	393	571	849	979	621	51	8		
445	815	1 087	1 611	2 491	3 307	4 485	5 333		
									27.
803	679	629	701	713	428	81	25		
7 880	6 607	6 007	6 437	6 296	3 528	593	178		
31	44	70	123	190	169	47	16		
393	666	1 165	1 911	3 018	4 790	7 926	8 989		
									28.
1 672	2 265	2 306	2 288	1 892	903	65	2		
16 297	21 838	21 964	21 152	16 852	7 667	558	14		
79	171	262	383	480	303	20	2		
485	783	1 193	1 811	2 848	3 952	3 584	14 286		
									29.
1 978	2 255	2 275	2 275	1 941	1 048	147	41		
19 367	21 915	21 639	21 019	17 460	8 796	1 216	281		
78	137	255	410	466	383	63	23		
403	625	1 178	1 951	2 669	4 354	5 180	8 185		
									30.
1 555	1 859	1 736	1 610	1 103	546	68	22		
15 230	17 944	16 472	14 904	9 837	4 547	592	182		
65	137	195	301	284	196	24	11		
427	764	1 184	2 020	2 887	4 311	4 055	6 044		
									31.
3 017	3 925	4 064	4 087	3 421	1 971	227	41		
29 330	37 756	38 676	37 634	30 182	16 610	1 761	305		
178	349	467	759	901	725	119	24		
607	924	1 207	2 017	2 985	4 365	6 757	7 869		
									32.
2 627	2 491	2 184	1 712	1 106	551	43	5		
25 655	24 096	20 819	15 834	9 864	4 813	325	36		
130	175	244	286	269	171	17	3		
507	726	1 172	1 806	2 727	3 553	5 235	8 333		
									33.
1 105	1 730	1 785	1 442	912	500	87	18		
10 764	16 731	17 152	13 322	8 087	4 091	660	137		
52	126	166	241	235	207	43	10		
483	753	968	1 809	2 906	5 060	6 511	7 299		

¹ Text in English, see annex 3. ² Deaths per 100 000 person years.

Tabell 8 (forts.). Aldersbestemte dødelighetsmål 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner, etter yrkesklasse

Kjønn Yrkesklasse	Alder.						
	I alt	20-69	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39
MENN (forts.)							
Alle yrkesaktive ² (forts.)							
34. Hotell- og restaurantarbeidere, servitører							
Antall personer	13 171	11 467	1 655	2 514	2 349	1 394	1 063
Antall personår	123 081	106 941	15 773	23 471	22 061	13 227	10 079
Antall døde	865	807	30	34	43	34	46
Dødelighetsrate	190	145	195	257	456
35. Vaktmestere, rengjøringspersonell							
Antall personer	11 010	10 638	173	423	435	553	743
Antall personår	102 663	99 429	1 677	4 023	4 222	5 455	7 305
Antall døde	1 582	1 479	5	4	7	8	18
Dødelighetsrate	298	99	166	147	246
36. Annet sivilt arbeid							
Antall personer	13 259	12 323	742	1 769	1 517	1 169	1 037
Antall personår	121 670	113 041	7 172	16 454	13 707	10 609	9 610
Antall døde	1 303	1 193	5	14	14	33	30
Dødelighetsrate	70	85	102	311	312
37. Militært arbeid							
Antall personer	33 759	31 749	2 007	20 487	3 021	1 342	1 822
Antall personår	327 530	307 881	19 620	199 842	28 789	13 091	17 761
Antall døde	648	637	10	172	32	14	44
Dødelighetsrate	51	86	111	107	248

² Døde pr. 100 000 personår.

Age-specific mortality 1970 - 1980 for males and females economically active, by occupational class

År	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-59	70-74	75-	Sex Occupational class ¹
									MALES (cont.) All economically active ² (cont.)
									34.
	955	862	811	780	502	237	37	12	
9 040	8 137	7 513	7 073	4 371	1 969	280	88		
	61	87	124	149	136	93	22	6	
	675	1 069	1 650	2 107	3 111	4 723	7 870	6 818	
									35.
	1 012	1 539	1 717	1 688	1 514	1 014	164	35	
9 920	14 925	16 227	15 627	13 369	8 356	1 332	224		
	43	112	213	287	399	388	74	24	
	433	750	1 313	1 837	2 984	4 643	5 557	10 714	
									36.
	1 358	1 364	1 226	1 263	1 026	594	127	67	
12 884	12 873	11 443	11 632	8 975	4 854	1 023	433		
	79	114	159	233	290	227	58	47	
	613	886	1 389	2 003	3 231	4 677	5 670	10 855	
									37.
	2 164	1 249	949	480	201	34	2	1	
20 995	11 912	9 014	4 352	1 834	291	18	10		
	71	82	92	77	42	11	1	-	
	338	688	1 021	1 769	2 290	3 780	5 507	.	

¹ Text in English, see annex 3. ² Deaths per 100 000 person years.

Tabell 8 (forts.). Aldersbestemte dødelighetsmål 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner, etter yrkesklasse

Kjønn Yrkesklasse	Alder.						
	I alt	20-69	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39
KVINNER							
Alle yrkesaktive ²							
Antall personer	498 591	450 832	42 723	80 142	49 771	33 627	35 115
Antall personår	4 845 597	4 388 665	414 221	773 262	481 905	329 673	346 809
Antall døde	17 768	15 886	109	267	235	304	437
Dødelighetsrate	26	35	49	92	126
1. Teknikere, personer i humanistisk og vitenskapelig arbeid, kunstnere							
Antall personer	12 320	11 780	455	2 601	2 310	1 178	856
Antall personår	117 235	112 157	4 347	24 463	21 585	11 204	8 338
Antall døde	343	314	1	3	9	9	12
Dødelighetsrate	23	12	42	80	144
2. Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv.							
Antall personer	46 137	43 375	2 611	11 331	7 057	4 011	3 303
Antall personår	445 292	419 007	24 991	108 243	67 021	38 892	32 332
Antall døde	1 030	977	1	46	26	37	46
Dødelighetsrate	4	42	39	95	142
3. Lærere, annet undervisningspersonell							
Antall personer	24 247	24 007	198	3 667	6 483	3 512	2 209
Antall personår	235 832	233 578	1 895	35 415	62 639	34 307	21 673
Antall døde	436	424	-	6	21	28	23
Dødelighetsrate	-	17	34	82	106
4. Kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen off. administrasjon/bedrift							
Antall personer	103 365	95 073	7 724	26 452	14 675	8 079	7 169
Antall personår	1 006 015	925 987	75 124	256 067	142 628	79 280	70 726
Antall døde	2 567	2 377	18	85	80	67	81
Dødelighetsrate	24	33	56	85	115
5. Butikkekspediterer, detaljister mv.							
Antall personer	70 289	60 360	9 098	9 985	4 454	3 752	4 920
Antall personår	686 744	590 711	89 044	97 821	43 712	37 048	48 763
Antall døde	2 639	2 320	19	30	24	39	55
Dødelighetsrate	21	31	55	105	113
6. Selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøktare mv.							
Antall personer	63 541	60 035	1 384	1 581	2 547	3 658	4 949
Antall personår	619 402	588 029	13 582	15 503	25 345	36 326	49 292
Antall døde	3 686	2 883	4	5	11	32	49
Dødelighetsrate	29	32	43	88	99
7. Post- og telefunksjonærer, bud mv.							
Antall personer	15 861	14 458	1 335	3 228	2 132	1 282	1 215
Antall personår	155 398	141 771	13 035	31 570	20 904	12 620	12 062
Antall døde	388	362	2	12	9	9	9
Dødelighetsrate	15	38	43	71	75

² Døde pr. 100 000 personår.

Age-specific mortality 1970 - 1980 for males and females economically active, by occupational class

År								Sex Occupational class ¹
40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-	
								FEMALES (cont.)
								All economically active ² (cont.)
44 890	55 836	55 114	46 484	32 629	17 170	3 843	1 190	
443 661	550 672	540 730	451 310	311 762	158 882	33 727	8 984	
862	1 622	2 315	3 152	3 560	3 132	1 152	621	
194	295	428	698	1 142	1 971	3 416	6 913	
								1.
942	1 142	1 026	817	612	296	67	18	
9 158	11 068	9 904	7 894	5 830	2 713	569	161	
27	34	46	49	69	56	22	6	
295	307	464	621	1 184	2 064	3 866	3 727	
								2.
3 571	4 070	3 871	3 292	2 110	759	125	26	
35 034	40 057	37 967	32 053	20 317	7 091	1 091	203	
72	107	145	191	187	120	39	13	
206	267	382	596	920	1 692	3 575	6 404	
								3.
2 342	2 030	1 455	1 014	771	524	36	6	
23 087	19 944	14 376	9 841	7 350	4 946	311	50	
32	52	42	70	82	70	10	2	
130	261	292	711	1 116	1 415	3 210	4 000	
								4.
8 795	10 138	8 197	5 565	3 877	2 126	459	109	
86 857	99 833	80 188	53 878	36 900	19 630	4 100	803	
173	295	374	391	434	397	113	59	
199	295	466	726	1 176	2 022	2 756	7 347	
								5.
6 533	8 303	8 383	6 834	4 702	2 494	622	209	
64 665	81 847	82 410	66 455	44 895	23 095	5 469	1 520	
126	249	343	476	518	460	189	111	
195	304	416	716	1 154	1 992	3 456	7 303	
								6.
6 876	9 197	10 290	9 594	7 171	4 172	1 506	616	
68 276	91 058	101 225	93 666	68 790	38 548	13 090	4 702	
121	221	386	541	745	772	482	317	
177	243	381	578	1 083	2 003	3 682	6 742	
								7.
1 603	1 758	1 190	934	737	379	65	3	
15 905	17 341	11 724	9 110	7 033	3 502	570	20	
28	44	46	52	82	71	22	2	
176	254	392	571	1 166	2 027	3 859	10 000	

¹ Text in English, see annex 3. ² Deaths per 100 000 person years.

Tabell 8 (forts.). Aldersbestemte dødelighetsmål 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner, etter yrkesklasse

Kjønn Yrkesklasse	Alder.						
	I alt	20-69	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39
KVINNER (forts.)							
Alle yrkesaktive ² (forts.)							
8. Tekstilarbeidere, syere, skotøy- arbeidere mv.							
Antall personer	23 121	19 198	3 743	4 013	1 502	1 050	1 367
Antall personår	226 042	187 734	36 701	39 233	14 763	10 366	13 526
Antall døde	770	706	12	17	8	10	19
Dødelighetsrate	33	43	54	96	140
9. Jern-, elektro- og næringsmiddel- arbeidere, grafiske arbeidere							
Antall personer	16 300	14 143	2 102	2 275	1 067	859	1 115
Antall personår	158 575	137 709	20 393	21 935	10 419	8 491	11 017
Antall døde	582	556	6	6	4	5	15
Dødelighetsrate	29	27	38	59	136
10. Kjemiske prosessarbeidere, andre tilvirkningsarbeidere, vaskeri- arbeidere							
Antall personer	15 502	13 419	2 022	2 753	1 276	828	1 007
Antall personår	151 162	130 906	19 698	26 647	12 515	8 141	9 966
Antall døde	516	489	8	9	7	13	13
Dødelighetsrate	41	34	56	160	130
11. Sjåførere, pakkere, lagerarbeidere							
Antall personer	11 591	9 955	1 583	1 298	659	597	782
Antall personår	112 984	97 128	15 400	12 592	6 437	5 876	7 692
Antall døde	465	440	8	7	4	5	19
Dødelighetsrate	52	56	62	85	247
12. Hotell- og restaurantarbeidere, servitører mv.							
Antall personer	50 811	42 952	7 318	7 280	3 480	2 416	2 726
Antall personår	489 319	414 940	69 787	69 070	33 502	23 568	26 859
Antall døde	2 253	2 046	18	24	22	21	41
Dødelighetsrate	26	35	66	89	153
13. Rengjøringspersonell							
Antall personer	41 920	38 876	2 797	3 009	1 773	2 180	3 266
Antall personår	408 482	379 396	269 975	28 882	17 447	21 527	32 373
Antall døde	1 967	1 874	11	16	7	24	53
Dødelighetsrate	41	55	40	111	164
14. Annet arbeid							
Antall personer	3 579	3 197	353	669	356	225	231
Antall personår	33 044	29 570	3 220	5 791	2 978	2 028	2 191
Antall døde	126	118	1	1	3	5	2
Dødelighetsrate	31	17	101	247	91

² Døde pr. 100 000 personår.

Age-specific mortality 1970 - 1980 for males and females economically active, by occupational class

Ar								Sex Occupational class ¹
40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-	
								FEMALES (cont.)
								All economically active ² (cont.)
								8.
1 851	2 366	2 478	2 160	1 531	880	148	32	
18 348	23 359	24 257	21 043	14 663	8 176	1 344	263	
29	68	112	143	155	145	34	18	
158	291	462	680	1 057	1 774	2 531	6 844	
								9.
1 548	2 015	2 060	1 692	1 005	507	42	13	
15 321	19 761	20 152	16 387	9 378	4 648	378	96	
23	78	93	115	113	104	12	8	
150	395	461	702	1 180	2 237	3 177	8 333	
								10.
1 326	1 743	1 652	1 477	930	427	51	10	
13 095	17 152	16 204	14 338	8 870	3 978	465	93	
27	59	74	104	101	82	16	3	
206	344	457	725	1 139	2 061	3 443	3 226	
								11.
1 150	1 522	1 461	1 268	834	384	48	5	
11 362	15 059	14 356	12 225	7 935	3 594	419	37	
23	35	71	104	103	69	15	2	
202	232	495	851	1 298	1 920	3 576	5 405	
								12.
3 592	5 088	6 182	5 622	4 236	2 330	431	110	
35 448	49 958	60 534	54 316	40 381	21 304	3 802	790	
83	186	283	427	491	468	127	62	
234	372	468	786	1 216	2 197	3 341	7 848	
								13.
4 459	6 123	6 492	5 912	3 897	1 765	220	27	
44 152	60 416	63 716	57 208	37 158	16 517	1 918	194	
93	183	285	464	459	290	66	16	
211	303	447	811	1 235	1 756	3 441	8 247	
								14.
302	391	377	303	216	127	23	6	
2 953	3 820	3 715	2 894	2 060	1 140	202	51	
7	11	15	25	21	28	5	2	
237	288	404	864	1 019	2 455	2 475	3 922	

¹ Text in English, see annex 3. ² Deaths per 100 000 person years.

Tabell 9. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11. 1970.
 Yrkesklasse og dødsårsaksgruppe

Nr.	Kjønn Yrkesklasse	Alle dødsfall All deaths		Døde av sykdom					
				I alt Total		Infeksiøse og parasittære sykdommer (ICD 000-136)		Kreftsykdom (ICD 140-209)	
		Antall døde Number of deaths	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
MENN									
	Alle yrkesaktive	79 614	100	72 013	100	384	100	20 284	100
01	Ingeniører, andre i teknisk og vitenskapelig arbeid	1 807	78	1 637	82	11	97*	504	89
011	- Kjemikere, fysikere og biologer	340	82	313	85	1	:	93	90
02	Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv.	782	91	694	89	3	:	187	85
021	- Leger og tannleger	500	87	439	83	3	:	122	83
03	Lærere og andre i pedagogisk arbeid	1 410	75	1 314	79	5	:	378	81
031	- Lærere	517	75	484	81	3	:	135	80
04	Prester, jurister og andre i humanistisk arbeid	1 117	92	1 053	95	7	:	300	97
05	Kunstnere, journalister og reklamefolk	512	103	463	105	3	:	141	113
06	Ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv.	4 349	97	4 095	99	28	129	1 177	102
061	- Bedriftsledere	2 912	100	2 731	102	13	92*	805	107
07	Kontorister, kasserere og bokholdere	3 782	103	3 553	108	27	151	952	103
071	- Alminnelig kontorarbeid	44	111	41	145	0	:	13	154*
072	- Bank- og forsikringsfunksjonærer	1 097	100	1 031	105	8	:	294	106
073	- Øvrig kontorarbeid	1 720	110	1 612	115	14	184*	408	104
08	Grossister, detaljister, forsikringsselgere, handelsreisende mv.	2 962	109	2 822	113	21	162	772	110
081	- Forsikringsselgere, handelsreisende mv.	851	112	809	118	6	:	238	123
09	Butikkekspeditører, salgsfunksjonærer, butikksjefer mv.	2 353	103	2 177	109	10	90*	637	113
091	- Butikkekspeditører	1 112	112	1 019	119	5	:	304	125
10	Gårdbrukere	8 791	80	8 095	79	38	73	2 097	73
11	Gårdsarbeidere mv.	1 650	91	1 460	88	11	127*	391	85
111	- Gårdsarbeidere	1 229	91	1 078	87	11	170*	284	83
12	Fiskere	2 267	111	1 897	102	9	:	550	105
13	Skogsarbeidere	857	80	760	76	4	:	197	71
14	Gruve- og spregningsarbeidere	657	113	535	101	3	:	168	112
15	Skipsbefal	1 287	130	1 030	121	3	:	300	123
16	Dekks- og maskinmannskap	989	161	629	127	3	:	177	123
17	Personell i lufttrafikk, jernbane og trafikkledere	1 319	101	1 215	103	8	:	347	103

Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11. 1970.
Occupational class and cause of death

Deaths from diseases												Voldsom og uaturlig død (ICD 800-999)	No.	Sex Occupational class ¹
Indresekretoriske, ernærings- og stoffskiftesykdommer (ICD 240-279)		Hjerte- og karsykdom og plutselig død (ICD 390-458, 782.4, 795)		Sykdommer i åndedretsorganer (ICD 460-519)		Sykdommer i fordøjelses-, urin- og kjønnsorganer (ICD 520-629)		Annen sykdom (Rest ICD 000-796)						
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR			
													MALES	
													All economically active	
560	100	42 436	100	2 790	100	2 552	100	3 007	100	7 539	100			
18	94*	944	82	45	65	58	76	57	58	170	53		01	
3	:	183	85	7	:	12	89*	14	84*	27	56		011	
8	:	412	89	27	85	26	94	31	96	88	113		02	
5	:	252	81	19	87*	17	91*	21	98	61	128		021	
10	69*	800	82	30	47	35	57	56	74	94	43		03	
3	:	298	87	10	43*	9	:	26	91	33	35		031	
9	.	613	94	33	75	46	118	45	100	63	60		04	
5	:	254	99	16	95*	20	123	24	121	49	84		05	
37	121	2 419	99	118	75	165	115	151	91	252	71		06	
24	121	1 579	99	81	79	128	137	101	93	179	78		061	
27	102	2 120	110	161	126	125	106	141	100	227	60		07	
1	:	20	133	1	:	2	:	4	:	3	:		071	
9	:	608	105	42	111	32	91	38	90	65	57		072	
12	106*	969	118	76	140	66	131	67	112	107	65		073	
													08	
24	132	1 654	111	112	113	117	135	122	123	139	68			
6	:	465	115	25	96	32	130	37	126	42	56		081	
													09	
22	126	1 272	109	78	105	69	94	89	98	174	62			
12	157*	576	116	33	101	42	132	47	119	91	68		091	
66	95	4 981	81	315	73	285	82	313	82	690	107		10	
20	163	842	86	66	93	58	100	72	111	190	128		11	
15	163*	613	84	55	102	46	106	54	112	151	137		111	
9	:	1 113	101	63	87	51	78	102	134	366	204		12	
6	:	453	76	43	106	22	64	35	92	96	131		13	
2	:	303	97	23	117	13	70*	23	104	121	226		14	
6	:	590	120	33	116	39	121	59	140	252	182		15	
4	:	320	114	23	135	39	199	63	237	356	304		16	
													17	
7	:	735	105	42	103	32	77	44	88	104	86			

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 9 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og dødsårsaksgruppe

Nr.	Kjønn Yrkesklasse	Døde av							
		Alle dødsfall		I alt		Infeksiøse og parasittære sykdommer (ICD 000-136)		Kreftsykdom (ICD 140-209)	
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
MENN (forts.)									
18	Sjåfører (veitrafikk, sporvogn og T-bane)	3 900	112	3 517	115	17	101*	984	113
181	- Vare- og lastebilsjåfører ..	2 611	110	2 331	113	11	96*	665	113
19	Post- og telefunksjonærer, postbud mv.	923	107	865	111	3	:	243	111
191	- Post- og telefunksjonærer ..	451	105	421	109	3	:	119	110
20	Tekstilarbeidere, møbel- tapetserere og skotøy- arbeidere	1 092	108	1 023	110	4	:	279	107
21	Smelteverks- og støperi- arbeidere	1 402	115	1 258	113	5	:	352	112
22	Jern- og metallarbeidere	6 626	110	5 882	111	32	109	1 722	115
221	- Maskin- og motorreparatører mv.	2 298	108	2 056	111	11	105*	612	116
222	- Sveisere, plate- og stål- konstruksjonsarbeidere	1 811	112	1 569	111	5	:	447	111
223	- Rørleggere mv.	598	108	537	112	1	:	153	112
23	Elektroarbeidere	1 996	100	1 746	100	11	112*	479	97
24	Snekkere og sagbruksarbeidere	6 036	87	5 491	87	23	69	1 600	90
241	- Sagbruks- og høvleri- arbeidere mv.	983	95	891	93	0	:	265	99
242	- Bygnings snekkere	3 714	87	3 363	86	17	82*	961	87
243	- Industrisnekkere mv.	1 339	85	1 237	85	6	:	374	92
25	Bygningsmalere og tapetserere	1 075	106	976	106	2	:	268	103
26	Murere, stein-, jord- og sementarbeidere, andre anleggsarbeidere	3 790	99	3 430	97	19	104*	946	95
27	Grafiske arbeidere	692	111	644	116	6	:	173	110
28	Kjemiske prosessarbeidere, papirarbeidere mv.	1 779	110	1 644	111	4	:	506	121
281	- Papirarbeidere mv.	1 000	113	920	113	4	:	265	116
29	Næringsmiddelarbeidere mv. ...	1 850	108	1 710	109	6	:	472	107
30	Betong-, gummi- og plastvare- arbeidere	1 290	114	1 174	115	10	182*	346	120
31	Laste-, losse- og lager- arbeidere, pakkere mv.	3 605	120	3 325	120	14	97*	949	122
32	Maskinister (faste anlegg), anleggsmaskinkjørere mv.	1 474	105	1 283	105	4	:	362	104
33	Brann-, politi- og toll- tjenestemenn	1 077	109	1 008	112	6	:	290	114

Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11. 1970.
Occupational class and cause of death

sykdom												Voldsom og unaturlig død (ICD 800-999)		No.	Sex Occupational class ¹
Indresekretoriske, ernærings- og stoffskiftesykdommer (ICD 240-279)		Hjerte- og karsykdom og plutselig død (ICD 390-458, 782.4, 795)		Sykdommer i åndedrettsorganer (ICD 460-519)		Sykdommer i fordøyelses-, urin- og kjønnsorganer (ICD 520-629)		Annen sykdom (Rest ICD 000-796)							
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR				
														18	
24	93	2 107	118	134	118	135	121	116	85	381	95				
19	106*	1 387	115	72	95	93	122	84	89	279	95			181	
														19	
7	:	494	107	38	118	39	141	41	128	58	72				
4	:	248	109	11	70*	19	137*	17	104*	30	68			191	
														20	
8	:	632	114	35	94	38	118	27	74	69	91				
														21	
14	165*	745	114	55	131	32	82	55	119	142	126				
42	91	3 434	111	213	111	177	91	262	108	740	100			22	
														221	
12	73*	1 214	112	62	93	60	87	85	98	240	87				
														222	
14	113*	902	110	69	136	46	88	86	132	242	120				
3	:	321	115	16	92*	19	106*	24	107	61	86			223	
12	78*	1 036	102	63	99	68	105	77	95	248	96			23	
34	73	3 271	87	175	72	158	72	230	90	541	95			24	
														241	
8	:	519	91	39	101	25	76	35	95	92	127				
21	72	2 020	87	98	66	96	70	150	94	349	96			242	
5	:	732	85	38	68	37	73	45	77	100	74			243	
11	159*	585	107	41	115	36	111	33	88	97	111			25	
														26	
19	76*	2 035	97	136	98	120	99	155	112	355	125				
4	:	385	118	28	126	22	110	26	108	48	69			27	
														28	
9	:	910	103	73	126	55	108	87	148	133	105				
7	:	519	107	49	150	31	110	45	141	79	118			281	
15	128*	1 010	109	72	117	58	106	77	121	140	94			29	
														30	
7	:	675	112	50	130	36	100	50	116	116	105				
														31	
26	128	1 923	118	162	148	137	143	114	103	278	111				
														32	
12	111*	768	108	45	102	43	95	49	87	191	108				
														33	
3	:	610	115	46	136	32	102	21	57	68	80				

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 9 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og dødsårsaksgruppe

Nr.	Kjønn Yrkesklasse	Døde av							
		Alle dødsfall		I alt		Infeksiøse og parasittære sykdommer (ICD 000-136)		Kreftsykdom (ICD 140-209)	
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
MENN (forts.)									
34	Hotell- og restaurantarbeidere, servitører	807	140	681	137	4	:	188	133
341	- Hotell- og restaurantarbeidere	590	138	494	135	4	:	121	116
342	- Servitører	213	145	183	143	0	:	64	176
35	Vaktmestere og rengjøringspersonell	1 479	116	1 409	118	6	:	426	128
36	Annet sivilt arbeid	1 193	126	1 078	125	10	219*	282	117
37	Militært arbeid	637	90	440	92	4	:	142	98
KVINNER									
	Alle yrkesaktive	15 886	100	14 972	100	113	100	7 040	100
51	Teknikere, personer i humanistisk og vitenskapelig arbeid, kunstnere	314	102	290	101	1	:	147	107
52	Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv.	977	90	870	86	11	141*	450	91
521	- Sykepleiere	382	84	344	81	3	:	199	95
522	- Hjelpe- og barnepleiere ...	431	98	378	93	4	:	181	91
53	Lærere og andre i pedagogisk arbeid	424	82	388	82	2	:	213	92
531	- Lærere	274	76	250	76	2	:	134	84
54	Kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv.	2 377	103	2 202	103	20	122	1 131	108
541	- Ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv.	219	109	205	107	1	:	96	112
542	- Kasserere, sekretærer mv. .	601	103	552	102	4	:	277	106
543	- Alminnelig kontorarbeid ...	1 557	102	1 445	103	15	139*	758	109
5431	-- Øvrig kontorarbeid	1 394	102	1 301	103	12	124*	675	108
55	Butikkekspediterer, detaljister mv.	2 320	101	2 215	102	16	98*	1 059	103
551	- Butikkekspediterer	1 798	97	1 719	99	14	107*	851	102
56	Selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøkttere mv.	2 883	92	2 774	92	29	129	1 200	88
561	- Gårdsarbeidere	1 371	85	1 315	86	13	114*	610	87
57	Post- og telefunksjonærer, bud mv.	362	92	338	92	3	:	159	90
58	Tekstilarbeidere, syere, skotøyarbeidere mv.	706	97	668	97	2	:	320	100

Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11. 1970.
Occupational class and cause of death

sykdom												Sex Occupational class ¹
Indresekre- toriske, ernærings- og stoffs-kifte- sykdommer (ICD 240-279)		Hjerte- og karsykdom og plutselig død (ICD 390-458, 782.4, 795)		Sykdommer i åndedretts- organer (ICD 460- 519)		Sykdommer i fordøyelses-, urin- og kjønnsorganer (ICD 520-629)		Annen sykdom (Rest ICD 000-796)		Voldsom og una- turlig død (ICD 800- 999)		
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	
												MALES (cont.)
14	311*	344	120	42	230	57	308	32	136	126	158	34
7	:	271	128	31	231	38	277	22	126	96	159	341
7	:	72	97	11	232*	19	405*	10	170*	30	159	342
8	:	810	114	69	142	45	111	45	100	68	83	35
9	:	601	119	73	217	47	155	56	157	112	127	36
2	:	236	93	12	80*	17	76*	27	81	197	87	37
												FEMALES All economically active
152	100	5 940	100	504	100	528	100	695	100	906	100	51
8	:	102	93	12	128*	11	106*	9	:	24	115	52
9	:	307	81	19	59*	30	83	44	85	105	137	52
2	:	105	67	7	:	11	73*	17	82*	37	121	521
4	:	144	95	9	:	16	110*	20	95	53	169	522
7	:	125	72	13	85*	8	:	20	78	36	86	53
5	:	83	69	8	:	6	:	12	66*	24	79	531
												54
21	84	749	94	72	105	87	112	122	110	173	104	541
2	:	80	99	6	:	8	:	12	144*	14	149*	
5	:	188	91	18	102*	23	117	37	135	48	119	542
14	83*	481	94	48	109	56	110	73	97	111	95	543
14	94*	438	94	45	113	52	114	65	98	93	92	5431
												55
22	103	866	100	77	105	71	93	104	105	105	84	
16	92*	642	95	55	96	56	92	85	105	79	75	551
												56
27	99	1 199	96	102	96	83	79	134	104	109	75	
16	114*	538	85	48	90	33	62	57	86	56	74	561
												57
6	:	130	93	12	100*	8	:	20	109	24	90	
												58
6	:	261	93	19	80*	25	103	35	111	37	93	

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 9 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11. 1970. Yrkesklasse og dødsårsaksgruppe

Nr.	Kjønn Yrkesklasse	Alle dødsfall		I alt		Infeksiøse og parasittære sykdommer (ICD 000-136)		Døde av Kreftsykdom (ICD 140-209)	
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
KVINNER (forts.)									
59	Jern-, elektro- og nærings- middelarbeidere, grafiske arbeidere	556	106	527	106	5	:	252	106
60	Kjemiske prosessarbeidere, andre tilvirkningsarbeidere, frisører, vaskeriarbeidere ..	489	106	451	104	1	:	198	96
601	- Frisører, vaskeriarbeidere	291	102	264	98	1	:	113	90
61	Pakkere, lagerarbeidere mv. .	440	111	426	113	2	:	208	116
62	Hotell- og restaurant- arbeidere, servitører	2 046	112	1 938	111	7	:	846	107
621	- Hotell- og restaurant- arbeidere	947	110	906	111	6	:	388	104
622	- Servitører	509	115	473	114	1	:	226	114
63	Rengjøringspersonell	1 874	106	1 778	106	11	88*	800	101
64	Annet arbeid	118	110	107	106	3	:	57	121

Mortality (SMR) 1970 - 1980 for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970.
Occupational class and cause of death

sykdom		Hjerte- og karsykdom og plutselig død (ICD 390-458, 782.4, 795)		Sykdommer i åndedrettsorganer (ICD 460-519)		Sykdommer i fordøyelses-, urin- og kjønnsorganer (ICD 520-629)		Annen sykdom (Rest ICD 000-796)		Voldsom og uaturlig død (ICD 800-999)		No.	Sex	Occupational class ¹
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR			
FEMALES (cont.)														
59														
1	:	212	110	18	111*	22	128	17	75*	29	100			
60														
2	:	194	115	18	126*	19	125*	19	94*	38	143			
1	:	111	103	14	154*	13	138*	11	89*	27	172	601		
1	:	175	118	11	88*	17	130*	12	71*	14	66*	61		
62														
23	139	831	116	66	109	75	123	90	116	106	115			
621														
16	207*	394	116	28	98	35	122	39	108	40	95			
4	:	176	109	23	169	22	151	21	108	35	136	622		
18	115*	756	112	63	112	66	114	64	88	96	110	63		
1	:	33	82	2	:	6	:	5	:	10	164*	64		

Text in English, see annex 3.

Tabell 10. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av hjerte- og karsykdom og plutselig død for yrkesaktive menn og kvinner 20 - 69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for males and females economically active 20 - 69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Nr. No.	Kjønn Sex Occupational class ¹	Hjerte- og karsykdom										Plutselig død	
		I alt Total (ICD 390-458, 782.4 og 795)		I alt Total (ICD 390-458)		Av dette Hjerte- infarkt og annen ischemisk hjerte- sykdom (ICD 410-414)		Of which Karlesjoner i sentral- nerve- systemet (ICD 430-438)		Sudden death (ICD 782.4 og 795)			
		Antall døde Number of deaths	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR		
	MENN MALES												
	Alle yrkesaktive All economi- cally active	42 436	100	38 609	100	27 993	100	5 622	100	3 827	100		
01	Ingeniører, andre i teknisk og vitenskapelig arbeid	944	82	862	83	627	81	103	73	82	72		
011	- Kjemikere, fysikere og biologer	183	85	159	82	119	84	19	69*	24	119		
02	Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv.	412	89	382	91	251	83	69	107	30	73		
021	- Leger og tannleger	252	81	232	81	155	77	40	90	20	73		
03	Lærere og andre i pedagogisk arbeid	800	82	725	82	523	82	114	88	75	83		
031	- Lærere	298	87	275	88	197	88	48	100	23	71		
04	Presten, jurister og andre i humanistisk arbeid	613	94	558	94	401	94	82	92	55	95		
05	Kunstnere, journalister og reklamefolk	254	99	229	98	156	92	33	97	25	105		
06	Ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv.	2 419	99	2 245	101	1 673	103	275	87	174	79		
061	- Bedriftsledere	1 579	99	1 464	101	1 079	102	190	93	115	80		
07	Kontorister, kasserere og bok- holdere	2 120	110	1 956	111	1 420	112	261	101	164	93		
071	- Alminnelig kontorarbeid	20	133	19	142*	14	144*	2	.	1	.		
072	- Bank- og forsikrings- funksjonærer	608	105	555	106	412	108	68	89	53	101		
073	- Øvrig kontorarbeid	969	118	899	121	649	121	124	113	70	94		
08	Grossister, detaljister, for- sikringsselgere, handelsreisende mv.	1 654	111	1 528	113	1 104	113	214	107	126	96		
081	- Forsikringsselgere, handels- reisende mv.	465	115	441	120	338	127	50	95	24	65		
09	Butikkekspeditører, salgsfunksjo- nærer, butikksjefer mv.	1 272	109	1 174	111	851	111	177	117	98	90		
091	- Butikkekspeditører	576	116	530	118	372	115	83	125	46	100		
10	Gårdbrukere	4 981	81	4 523	80	3 086	77	773	88	458	87		
11	Gårdsarbeidere mv.	842	86	739	83	485	77	161	111	103	122		
111	- Gårdsarbeidere	613	84	533	80	341	73	127	115	80	128		
12	Fiskere	1 113	101	1 010	101	741	102	174	119	103	105		
13	Skogsarbeidere	453	76	397	73	271	70	71	87	56	109		

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 10 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av hjerte- og karsykdom og plutselig død for yrkesaktive menn og kvinner 20 - 69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for males and females economically active 20 - 69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Nr.	Kjønn Yrkesklasse ¹	Hjerte- og karsykdom									
		I alt (ICD 390- 458, 782.4 og 795)		I alt (ICD 390-458)		Av dette				Plutselig død (ICD 782.4 og 795)	
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Hjerte- infarkt og annen ischemisk hjerte- sykdom (ICD 410-414)		Karlesjoner i sentral- nerve- systemet (ICD 430-438)		Antall døde	SMR
						Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
	MENN (forts.) MALES (cont.)										
14	Gruve- og sprengningsarbeidere ..	303	97	271	96	211	101	34	87	32	113
15	Skipsbefal	590	120	520	117	393	118	61	107	70	143
16	Dekks- og maskinmannskap	320	114	267	106	177	95	38	109	53	193
17	Personell i lufttrafikk, jernbane og trafikklidere	735	105	672	106	497	105	82	102	63	96
18	Sjåførere (veitrafikk, sporvogn og T-bane)	2 107	118	1 911	118	1 408	119	272	119	196	118
181	- Vare- og lastebilsjåførere	1 387	115	1 243	114	939	117	165	108	144	128
19	Post- og telefunksjonærer, post- bud mv.	494	107	462	110	339	113	60	92	32	79
191	- Post- og telefunksjonærer	248	109	235	114	179	121	25	79	13	64*
20	Tekstilarbeidere, møbeltapetserere og skotøyarbeidere	632	114	580	115	447	122	82	110	52	107
21	Smelteverks- og støperiarbeidere	745	114	651	109	459	106	94	112	94	159
22	Jern- og metallarbeidere	3 434	111	3 143	113	2 354	115	419	108	291	100
221	- Maskin- og motorreparatører mv.	1 214	112	1 108	113	820	114	148	110	106	103
222	- Sveisere, plate- og stål- konstruksjonsarbeidere	902	110	821	110	628	115	117	114	81	104
223	- Rørleggere mv.	321	115	295	117	216	116	42	120	26	98
23	Elektroarbeidere	1 036	102	943	103	687	102	119	92	93	97
24	Snekkere og sagbruksarbeidere ...	3 271	87	2 949	86	2 184	88	421	87	322	96
241	- Sagbruks- og høvleriarbeidere mv.	519	91	463	89	344	92	61	79	56	113
242	- Bygningssnekkere	2 020	87	1 814	86	1 340	87	264	89	206	99
243	- Industrisnekkere mv.	732	85	672	86	500	88	96	86	60	78
25	Bygningsmalere og tapetserere ...	585	107	537	108	407	113	65	91	48	98
26	Murere, stein-, jord- og sement- arbeidere, andre anleggsarbeidere	2 035	97	1 827	96	1 338	97	259	94	208	113
27	Grafiske arbeidere	385	118	358	121	261	123	55	122	27	93
28	Kjemiske prosessarbeidere, papir- arbeidere mv.	910	103	837	104	638	110	114	98	73	94
281	- Papirarbeidere mv.	519	107	481	109	363	114	72	109	38	90
29	Næringsmiddelarbeidere mv.	1 010	109	897	106	642	105	139	112	113	137
30	Betong-, gummi- og plastvare- arbeidere	675	112	620	113	464	116	83	108	55	100
31	Laste-, losse- og lagerarbeidere, pakkere mv.	1 923	118	1 759	118	1 270	118	269	122	164	114
32	Maskinister (faste anlegg), anleggsmaskinkjørere mv.	768	108	686	107	523	111	92	103	82	122

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 10 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av hjerte- og karsykdom og plutselig død for yrkesaktive menn og kvinner 20 - 69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for males and females economically active 20 - 69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Nr.	Kjønn Yrkesklasse ¹	Hjerte- og karsykdom									
		I alt (ICD 390- 458, 782.4 og 795)		I alt (ICD 390-458)		Av dette				Plutselig død (ICD 782.4 og 795)	
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
MENN (forts.)											
33	Brann-, politi- og tolltjenestemenn	610	115	557	115	404	114	81	120	53	110
34	Hotell- og restaurantarbeidere, servitører	344	120	309	119	202	107	61	165	35	130
341	- Hotell- og restaurantarbeidere	271	128	245	128	162	116	46	169	26	130
342	- Servitører	72	97	63	94	40	82	14	146*	9	.
35	Yaktmestere og rengjøringspersonell	810	114	748	115	547	117	110	113	62	101
36	Annet sivilt arbeid	601	119	562	122	391	117	77	114	39	86
37	Militært arbeid	236	93	215	95	161	97	28	88	21	78
KVINNER FEMALES											
	Alle yrkesaktive	5 940	100	5 565	100	2 831	100	1 633	100	375	100
51	Teknikere, personer i humanistisk og vitenskapelig arbeid, kunstnere	102	93	98	95	40	77	38	124	4	.
52	Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv.	307	81	287	81	145	82	82	77	20	81
521	- Sykepleiere	105	67	100	68	56	75	28	64	5	.
522	- Hjelpe- og barnepleiere	144	95	133	94	68	95	35	82	11	111*
53	Lærere og annet undervisningspersonell	125	72	113	70	51	64	37	74	12	105*
531	- Lærere	83	69	73	65	29	53	26	75	10	127*
54	Kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv.	749	94	711	95	362	98	203	90	38	73
541	- Ledere innen off. administrasjon, bedriftsledere mv.	80	99	78	103	34	87	27	123	2	.
542	- Kasserere, sekretærer mv.	188	91	178	93	88	92	46	79	10	75*
543	- Alminnelig kontorarbeid	481	94	455	95	240	102	130	88	26	77
5431	-- Øvrig kontorarbeid	438	94	413	95	220	103	118	89	25	82
55	Butikk ekspeditører, detaljister mv.	866	100	816	101	419	101	242	102	50	92
551	- Butikk ekspeditører	642	95	603	95	306	95	180	96	39	90

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 10 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av hjerte- og karsykdom og plutselig død for yrkesaktive menn og kvinner 20 - 69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak Mortality (SMR) 1970 - 1980 from diseases of the circulatory system and sudden death for males and females economically active 20 - 69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Nr.	Kjønn Yrkesklasse ¹	Hjerte- og karsykdom									
		I alt (ICD 390-458, 782.4 og 795)		I alt (ICD 390-458)		Av dette				Plutselig død (ICD 782.4 og 795)	
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Hjerte- infarkt og annen ischemisk hjerte- sykdom (ICD 410-414)		Karlesjoner i sentral- nerve- systemet (ICD 430-438)		Antall døde	SMR
KVINNER (forts.) FEMALES (cont.)											
56	Selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøkttere mv. .	1 199	96	1 133	96	524	87	366	108	66	86
561	- Gårdsarbeidere	538	85	511	86	239	78	163	95	27	69
57	Post- og telefunksjonærer, bud mv.	130	93	123	95	59	91	35	90	7	.
58	Tekstilarbeidere, syere, skotøy- arbeidere mv.	261	93	240	91	139	104	59	77	21	120
59	Jern-, elektro- og næringsmiddel- arbeidere, grafiske arbeidere ...	212	110	198	109	103	112	54	102	14	114*
60	Kjemiske prosessarbeidere, andre tilvirkningsarbeidere, frisører, vaskeriarbeidere	194	115	177	112	89	110	52	112	17	158*
601	- Frisører, vaskeriarbeidere	111	103	99	98	48	93	30	102	12	177*
61	Pakkere, lagerarbeidere mv.	175	118	169	121	91	128	45	111	6	.
62	Hotell- og restaurantarbeidere, servitører	831	116	769	114	417	120	212	109	62	139
621	- Hotell- og restaurantarbeidere	394	116	370	116	198	120	108	118	24	114
622	- Servitører	176	109	163	108	90	117	42	95	13	126*
63	Rengjøringspersonell	756	112	699	111	374	115	203	111	57	135
64	Annet arbeid	33	82	32	85	18	94*	5	.	1	.

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 11. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av kreft for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak

Nr.	Kjønn Yrkesklasse	Kreft i munn, svelg og fordøyelsesorganer									
		I alt Total		I alt Total (ICD 140-159)		Av dette		Of which		Kreft i tykk- og endetarmen (ICD 153-154)	
		Antall døde Number of deaths	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
MENN											
	Alle yrkesaktive All economically active	20 284	100	7 318	100	6 971	100	2 529	100	2 317	100
01	Ingeniører, andre i teknisk og viten- skapelig arbeid	504	89	162	81	156	83	34	50	71	112
011	- Kjemikere, fysikere og biologer	93	90	25	68	23	66	5	:	11	94*
02	Leger, sykepleiere, tannleger, fysioter- apeuter mv.	187	85	61	77	58	77	14	51*	23	91
021	- Leger og tannleger ..	122	83	41	77	38	74	7	:	18	106*
03	Lærere og andre i peda- gogisk arbeid	378	81	143	86	136	86	42	73	57	108
031	- Lærere	135	80	49	83	47	84	12	59*	24	127
04	Prester, jurister og andre i humanistisk arbeid	300	97	114	102	109	102	31	80	50	140
05	Kunstnere, journalister og reklamefolk	141	113	61	138	56	133	17	111*	21	149
06	Ledere innen offentlig administrasjon, be- driftsledere mv.	1 177	102	425	101	395	98	118	81	142	107
061	- Bedriftsledere	805	107	308	111	283	108	84	89	98	113
07	Kontorister, kasserere og bokholdere	952	103	338	102	326	103	103	89	132	125
071	- Alminnelig kontor- arbeid	13	154*	7	:	7	:	2	:	2	:
072	- Bank- og forsik- ringsfunksjonærer ...	294	106	103	103	100	106	35	102	39	124
073	- Øvrig kontorarbeid ..	408	104	143	101	137	102	35	72	62	138
08	Grossister, detaljister, forsikringsselgere, handelsreisende mv. ...	772	110	281	110	269	110	91	103	101	125
081	- Forsikringsselgere, handelsreisende mv. .	238	123	73	105	70	106	20	84	26	118
09	Butikkekspeditører, salgsfunksjonærer, butikksjefer mv.	637	113	218	109	211	111	62	90	72	113
091	- Butikkekspeditører .	304	125	99	116	94	116	30	101	29	107
10	Gårdbrukere	2 097	73	801	76	779	77	325	88	247	74
11	Gårdsarbeidere mv. ...	391	85	151	90	145	90	64	109	39	73
111	- Gårdsarbeidere	284	83	110	88	108	90	49	112	27	67
12	Fiskere	550	105	226	119	219	121	104	158	49	81
13	Skogsarbeidere	197	71	74	72	72	74	31	87	22	68
14	Gruve- og sprengnings- arbeidere	168	112	67	124	64	125	29	156	17	100*
15	Skipsbefal	300	123	103	121	95	118	30	103	31	115
16	Dekks- og maskinmann- skap	177	123	64	132	57	123	18	108*	18	117*
17	Personell i luft- trafikk, jernbane og trafikkledere	347	103	141	116	133	115	54	130	37	97

Mortality (SMR) 1970 - 1980 from cancer for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Kreft i åndedretsorganene				Kreft i urin- og kjønnsorganene				Kreft i lymfe- og blod-dannende organer (ICD 200-209)				Andre kreft-former (Rest ICD 140-209)		Sex Occu-pa-tio-nal class ¹
I alt (ICD 160-163)		Av dette kreft i lungene (ICD 162)		Kreft i bryst-kjertelen (ICD 174)		I alt (ICD 180-189)		Av dette kreft i urinorganene (ICD 188-189)						
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	
4 328	100	4 008	100	10	100*	3 597	100	1 503	100	1 980	100	3 051	100	MALES
94	78	85	77	0	.	92	103	45	113	59	99	97	98	01
23	104	21	103	0	.	10	57*	4	.	12	115*	23	138	011
19	64	28	66	0	.	34	83	14	86*	22	103	41	128	02
18	59*	17	60*	0	.	22	79	8	.	12	85*	29	138	021
40	41	36	40	1	.	80	98	28	83	44	93	70	93	03
15	45*	14	45*	0	.	23	76	7	.	22	125	26	93	031
47	72	45	74	0	.	53	94	19	82*	34	114	52	114	04
25	96	23	96	0	.	15	69*	8	.	11	87*	29	146	05
229	91	209	89	0	.	222	111	97	112	122	110	179	104	06
138	84	127	83	0	.	154	118	67	119	88	123	120	107	061
210	107	190	105	1	.	167	101	63	93	89	97	147	103	07
2	.	2	.	0	.	1	.	0	.	3	.	0	.	071
75	128	71	131	0	.	48	98	14	69*	17	62*	51	120	072
90	109	78	102	1	.	67	95	21	73	42	107	65	108	073
155	103	147	105	0	.	144	113	48	91	84	126	108	107	08
55	134	53	139	0	.	47	140	20	141	32	169	31	104	081
123	103	114	104	1	.	119	123	57	140	67	116	109	119	09
54	108	50	108	0	.	61	142	26	150	37	147	53	135	091
234	39	216	38	1	.	493	89	142	65	277	104	291	76	10
53	56	51	59	0	.	84	92	30	87	37	83	66	104	11
31	45	31	48	0	.	62	90	24	94	30	91	51	109	111
115	102	108	104	0	.	85	91	45	115	38	75	86	111	12
27	45	26	47	0	.	36	69	16	76*	27	103	33	85	13
37	113	35	116	0	.	22	87	7	.	17	117*	25	109	14
83	157	74	152	0	.	50	135	23	133	16	63*	48	111	15
51	174	49	182	0	.	19	81*	9	.	13	80*	30	114	16
70	91	66	93	0	.	50	95	29	116	33	101	53	99	17

¹ Text In English, see annex 3.

Tabell 11 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av kreft for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak

Nr.	Kjønn Yrkesklasse	Kreft i munn, svelg og fordøyelsesorganer									
		I alt		I alt (ICD 140-159)		Av dette					
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Kreft i for- døyelsesorganer (ICD 150-159)		Kreft i magesekken (ICD 151)		Kreft i tykk- og endetarmen (ICD 153-154)	
				Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
MENN (forts.)											
18	Sjåfører (veitrafikk, sporvogn og T-bane)	984	113	348	113	330	112	128	120	112	115
181	- Vare- og lastebilsjåfører	665	113	235	113	222	112	88	123	71	108
19	Post- og telefunksjonærer, postbud mv.	243	111	94	119	92	122	34	123	29	115
191	- Post- og telefunksjonærer	119	110	43	110	43	116	18	133*	11	89*
20	Tekstilarbeidere, møbeltapet- serere og skotøyarbeidere ..	279	107	108	113	105	115	37	112	31	103
21	Smelteverks- og støperiar- beidere	352	112	138	122	134	124	46	118	48	134
22	Jern- og metallarbeidere ...	1 722	115	560	105	529	105	196	107	170	101
221	- Maskin- og motorrepara- tører mv.	612	116	200	107	191	108	70	109	53	90
222	- Sveisere, plate- og stål- konstruksjonsarbeidere ...	447	111	153	108	144	107	57	117	45	100
223	- Rørleggere mv.	153	112	47	97	44	96	18	109*	15	98*
23	Elektroarbeidere	479	97	161	92	160	97	55	92	53	96
24	Snekkere og sagbruksarbeidere	1 600	90	588	91	560	91	228	102	168	82
241	- Sagbruks- og høvleriar- beidere mv.	265	99	103	105	98	104	38	111	33	106
242	- Bygningsnekkere	961	87	342	85	330	86	135	98	90	71
243	- Industrisnekkere mv.	374	92	143	97	132	94	55	108	45	96
25	Bygningsmalere og tapetserere	268	103	88	93	85	94	32	98	31	104
26	Murere, stein-, jord- og sementarbeidere, andre anleggsarbeidere	946	95	365	101	343	99	125	100	107	94
27	Grafiske arbeidere	173	110	57	102	51	96	16	82*	18	101*
28	Kjemiske prosessarbeidere, papirarbeidere mv.	506	121	176	116	166	114	69	131	51	106
281	- Papirarbeidere mv.	265	116	89	106	85	106	34	117	30	113
29	Næringsmiddelarbeidere mv. .	472	107	171	107	163	107	52	94	46	91
30	Betong-, gummi- og plast- varearbeidere	346	120	122	117	119	120	39	109	43	131
31	Laste-, losse- og lager- arbeidere, pakkere mv.	949	122	343	121	320	119	112	114	103	115
32	Maskinister (faste anlegg), anleggsmaskinkjørere mv. ...	362	104	121	99	119	102	50	119	32	82
33	Brann-, politi- og toll- tjenestemenn	290	114	106	115	101	115	34	107	37	127
34	Hotell- og restaurantar- beidere, servitører	188	133	64	129	53	112	17	99*	14	89*
341	- Hotell- og restaurant- arbeidere	121	116	36	99	32	92	12	95*	7	.
342	- Servitører	64	176	28	218	21	172	5	.	7	.
35	Vaktmestere og rengjørings- personell	426	128	142	116	137	117	51	120	45	116
36	Annet sivilt arbeid	282	117	94	107	85	102	26	86	33	119
37	Militært arbeid	142	98	42	95	39	94	15	98*	17	121*

Mortality (SMR) 1970 - 1980 from cancer for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Kreft i åndedretsorganene				Kreft i urin- og kjønnsorganene				Kreft i lymfe- og blod-dannende organer (ICD 200-209)		Andre kreft-former (Rest ICD 140-209)		Sex Occu-pational class ¹		
I alt (ICD 160-163)		Av dette kreft i lungene (ICD 162)		Kreft i bryst-kjertelen (ICD 174)		I alt (ICD 180-189)		Av dette kreft i urinorganene (ICD 188-189)						
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR			
MALES (cont.)														
266	144	255	149	1	.	151	102	68	108	87	99	131	94	18
175	139	169	146	1	.	105	106	51	120	61	102	88	92	181
47	104	45	108	0	.	41	99	16	99*	25	117	36	114	19
19	85*	19	92*	0	.	26	129	9	.	10	93*	21	130	191
58	103	55	105	0	.	44	93	20	101	31	125	38	102	20
102	150	95	151	0	.	41	76	22	94	28	92	43	91	21
471	147	434	147	1	.	273	109	146	135	152	99	265	108	22
168	149	155	149	1	.	95	109	52	137	54	99	94	107	221
121	141	107	135	0	.	59	89	37	128	37	90	77	117	222
45	155	42	156	0	.	26	115	18	184*	18	128*	17	75*	223
114	109	104	108	0	.	81	98	39	110	54	106	69	85	23
304	78	270	75	0	.	306	98	114	85	156	91	246	93	24
52	90	47	88	0	.	55	111	24	118	24	95	31	82	241
184	76	163	73	0	.	180	94	62	75	101	95	154	93	242
68	77	60	73	0	.	71	99	28	92	31	79	61	101	243
70	125	64	123	1	.	58	126	23	118	13	52*	38	99	25
204	95	188	94	1	.	165	93	76	101	81	87	130	91	26
41	128	38	128	0	.	36	125	16	140*	15	96*	24	101	27
128	141	119	142	1	.	72	96	36	114	54	136	75	124	28
61	124	57	125	1	.	44	105	20	115	29	134	41	126	281
117	124	106	121	0	.	87	109	43	130	40	94	57	88	29
87	139	80	138	0	.	49	99	23	108	30	106	58	131	30
252	152	234	152	0	.	160	113	68	117	66	89	128	114	31
99	134	93	137	0	.	48	83	19	76*	25	70	69	121	32
65	116	61	118	0	.	52	119	29	152	33	134	34	88	33
62	210	58	213	0	.	23	95	8	.	18	122*	21	89	34
40	184	37	185	0	.	18	102*	7	.	13	119*	14	80*	341
20	262	19	270*	0	.	5	.	1	.	5	.	6	.	342
119	166	112	169	1	.	75	121	32	126	34	109	55	119	35
73	142	71	149	0	.	44	102	16	89*	31	132	40	111	36
27	102	24	100	0	.	26	112	9	.	17	85*	30	98	37

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 11 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av kreft for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak

Nr.	Kjønn Yrkesklasse	Kreft i munn, svelg og fordøyelsesorganer									
		I alt		I alt (ICD 140-159)		Av dette					
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Kreft i for- døyelsesorganer (ICD 150-159)		Kreft i magesekken og endetarmen (ICD 151)		Kreft i tykk- magesekken og endetarmen (ICD 153-154)	
				Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
KVINNER											
	Alle yrkesaktive All economically active	7 040	100	2 015	100	1 967	100	541	100	878	100
51	Teknikere, personer i huma- nistisk og vitenskapelig arbeid, kunstnere	147	107	41	108	40	108	11	107*	14	84*
52	Leger, sykepleiere, tann- leger, fysioterapeuter mv.	450	91	123	90	122	92	40	109	51	85
521	- Sykepleiere	199	95	48	84	47	84	19	124*	19	75*
522	- Hjelpe- og barnepleiere .	181	91	56	102	56	105	16	107*	25	104
53	Lærere og annet under- visningspersonell	213	92	56	93	56	95	9	.	30	112
531	- Lærere	134	84	31	76	31	78	7	.	16	88*
54	Kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv.	1 131	108	292	103	280	102	61	80	141	113
541	- Ledere innen off. admi- nistrasjon, bedrifts- ledere mv.	96	112	24	94	23	92	5	.	14	127*
542	- Kasserere, sekretærer mv.	277	106	86	120	81	116	16	83*	42	133
543	- Alminnelig kontorarbeid .	758	109	182	98	176	97	40	79	85	104
5431	-- Øvrig kontorarbeid	675	108	169	101	163	100	37	82	79	107
55	Butikkekspeditører, detal- jister mv.	1 059	103	310	105	305	106	76	96	153	119
551	- Butikkekspeditører	851	102	252	106	247	107	62	97	127	122
56	Selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyre- røktene mv.	1 200	88	349	88	343	87	110	101	131	75
561	- Gårdsarbeidere	610	87	184	87	182	90	61	110	70	78
57	Post- og telefunksjonærer, bud mv.	159	90	48	90	46	98	12	92*	25	118
58	Tekstilarbeidere, syere, skotøyarbeidere mv.	320	100	99	100	96	106	28	112	42	104
59	Jern-, elektro- og nærings- middelarbeidere, grafiske arbeidere	252	106	77	106	76	115	25	138	32	108
60	Kjemiske prosessarbeidere, andre tilvirkningsarbeidere frisører, vaskeriarbeidere	198	96	61	96	59	102	13	82*	25	97
601	- Frisører, vaskeriarbeidere	113	90	36	90	36	101	8	.	14	89*
61	Pakkere, lagerarbeidere mv.	208	116	66	116	64	128	18	131*	29	129
62	Hotell, og restaurant- arbeidere, servitører	846	107	232	107	224	98	58	92	105	104
621	- Hotell- og restaurant- arbeidere	388	104	123	104	118	109	25	84	58	121
622	- Servitører	226	114	45	114	45	81	15	99*	20	81
63	Rengjøringspersonell	800	101	244	101	239	106	77	125	88	88
64	Annet arbeid	57	121	17	121	17	128*	3	.	12	203*

Mortality (SMR) 1970 - 1980 from cancer for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Kreft i åndedretsorganene				Kreft i urin- og kjønnsorganene				Kreft i lymfe- og blod-dannende organer (ICD 200-209)		Andre kreftformer (Rest ICD 140-209)		Sex Occupational class ¹		
I alt (ICD 160-163)		Av dette kreft i lungene (ICD 162)		Kreft i brystkjertelen (ICD 174)		I alt (ICD 180-189)		Av dette kreft i urinorganene (ICD 188-189)						
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	
408	100	369	100	1 437	100	1 666	100	256	100	554	100	960	100	
11	142*	10	143*	33	117	29	89	5	.	12	107*	21	107	51
22	78	20	79	117	113	86	73	12	72*	43	107	59	83	52
9	.	8	.	56	127	35	70	1	.	24	143	27	92	521
10	89*	10	98*	40	97	39	83	9	.	16	99*	20	70	522
6	.	6	.	56	114	49	88	5	.	21	108	25	73	53
5	.	5	.	32	95	33	86	4	.	17	126*	16	66*	531
71	120	65	121	259	119	258	103	32	91	90	106	161	107	54
5	.	4	.	26	152	28	139	2	.	6	.	7	.	541
19	128*	19	141*	56	103	59	94	8	.	19	90*	38	102	542
47	120	42	118	177	120	171	102	22	97	65	115	116	114	543
40	113	36	112	154	117	152	101	20	97	56	111	104	115	5431
66	110	61	113	236	113	248	102	41	109	65	82	134	97	55
52	107	48	108	197	114	194	97	28	94	48	74	108	95	551
39	49	33	46	232	85	271	85	46	87	121	115	188	105	56
22	53	21	56	110	78	137	83	20	74	67	124	90	98	561
10	99*	8	.	24	65	37	87	8	.	13	92*	27	108	57
13	70*	11	66*	45	70	101	134	18	151*	19	76*	43	100	58
17	122*	14	111*	49	100	63	112	9	.	15	82*	31	97	59
9	.	7	.	29	68	54	110	3	.	17	105*	28	99	60
5	.	4	.	18	71*	26	88	2	.	13	131*	15	88*	601
19	181*	18	189*	37	101	46	108	9	.	13	94*	27	113	61
63	137	60	144	169	108	221	120	41	136	64	103	97	92	62
25	115	25	127	75	102	88	102	20	139	32	110	45	91	621
26	225	24	230	44	107	74	157	9	.	15	96*	22	81	622
58	125	52	123	139	86	190	102	23	78	57	94	112	108	63
4	.	4	.	12	125*	13	116*	4	.	4	.	7	.	64

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 12. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av andre sykdommer for yrkesaktive menn og kvinner 20-64 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsaker

Nr.	Kjønn	Yrkesklasse	Indresekretoriske, ernærings- og stoffskiftesykdommer (ICD 240-279)				Sykdommer i åndedrettsorganene (ICD 460-519)			
			I alt Total		Av dette Of which		I alt		Av dett bronkitt emfysem astma (ICD 490)	
			Antall døde	SMR	Sukkersyke (ICD 250)	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
MENN										
		Alle yrkesaktive All economically	560	100	423	100	2 790	100	1 346	1
01		Ingeniører, andre i teknisk og vitenskapelig arbeid	18	94*	10	69*	45	65	20	
011		- Kjemikere, fysikere og biologer	3	.	3	.	7	.	3	
02		Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv.	8	.	4	.	27	85	12	
021		- Leger og tannleger	5	.	2	.	19	87*	9	
03		Lærere og andre i pedagogisk arbeid	10	69*	9	.	30	47	12	
031		- Lærere	3	.	3	.	10	43*	5	
04		Prester, jurister og andre i humanistisk arbeid	9	.	6	.	33	75	19	
05		Kunstnere, journalister og reklamefolk	5	.	5	.	16	95*	9	
06		Ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv.	37	121	26	113	118	75	58	76
061		- Bedriftsledere	24	121	17	114*	81	79	37	74
07		Kontorister, kasserere og bokholdere	27	102	22	110	161	126	80	132
071		- Alminnelig kontorarbeid	1	.	1	.	1	.	0	.
072		- Bank- og forsikringsfunksjonærer	9	.	7	.	42	111	24	132
073		- Øvrig kontorarbeid	12	106*	11	129*	76	140	37	143
08		Grossister, detaljister, forsikringsselgere, handelsreisende mv.	24	132	14	102*	112	113	51	107
081		- Forsikringsselgere, handelsreisende mv.	6	.	4	.	25	96	12	95*
09		Butikkekspeditører, salgsfunksjonærer, butikksjefer mv.	22	126	17	129*	78	105	44	122
091		- Butikkekspeditører	12	157*	8	.	33	101	18	116*
10		Gårdbrukere	66	95	53	101	315	73	125	62
11		Gårdsarbeidere mv.	20	163	17	183*	66	93	22	69
111		- Gårdsarbeidere	15	163*	13	187*	55	102	17	71*
12		Fiskere	9	.	7	.	63	87	21	60
13		Skogsarbeidere	6	.	5	.	43	106	21	109
14		Gruve- og spregningsarbeidere	2	.	1	.	23	117	6	.
15		Skipsbefal	6	.	4	.	33	116	15	101*
16		Dekks- og maskinmannskap	4	.	3	.	23	135	8	.
17		Personell i lufttrafikk, jernbane og trafikkledere	7	.	6	.	42	103	28	131
18		Sjåførere (veitrafikk, sporvogn og T-bane)	24	93	18	92*	134	118	82	147
181		- Vare- og lastebilsjåførere ..	19	106*	14	104*	72	95	43	114

Mortality (SMR) 1970 - 1980 from other diseases for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11. 1970. Occupational class and cause of death

Sykdommer i fordøyelses-, urin- og kjønnsorganene (ICD 520-629)								
Sykdommer i fordøyelsesorganene (ICD 520-577)								
I alt		I alt		Av dette leverkirrose (ICD 571)		Sykdommer i urin- og kjønnsorganene (ICD 580-629)		No. Sex Occupational class ¹
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	
MALES								
2 552	100	1 845	100	664	100	707	100	
								01
58	76	39	67	14	60*	19	102*	011
12	89*	9	.	1	.	3	.	02
26	94	20	101	12	176*	6	.	021
17	91*	15	114*	10	225*	2	.	03
35	57	20	44	8	.	15	90*	031
9	.	5	.	3	.	4	.	04
46	118	37	133	16	165*	9	.	05
20	123	19	161*	9	.	1	.	06
165	115	124	118	57	149	41	104	061
128	137	96	141	47	188	32	126	07
125	106	97	113	46	149	28	85	071
2	.	1	.	0	.	1	.	072
32	91	24	94	12	130*	8	.	073
66	131	51	141	28	215	15	107*	08
117	135	95	153	44	203	22	89	081
32	130	27	150	10	150*	5	.	09
69	94	51	94	29	142	18	92*	091
42	132	33	143	20	237	9	.	10
285	82	167	69	38	48	118	111	11
58	100	36	90	11	85*	22	123	111
46	106	26	87	5	.	20	146	12
51	78	35	74	5	.	16	88*	13
22	64	16	66*	2	.	6	.	14
13	70*	10	73*	2	.	3	.	15
39	121	34	137	12	118*	5	.	16
39	199	27	184	12	207*	12	244*	17
32	77	24	77	5	.	8	.	18
135	121	100	122	33	107	35	119	181
93	122	65	116	24	112	28	142	

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 12 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av andre sykdommer for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak

Nr.	Kjønn Yrkesklasse	Indresekretoriske, ernærings- og stoffskiftesykdommer (ICD 240-279)				Sykdommer i åndedretts- organene (ICD 460-519)			
		I alt		Av dette sukkersyke (ICD 250)		I alt		Av dette bronkitt, emfysem og astma (ICD 490-493)	
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
MENN (forts.)									
19	Post- og telefunksjonærer, bud mv.	7	.	5	.	38	118	16	108*
191	- Post- og telefunksjonærer ..	4	.	3	.	11	70*	4	.
20	Tekstilarbeidere, møbeltapet- serere og skotøyarbeidere	8	.	8	.	35	94	18	101*
21	Smelteverks- og støperiarbei- dere	14	165*	8	.	55	131	29	140
22	Jern- og metallarbeidere	42	91	34	98	213	111	107	113
221	- Maskin- og motorreparatører mv.	12	73*	10	80*	62	93	34	102
222	- Sveisere, plate- og stål- konstruksjonsarbeidere	14	113*	10	107*	69	136	27	107
223	- Rørleggere mv.	3	.	2	.	16	92*	6	.
23	Elektroarbeidere	12	78*	8	.	63	99	25	80
24	Snekkere og sagbruksarbeidere	34	73	23	66	175	72	79	66
241	- Sagbruks- og høvleriarbei- dere mv.	8	.	4	.	39	101	16	87*
242	- Bygningssekkere	21	72	16	73*	98	66	44	60
243	- Industrissekkere mv.	5	.	3	.	38	68	19	70*
25	Bygningsmalere og tapetserere	11	159*	9	.	41	115	20	115
26	Murere, stein-, jord- og sementarbeidere, andre an- leggsarbeidere	19	76*	11	58*	136	98	65	96
27	Grafiske arbeidere	4	.	3	.	28	126	18	172*
28	Kjemiske prosessarbeidere, papirarbeid mv.	9	.	9	.	73	126	38	134
281	- Papirarbeidere mv.	7	.	7	.	49	150	25	159
29	Næringsmiddelarbeidere mv. ...	15	128*	12	135*	72	117	36	121
30	Betong-, gummi-, og plast- varearbeidere	7	.	7	.	50	130	27	142
31	Laste-, losse- og lagerarbei- dere, pakkere mv.	26	128	23	150	162	148	75	142
32	Maskinister (faste anlegg), anleggsmaskinkjørere mv.	12	111*	8	.	45	102	23	105
33	Brann-, politi- og tolltjenes- temenn	3	.	2	.	46	136	26	155
34	Hotell- og restaurantarbeidere, servitører	14	311*	11	323*	42	230	27	300
341	- Hotell- og restaurantarbei- dere	7	.	4	.	31	231	18	273*
342	- Servitører	7	.	7	.	11	232*	9	.
35	Vaktmestere og rengjørings- personell	8	.	7	.	69	142	42	182
36	Annet sivilt arbeid	9	.	7	.	73	217	33	204
37	Militært arbeid	2	.	1	.	12	80*	9	.

Mortality (SMR) 1970 - 1980 from other diseases for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Sykdommer i fordøyelses-, urin- og kjønnsorganene (ICD 520-629)									
Sykdommer i fordøyelsesorganene (ICD 520-577)									
I alt		I alt		Av dette leverkirrose (ICD 571)		Sykdommer i urin- og kjønnsorganene (ICD 580-629)		No.	Sex Occupational class ¹
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR		
									MALES (cont.)
									19
39	141	24	123	9	.	15	184*		
19	137*	9	.	4	.	10	251*	191	
								20	
38	118	26	113	8	.	12	131*		
								21	
32	82	22	77	7	.	10	95*		
177	91	124	86	41	74	53	105	22	
								221	
60	87	46	90	16	80*	14	79*		
								222	
46	88	33	85	10	67*	13	97*		
19	106*	14	105*	4	.	5	.	223	
68	105	55	115	21	114	13	77*	23	
158	72	115	72	33	58	43	71	24	
								241	
25	76	18	77*	4	.	7	.		
96	70	72	73	20	55	24	64	242	
37	73	25	68	9	.	12	86*	243	
36	111	26	111	8	.	10	112*	25	
								26	
120	99	87	100	24	79	33	97		
22	110	19	132*	8	.	3	.	27	
								28	
55	108	38	103	15	116*	17	119*		
31	110	23	115	9	.	8	.	281	
58	106	41	104	12	86*	17	110*	29	
								30	
36	100	25	95	8	.	11	113*		
								31	
137	143	105	153	33	139	32	117		
								32	
43	95	32	95	12	92*	11	94*		
								33	
32	102	25	109	11	132*	7	.		
								34	
57	308	47	344	26	505	10	206*		
								341	
38	277	30	296	14	364*	8	.		
19	405*	17	494*	12	935*	2	.	342	
								35	
45	111	37	129	10	104*	8	.		
47	155	33	151	15	192*	14	166*	36	
17	76*	13	77*	8	.	4	.	37	

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 12 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av andre sykdommer for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak

Nr.	Kjønn Yrkesklasse	Indresekretoriske, ernærings- og stoffskiftesykdommer (ICD 240-279)				Sykdommer i åndedretts- organene (ICD 460-519)			
		I alt		Av dette sukkersyke (ICD 250)		I alt		Av dette bronkitt, emfysem og astma (ICD 490-493)	
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
KVINNER									
	Alle yrkesaktive All economically active	152	100	102	100	504	100	188	100
51	Teknikere, personer i humanis- tisk og vitenskapelig arbeid, kunstnere	8	.	3	.	12	128*	4	.
52	Leger, sykepleiere, tannleger, fysioterapeuter mv.	9	.	6	.	19	59*	7	.
521	- Sykepleiere	2	.	2	.	7	.	4	.
522	- Hjelpe- og barnepleiere	4	.	2	.	9	.	2	.
53	Lærere og andre i pedagogisk arbeid	7	.	6	.	13	85*	5	.
531	- Lærere	5	.	4	.	8	.	4	.
54	Kontorister, kasserere, bok- holdere og ledere innen offent- lig administrasjon, bedrifts- ledere mv.	21	84	12	70*	72	105	27	102
541	- Ledere innen off. administra- sjon, bedriftsledere mv. ...	2	.	1	.	6	.	5	.
542	- Kasserere, sekretærer mv. ..	5	.	2	.	18	102*	6	.
543	- Alminnelig kontorarbeid	14	83*	9	.	48	109	16	93*
5431	-- Øvrig kontorarbeid	14	94*	9	.	45	113	15	96*
55	Butikkekspeditører, detaljis- ter mv.	22	103	11	77*	77	105	37	135
551	- Butikkekspeditører	16	92*	7	.	55	196	26	118
56	Selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyrerøktene mv.	27	99	18	100*	102	96	26	68
561	- Gårdsarbeidere	16	114*	12	129*	48	90	9	.
57	Post- og telefunksjonærer, bud mv.	6	.	3	.	12	100*	4	.
58	Tekstilarbeidere, syere, sko- tøyarbeidere mv.	6	.	5	.	19	80*	5	.
59	Jern-, elektro- og nærings- middelarbeidere, grafiske arbeidere	1	.	1	.	18	111*	11	177*
60	Kjemiske prosessarbeidere, andre tilvirkningsarbeidere, frisører, vaskeriarbeidere ...	2	.	2	.	18	126*	9	.
601	- Frisører, vaskeriarbeidere .	1	.	1	.	14	154*	7	.
61	Pakkere, lagerarbeidere mv. ..	1	.	1	.	11	88*	3	.
62	Hotell- og restaurantarbeidere, servitører	23	139	17	153*	66	109	25	114
621	- Hotell- og restaurant- arbeidere	16	207*	11	213*	28	98	9	.
622	- Servitører	4	.	3	.	23	169	12	232*
63	Rengjøringspersonell	18	115*	17	165*	63	112	25	117
64	Annet arbeid	1	.	0	.	2	.	0	.

Mortality (SMR) 1970 - 1980 from other diseases for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Sykdommer i fordøyelses-, urin- og kjønnsorganene (ICD 520-629)								No. Sex Occupational class ¹
Sykdommer i fordøyelsesorganene (ICD 520-577)				Sykdommer i urin- og kjønnsorganene (ICD 580-629)				
I alt		I alt		Av dette leverkirrose (ICD 571)				
Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	
FEMALES								
528	100	398	100	125	100	130	100	
								51
11	106*	7	.	3	.	4	.	
								52
30	83	22	81	10	107*	8	.	
11	73*	7	.	3	.	4	.	521
16	110*	12	109*	5	.	4	.	522
								53
8	.	4	.	0	.	4	.	
6	.	4	.	0	.	2	.	531
								54
87	112	65	112	24	119	22	113	
								541
8	.	8	.	5	.	0	.	
23	117	17	116*	7	.	6	.	542
56	110	40	104	12	87*	16	125*	543
52	114	38	111	11	90*	14	123*	5431
								55
71	93	58	101	21	117	13	70*	
56	92	45	97	13	88*	11	75*	5551
								56
83	79	56	71	6	.	27	106	
33	62	23	57	3	.	10	77*	561
								57
8	.	8	.	1	.	0	.	
								58
25	103	20	109	4	.	5	.	
								59
22	128	14	107*	6	.	8	.	
								60
19	125*	15	130*	5	.	4	.	
13	138*	10	140*	4	.	3	.	601
17	130*	14	141*	8	.	3	.	61
								62
75	123	59	129	18	136*	16	106*	
								621
35	122	28	130	8	.	7	.	
22	151	18	163*	9	.	4	.	622
66	114	51	116	17	127*	15	108*	63
6	.	5	.	2	.	1	.	64

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 13. Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av ulykker, selvmord mv. for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak Mortality (SMR) 1970 - 1980 from accidents, suicide etc. for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Nr. No.	Kjønn Sex Occupational class ¹	I alt Total (ICD 800-999)		Ulykker (ICD 800-845, 880-949)		Av dette Of which		Selvmord (ICD 950-959)	
		Antall døde Number of deaths	SMR	Antall døde SMR		Antall døde SMR		Antall døde SMR	
	MENN MALES								
	Alle yrkesaktive All economically active	7 539	100	5 110	100	409	100	1 858	100
01	Ingeniører, andre i teknisk og vitenskapelig arbeid	170	53	117	54	3	.	50	61
011	- Kjemikere, fysikere og biologer	27	56	21	65	0	.	6	.
02	Leger, sykepleiere, tannleger, fysiotera- peuter mv.	88	113	46	86	2	.	40	212
021	- Leger og tannleger	61	128	30	92	2	.	29	252
03	Lærere og andre i peda- gogisk arbeid	94	43	53	36	5	.	33	61
031	- Lærere	33	35	19	29*	2	.	11	48*
04	Prester, jurister og andre i humanistisk arbeid	63	60	35	49	6	.	21	81
05	Kunstnere, journalister og reklamefolk	49	84	25	63	6	.	18	126*
06	Ledere innen offentlig admini- strasjon, bedriftsledere mv. ..	252	71	164	69	13	61*	67	73
061	- Bedriftsledere	179	78	119	78	8	.	46	77
07	Kontorister, kasserere og bokholdere	227	60	130	50	12	59*	74	79
071	- Alminnelig kontorarbeid	3	.	3	.	0	.	0	.
072	- Bank- og forsik- ringsfunksjonærer	65	57	34	44	5	.	23	83
073	- Øvrig kontorarbeid	107	65	69	61	6	.	27	67
08	Grossister, detaljister, forsikringsselgere, handelsreisende mv.	139	68	79	58	16	138*	42	82
081	- Forsikringsselgere, handelsreisende mv.	42	56	24	47	5	.	13	68*
09	Butikkekspeditører, salgsfunksjonærer, butikksjefer mv.	174	62	106	56	10	67*	55	80
091	- Butikkekspeditører	91	68	52	56	6	.	31	98
10	Gårdbrukere	690	107	465	105	21	60	199	126
11	Gårdsarbeidere mv.	190	128	122	118	13	179*	50	144
111	- Gårdsarbeidere	151	137	100	130	9	.	37	145
12	Fiskere	366	204	318	261	7	.	34	77
13	Skogsarbeidere	96	131	59	118	2	.	35	194
14	Gruve- og sprengningsarbeidere	121	226	97	270	7	.	16	119*
15	Skipsbefal	252	182	203	220	8	.	37	106
16	Dekks- og maskinmannskap	356	304	286	350	16	289*	48	176
17	Personell i lufttrafikk, jern- bane og trafikklidere	104	86	73	93	3	.	27	85

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 13 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av ulykker, selvmord mv. for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak Mortality (SMR) 1970 - 1980 from accidents, suicide etc. for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Nr.	Kjønn Yrkesklasse ¹	I alt (ICD 800-999)		Av dette					
				Ulykker (ICD 800-845, 880-949)		Forgiftninger (ICD 850-877)		Selvmord (ICD 950-959)	
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
	MENN (forts.)	MALES (cont.)							
18	Sjåførere (veitrafikk, sporvogn og T-bane)	381	95	258	94	31	144	75	76
181	- Vare- og lastebilsjåførere	279	95	198	99	23	149	47	66
19	Post- og telefunksjonærer, bud mv.	58	72	37	66	1	.	19	98*
191	- Post- og telefunksjonærer	30	68	21	69	0	.	9	.
20	Tekstilarbeidere, møbeltapet- serere og skotøyarbeidere	69	91	42	82	5	.	18	96*
21	Smelteverks- og støperiarbeidere	142	126	98	129	11	176*	31	110
22	Jern- og metallarbeidere	740	100	496	99	46	115	174	95
221	- Maskin- og motorreparatører mv.	240	87	160	86	13	88*	61	90
222	- Sveisere, plate- og stål- konstruksjonsarbeidere	242	120	165	121	16	146*	53	106
223	- Rørleggere mv.	61	86	38	79	6	.	14	80*
23	Elektroarbeidere	248	96	170	97	10	73*	66	104
24	Snekkere og sagbruksarbeidere ..	541	95	374	97	28	87	134	94
241	- Sagbruks- og høvleriar- beidere mv.	92	127	55	112	4	.	33	184
242	- Bygningssnekkere	349	96	240	99	20	97	84	92
243	- Industrisnekkere mv.	100	74	79	87	4	.	17	50*
25	Bygningsmalere og tapetserere ..	97	111	57	97	9	.	30	139
26	Murere, stein-, jord- og sementarbeidere	355	125	251	131	17	108*	83	118
27	Grafiske arbeidere	48	69	29	60	1	.	14	85*
28	Kjemiske prosessarbeidere, papirarbeidere mv.	133	105	82	96	12	171*	36	114
281	- Papirarbeidere mv.	79	118	50	109	4	.	23	139
29	Næringsmiddelarbeidere mv.	140	94	85	84	13	162*	40	109
30	Betong-, gummi- og plast- varearbeidere	116	105	61	81	10	165*	42	153
31	Laste-, losse- og lager- arbeidere, pakkere mv.	278	111	171	100	32	240	65	107
32	Maskinister (faste anlegg), anleggsmaskinkjørere mv.	191	108	130	109	9	.	50	115
33	Brann-, politi- og toll- tjenestemenn	68	80	42	74	3	.	18	84*
34	Hotell- og restaurantar- beidere, servitører	126	158	90	164	3	.	30	157
341	- Hotell- og restaurantarbeidere	96	159	72	173	3	.	19	131*
342	- Servitører	30	159	18	138*	0	.	11	243*
35	Vaktmestere og rengjørings- personell	68	83	39	70	6	.	19	93*
36	Annet sivilt arbeid	112	127	73	122	7	.	29	134
37	Militært arbeid	197	87	147	91	5	.	39	78

¹ Text in English, see annex 3.

Tabell 13 (forts.). Dødelighet (SMR) 1970 - 1980 av ulykker, selvmord mv. for yrkesaktive menn og kvinner 20-69 år pr. 1.11.1970. Yrkesklasse og undergruppe av dødsårsak Mortality (SMR) 1970 - 1980 from accidents, suicide etc. for males and females economically active 20-69 years of age per 1.11.1970. Occupational class and cause of death

Nr.	Kjønn Yrkesklasse ¹	I alt (ICD 800-999)		Av dette					
				Ulykker (ICD 800-845, 880-949)		Forgiftninger (ICD 850-877)		Selvmord (ICD 950-959)	
		Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR	Antall døde	SMR
	KVINNER FEMALE								
	Alle yrkesaktive All economically active	906	100	535	100	37	100	296	100
51	Teknikere, personer i huma- nistisk og vitenskapelig arbeid, kunstnere	24	115	9	.	3	.	11	148*
52	Leger, sykepleiere, tann- leger, fysioterapeuter mv.	105	137	56	132	5	.	40	145
521	- Sykepleiere	37	121	18	107*	0	.	18	163*
522	- Hjelpe- og barnepleiere .	53	169	30	171	3	.	17	152*
53	Lærere og andre i pedagogisk arbeid	36	86	15	69*	3	.	17	104*
531	- Lærere	24	79	14	89*	1	.	9	.
54	Kontorister, kasserere, bokholdere og ledere innen offentlig administrasjon, bedriftsledere mv.	173	104	93	102	4	.	64	105
541	- Ledere innen off. admi- nistrasjon, bedrifts- ledere mv.	14	149*	11	183*	0	.	1	.
542	- Kasserere, sekretærer mv.	48	119	26	117	2	.	18	125*
543	- Alminnelig kontorarbeid .	111	95	56	89	2	.	45	102
5431	-- Øvrig kontorarbeid	93	92	50	91	1	.	35	93
55	Butikkekspeditorer, detal- jister mv.	105	84	74	98	6	.	21	52
551	- Butikkekspeditorer	79	75	54	87	5	.	18	52*
56	Selvstendige innen jordbruk, gårdsarbeidere, dyre- røktene mv.	109	75	74	80	0	.	31	75
561	- Gårdsarbeidere	56	74	37	77	0	.	17	78*
57	Post- og telefunksjonærer, bud mv.	24	90	10	68*	0	.	12	125*
58	Tekstilarbeidere, syere, skotøyarbeidere mv.	37	93	26	108	0	.	10	81*
59	Jern-, elektro- og nærings- middelarbeidere, grafiske arbeidere	29	100	15	87*	2	.	11	117*
60	Kjemiske prosessarbeidere, andre tilvirkningsarbeidere, frisører, vaskeriarbeidere	38	143	21	134	5	.	11	126*
601	- Frisører, vaskeriarbeidere	27	172	16	169*	5	.	6	.
61	Pakkere, lagerarbeidere mv.	14	66*	9	.	1	.	4	.
62	Hotell, og restaurant- arbeidere, servitører	106	115	71	123	4	.	28	103
621	- Hotell- og restaurant- arbeidere	40	95	28	104	1	.	10	82*
622	- Servitører	35	136	23	153	3	.	8	.
63	Rengjøringspersonell	96	110	57	106	4	.	31	118
64	Annet arbeid	10	164*	5	.	0	.	5	.

¹ Text in English, see annex 3.

Nærmere om de ulike dødelighetsmål som er brukt i undersøkelsen
Measures of mortality used in this study

1. ALDERSBESTEMTE DØDELIGHETS RATER

Som nevnt først i kap. 3.1 har vi i denne undersøkelsen antatt konstant dødelighet for personer i 5-årsalderskohorter over perioder av lengde henholdsvis 5 og 10 år.

Hvis vi betegner antall døde i 5-årskohorten x i yrkesklasse u over en periode av gitt lengde for $D_u(x)$, og tilsvarende $R_u(x)$ for summen av personår disse personene har gjennomlevet i løpet av perioden, får vi følgende uttrykk for den estimerte dødsintensiteten (dødelighetsraten):

$$M_u(x) = \frac{D_u(x)}{R_u(x)}$$

I figur A nedenfor har vi beskrevet prinsippet for beregning av dødelighetsratene for 5-årskohortene 20-24 år og 25-29 år over de 3 tidsperiodene 1. november 1970 - 31. oktober 1975, 1. november 1975 - 31. oktober 1980 og 1. november 1970 - 31. oktober 1980. Telleren i dødelighetsraten blir summen av livslinjer som slutter på grunn av dødsfall i det parallellogrammet som representerer vedkommende dødelighetsrate.

Nevneren i raten fremkommer ved å summere lengden av alle livslinjene i parallellogrammet. I figuren har vi tegnet inn livslinjen for 3 personer. Person I er en mann født 1. desember 1948, var i yrkesklasse u i folketellingen 1. november 1970, og var registrert bosatt i Norge i hele 10-årsperioden 1. november 1970 - 31. oktober 1980. Denne personen vil bidra med 5,00 personår i nevneren for beregning av dødelighetsraten for periode A (1. november 1970 - 31. oktober 1975) for aldersklassen 20-24 år med alder pr. 1. november 1970. Personen vil tilhøre aldersklassen 25-29 år pr. 1. november 1975, og vil derfor bidra med 5,00 personår ved beregning av dødeligheten i denne aldersklassen for periode B (1. november 1975 - 31. oktober 1980).

For hele 10-årsperioden (periode C) vil personen bidra med 10,00 personår for beregning av dødeligheten i aldersklassen 20-24 år. Personen vil ikke gi noe bidrag til telleren i dødelighetsraten.

Person II er født 1. januar 1948, tilhørte yrkesklasse u ved folketellingen 1970, og var registrert bosatt i Norge fram til sin død 1. mai 1977. Denne personen vil bidra med 5,00 personår i aldersklassen 20-24 år i periode A, 1,50 år for aldersklassen 25-29 år i periode B og 6,50 år for aldersklassen 20-24 år i periode C. I telleren vil denne personen bidra med 1 i periode B (aldersklasse 25-29 år) og 1 i periode C (20-24 år). I periode A blir bidraget til telleren 0.

Person III er født 15. september 1949 og var registrert bosatt i Norge frem til utvandring 1. juni 1974. Denne personen vil bidra med 3,58 år (tiden fra 1. november 1970 - 1. juni 1974) i nevneren både i periode A og C, men vil ikke gi noe bidrag til periode B, da utvandringen skjedde før 1. november 1975.

Denne personen gir heller ikke noe bidrag til telleren.

De aldersbestemte dødelighetsratene kan som nevnt over også beregnes for dødsårsaker. Nevneren i disse ratene er nøyaktig den samme som nevneren ved beregning av dødelighetsratene for den totale dødeligheten. I telleren inngår imidlertid bare dødsfall av den årsaken vi studerer.

En oversikt over de statistiske egenskapene til dødelighetsratene er gitt i Hoem (1976).

2. INDIREKTE STANDARDISERING MED SMR (STANDARD MORTALITY RATIO)

Beregning av SMR for yrkesklasse u utføres ved at det observerte antall døde i denne yrkesklassen divideres med det tallet på døde vi kunne "vente" å få hvis yrkesklasse u hadde hatt en dødelighet som var lik dødeligheten i en valgt standardbefolkning. SMR for en yrkesklasse har ingen selvstendig betydning. Verdien av den må alltid sees i relasjon til dødeligheten i en "standardbefolkning". I denne undersøkelsen har vi valgt å bruke alle yrkesaktive som standardbefolkning.

Vi får da følgende uttrykk for den standardiserte dødelighetsindeksen SMR_u for yrkesklasse u :

$$SMR_u = \frac{\sum_x D_u(x)}{\sum_x R_u(x) \cdot M(x)}, \text{ der}$$

$M(x)$ er den aldersbestemte dødelighetsraten for alle yrkesaktive i 5-årskohorten i aldersgruppe x pr. 1. november 1970. Standardiseringen er utført over de ti 5-årskohortene i alder mellom 20 og 70 år ved begynnelsen av observasjonsperioden. I tabellene er verdiene for SMR multiplisert med 100 og presentert uten desimal.

SMR beregnes både om over- eller underdødeligheten i en yrkesklasse sett i forhold til dødeligheten i standardbefolkningen er den samme for alle aldrer eller om den er klart ulik i yngre og eldre alder. Hvis det siste er tilfelle er det imidlertid vanskelig å si noe om de statistiske egenskapene med SMR.

Hvis dødsintensitetene i yrkesklassene er proporsjonale med en kjent dødsintensitet $\alpha(x)$, har vi følgende multiplikative form på dødsintensiteten:

$$\mu_u(x) = \theta_u \cdot \alpha(x).$$

Her er θ_u et mål for overdødeligheten i yrkesklasse u , mens $\alpha(x)$ angir dødelighetens endring etter alder (som her altså antas lik for alle yrkesklasser). Hvis $\alpha(x)$ er kjent kan det vises at SMR er en god estimator for θ_u (se f.eks. Andersen 1985, kap. 6.12).

Normalt vil $\alpha(x)$ ikke være kjent i den multiplikative modellen over. SMR er da ikke den beste estimatoren for θ_u . Den vil imidlertid avvike lite fra den beste estimatoren for θ_u (se for eksempel Hoem 1984).

I Hoem (1984) er det også gitt en mer inngående beskrivelse av de statistiske egenskapene til SMR.

3. FORVENTET LEVEALDER

Alle dødelighetsmålene i en dødelighetstabell er basert på dødsintensiteten $\alpha(x)$ (jf. kap. 2.1). La nå ${}_t p_x$ være sannsynligheten for at en person i alder x fortsatt vil være i live i alder $x+t$.

Vi har da

$$(1) \quad {}_t p_x = e^{-\int_x^{x+t} \alpha(s) ds}.$$

Det forventede antall personer fortsatt i live i alder y av l_x x -åringer vil bli:

$$l_y = l_x \cdot {}_{y-x} p_x, \text{ slik at vi kan skrive:}$$

$$(2) \quad y - x^p_x = \frac{l_y}{l_x}.$$

Forventet levetid mellom alder x og y blir

$$(3) \quad e_{x/y}^o = \int_0^{y-x} \frac{l_{x+t}}{l_x} dt \quad \text{som}$$

ved Euler-Mac Laurins summeformel kan tilnærmes med:

$$\sum_{t=0}^{y-x} \frac{l_{x+t}}{l_x} - \frac{1}{2} \left[1 + \frac{l_y}{l_x} \right].$$

I våre beregninger har vi regnet med konstant dødelighet i 5-årsaldersklasser over perioder av 5 års varighet. Vi har da av likning (1) for aldersgruppe x :

$${}_5p_x = e^{-5M_x}, \text{ der } M_x \text{ er}$$

dødeligheten for 5-årskohorten i aldersklasse x ved begynnelsen av perioden.

Av likning (2) får vi da

$$(4) \quad l_{x+5} = l_x e^{-5M_x}.$$

Personene i alderskohorten 20-24 år vil være i gjennomsnitt 22,5 år ved begynnelsen av perioden. Med gitt $l_{22,5}$ kan vi da rekursivt beregne $l_{27,5}$, $l_{32,5}$ osv. til $l_{72,5}$.

Forventet levealder framkommer da av likning (3)

$$e_{22,5/72,5}^o = \sum_{t=0} \frac{l_{22,5+t}}{l_{22,5}} - \frac{1}{2} \left[1 + \frac{l_{72,5}}{l_{22,5}} \right]$$

0,5,10,15,20,25,
30,30,40,45,50

I denne publikasjonen er tallene for forventet levealder presentert som tapte leveår. Dette tallet framkommer ved å trekke forventet levealder fra 50 år, som er den maksimale levetid mellom 22,5 og 72,5 år.

4. DØDELIGHETSPROFILER

Analytisk glatting av dødelighetsrater

Dødelighetsindekser som SMR og tall for forventet levealder gir bare summariske uttrykk for dødeligheten i yrkesklasser. Bak samme indekstall kan det skjule seg høyst ulike mønstre av dødelighet med hensyn på alder.

For å få en oversikt over hvordan dødeligheten varierer med alderen, vil vi etter mønster av Lyng (1979) framstille de aldersbestemte dødelighetsratene i grafiske figurer. For små grupper kan en slik dødelighetskurve bli nokså takkete, og det kan bli vanskelig å sammenlikne med andre grupper. Hvis man tror at den reelle dødeligheten kan framstilles med en glatt kurve (noe som også synes naturlig), og at den takkete kurven skyldes tilfeldige variasjoner, kan man utjevne kurven av de aldersbestemte dødelighetsratene ved analytisk glatting.

I figurene i denne publikasjonen har vi utført en analytisk glatting på de aldersbestemte dødelighetsratene beregnet over 5-årsperioden 1. november 1970 - 31. oktober 1975 for de ti 5-årskohortene mellom 20 og 70 år pr. 1. november 1970.

Glattingen er basert på Gompertz-Makeham-funksjonen

$\alpha + \beta c^x$, der x står for alder.

Konkret utføres glattingen ved å minimere

$$Q = \sum_x \frac{(M_x - a - \beta c^x)^2}{M_x / D_x}$$

med hensyn på α , β og c , og så benytte $\hat{\alpha} + \hat{\beta} \hat{c}^x$ som de glattede ratene. Ved beregningene står x for gjennomsnittsalder for vedkommende 5-årsalderskohort i 5-årsperioden 1. november 1970 - 31. oktober 1975. Dette vil for eksempel si at 5-årskohorten 20-24 år pr. 1. november 1970 i gjennomsnitt vil være 25 år gammel over perioden 1. november 1970 - 31. oktober 1975.

Denne Gompertz-Makeham-funksjonen har vært brukt innen livsforsikring i mange år, og har vist seg å beskrive dødeligheten godt i et intervall fra 30 til 70 år.

Funksjonen er god til å beskrive dødeligheten grafisk, men man kan ikke tolke parametrene α , β og c . Man kan bruke funksjonen til å redusere den tilfeldige variasjonen og interpolere mellom de observerte dødelighetsratene. Estimatene $\hat{\alpha}$, $\hat{\beta}$ og \hat{c} kan ikke finnes direkte, men kun iterativt.

For å estimere parametrene i Gompertz-Makeham-funksjonen er det skrevet et program i FORTRAN som kaller opp subrutiner i subrutinebiblioteket NAG (Numerical Algorithm Group).

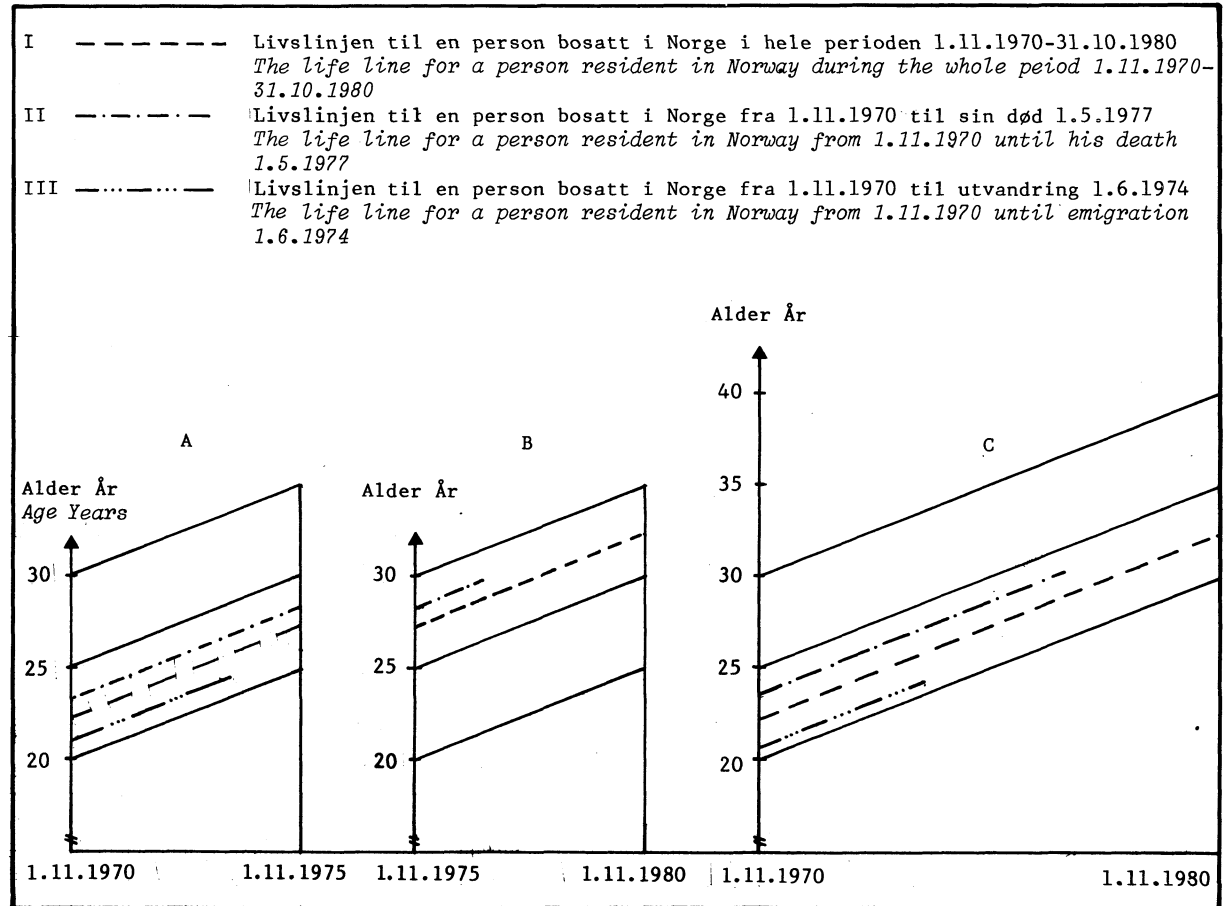
For å beregne de glattede dødelighetsratene på grunnlag av Gompertz-Makeham-funksjonen er brukt subrutinen E04KCF i NAG.

I tillegg til å beregne verdiene av de glattede dødelighetsratene har vi beregnet grensene til et 95-prosents konfidensintervall for dødelighetsfunksjonen. For å beregne grensene i konfidensintervallet har vi brukt NAG-rutiner for å invertere og multiplisere matriser. Til dette har vi brukt NAG-rutinene F01ACF og F01CKF.

Figur til vedlegg 1

Beregning av aldersbestemte dødelighetsrater for 5-årskohorter i periodene 1.11.1970-31.10.1975, 1.11.1975-31.10.1980 og 1.11.1970-31.10.1980

Calculating of age specific death rates for 5-years cohorts for the period 1.11.1970-31.10.1975, 1.11.1975-31.10.1980 and 1.11.1970-31.10.1980

SOSIOØKONOMISKE STATUSGRUPPER
SOCIO-ECONOMIC GROUPS

Nummer Number	Betegnelse Description
111	Ufaglærte arbeidere Unskilled workers
112	Faglærte arbeidere Skilled workers
121	Funksjonærer, lavere nivå Salaried employees, lower level
131	Funksjonærer, mellomnivå Salaried employees, mean level
132	Funksjonærer, høyere nivå Salaried employees, higher level
211	Jordbrukere og fiskere Farmers and fishermen
212	Andre selvstendige Other self-employed
311	Studenter, elever Students, pupils
321	Pensjonister Pensioners
331	Hjemmearbeidende Home-workers
411	Andre yrkespassive Other persons not economically active

YRKESKLASSER¹

Kode for yrkesklasse	Yrkeskl.-nr.	1970-yrkeskode (NYK-nr.)	Yrkesbetegnelse
MENN 0100	1	00,01,02	Teknisk arbeid, kjemiker- og fysikerarbeid, biologisk arbeid
0110		Undergruppe 01,02	Kjemiker- og fysikerarbeid, biologisk arbeid
0200	2	03, 04,05 -(033-039)	Medisinsk arbeid, sykepleiere, og annet syke- og helsevernarbeid
0210		Undergruppe 03	Leger og tannleger
0300	3	06	Pedagogisk arbeid
0310		Undergruppe 064	Lærere
0400	4	07, 08 +(033-039)	Religiøst, juridisk og annet humanistisk arbeid
0500	5	09,313	Kunstnerisk og litterært arbeid, reklamefolk
0600	6	10, 11	Off.adm. og forvaltn.arbeid, bedrifts- og organisasjonsledelse
0610		Undergruppe 111	Bedriftsledere
0700	7	20, 21, 29	Bokførings- og kassearbeid, maskinskriving og annet kontorarbeid
0710		Undergrupper 212, 291	Alminnelig kontorarbeid
0720		292-298	Bank- og forsikringsfunksjonærer mv.
0730		299	Øvrig kontorarbeid
0800	8	30, 31 (-313), 32	Grossister og detaljister, eiendoms- meklere mv., handelsreisende og agenturarbeid

¹ Text in English, see page 195.

Kode for yrkes-klasse	Yrkes-kl.-nr.	1970-yrkes-kode (NYK-nr.)	Yrkesbetegnelse
MENN (forts.)			
0810		Undergruppe 311, 319, 32	Forsikringsselgere, øvrig salg av eiendomm, handelsreisende og agenturarbeid
0900	9	33	Handelsarbeid fra kontor og detalj-handelsarbeid
0910		Undergruppe 333	Butikkekspeditør
1000	10	40	Arbeidsledelse i jord- og skogbruk
1100	11	41, 42	Jordbruksarbeid, dyrerøkt og vilt-stell/jakt
1110		Undergruppe 411	Gårdsarbeidere
1200	12	43	Fiske og fangstarbeid
1300	13	44	Skogsarbeid
1400	14	50, 51, 52, 59	Gruve- og sprengningsarbeid mv.
1500	15	60	Skipsbefalarbeid
1600	16	61	Dekks- og maskinmannskapsarbeid
1700	17	62, 63, 65, 66, 69	Lufttrafikkarbeid, lokomotivførerarbeid, konduktørarbeid og trafikkledelse, annet transport- og kommunikasjonsarbeid
1800	18	64	Veitrafikkarbeid
1810		Undergruppe 644	Vare- og lastebilsjåfører
1900	19	67, 68	Post- og telekommunikasjonsarbeid, postalt og annet budarbeid
1910		Undergruppe 67	Post- og telekommunikasjonsarbeid
2000	20	70, 71, 72	Tekstilarbeid, tilskjærings- og søm-arbeid, skotøy- og lærvarearbeid
2100	21	73	Smelteverk, metallverk- og støperiarbeid
2200	22	75	Jern- og metallvarearbeid
2210		Undergrupper 752, 753	Maskinmontører, maskin- og motor-reparatører
2220		754, 756, 757	Tynnplatearbeidere, sveisere, brennere, plate-/stålkonstruksjonsarbeidere

Kode for yrkesklasse	Yrkeskl.-nr.	1970-yrkeskode (NYK-nr.)	Yrkesbetegnelse
MENN (forts.)			
2230		755	Rørleggere mv.
2300	23	76	Elektroarbeidere
2400	24	77	Trearbeid
2410		Undergrupper 771-773	Rundtømmertakere, sagbruks- og høvleriarbeid
2420		774	Bygningsarbeidere (trearbeid)
2430		775-779	Båtbyggere, møbelsnekkere, industri-snekkere og øvrige
2500	25	78	Malings- og bygningstapetseringsarbeid
2600	26	79	Annet bygge- og anleggsarbeid (ikke trearbeid eller betongvarearbeid)
2700	27	80	Grafisk arbeid
2800	28	83	Kjemisk prosessarbeid mv.
2810		Undergruppe 834-836	Tresliperiarbeid, cellulosearbeid, papirarbeid
2900	29	82, 84	Næringsmiddelarbeid, tobakksarbeid
3000	30	81, 85	Glass-, keramikk- og teglarbeid, annet tilvirkningsarbeid (bl.a. betongvare, gummi- og plastvare)
3100	31	86, 88	Pakke- og emballeringsarbeid, laste-, losse- og lagerarbeid
3200	32	87	Maskin- og motordrift
3300	33	90	Sivilt overvåkings- og tryggingsarbeid
3400	34	91, 92	Hotell- og restaurantarbeid, serveringsarbeid
3410		Undergrupper 91-(914, 915)	Hotell- og restaurantarbeid ekskl. husbestyrere, hushjelper og husmorvikarer
3420		92	Serveringsarbeid
3500	35	93-(934, 939)	Vaktmester- og rengjøringsarbeid
3600	36	74, 89, 94-97, 99, 934, 939	Rest (inkl. uoppgitt)
3700	37	98	Militært arbeid

Kode for yrkesklasse	Yrkeskl.-nr.	1970-yrkeskode (NYK-nr.)	Yrkesbetegnelse
KVINNER			
5100	1	00,01,02,07,08,09,313,033-039	Teknisk, vitenskapelig, humanistisk og kunstnerisk arbeid, reklamefolk
5200	2	03,04,05,-(033-039)	Medisinsk arbeid, sykepleie, og annet syke- og helsevernarbeid
5210		Undergrupper 040,041,042	Sykepleiere
5220		043,045,047	Hjelpepleiere, barnepleiere
5300	3	06	Pedagogisk arbeid
5310		Undergruppe 064	Lærere
5400	4	10,11,20,21,29	Offentlig administrasjon og forvaltningsarbeid, bedrifts- og orgnisasjonsledelse, bokførings- og kassearbeid, stenografi og maskinskrivingsarbeid, annet kontorarbeid
5410		Undergrupper 10,11	Off. administrasjon og forvaltningsarbeid, bedrifts- og org.ledelse
5420		20,21	Bokførings- og kassearbeid; stenografi og maskinskrivingsarbeid
5430		29	Annet kontorarbeid
5431		299	Øvrig kontorarbeid (ufaglært, ikke spesialisert)
5500	5	30,31(-313), 32,33	Grossister og detaljister, salg av fast eiendom, verdipapirer mv., handelsreisende, handelsarbeid fra kontor, detaljhandel
5510		Undergruppe 333	Butikkekspeditører
5600	6	40, 41,42	Arbeidsledelse jord- og skogbruk, jordbruksarbeid, dyrerøkt
5610		Undergruppe 411	Gårdsarbeid
5700	7	67, 68	Post- og telekommunikasjonsarbeid, postalt og annet budarbeid

Kode for yrkes-klasse	Yrkes-kl.-nr.	1970-yrkes-kode (NYK-nr.)	Yrkesbetegnelse
KVINNER (forts.)			
5800	8	70, 71, 72	Tekstilarbeid, tilskjærings- og søm- arbeid, skotøy, lærvarearbeid
5900	9	75, 76, 80 82, 84	Jern- og metallvarearbeid, elektroarbeid, grafisk arbeid, næringsmiddelarbeid, tobakksarbeid
6000	10	78, 81, 83, 85, 94, 95	Glass-, keramikk- og teglarbeid, kjemisk prosessarbeid, annet tilvirkningsarbeid, malings- og bygningstapetseringsarbeid, hygiene og skjønnhetspleie, vaske-, rense- og strykearbeid
6010		Undergrupper 94, 95	Hygiene og skjønnhetspleie, vaske-, rense- og strykearbeid
6100	11	64, 86, 87, 88, 90	Vegtrafikkarbeid, pakke- og emballerings- arbeid, maskin- og motordrift, laste-, losse- og lagerarbeid, sivilt over- våkings- og tryggingsarbeid
6200	12	91, 92	Hotell- og restaurantarbeid, husarbeid, serveringsarbeid
6210		Undergrupper 91(-914, 915)	Hotell- og restaurantarbeid ekskl. hus- bestyrere, hushjelper og husmorvikarer
6220		92	Serveringsarbeid
6300	13	93(-934, 939)	Rengjøringsarbeid
6400	14	Rest 00-99	Rest (inkl. uoppgitt)

Code for occupational class	Occupational class no.	1970 occupational code (NYK-no.)	Occupational description
MALES			
0100	1	00, 01,02	Technical work, chemical and physical work, biological work
0110		Subgroups 01,02	Chemical and physical work, biological work
0200	2	03,04,05, -(033-039)	Medical work, nursing care, other professional health and medical work
0210		Subgroup 03	Physicians and dentists
0300	3	06	Pedagogical work
0310		Subgroup 064	Teachers
0400	4	07, 08, +(033-039)	Religious, juridical and other humanistic work
0500	5	09,313	Artistic and literary work, advertising work
0600	6	10,11	Public administration, administration of private enterprises and organizations
0610		Subgroup 111	Directors, managers and working proprietors
0700	7	20, 21, 29	Book-keeping and cashier work, stenography and typing work, other clerical work
0710		Subgroups 212, 291	Typists, data-processing operators
0720		292-298	Clerks (bank and insurance etc.)
0730		299	Other clerical work
0800	8	30, 31 (-313), 32	Working proprietors, salesmen of real estate, insurance etc., commercial travellers and manufacturers' agents work

Code for occupational class	Occupational class no.	1970 occupational code (NYK-no.)	Occupational description
MALES (cont.)			
0810		Subgroups 311,319,32	Salesmen of insurance, other salesmen, commercial travellers and manufacturers' agents work
0900	9	33	Sales work from offices and retail sales work
0910		Subgroup 333	Shop assistants
1000	10	40	Management in agriculture and forestry
1100	11	41,42	Farmwork and livestock work, game supervisors and game hunters
1110		Subgroup 411	Farm-helpers (general)
1200	12	43	Fishing, whaling and sealing work
1300	13	44	Forestry work
1400	14	50,51,52,59	Mining and quarrying work etc.
1500	15	60	Ship officers and pilots
1600	16	61	Deck and engine-room crew work
1700	17	62,63,65 66,69	Air transport work, railway engine drivers, conductors, dispatchers and freight assistant work, traffic supervising work, other transport and communication work
1800	18	64	Road transport work
1810		Subgroup 644	Lorry and van drivers
1900	19	67,68	Postal and telecommunication work, postal and other messenger work
1910		Subgroup 67	Postal and telecommunication work
2000	20	70,71,72	Textile work, cutting and seam work, shoe and leather work
2100	21	73	Smelting, metallurgical and foundry work
2200	22	75	Iron and metalware work
2210		Subgroups 752,753	Fitter-machinists, machine and motor repairmen
2220		754,756, 757	Sheet-metal workers, welders and flame cutters, metal-plate and steel structural workers

Code for occupational class	Occupational class no.	1970 occupational code (NYK-no.)	Occupational description
MALES (cont.)			
2230		755	Plumbers and pipefitters
2300	23	76	Electrical work
2400	24	77	Wood work
2410		Subgroups 771-773	Timber receivers and scalers at sawmills, sawmill and planing mill workers, plywood and fibre board workers
2420		774	Construction carpenters and workers
2430		775-779	Ship carpenters, joiners and builders, cabinet makers and wood carvers, woodworking machine setters etc,
2500	25	78	Painting and paperhanging work
2600	26	79	Construction work not elsewhere classified
2700	27	80	Graphic work
2800	28	83	Chemical and related process work
2810		Subgroups 834-836	Mechanical pulp workers, chemical pulp workers and papermakers
2900	29	82,84	Food and beverage work, tobacco work
3000	30	81,85	Glass, ceramic and clay work, other production-process work
3100	31	86,88	Packing and wrapping work, longshoremen and related freight-handlers
3200	32	87	Stationary engine and motor-power work
3300	33	90	Public safety and protection work
3400	34	91,92	Hotel, restaurant work and waiting work
3410		Subgroups 91-(914,915)	Hotel and restaurant work (excl. housekeepers)
3420		92	Waiting work
3500	35	93-(934,939)	Building caretaking and charwork
3600	36	74, 89, 94-97, 99,934,939	Rest (incl. unknown)
3700	37	98	Military work

Code for occupational class	Occupational class no.	1970 occupational code (NYK-no.)	Occupational description
FEMALES			
5100	1	00,01,02,07,08,09,313,033-039	Technical, scientific, humanistic and artistic work, advertising work
5200	2	03,04,05, -(033-039)	Medical work, nursing care, other professional health and medical work
5210		Subgroups 040,041,042	Professional nurses and midwives
5220		043,045,047	Practical nurses and nursemaids
5300	3	06	Pedagogical work
5310		Subgroup 064	Teachers
5400	4	10,11,20,21,29	Public administration, administration of private enterprises and organizations, book-keeping and cashier work, stenography and typing work, other clerical work
5410		Subgroups 10,11	Public administration, administration of private enterprises and organizations
5420		20,21	Book-keeping and cashier work, stenography and typing work
5430		29	Other clerical work
5431		299	Residual clerical workers (unskilled)
5500	5	30,31(-313), 32, 33	Working proprietors, salesmen of real estate, insurance etc., commercial travellers and manufacturers' agents work, sales work from offices and retail sales work
5510		Subgroup 333	Shop assistants
5600	6	40,41,42	Management in agriculture and forestry, farmwork and livestock work
5610		Subgroup 411	Farm-helpers (general)
5700	7	67,68	Postal and telecommunication work, postal and other messenger work

Code for occupational class	Occupational class no.	1970 occupational code (NYK-no.)	Occupational description
FEMALES (cont.)			
5800	8	70,71,72	Textile work, cutting and seam work, Shoe and leather work
5900	9	75,76,80 82,84	Iron and metalware work, electric work, graphic work, food and beverage work, tobacco work
6000	10	78,81,83,85, 94,95	Glass, ceramic and clay work, chemical and related process work, other production-process work, painting and paperhanging work, hygienical and beauty treatment work, laundring, dry-cleaning and pressing work
6010		Subgroups 94,95	Hygienical and beauty treatment work laundring, dry-cleaning and pressing work
6100	11	64,86,87,88 90	Road transport work, packing and wrapping work, stationary engine and motor-power work, longshoremen and related freight handlers, public safety and protection work
6200	12	91,92	Hotel, restaurant and domestic work, waiting work
6210		Subgroups 91-(914,915)	Hotel and restaurant work (housekeepers, and maids (excl. private service))
6220		92	Waiting work
6300	13	93(-934,939)	Charwork
6400	14	Rest 00-99	Rest (incl. unknown)

DØDSÅRSAKSGRUPPER GROUPS OF CAUSE OF DEATH

Kode for dødsårsaksgruppe Code	Betegnelse Name	ICD-nr. ICD-no.
<u>Alle dødsfall All deaths</u>		
<u>Alle dødsfall av sykdom All deaths from diseases</u> 000-796		
1000	Infeksiøse og parasittære sykdommer	000-136
2000	Kreftsykdom	140-209
2100	Kreft i munn, svelg og fordøyelsesorganer	140-159
2110	Kreft i fordøyelsesorganene	150-159
2111	Kreft i magesekken	151
2112	Kreft i tykktarm og endetarm	153-154
2200	Kreft i åndedretsorganene	160-163
2210	Kreft i lungene	162
2300	Kreft i brystkjertelen	174
2400	Kreft i urin- og kjønnsorganene	180-189
2410	Kreft i urinorganene	188-189
2500	Kreft i lymfe og bloddannende organer	200-209
2600	Andre kreftformer	Rest 140-209
3000	Indresekretoriske, ernærings- og stoffskiftesykdommer	240-279
3100	Sukkersyke	250
4000	Hjerte- og karsykdom og plutselig død	390-458, 782,4, 795
4100	Hjerte- og karsykdom	390-458
4110	Hjerteinfarkt og annen ischemisk hjertesykdom	410-414
4120	Karlesjoner i sentralnervesystemet	430-438
4200	Plutselig død	782,4, 795
5000	Sykdommer i åndedretsorganer	460-519
5100	Bronkitt, emfysem og astma	490-498
5200	Pnevmokonioser	515-517
6000	Sykdommer i fordøyelses-, urin- og kjønnsorganer	520-629
6100	Sykdommer i fordøyelsesorganene	520-577
6110	Leverkirrose	571
6200	Sykdommer i urin- og kjønnsorganene	580-629
6210	Kron. nefritt og pyelonefritt	582-584, 590
7000	Annen sykdom	Rest 000-796
8000	Voldsom og unaturlig død	800-999
8100	Ulykker	800-845, 880-949
8200	Forgiftninger	850-877
8300	Selvmord	950-959

LANDSDELER REGIONS

Landsdel Region	Fylke County
1. Oslo/Akershus	Oslo og Akershus
2. Østlandet ellers	Østfold, Oppland, Hedmark, Buskerud, Vestfold og Telemark
3. Agder/Rogaland	Aust-Agder, Vest-Agder og Rogaland
4. Vestlandet	Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal
5. Trøndelag	Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag
6. Nord-Norge	Nordland, Troms og Finnmark

Statistisk Sentralbyrå
Oslo - Dep.

Folke- og boligtelling 1. november 1970

Annex 6
Personskjema
Konfidensielt

Finansdepartementets bestemmelse av 12. februar 1970 gitt med hjemmel i: 1) lov nr. 2 av 25. april 1907 § 5, jfr. Stortingets vedtak av 14. november 1969 og 2) lov nr. 1 av 16. januar 1970 § 5, jfr. kgl. res. av samme dato.

Det skal fylles ut skjema for hver person som var fast bosatt i leiligheten søndag 1. november (kl. 00.00), også for personer som var fraværende på grunn av arbeid, skolegang, studier, vernepliktstjeneste, sykdom, reise e.l.

Skjemaene må være klare for avlevering mandag 2. november.

Opgavene vil bli behandlet strengt konfidensielt. Telleren har taushetsplikt. De som ønsker det, kan levere utfylt skjema i lukket konvolutt påført navn og adresse.

Hovedpersonen i leiligheten (eller hovedpersonens stedfortreder) må sørge for at alle skjemaene blir fylt ut og levert samlet tilbake.

1. Navn, adresse m.v. Dersom navn, ekteskapselig status, adresse og/eller fødselsdato og -år er feil, ufullstendig eller ikke er fylt ut på forhånd, skriv de riktige opplysningene i de hvite feltene (ikke i de skraverete feltene).	Etternavn, fornavn og mellomnavn		Ekteskapselig status (ugift, gift, enke, enkemann, separert, skilt)		Fylles ut av telleren
	Gate/vei, nr., oppgang, etasje eller bostedets navn		Poststed		Kretsnr.
	Fødselsdato og -år	Skriv ikke her			Leilighetsnr.
	Personnr.	Kommunenr.	P.k.		
2. Fødeland (sett kryss i ruten foran riktig svar)	6. Fullført allmennutdanning (sett kryss for all allmennutdanning som De har fullført) For allmennutdanning fullført i utlandet skal det settes kryss for tilsvarende norsk utdanning				
01 ☐ Norge 02 ☐ Danmark 03 ☐ Sverige 04 ☐ Storbritannia og Nord-Irland 05 ☐ Vest-Tyskland, Øst-Tyskland 06 ☐ Sambandsstatene (USA) Dersom annet fødeland, oppgi hvilket:	1 ☐ 7-årig folkeskole 2 ☐ Framhaldsskole eller fortsettelsesskole 3 ☐ 9-årig grunnskole (eventuelt 10. frivillig år) 4 ☐ Folkhøgskole, ungdoms- eller fylkesskole, <i>førsteårskurs</i> 5 ☐ Folkehøgskole, ungdoms- eller fylkesskole, <i>andreårskurs eller videregående kurs</i> 6 ☐ Real- eller middelskole 7 ☐ Artium eller økonomisk gymnas				
3. Trossamfunn (sett kryss)	7. Annen fullført utdanning av minst 5 måneders normal varighet				
1 ☐ Statskirken 2 ☐ Trossamfunn utenfor Statskirken 3 ☐ Ikke tilsluttet trossamfunn	Utdanningens art (Oppgi kurstype, linje, fagområde og eventuelt skolens navn)		Normal varighet		
			For utdanning på heltid, oppgi måneder eller år	For utdanning på deltid, oppgi ca. timetall	
4. Personen er (sett kryss bare for ett svar)	1 ☐ <i>Hovedperson i leiligheten.</i> (Den av de bosatte i leiligheten som er leier, eier e.l. Dersom flere bosatte i leiligheten (f.eks. ektefeller, søsken) leier eller eier den i fellesskap, må likevel bare én fores opp som hovedperson.) 2 ☐ <i>Ektefelle</i> til hovedpersonen 3 ☐ <i>Barn</i> til hovedpersonen og/eller til hovedpersonens ektefelle (også adoptivbarn og stebarn, men ikke fosterbarn) 4 ☐ <i>Annen slektning</i> til hovedpersonen og/eller til hovedpersonens ektefelle, medregnet svigerbarn, svoger o.l. 5 ☐ <i>Ikke i slekt</i> med hovedpersonen eller med hovedpersonens ektefelle				
	<i>Handelsskole, 1-årig kveldskurs</i>		<i>500 timer</i>		
	<i>Eksempler: Videregående verkstedsskole for bilmekanikere</i>		<i>2 år</i>		
	<i>Svenneprøve i tømrerfaget</i>		<i>ca. 3 år</i>		
	<i>Landbruksskole, 2-vinters kurs</i>		<i>12 mndr.</i>		
	<i>Cand. mag. - norsk, tysk, historie</i>		<i>5 år</i>		
	8. For alle gifte: I hvilket år ble nåværende ekteskap inngått?		År		
	9. For gifte kvinner:		Antall		
5. Dersom personen ikke er barn til hovedpersonen og/eller til hovedpersonens ektefelle, men til andre bosatte i leiligheten, oppgi mors eller fars navn:	a. Oppgi tallet på levendefødte barn i <i>nåværende</i> ekteskap (Ta også med eventuelle adoptivbarn og barn som senere er døde. Ta ikke med barn fra eventuelt tidligere ekteskap, stebarn eller fosterbarn). <i>Dersom ingen barn, skriv: 0</i>				
	b. Oppgi fødselsåret for hvert levendefødt barn i <i>nåværende</i> ekteskap (f.eks. 1943, 1946 og 1950):				

Merk: Neste side skal fylles ut bare for personer som er 15 år og over

VENDI

Denne siden fylles ut bare for **Oppgave for 12-månedersperioden 1. november 1969–31. oktober 1970**
 personer som er 15 år og over

Besvares for alle personer 15 år og over	10. Aktivitet Sett kryss for <i>alle</i> aktiviteter som De har utført i løpet av de siste 12 måneder	1 ☐ Inntektsgivende arbeid (medregnet arbeid i egen bedrift) 2 ☐ Arbeid som familiemedlem uten fast lønn i familiebedrift (f.eks. gårdsarbeid utført av gårdbrukers hustru) 3 ☐ Vernepliktstjeneste 4 ☐ Husarbeid for egen familie 5 ☐ Skolearbeid, studier (som avsluttes med eksamen, prøve e.l.) 6 ☐ Annet		
	11. Viktigste kilde til livsopphold de siste 12 måneder (Sett kryss bare for ett svar)	1 ☐ Inntekt av eget arbeid (medregnet arbeid uten fast lønn i familiebedrift og vernepliktstjeneste) 2 ☐ Pensjon, trygd 3 ☐ Formue, lån, føderåd, leieinntekt, forpaktningssinntekt eller annen formuesinntekt 4 ☐ Forsørgert av ektefelle eller andre privatpersoner 5 ☐ Stipend, underhold fra andre enn privatpersoner		4
Besvares for personer som i løpet av de siste 12 måneder har hatt inntektsgivende arbeid, har arbeidd uten fast lønn i familiebedrift, eller som har utført vernepliktstjeneste (dvs. personer som det er kryssset av for i rute 1, 2 eller 3 under spørsmål 10. Aktivitet.)	12. Arbeidstid Sett kryss for samlet arbeidstid de siste 12 måneder, medregnet eventuelt arbeid uten fast lønn i familiebedrift og vernepliktstjeneste. (Sett kryss bare for ett svar.) <i>For vernepliktstjeneste skal arbeidstiden regnes til 175 timer i måneden</i>	1 ☐ Heldagsarbeid hele perioden med mindre sykefravær enn én måned Ikke full arbeidstid hele perioden: 2 ☐ 1000 arbeidstimer eller mer 3 ☐ 500–999 arbeidstimer 4 ☐ 100–499 arbeidstimer 5 ☐ Mindre enn 100 arbeidstimer		
	13. Bedriftens navn og adresse Oppgi navn og adresse på den bedrift (virksomhet) hvor De arbeidde hele tiden eller lengst tid de siste 12 måneder. (Skriv f.eks. Dolva A/S, Industriveien 18, Askim)			
	14. Bedriftens art (næringsgruppe, bransje) Gi så fullstendige opplysninger som mulig. (Skriv f.eks. gårdsbruk, møbelfabrikk, kolonialforretning detalj, lastebiltransport, damefrisørsalong, luftforsvar e.l.)			Skriv ikke her
	15. Arbeidets art Hva var Deres arbeid (stilling) i bedriften hele tiden eller lengst tid de siste 12 måneder? (Gi fullstendig betegnelse, f.eks. fiskeskipper, bilmekaniker, lektor, lagerarbeider, konfeksjonssyerske, visekorporal e.l.)			
	16. Ansatt, selvstendig m.v. (Sett kryss bare for ett svar) Arbeidde De hele tiden eller lengst tid i bedriften de siste 12 måneder som:	1 ☐ Ansatt 2 ☐ Selvstendig uten leid hjelp 3 ☐ Selvstendig med leid hjelp 4 ☐ Familiemedlem uten fast lønn i familiebedrift		5
17. Arbeidssted (Besvares ikke for personer som for tiden avtjener verneplikt) I hvilken kommune ligger Deres <i>nåværende</i> arbeidssted eller oppmøteplass? (Dersom De arbeider i mer enn én kommune uten bestemt oppmøteplass eller ikke er i arbeid, skriv f.eks.: «Arbeider i flere kommuner», «Til sjøs», «Midlertidig arbeidsledig», «Sluttet i arbeidslivet», «Går på skole» e.l.)			Skriv ikke her	
Besvares for alle personer som for tiden studerer eller går på skole	18. Studie-/skolested a. Navnet på kommunen der De nå studerer eller går på skole. (Oppgi landet dersom studiestedet ligger i utlandet.)		7	
	b. Skolens/utdanningsinstitusjonens navn		8	

NB! Den lege som utsteder erklæringen må ha synet liket.

Fastsatt av Sosialdepartementet 1950.

Legeerklæring om dødsfall

Jfr. legeloven av 1927, § 11, med tilleggslov av 19. juni 1936.

Blanketten fylles ut i samsvar med rettledningen på annen side og leveres rekvisenten (den som har plikt til å melde dødsfallet) i forseglert konvolutt som i byene adresseres til skifteretten og på landet til lensmannen på dødsstedet.

Den døde fulle navn (for gift eller før gift kvinne også etternavn som ugift)		Fylles ut av Statistisk Sentralbyrå	
Slektsnavn	For- og mellomnavn		
Kjønn	Fødselsdag	-måned	-år
☐ Mann ☐ Kvinne			
Fødestedskommune		Dødsdag	-måned -år
For barn død under 2 år:	Født utenfor	Livets varighet for barn død	Timer Minutter
☐ Født i ekteskap	☐ ekteskap	innen 24 timer etter fødselen	
Ekteskapelig status		Dersom gift: Ekteskapsår Ektefelles fødselsår	
☐ Ugift ☐ Gift ☐ Enke(m) ☐ Separert ☐ Skilt			
Yrke (eget, eventuelt forsørgerens)		Oppgitt yrke er ☐ eget ☐ forsørgerens	
Bosted. Kommune	Gate, nr.	Postadresse	
Dødssted. Kommune	Sogn	Sykehusets (klinikkens) navn	
Navn og adresse på den lege som har behandlet avdøde under siste sykdom			
Dødsårsaken (se rettledningen)		Omtrentlig tid mellom sykdommens begynnelse og døden	
I. Sykdom eller tilstand som direkte (umiddelbart) har ført til døden (Her skal ikke føres dødsårsaken f.eks. hjertesvikt, hjertelammelse, asteni, men den sykdom, skade eller komplikasjon som umiddelbart fremkalte døden.)		a)	
Oppgi den eller de sykelige tilstander, skader eller misdannelser som har ført til (lå bak) den dødsårsak som er nevnt ovenfor. Den tilstand som innledet sykdomsforløpet, føres sist		b)	
		c)	
II. Andre vesentlige tilstander som kan ha bidratt til dødens inntreden, men som ikke står i direkte årsaksforhold til den sykdom eller tilstand som har fremkalt døden			
Ble det foretatt operasjon?	Dato operert	Viktigste funn	
☐ Ja ☐ Nei			
Dersom døden skyldtes skade (ulykke) eller følger av denne:	Dato skaden (ulykken) skjedde	Sted i/ved ☐ hjemmet	Annet ☐ sted
	Yrkesulykke? ☐ Ja ☐ Nei		
Hvordan ulykken skjedde			
Opplysningene under I bygger på		Vil det senere foreligge resultater av biopsi, seksjon eller andre undersøkelser?	
☐ Obduksjon ☐ Unders. før døden ☐ Syning av liket		☐ Ja ☐ Nei	
Undertegnede lege som har synet liket og som har ☐ behandlet den døde under siste sykdom (sett event. kryss), erklærer herved at dødsårsaken er den ovenfor nevnte.		Undertegnede lege erklærer herved at det ikke er grunn til å anta at døden er voldt ved en straffbar handling. (Erklæringen gis bare når kremasjon ønskes eller liket føres ut av riket.)	
Dato _____ Lege _____		Dato _____ Lege _____	
Adresse: _____		Adresse: _____	
I. Forevist skifteretten/lensmannen og sendes den offentlige lege/politiet på dødsstedet.		II. Forevist politiet og sendes den offentlige lege på dødsstedet.	
Dato _____ For skifteretten/lensmannen		Dato _____ For politimesteren	
Adresse: _____		Adresse: _____	

Rettledning for legen ved utfylling av meldingen.

En døds melding er et dokument som har rettslig betydning, og alle opplysninger må derfor gis med størst mulig nøyaktighet, og meldingen må fylles ut med tydelig skrift.

Når meldingen fylles ut skal følgende iakttas:

Navn: For barn som dør før det har fått navn, oppgis foreldrenes (morens) etternavn.

Yrke: Oppgi den dodes levevei. For yrkesaktive og tidligere yrkesaktive oppgis hovedyrke, f. eks.

bankdirektør, butikksjef, jerndreier. For arbeidsløse oppgis vanlig yrke, for pensjonister, rentenister o.l. oppgis tidligere yrke med tilføyelse av «fhv.». For forsørgede oppgis: for gifte kvinner mannens, for barn farens, eventuelt morens yrke eller levevei. For andre forsørgede oppgis forsørgelsesmåten.

Bosted: Her oppgis hvor den døde var fast bosatt. A merke er at skoleelever, studenter og andre som for sin utdannelse eller sitt arbeids skyld midlertidig bor borte fra hjemmet, regnes registreringsmessig som fast bosatt på hjemstedet og ikke der de losjerer. For personer som dør på sykehus, tuberkulosehjem, sykehus for psykisk helsevern, fengsel, arbeidshus eller liknende institusjon, oppgis siste faste bosted før innleggelsen. For barn født på sykehus eller klinikk, som dør der umiddelbart etter fødselen, oppgis foreldrenes (morens) bosted. Personer som er inntatt i aldershjem, pleiehjem, skolehjem og liknende institusjoner, eller er anbrakt i private hjem, regnes derimot som fast bosatt der de er inntatt eller anbrakt.

Dødssted: Hvis dødsfallet har funnet sted på sykehus, klinikk eller likn. institusjon, skal institusjonens navn anføres.

Dødsårsaken: Denne skal oppgis så fullstendig og bestemt som mulig i samsvar med de regler som er gitt av Helsedirektøren i «Veiledning for legen ved utfyllingen av legeerklæring om dødsfall» 1950.

Under 1 a) skal føres den sykdom eller tilstand som umiddelbart fremkalte døden. På linjen I b) og I c) oppgis den eller de sykelige tilstander som førte til (lå bak) den umiddelbare dødsårsak. Den sykdom eller skade som etter den anmeldende leges oppfatning startet rekken av sykelige tilstander, føres sist. Hvis sykdommen eller tilstanden som oppgis under a) beskriver hendelsesforløpet fullstendig, er det ikke nødvendig å føre opp under b) og c) Under II skal føres andre vesentlige tilstander som bidro til den dødelige utgang, men som ikke sto i direkte årsaksforhold til den sykdom eller tilstand som fremkalte døden.

Eksempler:

I a) Tuberculosis pulm.	I a) Bronchopneumonia	I a) Embolia pulm.
b)	b) Fractura colli femoris	b) Phlebitis cruris dextr.
c)	c)	c) Appendicitis acuta operata
II Schizofreni	II Anaemia pernicioso	II

Under beskrivelsen av sykdommen eller tilstanden skal bare nyttets betegnelser som stemmer med alminnelig anerkjent medisinsk terminologi. For å unngå misforståelser, bør forkortelser av sykdomsnavn brukes minst mulig.

Legen skal hvis mulig opplyse om tilstanden var akutt eller kronisk og hvor lenge hver av de nevnte sykdommer eller tilstander har vart.

Ved sykdomsbetegnelser hvor lokalisasjon ikke fremgår av sykdommens navn, så som ved kreft og tuberkulose, må sykdommens anatomiske sete alltid oppgis.

Ved unaturlig død skal legen opplyse om det foreligger drap, selvmord eller ulykke, og gi så utførlige opplysninger som mulig om den ytre årsak. Disse opplysninger skal gis uansett om døden er en umiddelbar følge av skaden eller av den patologiske tilstand som skaden kan ha ført til.

Ellers viser en til den ovenfor nevnte veiledning fra Helsedirektøren.

Oversendelsen av legeerklæring om dødsfall fra skifteretten (lensmannen) til den offentlige lege.

Ved begravelse skal skifteretten (lensmannen) etter å ha fylt ut blankett for melding til soknepresten, (jfr. Justisdepartementets rundskriv av 1. desember 1938) sende denne legeerklæring direkte (i posten) til den offentlige lege på dødsstedet.

Ved kremasjon eller hvis liket skal føres ut av riket, skal skifteretten (lensmannen) etter å ha fylt ut blankett for melding til soknepresten (jfr. Justisdepartementets rundskriv av 1. desember 1938) oppfordre rekvisenten til å bringe legeerklæringen videre til politiet, som gir ham (henne) særskilt erklæring om at det fra politiets side ikke er noe til hinder for kremasjon eller at liket føres ut av riket.

Politiet sender deretter legeerklæringen direkte (i posten) til den offentlige lege på dødsstedet.

Denne blankett fåes ved henvendelse til den offentlige lege, som får det nødvendige antall fra fylkeslegen (stadsfysikus). Fylkeslegen (stadsfysikus) henvender seg til Staten trykksakekspedisjon, Oslo-Dep., Oslo 1.

Tidligere utkommet på emneområdet
Previously issued on the subject

Yrke og dødelighet 1970 - 1973 Occupational Mortality 1970 - 1973 SA nr. 21

Yrke og dødelighet Tilleggsberegninger til tidligere analyse Occupational Mortality
Rapporter nr. 19, 1979

PUBLIKASJONER SENDT UT FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ ETTER 1. JULI 1985. EMNEINDELTE OVERSIKT
PUBLICATIONS ISSUED BY THE CENTRAL BUREAU OF STATISTICS SINCE 1 JULY 1985
SUBJECT-MATTER ARRANGED SURVEY

0. **GENERELLE EMNER** GENERAL SUBJECT MATTERS
- Statistiske egenskaper ved Byråets standard utvalgsplan/Tor Haldorsen. 1985-46s. (RAPP; 85/34) 25 kr ISBN 82-537-2271-0
- Statistisk årbok 1985 Statistical Yearbook of Norway. 1985-528s. (NOS B; 530) 40 kr ISBN 82-537-2189-7
- Økonomi, befolkningsspørsmål og statistikk Utvalgte arbeider av Petter Jakob Bjerve Economy, Population Issues and Statistics Selected works by Petter Jakob Bjerve. 1985-431s. (SØS; 59) 50 kr ISBN 82-537-2236-2
1. **NATURRESSURSER OG NATURMILJØ** NATURAL RESOURCES AND ENVIRONMENT
- Kommunale utbyggingsplaner til industriformål/Arild Angelsen. 1985-80s. (RAPP; 85/23) 25 kr ISBN 82-537-2245-1
- Kvalitetsklassifisering av jordbruksareal i arealregnskapet/Øystein Engebretsen. 1986-59s. (RAPP; 86/9) 25 kr ISBN 82-537-2348-2
- Naturressurser og miljø 1985 Energi, mineraler, fisk, skog, areal, vann, luft, miljø og levekår Ressursregnskap og analyser. 1986-94s. (RAPP; 86/1) 25 kr ISBN 82-537-2278-8
- Planregnskap for Aust-Agder 1986-1997 Hovedresultater/Geir Skjæveland. 1986-80s. (RAPP; 86/6) 25 kr ISBN 82-537-2349-0
- Planrekneskap for Møre og Romsdal 1984-1995 Hovedresultat/Hogne Steinbakk og Terje Wessel. 1985-56s. (RAPP; 85/14) 20 kr ISBN 82-537-2209-5
- Planrekneskap for Sogn og Fjordane 1984-1995 Hovedresultat/Tore Høy, Terje Wessel og Hogne Steinbakk. 1985-49s. (RAPP; 85/15) 20 kr ISBN 82-537-2210-9
- Punktsamling som grunnlag for regional arealbudsjettering/Øystein Engebretsen. 1986-52s. (RAPP; 86/8) 25 kr ISBN 82-537-2347-4
- Referansearkiv for naturressurs- og forurensningsdata Hefte I Arkivdel/Elisabeth Fadum og Tiril Vogt. 1985-272s. (RAPP; 85/18) 45 kr ISBN 82-537-2227-3
- Referansearkiv for naturressurs- og forurensningsdata Hefte II Registerdel/Elisabeth Fadum og Tiril Vogt. 1985-224s. (RAPP; 85/18) 45 kr ISBN 82-537-2227-3
- Ressursregnskap for skog 1970-1981/Ingar Kristoffersen og Erik Næsset. 1985-72s. (RAPP; 85/30) 25 kr ISBN 82-537-2256-7
- VAR Hefte I Statistikk for vannforsyning, avløp og renovasjon Analyse av VAR-data/Frode Brunvoll. 1985-77s. (RAPP; 85/31) 25 kr ISBN 82-537-2258-3
- VAR Statistikk for vannforsyning, avløp og renovasjon Analyse av VAR-data. Hefte II Avløpsrensaneanlegg/Frode Brunvoll. 1986-92s. (RAPP; 86/13) 25 kr ISBN 82-537-2362-8
2. **SOSIODEMOGRAFISKE EMNER** SOCIODEMOGRAPHIC SUBJECT MATTERS
20. **Generelle sosiodemografiske emner** General sociodemographic subject matters
- Arbeidsmarkedstilpasninger blant ektepar En oversiktsrapport/Gunvor Iversen. 1986-150s. (RAPP; 86/3) 30 kr ISBN 82-537-2305-9
- Inntekt og offentlige ytingar/Helge Herigstad. 1986-104s. (RAPP; 86/2) 30 kr ISBN 82-537-2297-4
21. **Befolkning** Population
- Flyttestatistikk 1984 Migration Statistics. 1985-86s. (NOS B; 566) 25 kr ISBN 82-537-2259-1
- Folkemengden etter alder og ekteskapielig status 31. desember 1984 Population by Age and Marital Status. 1985-141s. (NOS B; 547) 30 kr ISBN 82-537-2217-6
- Folkemengdens bevegelse 1984 Vital and Migration statistics. 1985-102s. (NOS B; 573) 30 kr ISBN 82-537-2269-9

22. H e l s e f o r h o l d o g h e l s e t j e n e s t e Health conditions and health services
- Helseinstitusjoner 1984 Health Institutions. 1985-119s. (NOS B; 580) ISBN 30 kr 82-537-2281-8
- Hvem går til lege? En modell for legetjenester utenfor institusjon Who Visits the Physician? A Model for Utilization of Physician Services outside Institution/ Arne S. Andersen og Petter Laake. 1985-91s. (ART; 150) 25 kr ISBN 82-537-2199-4
- Klassifikasjon av sykdommer, skader og dødsårsaker. Norsk utgave av ICD-9, Systematisk del. 1986-310s. (SNS;6) ISBN 82-537-2290-7
- 23 U t d a n n i n g o g s k o l e v e s e n Education and educational institutions
- Standard for utdanningsgruppering Norwegian Standard Classification of Education. 1973-96s. Opptrykk Reprint (SNS; 7) 25 kr ISBN 82 537-2340-7
- Utdanningsstatistikk Grunnskolar 1. oktober 1984 Educational Statistics Basic Schools. 1985-88s. (NOS B; 543) 25 kr ISBN 82-537-2208-7
- Utdanningsstatistikk Vaksenopplæring 1983/84 Educational Statistics Adult Education. 1985-87s. (NOS B; 560) 25 kr ISBN 82-537-2241-9
- Utdanningsstatistikk Universiteter og høyskoler 1.oktober 1983 Educational Statistics Universities and Colleges. 1986-138s. (NOS B; 604) 30 kr ISBN 82-537-2314-8
- Utdanningsstatistikk Videregående skoler 1. oktober 1983 Educational Statistics Upper Secondary Schools. 1986-147s. (NOS B; 598) 30 kr ISBN 82-537-2306-6
- 24 K u l t u r e l l e f o r h o l d , g e n e r e l l t i d s b r u k , f e r i e o g f r i t i d Culture, time use, holidays and leisure
- Feriereiser og ferieplaner Undersøkelse i januar-februar 1985/Børre Nordby. 1985-60s. (RAPP; 85/10) 25 kr ISBN 82-537-2170-6
- Feriereiser og ferieplaner Undersøkelse i mai-juni 1985. 1985-49s. (RAPP; 85/32) 25 kr ISBN 82-537-2262-1
- Kulturstatistikk 1985 Cultural Statistics. 1986-193s. (NOS B; 589) 35 kr ISBN 82-537-2293-1
- Valg av ferietype/Børre Nordby. 1985-53s. (RAPP; 84/19) 18 kr ISBN 82-537-2197-8
25. S o s i a l e f o r h o l d o g s o s i a l v e s e n Social conditions and social services
- Uformell omsorg for syke og eldre Informal Care of Sick and Elderly/Susan Lingsom. 1985-265s. (SØS; 57) 24 kr ISBN 82-537-2101-3
26. R e t t s f o r h o l d o g r e t t s v e s e n The law and legal institutions
- Sivilrettsstatistikk 1984 Civil Judicial Statistics. 1985-42s. (NOS B, 565) 20 kr ISBN 82-537-2257-5

3. SOSIOØKONOMISKE EMNER SOCIOECONOMIC SUBJECT MATTERS

31. F o l k e t e l l i n g e r Population censuses

Folke- og bolig telling 1980 Hefte III Familier og husholdninger Population and Housing Census 1980 III Families and Households. 1985-157s. (NOS; 546) 30 kr ISBN 82-537-2214-1

Folke- og bustadteljing 1980 Hefte IV. Hovudtal frå teljingane i 1960, 1970 og 1980 Population and Housing Census 1980 Volume IV Main Results of the Censuses 1960, 1970 and 1980. 1986-123s. (NOS B; 588) 30 kr ISBN 82-537-2292-3

32. A r b e i d s k r a f t Labour

Arbeidsmarkedstatistikk 1984 Labour Market Statistics. 1985-178s. (NOS B; 545) 35 kr ISBN 82-537-2213-3

MATAUK En modell for tilgang på arbeidskraft, revidert modell og framskriving av arbeidsstyrken 1983-2000/Kjetil Sørli. 1985-81s. (RAPP; 85/8) 25 kr ISBN 82-537-2163-3

Utviklingen av arbeidsmarkedsmodeller i Statistisk Sentralbyrå/Olav Ljones. 1985-75s. (RAPP; 85/16) 25 kr ISBN 82-537-2216-8

33. L ø n n Wages and salaries

Lønninger og inntekter 1982 Wages, Salaries and Income. 1985-101s. (NOS B; 536) 25 kr ISBN 82-537-2195-1

Lønnsstatistikk 1984 Wage Statistics. 1985-112. (NOS B; 555) 30 kr ISBN 82-537-2230-3

Lønnsstatistikk for ansatte i forretningsmessig tjenesteyting og interesseorganisasjoner 1. september 1985 Wage Statistics for Employees in Business Services and in Business, Professional and Labour Associations. 1986-57s. (NOS B; 590) 25 kr ISBN 82-537-2295-8

Lønnsstatistikk for ansatte i forsikringsvirksomhet 1. september 1985 Wage Statistics for Employees in Insurance Activity. 1985-41s. (NOS B; 585) 20 kr ISBN 82-537-2287-7

Lønnsstatistikk for ansatte i helsevesen og sosial omsorg 1. oktober 1984 Wage Statistics of Employees in Health Services and Social Welfare. 1985-137s. (NOS B; 544) 30 kr ISBN 82-537-2211-7

Lønnsstatistikk for ansatte i hotell- og restaurantdrift April og oktober 1984 Wage Statistics for Employees in Hotels and Restaurants. 1985-45s. (NOS B; 541) 20 kr ISBN 82-537-2204-4

Lønnsstatistikk for ansatte i hotell- og restaurantdrift April og oktober 1985 Wage Statistics for Employees in Hotels and Restaurants. 1986-48s. (NOS B; 623) 20 kr ISBN 82-537-2346-6

Lønnsstatistikk for ansatte i skoleverket 1. oktober 1984 Wage Statistics for Employees in Publicly Maintained Schools. 1985-45s. (NOS B; 539) 20 kr ISBN 82-537-2202-8

Lønnsstatistikk for ansatte i skoleverket 1985 Wage Statistics for Employees in Publicly Maintained Schools. 1986-42s. (NOS B; 613) 20 kr ISBN 82-537-2325-3

Lønnsstatistikk for ansatte i varehandel 1. september 1985 Wage Statistics for Employees in Wholesale and Retail Trade. 1986-133s. (NOS B; 596) 30 kr ISBN 82-537-2303-2

Lønnsstatistikk for arbeidere i bergverksdrift og industri 3. kvartal 1985 Wage Statistics for Workers in Mining and Manufacturing. 1986-41s. (NOS B; 602) 20 kr ISBN 82-537-2311-3

Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i innenriks rutefart November 1985 Wage Statistics for Seamen on Ships in Scheduled Coasting Trade. 1986-29s. (NOS B; 603) 20 kr ISBN 82-537-2312-1

Lønnsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn 1. oktober 1984 Wage Statistics for Central Government Employees. 1985-87s. (NOS B; 542) 25 kr ISBN 82-537-2205-2

33. L ø n n (forts.) Wages and salaries (cont.)

Lønnsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn 1. oktober 1985 Wage Statistics for Central Government Employees. 1986-87s. (NOS B; 616) 25 kr ISBN 82-537-2334-2

Lønnstelling for arbeidere i bergverksdrift og industri 3. kvartal 1984 Wage Census for Workers in Mining and Manufacturing. 1985-172s. (NOS B; 557) 40 kr ISBN 82-537-2233-8

Lønnstelling for sjøfolk på skip i utenriksfart Mars 1985 Wage Statistics for Seamen on Ships in Ocean Transport. 1985-28s. (NOS B; 570) 20 kr ISBN 82-537-2266-4

Lønnsstatistikk for kommunale arbeidstakere pr. 1. oktober 1984 Wage Statistics for Local Government Employees. 1985-96s. (NOS B; 540) 25 kr ISBN 82-537-2203-6

34. P e r s o n l i g i n n t e k t o g f o r m u e Personal income and property

Inntektsstatistikk 1982 Income Statistics. 1985-148s. (NOS B; 569) 30 kr ISBN 82-537-2264-8

Skattestatistikk 1983 Oversikt over skattelikningen Tax Statistics Survey of Tax Assessment. 1985-137s. (NOS B; 578) 30 kr ISBN 82-537-2275-3

4. NÆRINGSØKONOMISKE EMNER INDUSTRIAL SUBJECT MATTERS

41. J o r d b r u k , s k o g b r u k , j a k t , f i s k e o g f a n g s t Agriculture, forestry, hunting, fishing, sealing and whaling

Jaktstatistikk 1984 Hunting Statistics. 1985-57s. (NOS B; 567) 25 kr ISBN 82-537-2260-5

Lakse- og sjøaurefiske 1984 Salmon and Sea Trout Fisheries. 1985-96s. (NOS B; 568) 25 kr ISBN 82-537-2261-3

Skogavvirkning til salg og industriell produksjon 1983-84 Roundwood Cut for Sale and Industrial Production. 1985-52s. (NOS B; 562) 25 kr ISBN 82-537-2244-3

Skogstatistikk 1984 Forestry Statistics. 1986-103s. (NOS B; 591) 30 kr ISBN 82-537-2298-2

Totalregnskap for fiske- og fangstnæringen 1980-1983. 1985-41s. (RAPP; 85/22) 20 kr ISBN 82-537-2242-7

42. O l j e u t v i n n i n g , b e r g v e r k , i n d u s t r i o g k r a f t f o r - s y n i n g Oil extraction, mining and quarrying, manufacturing, electricity and gas supply

Elektrisitetsstatistikk 1983 Electricity Statistics. 1985-87s. (NOS B; 559) 30 kr ISBN 82-537-2238-9

Elektrisitetsstatistikk 1984 Electricity Statistics. 1986-94s. (NOS B; 619) 30 kr ISBN 82-537-2338-5

En kvartalsmodell for industrisektorens investeringer og produksjonskapasitet/Erik Biørn. 1985-54s. (RAPP; 85/24) 20 kr ISBN 82-537-2250-8

Energistatistikk 1984 Energy Statistics. 1985-87s. (NOS B; 572) 25 kr ISBN-82-537-2268-0

42. Oljeutvinning, bergverk, industri og kraftforsyning (forts.) Oil extraction, mining and quarrying, manufacturing, electricity and gas supply (cont.)
- Industristatistikk 1983 Hefte I Næringstall Manufacturing Statistics Vol. I Industrial Figures. 1985-161s. (NOS B; 538) 35 kr ISBN 82-537-2200-1
- Industristatistikk 1984 Hefte I Næringstall Manufacturing Statistics Vol. 1 Industrial Figures. 1986-173s. (NOS B; 597) 35 kr ISBN 82-537-2318-0
- Industristatistikk 1983 Hefte II Varettall Manufacturing Statistics Volume II Commodity Figures. 1985-166s. (NOS B; 548) 35 kr ISBN 82-537-2219-2
- Industristatistikk 1984 Hefte II Varettall Manufacturing Statistics Volume II Commodity Figures. 1986-166s. (NOS B; 617) 35 kr ISBN 82-537-2335-0
- Oljevirksohmheten 1984 Oil Activity. 1985-87s. (NOS B; 558) 25 kr ISBN 82-537-2234-6
- Produksjonstilpasning og lageradferd i industri En analyse av kvartalsdata/Erik Biørn. 1985-56s. (RAPP; 85/25) 25 kr ISBN 82-537-2251-6
- Regnskapsstatistikk 1984 Oljeutvinning, bergverksdrift og industri Statistics of Accounts Oil Extraction, Mining and Manufacturing. 1986-168s. (NOS B; 600) 35 kr ISBN 82-537-2308-3
43. Bygge- og anleggsvirksomhet Building and construction
- Byggearealstatistikk 1983-1984 Building Statistics. 1985-105s. (NOS B; 574) 25 kr ISBN 82-537-2270-2
- Byggearealstatistikk 1985 Building Statistics. 1986-86s. (NOS B; 607) 30 kr ISBN 82-537-2318
- Bygge- og anleggsstatistikk 1983 Construction Statistics. 1985-76s. (NOS B; 551) 25 kr ISBN 82-537-2223-0
- Bygge- og anleggsstatistikk 1984 Construction Statistics. 1986-77s. (NOS B; 595) 25 kr ISBN 82-537-2302-4
- En kvartalsmodell for boliginvesteringer på norske data for perioden 1966-1978/ Vidar Knudsen. 1985-46s. (RAPP; 85/13) 20 kr ISBN 82-537-2206-0
44. Utenrikshandel External trade
- Eksporttilpasning i MODAG A En MODAG-rapport/Roar Bergan og Øystein Olsen. 1985-99s. (RAPP; 85/29) 25 kr ISBN 82-537-2255-9
- Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen 1985 Tillegg til Månedstatistikk over utenrikshandelen 1985 og Utenrikshandel 1985 Hefte I. 1985-147s. (NOS B; 512) 0 kr ISBN 82-537-2146-3
- Commodity List Edition in English of Statistisk varefortegnelse for Utenrikshandelen 1985 Supplement to Monthly Bulletin of External Trade 1985 and External Trade 1985 Volume I. 1985-141s. (NOS B; 519) 0 kr ISBN 82-537-2161-7
- Commodity List Edition in English of Statistisk varefortegnelse for Utenrikshandelen 1986 Supplement to Monthly Bulletin of External Trade 1986 and External Trade 1986 Volume I 1986-124s. (NOS B; 587) 0 kr ISBN 82-537-2289-3
- Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen 1986 Tillegg til Månedstatistikk over utenrikshandelen 1986 og Utenrikshandel 1986 Hefte I. 1986-137s. (NOS B; 582) 0 kr ISBN 82-537-2284-2
- Utenrikshandel 1984 I External Trade I. 1985-383s. (NOS B; 553) 50 kr ISBN 82-537-2226-5
- Utenrikshandelen 1984 II External Trade II. 1985-358s. (NOS B; 564) 50 kr ISBN 82-537-2254-0

45. V a r e h a n d e l External trade

Regnskapsstatistikk 1982-1983 Detaljhandel Statistics of Accounts Retail Trade. 1985-97s. (NOS B; 554) 25 kr ISBN 82-537-2228-1

Regnskapsstatistikk 1984 Engroshandel Statistics of Accounts Wholesale Trade. 1986-108s. (NOS B; 601) 30 kr ISBN 82-537-2309-1

Regnskapsstatistikk 1984 Detaljhandel Statistics of Accounts Retail Trade. 1986-82s. (NOS B; 606) 25 kr ISBN 82-537-2317-2

Varehandelsstatistikk 1983 Wholesale and Retail Trade Statistics. 1986-78s. (NOS B; 584) 30 kr ISBN 82-537-2286-9

46. S a m f e r d s e l o g r e i s e l i v Transport, communication and tourism

Rutebilstatistikk 1983 Scheduled Road Transport. 1985-93s. (NOS B; 549) 25 kr ISBN 82-537-2220-6

Sjøfart 1984 Maritime Statistics. 1985-133s. (NOS B; 556) 30 kr ISBN 82-537-2231-1

Sjøulykkesstatistikk 1985 Marine Casualties. 1986-51s. (NOS B; 614) 25 kr ISBN 82-537-2326-1

Veitrafikkulykker 1984 Road Traffic Accidents. 1985-125s. (NOS B; 561) 30 kr ISBN 82-537-2243-5

47. T j e n e s t e y t i n g Services

Arkitektvirksomhet og byggeteknisk konsulentvirksomhet 1984 Architectural and other Technical Services connected with Construction. 1985-42s. (NOS B; 576) 20 kr ISBN 82-537-2273-7

Bilverkstader mv. 1983 Reparasjon av kjøretøy, husholdningsapparat og varer for personleg bruk Car Repair Shops etc. Repair of Vehicles, Household Apparatus and Commodities for Personal Use. 1985-44s. (NOS B; 575) 20 kr ISBN 82-537-2272-9

Bilverkstader mv. 1984 Reparasjon av kjøretøy, husholdningsapparat og Varer for personleg bruk Car Repair Shops etc. Repair of Vehicles Household Apparatus and Commodities for Personal Use. 1986-43s. (NOS B; 610) 20 kr ISBN 82-537-2321-0

Tjenesteyting 1983 Forretningsmessig tjenesteyting, utleie av maskiner og utstyr, renovasjon og reingjøring, vaskeri- og renserivirksomhet Services 1983 Business Services, Machinery and Equipment Rental and Leasing, Sanitary and Similar Services, Laundries, Laundry Services and Cleaning and Dyeing Plants. 1985-64s. (NOS B; 577) 25 kr ISBN 82-537-2274-5

5. SAMFUNNSØKONOMISKE EMNER GENERAL ECONOMIC SUBJECT MATTERS

50. N a s j o n a l r e g n s k a p o g a n d r e g e n e r e l l e s a m f u n n s - ø k o n o m i s k e e m n e r National accounts and other general economic subject matters

MODIS IV Detaljerte virkningstabeller for 1983/Eva Ivås og Gunnar Sollie. 1985-268s. (RAPP; 85/3) 45 kr ISBN 82-537-2153-6

MODIS IV Dokumentasjonsnotat nr. 23 Endringer i utgave 83-1/Paal Sand og Gunnar Sollie. 1985-79s. (RAPP; 85/28) 25 kr ISBN 82-537-2253-2

Kvartalsvis nasjonalregnskap 1979-1984 Quarterly National Accounts. 1985-113s. (NOS B; 563) 30 kr ISBN 82-537-2248-6

Nasjonalregnskap 1975-1984 National Accounts. 1985-233s. (NOS B; 552) 40 kr ISBN 82-537-2225-7

51. O f f e n t l i g f o r v a l t n i n g Public administration

Aktuelle skattetall 1985 Current Tax Data. 1985-46s. (RAPP; 85/33) 20 kr
ISBN 82-537-2265-6

Database for kommunal økonomi/Bjørn Bleskestad og Håkon Mundal. 1985-77s.
(RAPP; 85/26) 25 kr ISBN 82-537-2276-1

INSIDENS - En modell for analyse av fordelingsvirkninger av endringer i avgifter og subsidier/Vidar Knutsen. 1985-43s. (RAPP; 85/20) 25 kr ISBN 82-537-2239-7

Skatter og overføringer til private Historisk oversikt over satser mv. årene 1970-1985.
1985-75s. (RAPP; 85/17) 25 kr ISBN 82-537-2218-4

Strukturaltall for kommunenes økonomi 1984 Structural Data from the Municipal Accounts.
1986-159s. (NOS B; 592) 35 kr ISBN 82-537-2299-0

52. F i n a n s i n s t i t u s j o n e r , p e n g e r o g k r e d i t t Financial institutions, money and credit

Kredittmarkedstatistikk Private og offentlige banker 1983 Credit Market Statistics
Private and Public Banks. 1985-309s. (NOS B; 535) 50 kr ISBN 82-537-2194-3

Kredittmarkedstatistikk Private og offentlige banker 1984 Credit Market Statistics
Private and Public Banks. 1986-306s. (NOS B; 593) 50 kr ISBN 82-537-2300-8

Kredittmarkedstatistikk Fordringer og gjeld overfor utlandet 1983 og 1984 Credit Market
Statistics Foreign Assets and Liabilities. 1985-90s. (NOS B; 581) 25 kr ISBN 82-537-
2282-6

53. K o n j u n k t u r e r Business cycles

Kvartalsvise investeringsrelasjoner basert på en utvidet akseleratormodell/Morten Jensen.
1985-55s. (RAPP; 85/21) 25 kr ISBN 82-537-2237-0

59. A n d r e s a m f u n n s ø k o n o m i s k e e m n e r Other general economic subject matters

MODIS IV Detaljerte virkningstabeller for 1984/Eva ivås og Torunn Bragstad 1986-268s.
(RAPP; 85/27) 45 kr ISBN 82-537-2252-4

6. S A M F U N N S O R G A N I S A T O R I S K E E M N E R SUBJECT MATTERS RELATED TO SOCIAL ORGANISATION

Kommunale og fylkeskommunale utvalg oppnevnt i 1984 for perioden 1984-1987/Svein H.
Trosdahl. 1985-107s. (RAPP; 85/19) 25 kr ISBN 82-537-2235-4

Stortingsvalget 1985 Hefte I Storting Elections I. 1986-151s. (NOS B; 594) 30 kr
ISBN 82-537-1729-6

Standarder for norsk statistikk (SNS)
Standards for Norwegian Statistics (SNS)

I denne serien vil Byrået samle alle statistiske standarder etter hvert som de blir revidert. Til nå foreligger:

- Nr. 1 Kontoplanen i nasjonalregnskapet
- " 2 Standard for næringsgruppering
- " 3 Standard for handelsområder
- " 4 Standard for kommuneklassifisering
- " 5 Standard for inndeling etter sosioøkonomisk status
- " 6 Klassifikasjon av sykdommer, skader og dødsårsaker
- " 7 Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk

Andre standarder som gjelder, er trykt i serien Statistisk Sentralbyrås Håndbøker (SSH):

- Nr. 38 Internasjonal standard for varegruppering i statistikken over utenrikshandelen (SITC-Rev. 2)

Andre publikasjoner i serien SSH:

- Nr. 30 Lov, forskrifter og overenskomst om folkeregistrering

PLATE 1

Illustration of the front cover of the manuscript, showing the title page and the first page of the text.